

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΕΙΚΟΝΕΣ

ΑΡ. 535 21 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1966 ΔΡΧ.

Η ΡΙΚΑ ΔΙΑΛΥΝΑ

ΜΙΑ ΠΟΛΥ ΕΝΤΥΠΩΣΙΑΚΗ ΕΜΦΑΝΙΣΙΣ ΣΤΗΝ
ΠΟΛΥΚΡΟΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΦΕΝΤΕΡΙΚΟ
ΦΕΛΛΙΝΙ «ΙΟΥΛΙΕΤΤΑ ΤΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΩΝ»

ΑΙΣΘΑΝΕΣΘΕ ΤΟΣΟ ΑΝΕΤΑ ΜΕ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΑΠΟ ΑΓΝΟ ΠΑΡΘΕΝΟ ΜΑΛΛΙ

Για τα παιδιά, δέν υπάρχει πιό ιδανικό ύλικό. Ζεστό τόν χειμώνα καί δροσερό τò καλοκαίρι. Γιατί τò άγνό παρθένο μαλλι άναπνέει. Πρακτικό. Άνθεκτικό. Κατάλ-
ληλο για τήν έκδρομή, για τò σχολείο, για τò σπίτι. Για τò παιγνίδι καί για τή
μελέτη. Καί τò σπουδαιότερο: Τà παιδιά τò λατρεύουν.

IWS 24

INTERNATIONAL WOOL SECRETARIAT, MERLIN 7, ΑΘΗΝΑΙ

ΣΕ ΣΥΝΕΧΗ ΑΝΟΔΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ
ΕΚΤΟΣ ΤΗΣ ΤΙΜΗΣ ΤΟΥ
ΤΟ ΝΕΟ
ΜΟΣΚΒΙΤΣ 408

ΓΕΡΟΔΕΜΕΝΟ,
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ,
ΚΟΜΨΟ.
ΜΕ 4ΚΥΛΙΝΔΡΟ, ΥΔΡΟΨΥΚΤΟ ΚΙΝΗΤΗΡΑ 1354 κ. ε.
ΜΕ ΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΕΝΕΣ ΤΑΧΥΤΗΤΕΣ
ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΤΙΚΟ ΔΕΙΓΜΑ
ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΠΝΟΗΣ ΠΟΥ ΔΙΕΠΕΙ
ΤΗ ΣΟΒΙΕΤΙΚΗ ΤΕΧΝΙΚΗ

αντιπροσωποί
ΓΕΜΣΟΒ Ε.Π.Ε
ΠΕΙΡΑΙΩΣ 138 τηλ. 565678
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΑΓΓΕΛΑΚΗ 19 τηλ. 24005

Οι αναγνώστες χράζουν olis

EIKONES

Επιστημονικά...

Με πολλή αγάπη ξεφυλλίζω και διαβάζω πάντοτε τις «ΕΙΚΟΝΕΣ». Ίσως ένας από τους λόγους να είναι και το ότι μέχρι στιγμής δεν συνήτησα και την τόσο έκτοξή μου ευρισκόμενη, αλλά πολύ της μόδας αυτής πως αποκαλούμενη «Επιστημονική στήλη», ή «Στήλη εκλαϊκευμένης επιστήμης». Νομίζω ότι ανεξαρτήτως του εάν το πλείστον των αναγνωστών σας ανήκει εις τον πνευματικόν κόσμον της χώρας, το περιοδικόν σας έχει πράξει όρθως μέχρι στιγμής να μην περιλάβει μίαν τέτοια στήλη μεταξύ των θεμάτων του, τα οποία είναι μεγάλης ποικιλίας και κοινού ενδιαφέροντος, για όλα τα πνευματικά στρώματα των Ελλήνων, αποτελούν δε πραγματικά πνευματική ανάπτυξη και απόλαυση για όλους και ιδιαίτερα για τους πνευματικά άσχετους, οι οποίοι ΕΠΙ ΠΛΕΟΝ έχουν ανά πάσαν στιγμήν την ευκαιρία Ε-ΑΝ ΤΟ ΕΠΙΘΥΜΟΥΝ, και ο καθείς στον δικό του κλάδο, να ασχοληθούν με τα επιστημονικά ζητήματα που τους απασχολούν, αυτούσια, και όχι εκλαϊκευμένα. Η επιστολή μου αυτή γράφτηκε επί τη ευκαιρία μιάς επιστολής του άναπτητου συναγνώστου κυρίου Κ. Νίνου, εκ Πειραιώς, στο φύλλον σας 523, αναφερόμενη στα ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ.

Παρίσι

Α. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ

Πολυτέλεια...

...Αυτή τη φορά δεν φταίει ο Δήμαρχος, αλλά οι δημότες του. Δέκα χιλιάδες αιτήσεις έκρεμου, λέει, στον Δήμο, και ζητούν έναν ιδιόκτητο τάφο υπερπολυτέλειας. Τα πάντα θα είναι εκεί μαρμάρινα, από το περίφραγμα ως την παραμικρή λεπτομέρεια και τον στολισμό των μνημείων. Ειδική επιτροπή θα ελέγχει και θα εγκρίνει τα σχέδια των έργων, για να αποφεύγονται οι κακοτεχνίες (αυτό το τελευταίο δεν είναι καθόλου βέβαιο). Για να μην πατάται δε η γαλήνη του χώρου από βέβηλες παρουσίες, η είσοδος θα επιτρέπεται μόνον στα μέλη των οικογενειών και στους συγγενείς (δεν ξέρω αν θα εκδώσουν ειδική προς τούτο ταυτότητα).

Τιμήμα εισόδου στο άριστοκρατικό αυτό περιβάλλον, από 50 έως 300.000 δραχ. και άνω, ανάλογας του χώρου και του μεγέθους του μνημείου. Αυτή

ή κραυγαλέα πολυτέλεια μπορεί να κολακεύει την ματαιοδοξία των οκείων, αλλά σε τί θα ωφελή τον μεταστάντα; Μόνο αν μέρος των χρημάτων αυτών διενεργηθεί σε αγαθοεργίες θα μπορούσε να ανακουφισθεί η ψυχή του. Αλλά τότε, πώς θα εντυπωσιάσαμε;

Αθήναι

T. B.

Υποδείξεις

Για την «Μάχη της Ελλάδος», που είναι ένα αριστούργημα, δεν έχω να πω τίποτε, εκτός από τα συγχαρητήρια προς τον συγγραφέα κ. Παπακωνσταντίνου. Όμως, όπως έχουν παρατηρηθεί και άλλοι πολλοί, τα άσχετα με το έργο (ρεκλάμες κλπ.) είναι περιττά, και ότι θα ήταν καλύτερα αν η θέση της «Μάχης» ήταν στο μέσον του περιοδικού.

■ Ο διαγωνισμός της ΑΙΡ ΦΡΑΝΣ Έλμς και, όπως είδα, ήταν αρκετά δύσκολος. Γιατί δεν προκηρύσσετε έναν κάτω από είκοσι; Θα ευχαριστούσε νομίζω, πολλούς.

■ Υπάρχει η «Καθημερινή» της 29ης Οκτωβρίου του 1940; Αν ναι, από που μπορώ να την προμηθευθώ;

■ Όσο για την Μπαρπαρέλλα, η γνώμη μου είναι ότι γδύνεται πολύ συχνά και υπάρχει φόβος να κρυολογήσει.

■ Οι συνεργάτες Φρέντυ Γερμανός, ΚΥΡ, Σκούλας, Βέρα, Index, είναι καταπληκτικοί και... συγχαρητήρια.

Αθήναι

T. Σ.

● Ευχαριστούμε για τις υποδείξεις σας... Τις σημειώνουμε όλες. Το φύλλο της «Καθημερινής» της 29.10.1940 έχει εξαντληθεί...

Κέννεντυ (συνέχεια)

Στο τεύχος σας 531 διάβασα το γράμμα του αναγνώστη Τ. Κοντογιαν-

νίδη, πάνω στην πρότασή μου περί ονομασίας μιάς οδού των Αθηνών σε οδό ΚΕΝΝΕΝΤΥ και θα ήθελα να παρατηρήσω τα κάτωθι:

Δεν υπάρχει λόγος να λυπηθώ διότι «ετόλμησα» να προτείνω την μετονομασία της οδού Κερασούντος σε οδό Κέννεντυ. Ο δρόμος αυτός δεν είναι, βέβαια, λεωφόρος, αλλά, πάντως, λίαν ευπρόσποος. Αλλαγή ονόματος μεγάλων οδών δεν είναι δυνατή, διότι είναι λίγες και με ονόματα ακλόνητα. Πλατείες αξιολογες προς μετονομασίαν επίσης δεν υπάρχουν (και ως μὴν το κακοφανή με την «Κυψέλη»). Αγαλμα ή προτομή αποκλείεται διά πολλούς λόγους.

Όσον αφορά τους λόγους διά τους οποίους ο κ. Κοντογιαννίδης θεωρεί απαραίτητη την διατήρηση της ονομασίας «Κερασούντος», ως μου επιτραπή να παρατηρήσω ότι το όνομα αυτό έχει δοθεί σε δρόμους όλων των μεγάλων συν-οικισμών και δεν πρόκειται να ξεχασθεί.

Το παράξενο στην υπόθεσή αυτή είναι, κατά την γνώμη μου, η σιγή των αρμοδίων. Ο πάντα λαλίστατος Δήμαρχος κ. Γ. Πλυτάς, που δεν αφήνει σχολίο ή παράπονο που να μην απάντηση έγγραφως, στην προκείμενη περίπτωση αγνοεί την «πρότασή». Ως φο-

ρολογούμενος πολίτης και δημότης Αθηναίων απαιτώ από την Δημοτική Αρχή (Δημοτικό Συμβούλιο) να δώσει μία δικαιολογία διά την μέχρι τούδε άδιαφορία και μία απάντηση.

Αθήναι

Α. Μ.
Τακτικός αναγνώστης

Ξενομανία...

Επιτρέψατέ μοι να σας εκθέσω ενόλγοις ένα θέμα που ενδιαφέρει όλους τους Έλληνες:

Πρόκειται διά την ξενομανίαν των περισσότερων ομοεθνών μας. Όλα σχεδόν τα καταστήματα Αθηνών, κέντρα, έμπορικά, φωτεινά και μη διαφημίσεις, τίτλοι επιχειρήσεων και προϊόντων κλπ. φέρουν ξένα ονόματα. Η πρωτεύουσά μας έχασε το ελληνικόν χρώμα και έγινε ψάγκικη! Σε καμμίαν άλλην χώραν δεν παρατηρείται αυτό. Είναι, νομίζω, μεγάλη έντροπή μας, και πρέπει να σταματήσει. Η να απαγορευθῇ διά νόμου, ή να επιβληθῇ μία βαρυτάτη φορολογία.

Αν συμφωνήτε με τας απόψεις μου, δηλώσατε στον δύνασθε να σταματήσει ο κατήφορος.

Αθήναι

Π. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ

● Βεβαίως! Certainement! Surely!

Για τον ΟΤΕ...

...Χθές βράδυ, γυρνώντας από κάποιαν επίσκεψιν εορτάζοντας φίλου χρειάσθην όπως επικοινωνήσω τηλεφωνικώς μετά της ασθενούς μητρός μου διά την οποίαν έμαθα άμα τη επιστροφῇ μου εις την οίκίαν μου. Τηλεφωνικήν συσκευήν δυστυχώς δεν έχω εις την οίκίαν μου. Η άρα ήτο μεταμεσονύκτιος. Τοιουτρόπως δεν μολ έμνευε παρά να μεταβώ εις τον τηλεφωνικόν θάλαμον κείμενον πλησίον της οίκίας μου, οδός Κρήνης, δυστυχώς, όμως, διά κακήν μου τύχη ήτο κλειδωμένος.

Ερωτώ τους αρμοδίους εν προκειμένω. Ποίος εκδίδει τοιούτου είδους διαταγάς και παραμένουν κλειστοί χώ-

Απαντήσεις

Γ. ΡΟΥΣ.: Πολύ ωραίο το πατριωτικό σας ποίημα. Αν δημοσιεύαμε «ανθολογία» αυτού του χαρακτήρος, θα συμπεριλαμβάναμε ασφαλώς και τους δικούς σας στίχους.

ΦΩΤ. ΤΖ. Αθήναι: Ευχαριστούμε. Μόλις εξαντληθούν τα δικά μας τεύχη θα προσφύγουμε σε σας!..

Δ. ΒΑΛΛΑ, Μέγαρα, Αττικής. Ευχαριστούμε. Τα καλά λόγια σας μάς είναι πολύτιμα.

ΓΕΡ. ΛΑΒ.: Μας αποδίδετε μίαν... αντίπαθεα που δεν έχουμε κανένα λόγο να αισθανώμεθα. Η παράλειψις ήτο τυχαία... ή μάλλον άτυχής!..

Ε. Κ. Π., Τρίκαλα, Θεσσαλίας: Δεν είμαστε «ουδέτερον» περιοδικόν, και έχουμε πολιτική γνώμη... Άλλωστε, δεν υπάρχει σήμερα σοβαρός άνθρωπος ή σοβαρό έντυπο που να ακολουθή την γραμμή που ζητάτε... Ο Τσάρτσιλ είπε κάποτε: «Ουδέτερος είναι αυτός που αφήνει τους κροκοδείλους να τρώνε τον κόσμο γύρω του, ελπίζοντας ότι αυτός ή θα γλυτώσει, ή θα φαγαθή τελευταίος...».

ΟΜΑΔΑ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΝΟΜΙΚΗΣ: Ο συνεργάτης μας κ. Αγγ. Δόξας σας ευχαριστεί για όσα του γράψατε για το άρθρο του για τον Άλμπερτ, που δημοσιεύθηκε στις «ΕΙΚΟΝΕΣ», και θα ήθελε μία επικοινωνία μαζί σας (τηλ.: 810.998, άπόγευμα).

Έλᾱτε μαζί μας νά γνωρίσετε τίς μεγαδουπόδεις μας

Θά χαρήτε τῇ Νέα Υόρκῃ καὶ ἀμέτρητες ἄλλες πόδεις τῆς Ἀμερικᾱς... τῆς χώρας ποὺ γνωρίζομε καλλίτερα ἀπὸ κάθε ἄλλον

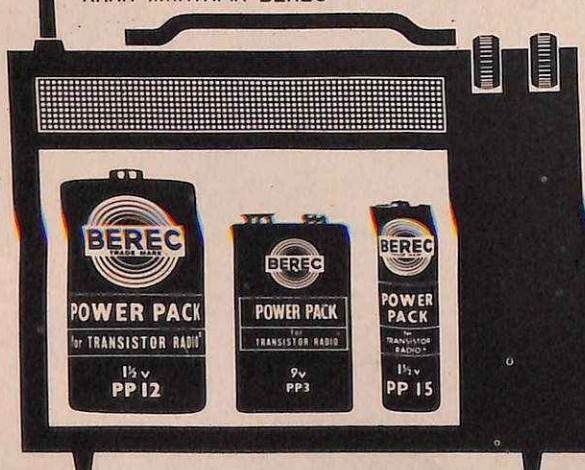
Ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή θά σᾱς κἀνῃ ἐντύπωσι ἡ φιλικὴ διάθεσις τῶν ἀνθρώπων. Θά σᾱς ἀνοίξουν διάπλατα τίς πόρτες τους καὶ θά φροντίσουν νά εἶναι εὐχάριστη ἡ διαμονή σας. Στὸ σπῆτι, στὴ δουλειά, στὴ διασκέδασι θά βρῆτε φιλόξενη ἀτμόσφαιρα καὶ κόσμο πρόθυμο νά σᾱς βοηθήσῃ ἀνεπιφύλακτα. Σὲ ὥρισμένες πτήσεις μέσα στὴν Ἀμερικὴ καὶ σὲ ὅλες τίς ὑπερατλαντικὲς με jet γίνεται προβολὴ ἐγχρώμων ταινιῶν σὲ πλατεῖα ὁθόνη. Ἀποταθῆτε στὰ Γραφεῖα Ταξιδιῶν ἢ στὴν TWA. Θά ἀπολαύσετε κάθε στιγμή τοῦ ταξιδίου πρὸς τὴν Ἀμερικὴ καὶ τὸ ἐσωτερικὸ τῆς ἀπὸ τῇ μιᾷ ἀκτῇ στὴν ἄλλη!

ΑΠΟΔΟΣΙΣ - ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΜΕ ΓΥΗΣΙΕΣ ΑΓΓΛΙΚΕΣ ΜΠΑΤΑΡΙΕΣ ΜΠΕΡΕΚ

ΔΙΑΡΚΟΥΝ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΓΙΑΤΙ ΕΙΝΑΙ ΠΑΝΤΑ ΦΡΕ-
ΣΚΕΣ
ΕΧΟΥΝ ΤΗΝ ΚΑΛΙΤΕΡΗ ΑΠΟΔΟΣΗ ΓΙΑΤΙ ΕΙΝΑΙ
BEREC
ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΤΥΠΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΥ ΥΠΑΡΧΕΙ Η ΚΑΤΑ-
ΛΗΛΗ ΜΠΑΤΑΡΙΑ BEREC

BROOKE BOND

ΤΟ ΚΑΛΥΤΕΡΟ ΕΓΓΛΕΖΙΚΟ

ΤΣΑΪ

ΤΡΙΑΣ

Γεν. Αντ/ποι Ελλάδος:

Α. ΔΙΑΜΑΝΤΑΚΗΣ-Δ. ΤΣΟΛΑΚΗΣ & ΣΙΑ Ο.Ε.

ΟΔΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ 1-ΑΘΗΝΑΙ-τηλ. 534 594

Οι αναγνώστες
χορεύουν
ολίς

ΕΙΚΟΝΕΣ

ροί, οι όποιοι σκοπόν έχουν να εξυπη-
ρετούν αποκλειστικώς και μόνον το
κοινόν;

Νίκαια ΝΙΚ. ΓΕΩΡΓΟΣΟΠΟΛΙΟΣ

Απορία

Σας έσωκλείω ετικέτα από μίαν φι-
άλη νερού Λουτρακίου, η οποία, αφού
αναγράφει «Επιτραπέζιον - Ύδωρ Δη-
μου Λουτρακίου - Εμφιάλωσης Καραν-
τάνη», προσθέτει εύσυνειδήτως εις το
δεξιόν μέρος αυτής: «ΕΛΛΗΝ. ΚΑΤΑ-
ΣΚΕΥΗΣ».

Και έχω την εξής απορία: Ποιά εί-
ναι, άραγε, το «Ελλην. κατασκευής»;
'Η φιάλη; το πόμα; ή ετικέτα; 'Εάν
όμως πρέπει να αναγράφεται υποχρεω-
τικώς επί κάθε πωλούμενου αντικειμέ-

τη, ο όποιος, ίσως να ξέρετε, άρχισε
να δημιουργή την καλλιτεχνική του
καρριέρα από το 'Ηράκλειο. Σάν φίλος
του βεάτρου, άλλα και σαν φιλοπρόδο,
σοβαρό και ταλαντούχο —κατά την
φτωχή μου αντίληψη— νέο, τόν την
κολούθησα σε όλες του τις εκδηλώσεις,
που ήταν καθ' όλα άρτιες σε εμφάνι-
ση και έκλεκτες σε περιεχόμενο θεατρι-
κές παραστάσεις, με άραία έργα από
το ελληνικό και το ξένο ρεπερτόριο.

Παίρνω σαν άρχη το γράμμα του,
που δημσιεύσατε, για να σας ζητή-
σω, αν φυσικά σας είναι εύκολο, να δη-
μοσιεύσετε κάτι εκτενέστερο για τον
ήθοποιό αυτόν, με την υπεύθυνη διαβε-
βαίωση ότι πολλοί από τους 'Ηρακλει-
ώτες φίλους σας θα χαρούν, γιατί στην
πόλη μας ο Ντίνος Κουμπάτης είναι
πολύ δημοφιλής, το συμπέρασμα είναι
το δαίνει από την ευχαρίστηση με την
όποια το κοινό της πόλεως μας πα-
ρακολουθεί τις εκπομπές του, από τον
τοπικό ραδιοσταθμό και που, με γράμ-
ματά του, ζητά από την διεύθυνση να
αυξήσει τις εκπομπές του αυτές. Και
κάτι άλλο. Γιατί μέσα στα τόσα σου
θέματα δεν μάς μιλάς και λίγο για την
όρχηστρική;

'Ηράκλειο Κρήτης Ι. ΔΙΑΚΑΚΗΣ

Γράψε λάθος...

...Σε κυκλοφορούν κλειστό καμiónι
διάδασα την επιγραφή: ΨΥΓΕΙΑ - ΠΑ-
ΓΟΠ ΕΙ Ο Ι Α... και κατόπιν το όνομα
της 'Εταιρίας. Μπορεί ο επιγραφο-
ποιός να ήταν άνορθόγραφος, σε κανε-
νός, όμως, απ' όλο το προσωπικό της
έπιχειρήσεως, δεν κτύπησε στο μάτι το
λάθος για να διορθωθεί;

'Αθήναι Ν. Π.

Φεστιβαλικά συνέχεια...

Δέν είδα πουθενά απάντηση του ύ-
πουργού Προεδρίας εις τα έρωτήματα
του πρώην ύπουργού κ. Τσάτσου περί
Φεστιβάλ. Δεικά - δειλά, όμως, βλέπω
διάφορες πληροφορίες στις εφημερίδες
περί μελλοντικών καλλιτεχνικών σχε-
δίων του Ε.Ο.Τ. Όπως, π.χ., ότι δυο
μπαλέτες, το ρωσικό και το άγγλικό,
θα εμφανισθούν έφέτος, άρχας 'Ιανίου,
στο 'Ηρώδειο. Όστε, πάλι, τετράμηνο
το Φεστιβάλ, έπειδή βολεύουν οι ήμε-

Θεατρικά

Με χαρά μου είδα να δημοσιεύετε έ-
πιστολή του ήθοποιού Ντίνου Κουμπά-

ΕΤΗΣΙΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ	Καινόν Ταχυδρομείον	Άεροπορικών Ταχυδρομείον
1 ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΤ	Δραχμαί 260	Δραχμαί 300
2 ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΤ	Δολάρια 14	
Τουρκία - Γιουγκοσλαβία - Κύπρος.....	Δολάρια 16	
Εθνομπαλαιά χώρα - Αίγυπτος	» 28	
Βόρειος 'Αφρική	» 40	
Η.Π.Α. - Δυτική και Νότιος 'Αφρική.....	» 68	
Καναδάς - Δυτική 'Αμερική	» 84	
'Ισπανία	» 96	
Αυστραλία - Νέα Ζηλανδία	» 140	

Εμβάσματα: Περιεχόμενα ΕΙΚΟΝΕΣ - Σωκράτους 57 (101) - ΑΘΗΝΑΙ

PHILCO

πραγματικό
υπεραυτόματο
πλυντήριο

ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΑΙ ΤΗΣ
ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΑΥΛΗΣ

Είναι πρώτο
στην παγκόσμια
κατανάλωση

ΓΕΝ. ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ
ΕΛΛΑΔΟΣ

ΛΩΖΟΣ Α.Ε.

ΤΗΛΕΦΩΝΑ
226-716 & 222-470

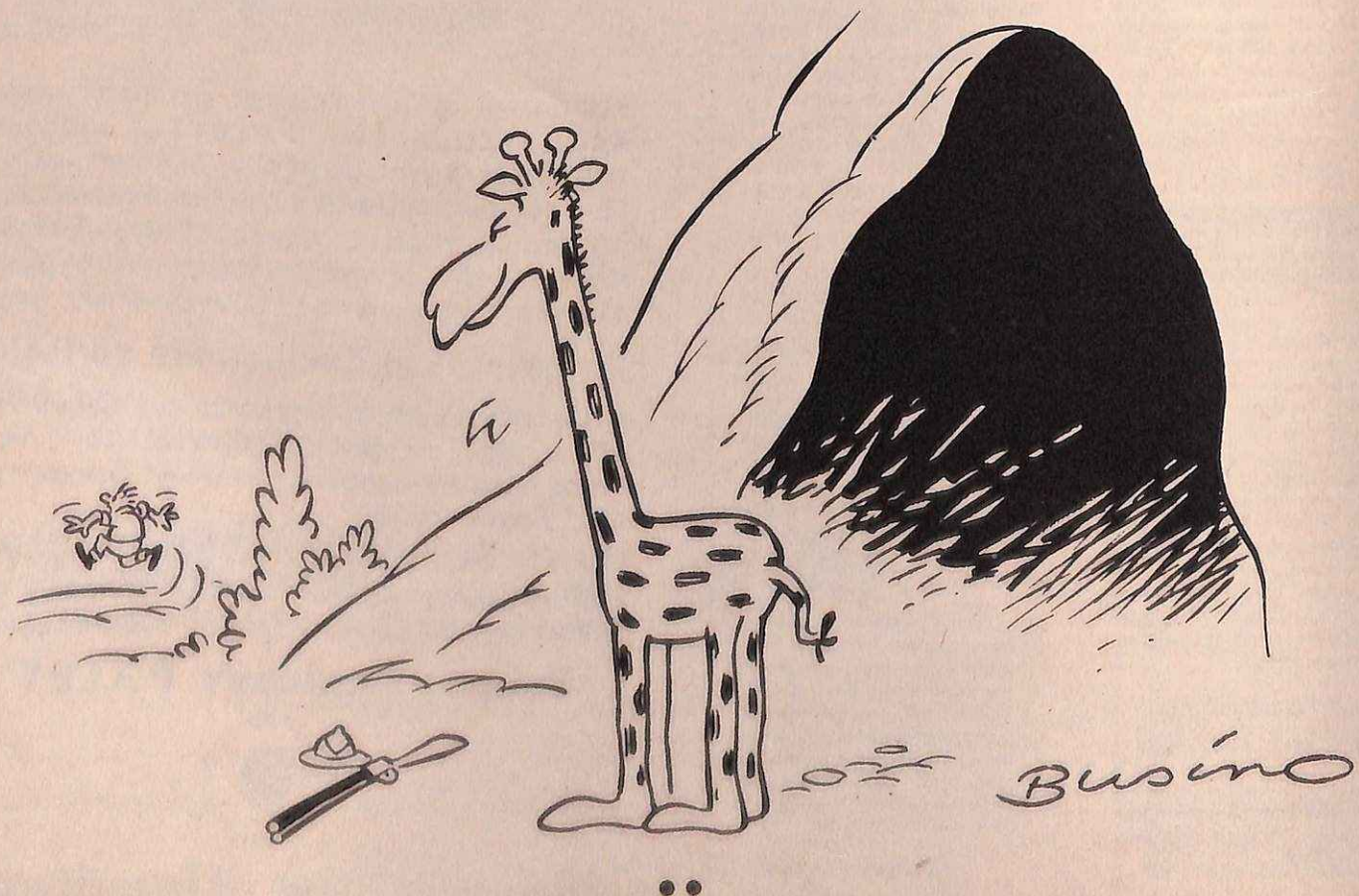
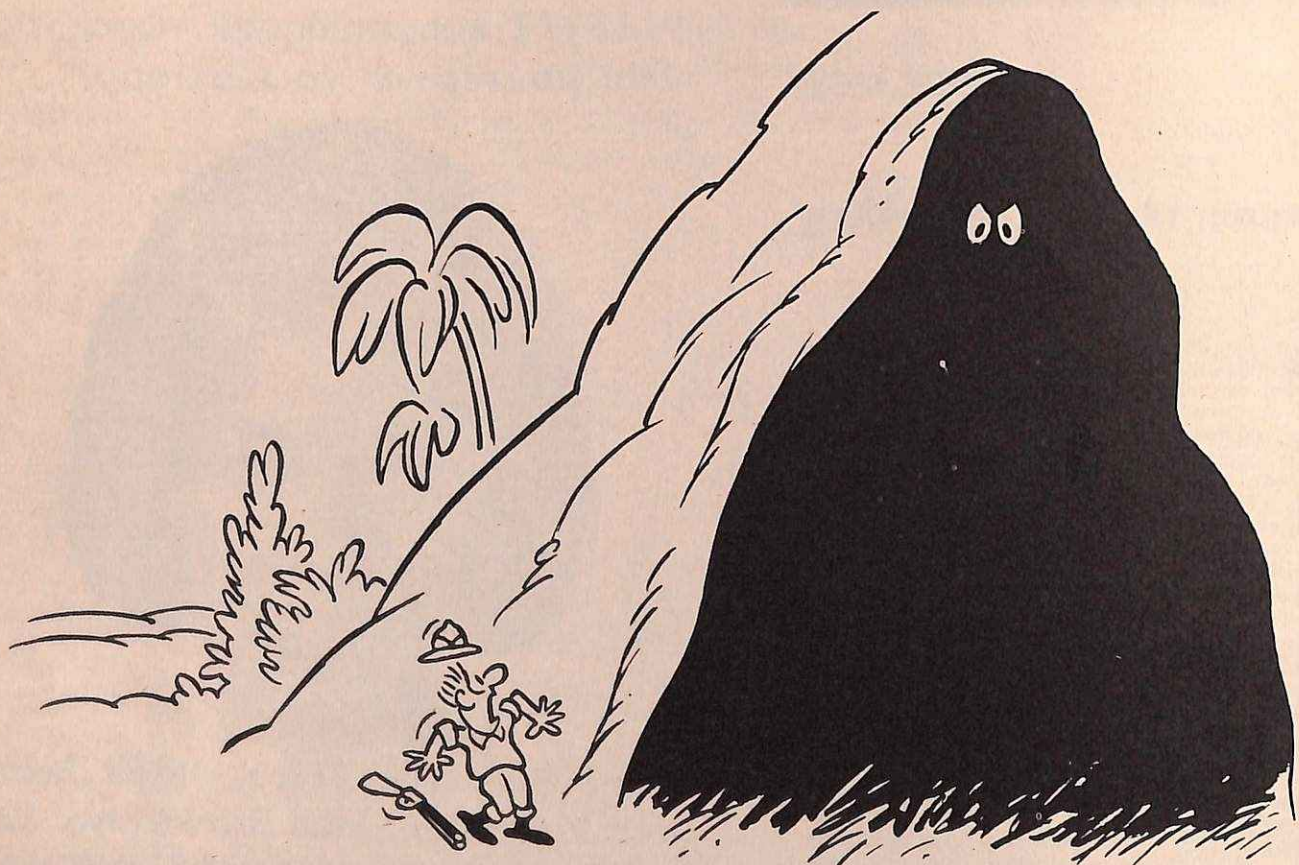
SCHERK

SCHERK

Πάντα λεπτή και αιθέρια, με υπέροχο άρωμα και τόνε
τελευταίους χρωματισμούς της μόδας, ή πούδρα
ΣΕΡΚ οάς προδφέρεται σε καινούργιο κομψό κοντί.

ΑΠΟΚΛ. ΑΝΤ/ΠΕΙΑ Cosmética Ε.Π.Ε.

ΑΘΗΝΑΙ (ΧΑΛΑΝΔΡΙ) ΚΗΦΙΣΙΑΣ 100 ΤΗΛ. 684.926 & 684.235
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ 8

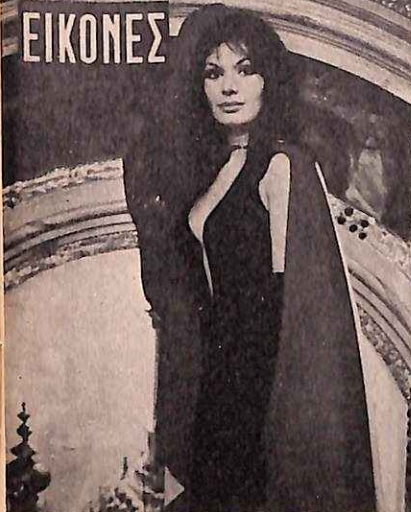

Ο ΑΡΧΗΓΟΣ ΤΗΣ Ε.Ρ.Ε.

ΟΜΙΛΕΙ ΓΙΑ ΤΟΝ ΙΔΡΥΤΗ ΤΗΣ

«Βλέπετε τον Καραμανλή ως παράγοντα ανταγωνιστικό στα πολιτικά σας σχέδια;»... «Όπωςδήποτε, όχι!»... Αυτή ήταν η απάντηση του κ. Π. Κανελλοπούλου στην έρωτησή του πολιτικού συντάκτου των «ΕΙΚΟΝΕΣ» κ. Ν. Μεταξά. Στις σελίδες 20-21, μία εξαιρετικά ενδιαφέρουσα και αποκαλυπτική συνέντευξη του κ. Π. Κανελλοπούλου, ο οποίος μιλάει για τον ιδρυτή της Ε.Ρ.Ε. • Την πολιτική κρίση • Τον ρόλο των πολιτικών ανδρών • Τα οικονομικά προβλήματα • Τις εκλογές • Τα άσταθα θέματα της παρούσης Βουλής!...

‘Ο Φελλίνι υαί ή ‘Ιουλιέττα

Έντυπωσιακές είναι οι εμφανίσεις — όπως στην φωτογραφία του εξωφύλλου — της Ρίκας Διαλυνά, στην νέα δημιουργία του φεντερικά Φελλίνι, «Η ‘Ιουλιέττα και τα πνεύματα», μία ταινία που έχει προκαλέσει πολλές συζητήσεις διεθνώς και έχει διχάσει τους κριτικούς. Ένα εξαιρετικά ενδιαφέρον άρθρο της συνεργάτιδός μας Κας Ροζίτας Σώκο υ και αποκλειστικό φωτορεπορτάζ από την νέα ταινία δημοσιεύονται στις σελ. 42-49.

ΕΙΚΟΝΕΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΟΥΣ
ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΟΣ • ΑΡΙΘ. 535
ΕΤΟΣ ΙΑ' • 21 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1966

Γραφεία: Αθήναι, Σωκράτους 57-59 (τ.τ. 101). Τηλέφωνα: Διευθύν-
σεως, 537.988. Συντάξεως, 523.366.
Διαχειρίσεως, Διεκπεραιώσεως, Άγ-
γελιών Τηλ. 537.611 (10 γραμμάρι)

ΕΚΔΟΣΙΣ
«Εκδόσεις Βλάχου - Λούνδρα»
ΓΕΝ. ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ
Έλένη Γ. Βλάχου - Λούνδρα
ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ: Κ. Ψύχας
ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ Π. Λαμπριάς

Άρχισυντάκτης: Δ. Παπαναγιώτου.
Άρθρογράφος: Θ. Παπακωνσταντί-
νου. Έπί της Ύλης: Κ. Βεντίκος.

ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ - ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΙ
Πέτρος Άναγνωστόπουλος, Φρόντυ Γεο-
μανός, Θέμος Διακαλάτου, Έλένη Λου-
κίδου, Β. Καταντή, Μ. Καραβία, Μ.
Κοτσαμάνη, Αλ. Κοττάς, Ι. Λάμπας, Ν.
Μαστοράκης, Ν. Μεταξάς, Μ. Παρλασκου-
αίτης, Ροζίτα Σώκο, Άνδρέας Φραγ-
κιάς, Ι. Χατζησαββίδης, Σ. Χατζησηφός
Χρ. Άλυσσης, Στελ. Άρτεμίδης, Νικόλ.
Βαλαβανίδης, Α. Βούγλης, Α. Βούρβου-
λης, Ι. Γκίκας, Α. Διαμαντόπουλος, Γ.
Δρόσος, Α. Καλαμαράς, Θ. Καραλής, Ε.
Κόλμαν, Α. Καραμυλάς, Α. Λιδωρίκης, Α.
Μαρκάκης, Χρ. Οικονόμου, Ε. Χαλκιάση,
Α. Χορμυλ, Κ. Ψαλτήρας, Β. Ψυροφάνης

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑΙ ΤΗΝΡΕΣΙΑΙ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ: Νικόλαος Καραμούζης

ΚΑΛΑΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΤΜΗΜΑΙ

Η. Σκουλάς, Ι. Κριασίδης, Θ. Πα-
καλίδης, Φρ. Άλκουδας, Α. Δουλαβέρης

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΤΗΝΡΕΣΙΑ

Β. Καραμαννίδης, Π. Άσημακόπουλος, Κ.
Πασχαλίδης, Α. Παπαδημιτρίου, Α. Λουβίδης

Προτάξιμος τυπογράφος: Α. Φλώρος
(Όδός Άγγιόλου, αριθμός 23, Αθήναι)

Στις ρωσικές φυλακές

ΣΕΛΙΔΕΣ 27-31 Ένας Άμερικανός, που εξέτισε μακρά ποινή στις φυλακές της Σοβιετικής Ένώσεως, δίνει μία συναρπαστική περιγραφή της εκεί ζωής. Άποκλειστικότητα της «ΕΙ-
ΚΟΝΕΣ» για όλη την Ελλάδα.

Ίστορία και θρύλοι...

ΣΕΛΙΔΕΣ 32-36 ...στο ξενοδοχείο της «Μεγάλης Βρεταννίας». Μία νοσταλγική ά-
φήγηση του συνεργάτου μας κ.
Άλέκου Λιδωρίκη, για το ξενο-
δοχείο, του οποίου το όνομα εί-
ναι συνδεδεμένο με πολύ σημαν-
τικές στιγμές της ελληνικής ζωής

Φανφαρονισμοί του Φανφάνι

ΣΕΛΙΔΕΣ 37-39 Κεραυνός στον γαλανό ούρανό
της Ίταλίας το σκάνδαλο που
ώδηγησε τον Ίταλο ύπουργό των
Έξωτερικών σε παραίτηση. Ποιά
ακριβώς γεγονότα συνέβησαν;

‘Ο έρωτευμένος Διάδοχος...

ΣΕΛΙΔΕΣ 50-51 ...παρατίθεται από τα δικαιώμα-
τά του στον θρόνο, για να χρησιμοποιήσει
κοντά στην αγαπημένη του. Το
σύγχρονο ρομαντικό παραμύθι
του Βίκτωρος Έμμανουήλ και
της πρωταθλήτριας του θαλασ-
σίου σκι δίδος Μαρίας Ντάρια.

‘Ονειροπόλος της αλήθειας...

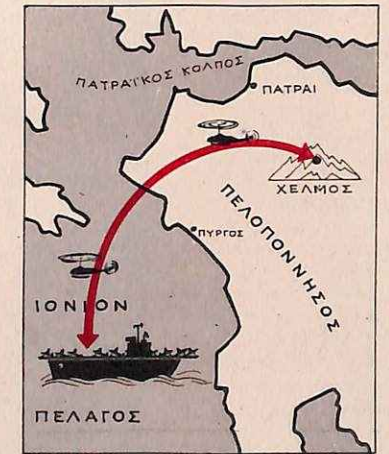
ΣΕΛΙΔΕΣ 52-55 ‘Ο Μάριος Πράσιμος εκθέτει στην
Αθήνα. Η συνεργάτις των «ΕΙ-
ΚΟΝΕΣ» Κα Μαρία Κοτσαμάνη
παρουσιάζει τον Έλληνα ζωγρά-
φο, που κατέκτησε την γαλλική
πρωτεύουσα και την διεθνή φήμη.

ΕΤΗΣΙΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ: Έσωτερικού δρχ. 300 • Έξωτερικού
δι' αλλού ταχυδρομείον \$ 14 • Άεροπορικά άποστολαί: εις Εθ-
ρώπων \$ 28 • Βόρειον Άφρικήν \$ 40 • Η.Π.Α. - Νότιον Ά-
φρικήν \$ 68 • Καναδάν - Λατ. Άμερικήν \$ 84 • ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ
κατά τιμοκατάλογον και συμφωνίαν • ΑΝΑΗΛΙΘΙΣΤΕΙΣ άρ-
θρον και φωτογραφίαν μόνον κατόπιν άδείας • ΑΕΝ ΕΠΙΣΤΡΕ-
ΦΟΝΤΑΙ τὰ χειρόγραφα και αι φωτογραφίαι • ΤΗΛΕΓΡΑΦΙ-
ΚΗ διεύθυνσις: «ΕΙΚΟΝΕΣ» Αθήναι • ΕΜΒΛΕΜΑΤΑ ΚΑΙ
ΕΠΙΤΑΓΑΙ: Περιοδικόν «ΕΙΚΟΝΕΣ» Σωκράτους 57, Αθήναι.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΠΑΝΑΛΑΜΒΑΝΕΤΑΙ

ΣΤΗΝ ΚΟΡΥΦΗ ΤΟΥ ΧΕΛΜΟΥ

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ της αερογέφυρας μεταξύ αεροπλανοφόρου και Χελμού.

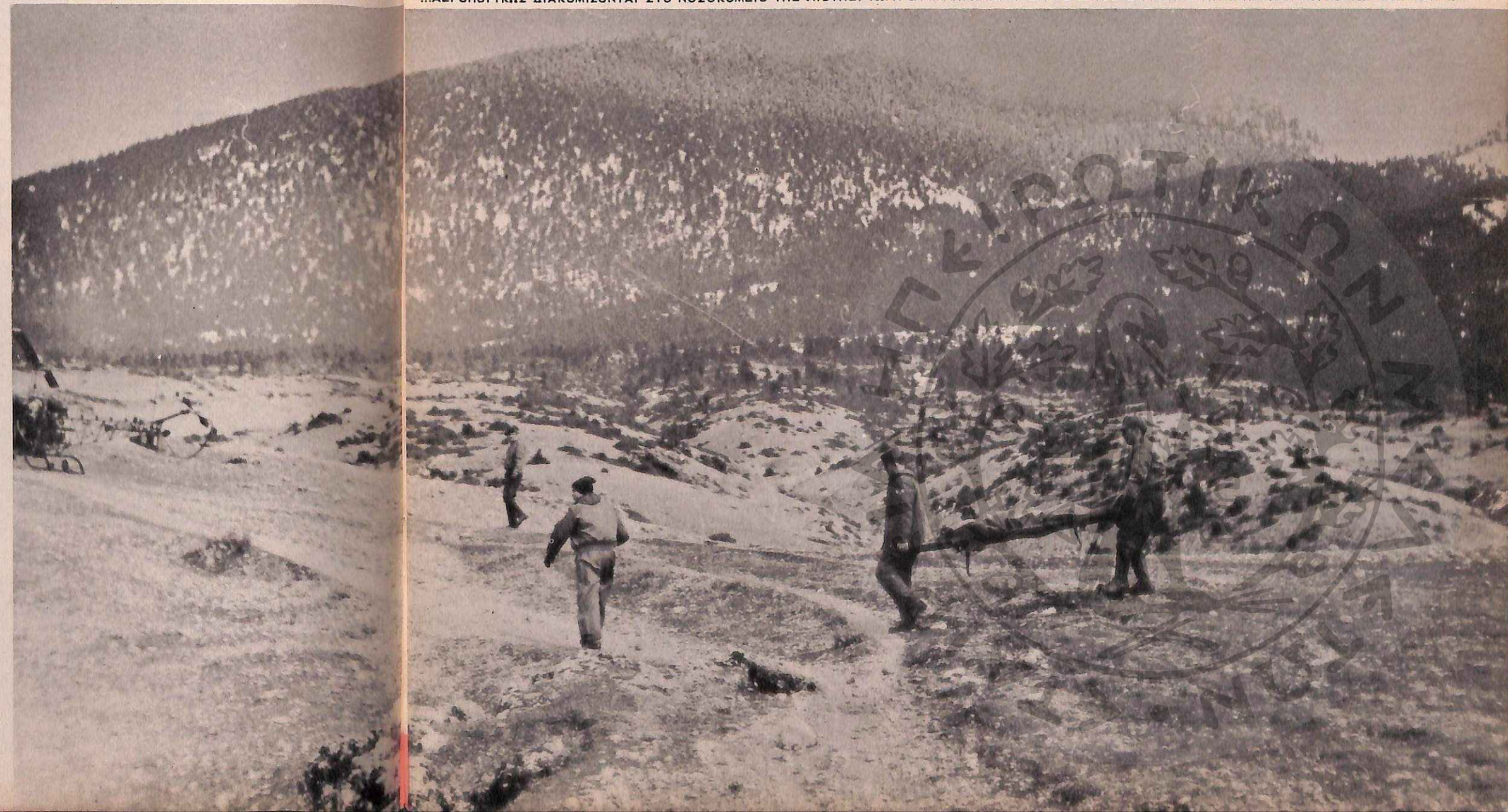
ΕΛΙΚΟΠΤΕΡΑ ΜΕΤΕΦΕΡΑΝ ΤΑ ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ ΔΙΑΣΩΣΕΩΣ ΜΕΧΡΙ ΤΙΣ ΧΙΟΝΙΣΜΕΝΕΣ ΚΟΡΥΦΕΣ

ΟΙ ΤΡΑΥΜΑΤΙΕΣ ΕΧΟΥΝ ΚΙΟΛΑΣ ΑΝΑΧΩΡΗΣΕΙ ΚΑΙ...

...ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΩΣ ΔΙΑΚΟΜΙΖΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΤΗΣ ΛΙΒΥΗΣ. ΤΩΡΑ ΣΥΜΠΛΗΡΩΝΕΤΑΙ ΚΑΙ ΤΟ ΘΑΛΙΒΕΡΟ ΚΑΘΗΚΟΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΣΥΛΛΟΓΗΣ ΤΩΝ ΕΞΗ ΝΕΚΡΩΝ

Δέν είναι μόνο το Βιετνάμ. Στον Χελμό ή 'Αμερική έχει άνοιχτο κι άλλο μέτωπο. Πιο σκληρό από τους Βιετκόγκ, το πέτρινο θου-νὸ τοῦ Μοριά δὲν ἐννοεῖ νὰ ἀφήσῃ ἀμερικανικὸ ἀεροπλάνο νὰ πετάξῃ ἀπὸ πάνω του. Μέσα σὲ ἕνα χρόνο δύο φορές ἄρπαξε ἀγριεμένος μὲ τὰ τιτανικά χέρια του τὰ μετάλλινα πουλιά μὲ τὸ μεγάλο ἀστέρι καὶ τὰ συνέτριψε στὴν τραχειὰ ἀγκαλιά του. Ἀπὸ Γενάρη (1965) σὲ Γενάρη (1966) δέκα ἐννέα Ἀμερικανοὶ ἀξιωματικοὶ θρῆκαν φρικτὸ θάνατο στὴν φοβερὴ θουνοκορυφή. Καὶ τόσους νεκροὺς σὲ στελέχη, εἶναι ζήτημα ἂν εἶχε ἡ Ἀμερική μέσα στὸν ἴδιο χρόνο στὸ Βιετνάμ. Λεπτομέρεια πῶς συμβολικὴ: Ὑπάρχει καὶ ἕνας Ἰταλὸς ἀξιωματικὸς νεκρὸς, ἐνῶ στὴν ὑπηρεσία τοῦ ΝΑΤΟ ἦταν τὸ δεύτερο ἀμερικανικὸ ἀεροπλάνο ποὺ καταστράφηκε αὐτὲς τὲς μέρες. Πόσο εὐτυχὴς θὰ ἦταν ὁ πρόεδρος Τζόνσον, ἂν καὶ στὸ μέτωπο τοῦ Βιετνάμ ἡ συμμαχικὴ ἀλληλεγγύη ἔκανε τόσο ἐμπρακτὴ τὴν παρουσία της!..

300 άνδρες μετέσχον τής επιχειρήσεως διὰ τὴν διάσωση τῶν ἀεροπόρων

Δὺο μάχες στὸ μέτωπο τοῦ Χελμου, μὲ τὸ ἴδιο ἀποτέλεσμα: Ἀτράνταχτο τὸ βουνὸ ἀποκρούει πάντα τὶς ἀεροπορικές ἐπιθέσεις.

Ἡ πρώτη μάχη: Στὶς 22 Ἰανουαρίου 1965. Ἐνα γιγαντιαῖο τετρακινητήριο «Γκλομπμάστερ», τὸ ὁποῖο ἐξορμᾷ ἀπὸ τὴν Ἰταλία, μὲ 14 ἐπιβάτες, δλοὺς Ἀμερικανούς ἀξιωματικούς. Κατὰ τὶς 6.30' τὸ πρωὶ ἐπικοινωνεῖ μὲ τὸ ἀεροδρόμιο τοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ παίρνει τὸ κανονικὸ σήμα. Λίγα λεπτὰ ἀργότερα ἐφορμᾷ μὲ ἱλιγγιώδη ταχύτητα κατὰ τοῦ Χελμου πού, κατάλευκος καὶ περήφανος, περίμενε ἄτρομος τὴν ἐπίθεση. Ἀποτέλεσμα: Σὲ λίγο τὸ τετρακινητήριο «Γκλομπμάστερ» ἦταν μιά μᾶζα ἀπὸ καπνισμένα συντρίμια, καὶ οἱ ἐπιβάτες του κουρέλια ἀπὸ σάρκες, ὅλα τυλιγμένα στὸ σάβανο τοῦ χιονιοῦ. Τὸ μέτωπο δὲν διασπάσθηκε. Καὶ ἂν ἔδωζε ὁ Χελμὸς πολεμικὸ ἀνακρινωθέν θὰ τόνιζε: «Ἡ ἐπίθεση τοῦ ἐχθροῦ συντρίβη δλοσχερῶς ἐπὶ τῆς κορυφῆς Νεραϊδορράχη. Ἐξωνώθη ἅπασα ἡ ἐπιτεθεῖσα δύναμις»...

Ἡ δεύτερη μάχη: Στὶς 13 Ἰανουαρίου 1966. Αὐτὴ τὴν φορὰ εἶναι μιά «Ντακότα» καὶ μὲ κατεῦθυνση ἀντίθετη: Ἀπὸ τὴν Σιμόνη ἔρχεται καὶ φέρνει 10 συμμαχοὺς ἀξιωματικούς. Καθὼς περνᾷ κοντὰ ἀπὸ τὸ ἀεροδρόμιο τοῦ Ἑλληνικοῦ, ἐπικοινωνεῖ κανονικὰ μαζί του, δίνει σήμα «ὅλα ἐν τάξει» καὶ ξαφνικὰ σωπαίνει. Ἀργότερα ἀνακαλύπτονται τὰ ἄδοξα ἴχνη τῆς στὴν ἴδια τὴν Νεραϊδορράχη. Μυστήριο τεχνικὸ ἢ αἰτία τῆς καταστροφῆς. Πιθανώτερη ἐκδοχή: Κάποια ἀπροσδόκητη θάλαξη ἢ ἓνα ἀπότομο κενὸ ἀέρος ἀνάγκασε —λέει— τὸν πλότο να προσγειωθῇ ἀνάμυα στὴν πλαγιά τῆς Νεραϊδορράχης καὶ τὸ ἀεροπλάνο σφηνώθηκε μέσα στὰ χιόνια ὅπου, χωρὶς νὰ ἀναφλεγῇ, συντρίφθηκε. Μά, ἂν ὁ Χελμὸς μπορούσε νὰ μιλήσῃ, θὰ φώναζε περήφανα: «Ἀπέκρουσα καὶ νέα ἀεροπορικὴ ἐπίθεση. Συντρίφθηκε κι αὐτή, ὅπως ἡ ἄλλη»...

Ζοῦσαν !

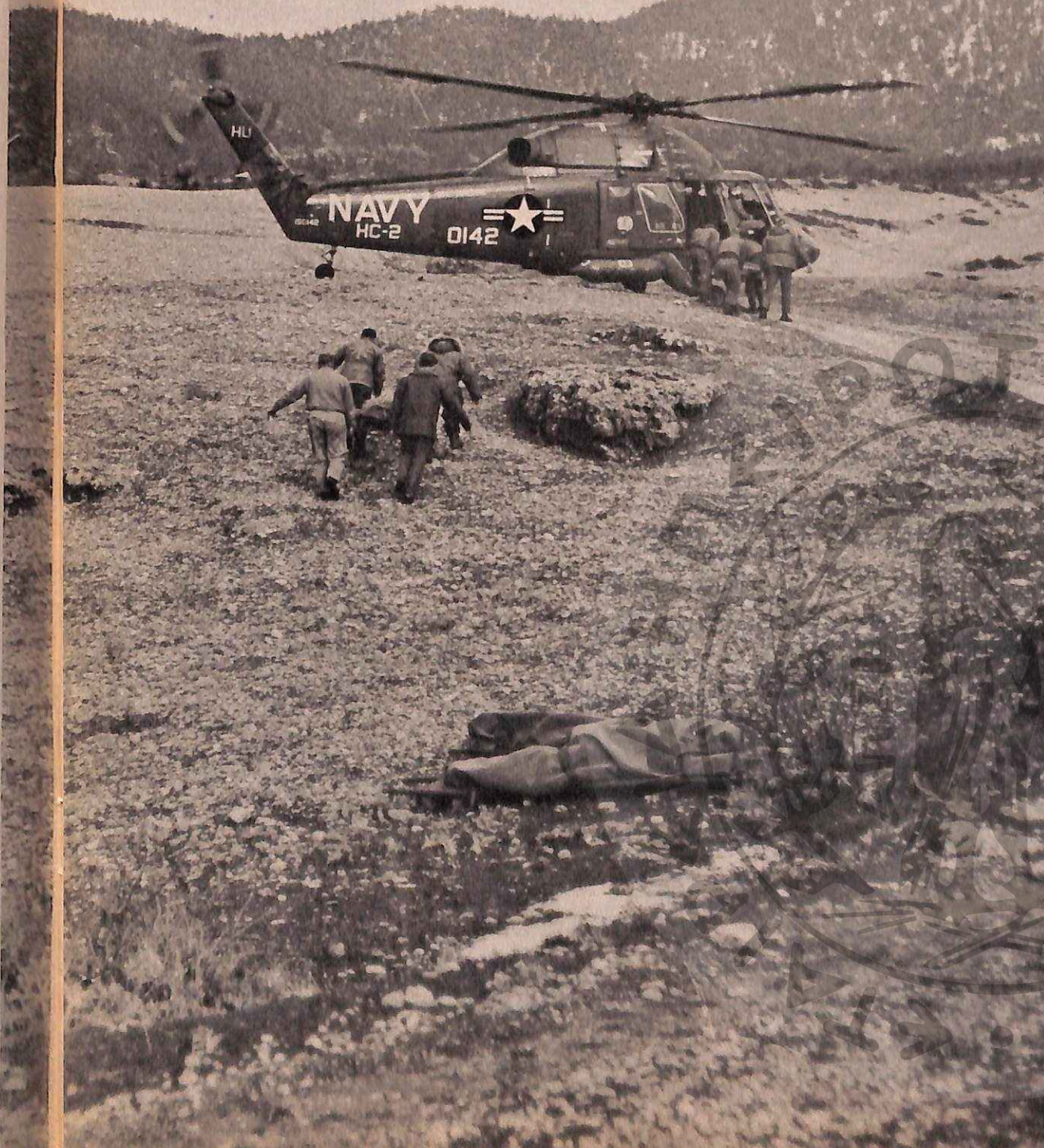
Αὐτὴ τὴν φορὰ ὅμως δὲν ἐξωνώθηκε ἡ ἅπασα ἡ ἐπιτεθεῖσα δύναμις. Ἀνάμεσα στὰ συντρίμια τοῦ θανάτου, κάτι ζωντανὸ σάλευε. Τὸ ἀντελήφθησαν τὰ ἀεροπλάνα πού ἀνεκάλυψαν τὰ λείψανα τῆς «Ντακότα» σὲ ὕψος 2.200 μέτρων, 40 ὥρες μετὰ τὴν καταστροφή. Τέσσερις ἀπὸ τοὺς 10 ἐπιβάτες ζοῦσαν, ὅπως διαπιστώθηκε ἀργότερα. Καὶ ἡ ὑπαρξὴ ἐκείνῃ τῆς ζωῆς ἔκανε νὰ ἀναληφθῇ μιά συμμαχικὴ ἐπιχείρηση, ἀπὸ τὴν ξηρὰ, τὴν θάλασσα καὶ τὸν ἀέρα, πού θὰ θαύμαζαν τὴν συνοχὴ τῆς καὶ τὴν ἁρμονία τῆς τὰ χρονικά τοῦ Ν.Α.Τ.Ο. Ἑλληνες (χωροφύλακες, Λ.Ο.Κ.), ἄνδρες τῆς ἀεροπορίας καὶ

ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΕΝΑ ΧΡΟΝΟ ΑΚΡΙΒΩΣ, μιά ἀνάλογη περίπτωση, στὸ ἴδιο μέρος, ἔδωσε τὴν εὐκαιρία νὰ δοῦν ἀνάλογες φωτογραφίες. Ἦταν στὶς 22 Ἰανουαρίου 1965, πού τὸ ἀμερικανικὸ «Γκλομπμάστερ», ταξιδεύοντας μὲ 14 στρατιωτικούς ἀπὸ μιά στρατηγικὴ θάση τοῦ Ν.Α.Τ.Ο. στὴν Βόρειο Ἰταλία μὲ προορισμὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ, προσέκρουσε πάνω στοὺς χιονοσκεπαστοὺς καὶ τότε δράχους τοῦ Χελμου. Ἐνα μοιραῖο λάθος τοῦ πιλότου ἦταν ἡ αἰτία τοῦ δυστυχήματος, ὅπως ἀπεδείχθη ἀπὸ τὶς μετέπειτα ἀνακρίσεις. Περνώντας ἀπὸ τὸ ραδιοφάρο τοῦ Ἀράξου, νόμισε πὼς εἶχε περάσει ἀπὸ τὸν ραδιοφάρο τῆς Κορίνθου καὶ τὸ ἀνέφερε στὸν πύργο ἐλέγχου τοῦ ἀεροδρομίου τοῦ Ἑλληνικοῦ, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ πάρῃ τὴν διαταγὴ μειώσεως ὕψους. Λίγο ἀργότερα, μὲ ἱλιγγιώδη ταχύτητα, ἔτρεχε νὰ συναντήσῃ τοὺς δράχους τοῦ πελοποννησιακοῦ βουνοῦ. Ὅλοι οἱ ἐπιβάτες του εἶχαν βρῇ οἰκτρὸ θάνατο, καὶ τὸ ἔργο τῶν ὁμάδων διασώσεως, πού ἔφθασαν μὲ φοβερὲς δυσκολίες στὸν τόπο τοῦ δυστυχήματος, ἦταν νὰ περισυλλέξουν μόνον τὰ κομμάτια τῶν διαμελισμένων πτωμάτων, πού μαζί μὲ τὰ συντρίμια εἶχαν ἐκτιναχθῇ σὲ μεγάλη ἀπόσταση.

Τὸ πελώριο ἐλικόπτερο τοῦ ἀμερικανικοῦ ναυτικοῦ θὰ μεταφέρῃ σὲ λίγο τοὺς νεκροὺς στὴν Ἀθήνα, γιὰ νὰ γίνῃ ἡ ἀναγνώριση τῶν παρामορφωμένων πτωμάτων. Γιὰ τὴν ἐπιχείρηση διασώσεως καὶ περισυλλογῆς κινητοποιήθηκαν πολλὲς ἐκατοντάδες ἄνδρες ἀπὸ τὶς ἐνόπλες δυνάμεις τριῶν χωρῶν

τοῦ στρατοῦ), Ἀμερικανοὶ (ξηρὰς, ἀέρος καὶ θαλάσσης, πού ὑπηρετοῦν σὲ δάσεις σκορπισμένες σὲ πέντε χώρες) καὶ Ἴταλοί (τμήματα τῆς ἀεροπορίας), μαζί μὲ ἑλληνικὰ καὶ ἀμερικανικὰ ἐλικόπτερα, καθὼς καὶ ἀεροσκάφη τοῦ γιγαντιαίου ἀεροπλανοφόρου «Φόρρεσταλ», ἐξώρμησαν μέσα στὴν θαρυχειμωνιά κατὰ τοῦ Χελμου, γιὰ νὰ ἀποσπᾶσουν ἀπὸ τὸ θανάσιμο ἀγκάλισμά του τοὺς ἐπιζήσαντες αἰχμαλώτους. Ἦταν μιά ἐπική, σκληρὴ, ὁμαδικὴ προσπάθεια, μιά ἐπιχείρηση πού κινήθηκε μὲ ἀφάνταστη τάξη καὶ ἐπιτυχία, μὲ δυνάμεις ἐκατοντάδων ἀνδρῶν. Ὁ Χελμὸς ἀντιστάθηκε μὲ πείσμα: ξαμολοῦσε συνεχεῖς ἀντιπθέσεις μὲ ἀγριεὲς χιονοθύελλες. Ἀλλὰ στὸ τέλος κάμφθηκε. Χωρὶς νὰ καταρρεῖ τὸ μέτωπο, λύγισε καὶ οἱ τέσσερις ζωντανοὶ ἐπιβάτες παρελήφθησαν τελικὰ μὲ ἐλικόπτερο, στὶς 11 τὸ πρωὶ τῆς 15ης Ἰανουαρίου, πού τοὺς μετέφερε στὸ ἀεροπλανοφόρο «Φόρρεσταλ» —τὸ ὁποῖο περιπολοῦσε στὸ Ἴόνιο— κι ἀπὸ ἐκεῖ στάλθηκαν στὸ νοσοκομεῖο τῆς ἀμερικανικῆς δάσεως τῆς Λιδύης. Καὶ ἂν ἔδωγαν πολεμικὸ ἀνακρινωθέν, θὰ τόνιζε: «Συνδεδεασμένοι συμμαχικὰ δυνάμεις, στρατοῦ, ναυτικοῦ καὶ ἀεροπορίας, τῆς Ἑλλάδος, τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς Ἰταλίας, κατόπιν μακρῶν ἀγώνων, ἡδυνήθησαν νὰ διασώσουν τὰ 40% τῆς ἐπιτεθείσης κατὰ τοῦ Χελμου μονάδας»...

Θλιβερός ρόλος

Μένει κανεὶς συγκλονισμένους ἐμπρός στὸ μυστήριο τῆς διπλῆς αὐτῆς τραγωδίας, πού ἔχει πρωταγωνιστὴ τὸν Χάρο. Τέτοια σύμπτωση περιστάσεων, χρονολογιῶν καὶ τοποθεσιῶν, τόσο πανομοιότυπο παιχνίδι τῆς μοίρας! Τόσο θλιβερός ρόλος τοῦ ἴδιου χιονιοῦ, πού ἔγινε νεκροσάβανο διὸ φορὲς μέσα στὸν χρόνον τῶσων ἀδικοχημένων ἀνθρώπων! Εἶναι πραγματικὰ συντριπτικὴ ἡ συνείδηση πού ἀποκομίζει κανεὶς ἀπὸ αὐτὴν τὴν σκληρότητα τοῦ Πετρωμένου, πού ἔχει ὅμως καὶ τὴν ὁμορφιά τῆς, τὴν φωτεινὴ, τὴν παρήγορη πλευρά. Μέσα ἀπὸ κείνη τὴν καταστροφὴ ξεπήδησε ἡρωικὴ ἡ ἀνθρώπινη ἀλληλεγγύη, πού κίνησε σὲ μιά εὐγενικὴ καὶ πανίσχυρη ἀμίλλα τῶσους συμμαχοὺς, τῶσους διαφορετικοὺς μηχανισμούς, σὲ μιά τόσο καλομονταρισμένη καὶ μεγάλη ἐπιχείρηση. Ποιὸς ἦταν ὁ ἀρχηγός —ποιά στρατηγικὴ μεγαλοφυΐα— πού κατανίκησε τὶς ἀντιδράσεις καὶ τὴν θαρυχειμωνιά μὲ τὶς χιονοθύελλες καὶ ὠδήγησε τὴν ἐπιχείρηση σὲ τόσο γοργὸ καὶ πλήρες ἀποτέλεσμα; Δὲν ἀκούσθηκε κανένα ὄνομα. Ἦταν, λές, ἀκέφαλη ἡ μικρὴ ἐκείνη διεθνὴς στρατιά. Ἐ, λοιπόν, ὅχι! Εἶχε ἀρχιστράτηγος: Τὸν Ἀνθρώπο... ■■■

ΣΤΟ ΛΕΥΚΩΜΑ ΤΗΣ ΚΟΜΨΟΤΗΤΟΣ

Μερικές εκπλήξεις έφτετο στον κατάλογο των 12 κομψοτέρων γυναικών του κόσμου. Η πρώτη και μεγάλη εκπλήξη είναι το όνομα της πρώτης στην σειρά των κομψοτέρων: Είκοσι δύο μόλις έτων και σύζυγος ενός φοιτητού της νομικής! Τπάρχουν, όμως, και μερικά άλλα: Η Κα Κάριστερ Μπέριεν είναι μία από τις ωραιότερες γυναίκες της Νέας Υόρκης. Πρόσωπο γαλήνιο, συμμετρικό, σαν Μαντόνας του Ντά Βίντσι. Επιπλέον, πατριώς έχει τομιορνούχος, ο Ουίλλιαμ Πάλν, πρόεδρος του Ραδιοφωνικού Δικτύου της Κολούμπια! Η Κα Μπέριεν κέρδισε τον τίτλο της κατά τον σίγουρο, παλαιό τρόπο: αγοράζοντας τα φορέματά της από τους πιο ακριβούς οίκους μόδας της Ν. Υόρκης. Πάλι όμως θα φαινόταν περίεργο πώς μια τόσο νέα κοπέλλα απέκτησε ένα τέτοιο μοναδικό γούστο στο ντύσιμό της, αν η Κα Μπέριεν δεν είχε για μητέρα μία από τις ωραιότερες και κομψότερες Νεοϋορκέζες.

Μία άλλη, οδυνηρή εκπλήξη για μια μεγάλη άποψη: Την Κα Λύντον Τζόνσον, σύζυγο του Αμερικανού προέδρου, που όχι μόνον δεν είναι στον κατάλογο των κομψοτέρων, αλλά δεν δοήκε ούτε μία μικρή θεασούλα ανάμεσα στις 100 γυναίκες με ιδιαίτερο γούστο. Μόνη της κατηγορία, ίσως, όπως παρατηρεί η γαλλική «Φράνς Σουάρε», είναι πως ούτε η Μπριζίτ Μπαρντό συγκαταλέγεται σ' αυτές!

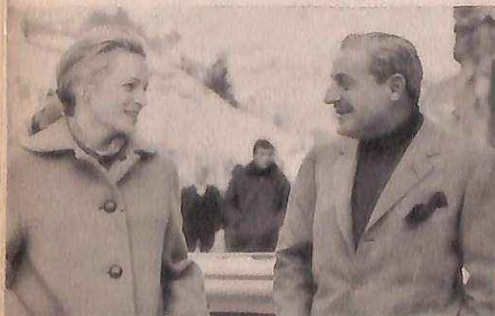
Κα Τζόζεφ Κέννεντυ

Κα Άνν Κέττ Νάτγκαλς

Κα Άνγκους Όυζιλβ (πριγκίπισσα Άλεξάνδρα)

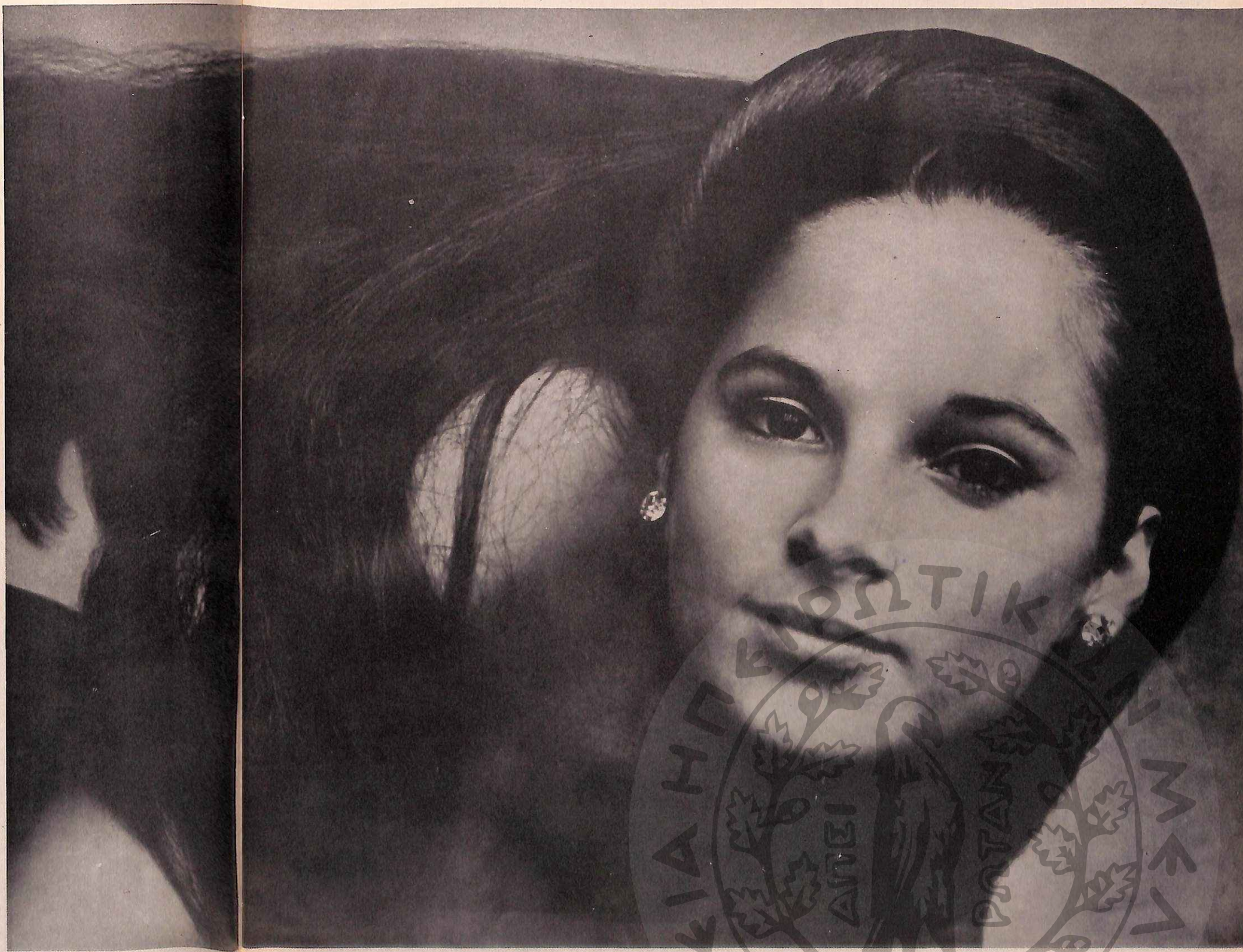
Κα Σιαύρον Νάτχον (Σαρλότ Φόρνι)
Κα Τζιανκάρλο Ουτσιέλλι (Άνν Φόρνι)

Πριγκίπισσα Πάολα

Πριγκίπισσα Πινιατέλλι

Η Κα Τζάκν Κέννεντυ έθεωρήθη και πάλι από τους εμπειρογνώμονες σαν μία από τις κομψότερες γυναίκες του κόσμου, αλλά... εκτός συναγωνισμού. Το όνομα Κέννεντυ, εν τούτοις, δεν λείπει ούτε έφτετος από την λίστα των δώδεκα. Και δεν είναι μία από τις συζύγους των δυο ωραίων αδελφών Τέντ και Μπόμπ, ούτε μία από τις κομψές αδελφές του δολοφονηθέντος προέδρου. Είναι η μητέρα τους, η Κα Τζόζεφ Κέννεντυ, αντίξια πεθερά της Τζάκν!

Τον τίτλο επίσης κέρδισαν η πριγκίπισσα Άλεξάνδρα του Κέντ - κι αυτή κομψή κόρη κομψοτάτης μητέρας - και η πριγκίπισσα Πάολα του Βελγίου,

που δεν θα θεωρηθεί στο έξης μόνον ωραιότατη, αλλά και καλοντυμένη πριγκίπισσα. Άλλες: Οι δυο νιοπαντρες κόρες του Φόρντ Β', οι κ.κ. Σταύρου Νάτχον και Τζιανκάρλο Ουτσιέλλι, που μπορούν κι αλλιώς να λέγονται: Οι δυο πιο καλοντυμένες νέες του έτους, παρ' όλο που η δεύτερη σχεδίαζε τον γάμο της από καιρό, και η πρώτη πρόλαβε να παντρευτεί μέσα σε ελάχιστες ημέρες από το διαζύγιο του συζύγου της. Έτσι, έξελέγη και μια όχι και τόσο γνωστή, αν και πολύ ωραία γυναίκα: η ξανθή σύζυγος του ηθοποιού Κέριχ Νεάγκλας. Έξελέγησαν ακόμη: η Κα Άλφρεντ Γκούντ Μάντεμπλιντ, η Κα Ουάιτ Κούπερ, η τραγουδίστρια Μπάριμπαρα Στρέισαντ, η Κα Τσαρλς Ένγκελχαρντ και η Κα Ουίλλιαμ Μανκρόμ.

ΛΕΥΚΕΣ ΟΨΕΙΣ ΑΘΗΝΑΪΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ

ΔΕΝ ΚΡΑΤΗΣΕ πολλές ώρες ή κάθοδος της λευκής νύμφης του βορρά στο αττικό τοπίο. Όστόσο ήταν αρκετά δριμύεια, ώστε να τυλιχτεί το κυβιστικό τέρας της πρωτεύουσας μ' ένα πέπλο καθαρότητας και αγνότητας. Το άσπρο ορθογώνιο σεντόνι, στη μέση της φωτογραφίας, είναι ο χώρος των Στύλων του Όλυμπου Διός, που διατήρησε την λευκότητά του περισσότερο από τους δρόμους, όπου η κυκλοφορία πεζών και αυτοκινήτων διέλυσε γρήγορα την μαγεία.

ΕΝΑ σκηνικό κάποιος ταινίας του Ντίσνεϋ ίσως ή άλλου ποιητού της όθνης. Απαράμιλλος καλλιτέχνης, ο χειμώνας το δημιούργησε με μοναδική δεξιότητα και ευστροφία στην πολίχνη Στέκιμπορν, καλύπτοντας τα γραφικά σπίτια της μ' έναν λευκό μανδύα από χιόνι. Θα έλεγε κανείς ότι κάτω από τις παραμυθένιες αυτές στέγες δεν ζούν πραγματικοί άνθρωποι, αλλά τα πλάσματα της φαντασίας ενός Άντερσεν.

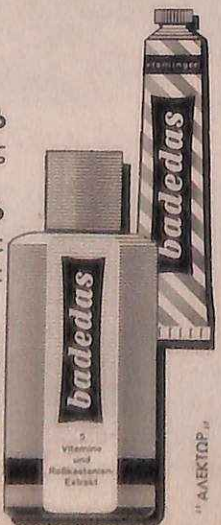
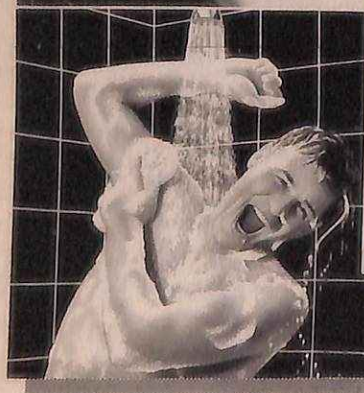
ΤΟ ΛΙΓΟΣΤΟ αττικό πράσινο πήρε άλλες διαστάσεις, μόλις αναμίχθηκε με το παγερό βορεινό λευκό. Από την κάθοδο του χιονιού στην Αθήνα, ιδιαίτερα εύνοήθηκαν -αίσθητικά- οι περιοχές γύρω από την Ακρόπολη, τον λόφο του Φιλοπάππου, το Αστεροσκοπείο, την Πνύκα. Έδω το τοπίο το άγγιξε κυριολεκτικά ένας μάγος και το μεταμόρφωσε τόσο, ώστε να γίνη αγνώριστο. Τα καχεκτικά, μάλλον, δένδρα του απέκτησαν μιαν υπόσταση δρυμών.

ΕΙΝΑΙ ΤΡΟΜΕΡΟ αυτό το άπαισιο άσπρο σκληρό χώμα που, όσο παχύδερμος κι αν είσαι, σε περονιάζει ως το κόκκαλο. Κάπως έτσι θα πρέπει να ήταν οι μελαγχολικές σκέψεις του μοναχικού ρινόκερου, στον Ζωολογικό Κήπο της Βανσέν, που ξαφνικά, ένα καθόλου ωραίο πρωί, είδε την μικρή λίμνη του να εξαφανίζεται από τα μάτια του και να μεταβάλλεται σε μια παγωμένη ύλη, που δέβαια δεν την είχε ξασυναντήσει στα τροπικά του κλίματα.

badedas

Συμπυκνωμένο
αφρώδες λουτρό (Μπάντεντας)

Όσοι δεν χρησιμοποιείτε αφρώδες λουτρό χάνετε μία μεγάλη απόλαυση της σύγχρονης ζωής.

Όσοι χρησιμοποιείτε.... δοκιμάστε το badedas. Θα εκπλαγείτε! Θα καταλάβετε άμέσως γιατί το badedas είναι το πρώτο σε όλη την Ευρώπη.

Ο πλούσιος αφρός του badedas απομακρύνει τις έννοιες σας, τονώνει κάθε κύτταρο του δέρματός σας, κάνει το σώμα σας να λάμψη από υγεία! Το Μπάντεντας είναι μία καινούργια απόλαυση!

Προϊόν της UHU — Werk, Buhl — Baden, GERMANIA

ΤΟ ΜΙΚΡΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΧΡΟΝΙΚΟ

Ο κ. Κανελλόπουλος

Βλέπετε τον Καραμανλή ως παράγοντα ανταγωνιστικό στα πολιτικά σας σχέδια;» ... «Όπωςδήποτε, όχι!». Αυτή την απάντηση («όπωςδήποτε όχι!»), σε τόνο μάλιστα πολύ κατηγορηματικό, μου έδωσε ο αρχηγός της Ε.Ρ.Ε. κ. Π. Κανελλόπουλος στην σχετική ερώτηση, κατά την διάρκεια μακράς και ρεαλιστικής συνομιλίας μας (εκείνος μίλησε, δηλαδή, κυρίως) γύρω από τα σπουδαιότερα ζητήματα που αιωρούνται σήμερα κάτω από το φως της επικαιρότητας — ή χάνονται στον σκοτεινό λαβύρινθο του ψιθύρου...

Ο αρχηγός της Ε.Ρ.Ε. με δέχθηκε στο λιτό ιδιαίτερο σαλονάκι που διαθέτουν τα γραφεία του κόμματός του. Του εξήγησα τον σκοπό μου: «Θα ήθελα μία ελεύθερη συνομιλία μαζί σας» — του είπα και του διευκρίνισα ότι δεν ζητώ μία τυπική συνέντευξη, αλλά απλώς μία συζήτηση, το περιεχόμενο της οποίας, ωστόσο, προορίζεται, βέβαια, για την δημοσιότητα. Χαμογέλασε και δέχθηκε... Και δέχθηκε ακόμη μία πρόταση: να θέσει ο ίδιος στον εαυτό του το πρώτο ερώτημα που θα έκανε προς τον αρχηγό της Ε.Ρ.Ε. Κανελλόπουλο, αν ήταν δημοσιογράφος Κανελλόπουλος ήξευρε τα μυστικά του πολιτικού, όσο καλά τα γνωρίζει σήμερα. Δίστασε μία στιγμή... 'Αλλ' άμέσως επρόκωψε, μάλλον τολμηρά και ανέφερε το θέμα της προσφάτου αυστηρής κριτικής που του ήσκησε μερίς του τύπου της ΕΡΕ.

Η γνώμη του: «Ότι η Ε.Ρ.Ε. συνθέτει ένα ζωντανό οργανισμό. Είναι συνεπώς φυσιολογικό να εκδηλώνονται: στους κόλπους της ποικίλες απόψεις — το αντίθετο θα ήταν άφυσικο και ανθυμικό! Προορισμός του αρχηγού είναι να δίνει την δική του σφραγίδα, όταν ανακύπτουν ζητήματα. Και υπό την έννοια αυτή κρίνεται διότι του έδωσα η ευκαιρία να δώσει την σφραγίδα του. Η άσκηση κριτικής του επέτρεψε να διατυπώσει ώριμες αντιλήψεις, που από καιρό ήθελε να αποσφηνίσει.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Μήπως η θεωρία περί ζωντανού οργανισμού έρχεται σε αντίθεση με την μονολιθικότητα που διατυπώνει η Ε.Ρ.Ε.;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Καμία αντίθεση! Οι ρίζες της Ε.Ρ.Ε. στηρίζονται στην παράδοση — αυτή είναι η μονολιθικότητά της. 'Απ' εκεί και πέρα έχει την ικανότητα να εξελίσσεται και να προσαρμόζεται αναλόγως των περιστάσεων — όπως ένα δένδρο που έχει στερεωμένες τις ρίζες του βαθιά μέσα στο χώμα, στο ίδιο μέρος, αλλά που αφήνει τα κλαδιά του να παίρνουν προσανατολισμό ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες, το φως και τον αέρα. Στην Ε.Ρ.Ε. επικρατεί η ισορροπία ανάμεσα στα δύο στοιχεία — μεταξύ παραδόσεων και εξελικτικής ικανότητας και ο αυτό διαφέρει από την Ένωση Κέντρου, η οποία δεν έχει ρίζες.

ΡΩΤΗΣΑΜΕ τον συνομιλητή μας, εάν μέσα στο κόμμα του πραγματικά υπάρχει «πρόβλημα Καραμανλή» και ποιές είναι οι πραγματικές διαστάσεις του σχετικού ψιθύρου. 'Αντιμετώπισε ψυχραιμία την ερώτηση: «Ο ψιθύρος, ναι, υπάρχει — το «πρόβλημα», όχι. Ο κ. Καραμανλής υπήρξε επί δεκαετίαν πρωθυπουργός και άπειρη της πολιτικής. Τυχόν απόφασή του να επι-

στρέψει στην πολιτική θα αποτελέσει νέα πολιτική πράξη. Και δεν είναι ασφαλώς να θεωρή κανείς ένα τέτοιο ενδεχόμενο ως «πρόβλημα»!

● Κατά την άποψη του κ. Π. Κανελλόπουλου: οι πολιτικοί ηγέται είναι το πολιτικό κεφάλαιο του Έθνους. 'Εν τώ συνόλω τους αποτελούν τους πόλους της λειτουργίας του κοινοβουλευτικού πολιτεύματος. Σε μικρότερη κλίμακα, το ίδιο ισχύει και στις επί μέρους πολιτικές παρατάξεις. Τα πρόσωπα έρχονται και παρέρχονται — ξαναέρχονται και ξαναφεύγουν. Η παράταξη μένει. Και η Ε.Ρ.Ε. δεν θα ήταν εκείνη που έγινε αν δεν προϋπήρχε ο Έλληνικός Συναγερμός και ο Έλληνικός Συναγερμός δεν θα μπορούσε να προσφέρει την υπηρεσία που προσέφερε, εάν δεν υπήρχε το μεγάλο τμήμα του ελληνικού λαού, που του έδωσε την δύναμη να κυβερνήσει.

—Βλέπετε τον κ. Καραμανλή ως ανταγωνιστή;

—Όπωςδήποτε, όχι!

Και εξήγησε ο κ. Π. Κανελλόπουλος: Οι πολιτικοί άνδρες, όταν παίρνουν ηγετική θέση, πρέπει να ρυθμίζουν τα πολιτικά τους θέματα με προοπτική, εις βάθος χρόνου, ωριμένους αντικειμενικούς σκοπούς που εξυπηρετούν την παράταξη και κατά συμπερασμό το έθνος. Με βάση αυτούς τους σκοπούς προσαρμόζουν και αναπροσαρμόζουν την τακτική τους, χωρίς να προσεφλούν (θα ήταν εξωπραγματικό!) ούτε οι ίδιοι να είναι, και κανείς άλλος, οι «έκτελεστοί του προγράμματος» μέχρι τέλους, ούτε ότι απαραίτητα αυτοί θα δρουν τους καρπούς...

ΕΡΩΤΗΣΗ: Τι σας ώθησε και ζητήσατε εκλογές τον Σεπτέμβριο;

ΕΖΗΤΗΣΕ εκλογές, διότι είχα την γνώμη ότι θα ήταν δυνατόν να γίνουν εκλογές τότε υπό ώριμες προϋποθέσεις (με κυβέρνηση της Ε.Ρ.Ε.), ότι οι εκλογές θα αποτελούσαν την ασφαλέστερη διέξοδο στην πολιτική κρίση, ενώ οποιαδήποτε άλλη λύση πολύ σύντομα θα περιέπλεκε τα πράγματα και θα τα οδηγούσε στο άπλοκα, και ότι εάν πάση περιπτώσει η πάροδος του χρόνου δεν ήταν καθόλου βέβαιη ότι θα συντελούσε σε όφελος των πολιτικών παθών, αλλά όταν κάποτε θα έγιναν εκλογές (και κάποτε θα έγιναν...) το πρόβλημα θα επρόβαλλε το ίδιο απειλητικό, βέβαια, κάποια έκτακτη έκτακτη έκτακτη, κυρίως στις πεζοδρομακές εκδηλώσεις — αλλά κανείς δεν ξέρει μέχρι ποίου σημείου δεν είναι μόνο επιφανειακή. 'Ας δούμε και την συγκέντρωση της 16ης Φεβρουαρίου... «Θοδύσε»;». Δεν αποκρύπτει κάποια ανησυχία και διευκρινίζει ότι η ανησυχία του θα είναι μεγαλύτερη στην περίπτωση που η κυβέρνηση δεν θα δώσει την σχετική άδεια...

Ανεγνώρισε, ωστόσο, ο κ. Κανελλόπουλος ότι όταν είχε εκείνη την εμπνευσή των εκλογών, δεν είχε την απόφασή του τότε...

συζητεί...

νευθίσασα — αντίθετος! 'Υπήρχαν επιχειρήματα υπέρ και κατά — περίπου ισοδύναμα. «Επί τέλους, όμως, με ώθησε και η διαίσθησή μου» — απεφάνθη ότι ο αρχηγός ριζώντας την άποψη ότι ο αρχηγός ενός κόμματος δεν ενεργεί μόνο με βάση την αυστηρά λογική. Και έριψε τον κύβο, αλλά υπέκρινε εμπρός στην αντίθετη γνώμη που υπεσπείριζε η πλειοψηφία του κόμματός του.

—Αισθάνεστε πικρία, διότι τότε οι συνεργάτες σας διεφώνησαν;

Χαμογέλασε:

—Όχι, όχι, καθόλου! Το αντίθετο! Θοδύμαι μήπως αισθάνονται εκείνοι πικρία διότι διεφώνησα μαζί τους...

Εθέσαμε στον αρχηγό της Ε.Ρ.Ε. μία κρίσιμη ερώτηση: «Αν από τον Σεπτέμβριο έως σήμερα άλλαξαν οι προϋποθέσεις κάτω από τις οποίες είχε πάρει την απόφασή του για τις εκλογές — με άλλα λόγια, αν ισχύει και σήμερα εκείνη η γνώμη του. 'Αποκρίνεται άρνητικά — οι προϋποθέσεις άλλαξαν, άρα η γνώμη του δεν ισχύει από τις σημειωμένες συνθήκες.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Τι έμεσολάβησε;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Η αποκάλυψη της οικονομικής περιπλοκής. Βέβαια, οικονομική περιπλοκή υπήρχε και τότε. Η επελευθέρωση, όμως, στο μεταξύ αποκάλυψε της οικονομικής καταστάσεως δημιουργεί ψυχολογικό κλίμα που δεν μπορεί να συμβαδίσει με εκλογική περιπέτεια, χωρίς γενικότερους κινδύνους.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Δηλαδή, εκλογές δεν μπορεί να γίνουν ακινδύνως, εάν προηγουμένως δεν ξεπεραστούν οι οικονομικές δυσκολίες;

● Όχι, δεν έννοει αυτό. 'Αρκεί να ληφθούν τα μέτρα που χρειάζονται για την σταθεροποίηση της οικονομίας, χωρίς τούτο να σημαίνει ότι όταν ληφθούν τα μέτρα αυτά («και τέτοια μέτρα δεν είναι μόνο τα φορολογικά — αν μπορεί να θεωρηθεί καν αναγκαία η επιβολή των νέων φορολογιών, αυτό θα το δοούμε...») θα έχουν δημιουργηθεί απαραίτητες και οι εκλογικές προϋποθέσεις. Μπορεί ναι, μπορεί και όχι.

ΕΚΕΙΝΟ που προέκυψε, κατά τον κ. Π. Κανελλόπουλο (και το έτόνισε με έμφαση, στο τέλος της συνομιλίας μας), είναι: η κατά το δυνατόν ομαλότερη έξοδος από την σημερινή πολιτική κρίση, χωρίς να επακολουθήσει εθνικός διχασμός. Στο σημείο αυτό κάνει, μάλιστα, μία σύγκριση μεταξύ του κινδύνου ενός νέου διχασμού και του παλαιού διχασμού βενιζελικών και αντιβενιζελικών. 'Εκείνος ο διχασμός (μιας είπα) έφερε την καταστροφή διότι συνέθεσε με τον παγκόσμιο πόλεμο και την μικρασιατική εκστρατεία — διαφορετικά, θα απέβαινε μέν οδυνηρός για το έθνος, αλλά όχι καταστροφικός. Σήμερα, αντίθετος: ένας διχασμός σημαίνει ότι με το ένα από τα δύο μέρη θα συνταχθούν οι κομμουνιστές και αυτό θα αποβεί καταστροφικό...

Προοπτική: Κατά τον αρχηγό της Ε.Ρ.Ε.: είναι δυσδιάκριτα τα σημεία των καιρών, αν όχι άορατα. Βέβαια, υπό τις σημερινές οικονομικοπολιτικές συνθήκες η Ε.Ρ.Ε. θα συνεχίσει να υποστηρίζει την κυβέρνηση του κ. Στεφανόπουλου, διατηρώντας τις γνωστές επιφυλάξεις της. 'Υπό τις σημερινές, ενδεχομένως, να μεταβληθούν!.. 'Αλλωστε, δεν μας απέκρυψε ο αρχηγός της Ε.Ρ.Ε. την γνώμη του: ότι, πάντως, για όλους τους γνωστούς λόγους, τα θέματα της παρούσης Βουλής είναι άσπαστα.

Νίκος Μεταξάς

ΜΗΤΕΡΕΣ!

ΟΧΙ ΜΟΝΟΝ

ΣΠΙΤΙ
ΜΟΔΑ
ΟΜΟΡΦΙΑ

ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΣΑΣ

- Προσφέρετε του με μία ελάχιστη εβδομαδιαία δαπάνη - το απαραίτητον βοήθημα διά το μέλλον του: Τό συνιστούν όλοι οι ΚΑΘΗΓΗΤΑΙ τό υποδεικνύουν όλοι οι ΦΙΛΟΛΟΓΟΙ ΡΩΤΗΣΤΕ ΤΟΥΣ.

ΛΙΝΤΕΛ - ΣΚΟΤ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ

ΜΕΓΑ ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ ΤΟ ΕΠΟΝΟΜΑΖΟΜΕΝΟΝ ΑΛΛΟΤΗΤΟΝ

- 'Απαραίτητον διά την εισαγωγήν του εις τό ΛΥΚΕΙΟΝ και διά τό ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΝ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟΝ ΔΙ' ΟΛΗΝ ΤΟΥ ΤΗΝ ΖΩΗ Είναι τό έγκυρότερον και πληρέστερον ΛΕΞΙΚΟΝ Είναι και αποκαλείται ΑΛΛΟΤΗΤΟΝ κυκλοφορεί εις εβδομαδιαία τεύχη από 20 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ

Πληροφορίαι προεγγραφαί:

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΣΤΡΕΪΤ & ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 18
(ΠΑΡΑΠΛΕΥΡΩΣ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟΥ)
ΤΗΛ. 318.341

4 ΤΟΜΟΙ
ΣΧΗΜΑΤΟΣ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑΣ 20 X 30
3056 ΣΕΛ. ΧΑΡΤΙ ΙΛΟΥΣΤΡΕ ΕΥΡΩΠΗΣ

Ο ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΜΟΣ

Ο ΛΕΩΝ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ - ΙΤΑΛΙΑΣ - ΙΑΠΩΝΙΑΣ, ΚΑΤΑ ΣΧΕΔΙΑΣΜΑ ΕΝΟΣ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ...

ΚΑΙ Ο ΛΕΩΝ

Και ο καταχθόνιος ρόλος
της ελληνικής 'Αριστεράς
είς τὸν πανεθνικὸν ἀγῶνα

Ἐπτά ἦσαν αἱ μεγάλοι δυνάμεις κατὰ τὰς παραμονὰς τοῦ Β' παγκοσμίου πολέμου: ἡ Μ. Βρεταννία, ἡ Ἰταλία, ἡ Γαλλία, ἡ Γερμανία, ἡ Σοβιετικὴ Ἐνῶσις, αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι καὶ ἡ Ἰαπωνία. Δὲν ἐνεπλάκησαν ὅμως ὅλοι ἀμέσως εἰς τὴν σύρραξιν. Αἱ πρῶται, ποὺ κατήλθαν εἰς τὸν στίβον ἦσαν ἡ Γερμανία ἀφ' ἑνὸς καὶ ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ Γαλλία ἀφ' ἑτέρου. Ἠκολούθησεν ἡ Ἰταλία (10 Ἰουνίου 1940), ὀλίγας ἡμέρας προτοῦ τεθῇ ἐκτὸς μάχης ἡ Γαλλία. Καὶ παρέμεναν ἀκόμη ἔξω τῆς αἱματηρᾶς ἀναμετρήσεως ἡ Σοβιετικὴ Ἐνῶσις, αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι καὶ ἡ Ἰαπωνία ὅταν ἡ Ἑλλάς διεξῆγε τὸν ὠραίον καὶ νικηφόρον ἀγῶνα τῆς ἐναντίον τῆς φασιστικῆς ἐπιβουλῆς. Ἐξ αὐτῶν ἡ Σοβιετικὴ Ἐνῶσις συνεδέετο μὲ τὴν Γερμανίαν ἀπὸ τῆς 23 Αὐγούστου 1939 διὰ συμφώνου μὴ ἐπιθέσεως ἡ Ἰαπωνία ἦτο σύμμαχος τοῦ Ἀξονος (Γερμανίας καὶ Ἰταλίας) ἀπὸ τῆς 27ης Σεπτεμβρίου 1940 καὶ αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι δὲν ἀπέκρυπταν τὴν συμπάθειάν των πρὸς τὴν Μ. Βρεταννίαν καὶ πρὸς ὅλας τὰς ἐπιθυμούσας ν' ἀγωνισθοῦν διὰ τὴν ἐθνικὴν ἐλευθερίαν των χώρας, ψηφίσασαι τὴν 11ην Μαρτίου τοῦ 1941 καὶ τὸν περίφημον «περὶ ἐκμισθώσεως καὶ δανεισμοῦ» νόμον.

ΜΟΛΟΤΟΦ - ΡΙΜΠΕΝΤΡΟΠ: οἱ δύο ὑπουργοὶ τῶν Ἐξωτερικῶν (τῆς Σοβ. Ρωσίας ὁ πρῶτος καὶ συνεργάτης τοῦ Στάλιν, στὴν ἄκρην καὶ ἀγέλαστος, τῆς Γερμανίας ὁ δεύτερος, διπλωματικὴ χεὶρ ἀνδρὸς τοῦ Χίτλερ, κομψὸς καὶ εὐχαρὶς) συνήψαν ὡς ἐπρόσωποι τῶν ὁλοκληρωτικῶν καθεστώτων τῶν χωρῶν τῶν τῶν συμφωνῶν ποὺ παρέσχεν εἰς τὸν ναζισμόν τὴν ἀνεσίαν νὰ ἐξαπολύσῃ τὰς ἐπιθέσεις του διὰ τὴν ὑποδούλωσιν τῶν λαῶν...

Τὸ γερμανοσοβιετικὸν συμφῶνον μὴ ἐπιθέσεως ὑπῆρξεν ὁ πρόδρομος τοῦ Β' παγκοσμίου πολέμου, ποὺ ἐξεργάγη 8 μόλις ἡμέρας μετὰ τὴν υπογραφήν του διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῆς Γερμανίας ἐναντίον τῆς Πολωνίας (1η Σεπτεμβρίου 1939). Ἡ σύναψις του — ἡ ὁποία ἐγένετο ἐνῶ εὐρίσκετο εἰς τὴν Μόσχαν ἀγγλογαλλικὴ ἀποστολὴ, προσπαθοῦσα νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν σύνδεσιν τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως μὲ τὰς δημοκρατίας — ἔλυσε τὰς χεῖρας τοῦ Χίτλερ καὶ ἐξασφάλισε τὰ νώτα του, ἐπροκάλεσε δὲ παγκόσμιον κατάπληξιν, ἀκόμη καὶ εἰς τοὺς κομμουνιστάς. Διότι καθ' ὅλην τὴν προηγηθεῖσαν πενταετίαν ἡ Σοβιετικὴ Ἐνῶσις ἐπρόβαλλεν ἑαυτὴν ὡς θανάσιμον ἐχθρὸν τοῦ χιτλερισμοῦ καὶ πρωτοπόρον τοῦ ἀντιφασισμού. Εἰς τὸ συμφῶνον ἦτο προσηρτημένον μυστικὸν πρωτόκολλον ληστρικῆς διανομῆς, τὸ ὁποῖον διελάμβανεν ὅτι

οἱ ἐπρόσωποι τῶν δύο συμβαλλομένων μερῶν (ὁ φὸν Ρίμπεντροπ καὶ ὁ Β. Μολότωφ), συζητήσαντες ἐμπιστευτικῶς ἐπὶ ζήτημα τῶν συνόρων τῶν ἀντιστοίχων σφαιρῶν ἐπιρροῆς εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Εὐρώπην, κατέληξαν εἰς τὰ ἑξῆς συμπεράσματα:

1. **ΕΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙ** ἐδαφικῆς καὶ πολιτικῆς ἀναδιοργανώσεως εἰς τὰς περιοχὰς τὰς ἀνηκούσας εἰς τὰ Βαλτικὰ Κράτη (Φιλανδία, Ἑσθονία, Λεττονία, Λιθουανία), τὰ ὁποῖα σύνορα τῆς Λεττονίας ὅτι ἀντιπροσωπεύουν τὸ ὄριον τῶν σφαιρῶν ἐπιρροῆς τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Σ. Ἐνώσεως. Ἀπὸ τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς ἀναγνώσκεται ἐπὶ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Λιθουανίας διὰ τὴν περιοχὴν τῆς Βίλνας.

2. **ΕΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙ** ἐδαφικῆς καὶ πολιτικῆς ἀναδιοργανώσεως τῶν περιοχῶν τῶν ἀνηκουσῶν εἰς τὸ πολωνικὸν κράτος αἱ σφαῖραι ἐπιρροῆς τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως θὰ ὁρίζονται κα-

τὰ προσέγγισιν ὑπὸ τῆς γραμμῆς τῶν ποταμῶν Νάρεβ, Βιστούλα καὶ Σάν. Τὸ ζήτημα αὐτὸ ποῦν τὰ συμφέροντα τῶν δύο μερῶν συμβιβάζονται μὲ τὴν διατήρησιν ἐνὸς ἀνεξαρτήτου Πολωνικοῦ κράτους καὶ ποῖα σύνορα πρέπει νὰ ἔχῃ τὸ κράτος τοῦτο δύναται νὰ καθορισθῇ ὁριστικῶς κατὰ τὴν διάδοξιν περαιτέρω πολιτικῶν ἐξελίξεων. Ἐν πάσῃ περιπτώσει αἱ δύο κυβερνήσεις θὰ λύσων τὸ ζήτημα τοῦτο διὰ μιᾶς φιλικῆς συμφωνίας.

3. **ΕΝ ΣΧΕΣΕΙ** μὲ τὴν Νοτιοανατολικὴν Ἐσθονίαν ἡ Σοβιετικὴ Ἐνῶσις υπογραμμίζει τὸ ἐνδιαφέρον της διὰ τὴν Βεσσαραβία. Ἡ γερμανικὴ πλευρὰ διακηρύσσει τὴν πλήρη ἀδιαφορίαν της διὰ τὰς περιοχὰς αὐτάς.

Ὁ πόλεμος ὁ ἐκραγεί μετὰ τῶν δυτικῶν δημοκρατιῶν καὶ τῆς χιτλερικῆς Γερμανίας (τὴν ὁποῖαν ὁ Μολότωφ ἐξύνει τὴν 31ην Αὐγούστου 1939 ὡς εἰλικρινὴ καὶ νομιμόφροναν φίλην τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως, ἀποδέχονταν εἰς τὴν ταχύτεραν κατάπαυσιν τοῦ πολέμου καὶ εἰς τὴν εἰρήνην) καὶ ἀντιμετωπίζουσαν εἶδος εἰσεολογικοῦ πολέμου ποῦ τῆς ἐ-

κέρηξαν ή Αγγλία και ή Γαλλία και πού «ένθυμιζε» τους άρχαιους θρησκευτικούς πολέμους), έχαρακτηρίζετο υπό των Σοβιετικών ήγετών και της Κομμουνιστικής Διεθνούς ώς «ιμπεριαλιστικός». Είς τό από 7ης Νοεμβρίου 1939 μανιφέστον της ή Κομμουνιστική Διεθνής διεκήρυξε: «Οί έργάτες και οί άγρότες να μήν πιστεύουν όσους λένε πώς αύτός ό πόλεμος γίνεται γιά τή σωτηρία της δημοκρατίας απ' τό φασισμό. Αύτός ό πόλεμος γίνεται γιά τό θρίαμβο της αντίδρασης». Τά κατά χώρας κομμουνιστικά κόμματα, μετά τόν πρώτον κλονισμόν, τόν όποιον έδοκίμασαν έκ της κυνικής στροφής της σοβιετικής πολιτικής, συνεμορφώθησαν πρός τήν γραμμήν της Κομμουνιστικής Διεθνούς και μετεβλήθησαν «ντέ φάκτο» είς ιδιότυπους συμμάχους του χιτλερισμού.

Ἐν τῇ μεταξύ, ἡ Σοβιετικὴ Ἑνωσις, ὑπερακοντιζοῦσα τὸ μουσικὸν πρωτόκολλον, τὸ ὁποῖον εἶχε συνάψει μὲ τὸν Χίτλερ· εἰσέβαλλεν (17 Σεπτεμβρίου 1939) εἰς τὴν καταρρέουσαν Πολωνίαν καὶ κατελάμβανε τὸ ἀνατολικὸν ἡμῖσι αὐτῆς· ἐπιτίθετο (30 Νοεμβρίου 1939) ἐναντίον τῆς μικρᾶς, ἀλλ' ἡρωικῆς Φιλλανδίας, ἀπὸ τὴν ὅποιαν ἀπέσπασε, ἐπειτα ἀπὸ πόλεμον διαρκέσαντα 105 ἡμέρας, τὴν Καρελίαν καὶ ὀρισιμένas στρατηγικὰς θέσεις· κατεβρόχθιζε (15 Ἰουνίου 1940) τὴν Λιθουανίαν, τὴν Λεττονίαν καὶ τὴν Ἑσθονίαν· καὶ ἐξηνάγκαζε τὴν Ρουμανίαν νὰ τῆς παραχωρήσῃ (28 Ἰουνίου 1940) τὴν Βεσσαραβίαν καὶ τὴν δόρειον Βουκοβίναν. Κατὰ τὸ ἴδιον χρονικὸν διάστημα ὁ Χίτλερ· προσήρτα (27 Σεπτεμβρίου 1939) τὴν δυτικὴν Πολωνίαν· εἰσέβαλλεν (9 Ἀπριλίου 1940) εἰς τὴν Δανίαν καὶ τὴν Νορβηγίαν· ὑπέτασσε τὴν Ὀλλανδίαν, τὸ Βέλγιον καὶ τὸ Λουξεμβούργον (Μάϊος 1940)· ἐπιτίθετο κατὰ τῆς Γαλλίας (8 Ἰουνίου 1940), τὴν ὅποιαν ἐξηνάγκαζε νὰ καταθέσῃ τὰ ὅπλα ἡττημένη, τὴν 25ην Ἰουνίου 1940· καὶ ἀπέστειλε στρατεύματά του εἰς τὴν Φιλλανδίαν. Τρεῖς καὶ ἡμισυν μῆνας κατόπιν, κατὰ τὰς παραμονὰς τῆς ἐπιθέσεως τῆς Ἰταλίας ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος, κατελάμβανε (7 Ὀκτωβρίου 1940) τὸ ἀπομεινὸν τμήμα τῆς Ρουμανίας, ἡ ὁποία εἶχεν ἤδη ὑποχρεωθῇ ἀπὸ τὸν Ἀξονα νὰ ἐκχωρήσῃ εἰς μὲν τὴν Βουλγαρίαν τὴν νότιον Δοδρουτσάν, εἰς δὲ τὴν Οὐγγαρίαν τὴν Τρανσυλβανίαν. Τὸ γερμανοσοβιετικὸν συμφωνον ἀπέδιδεν ἀγλαούς καρπούς· εἰς τοὺς δύο ἑταίρους — τὸν Χίτλερ καὶ τὸν Στάλιν—

Κατὰ τὰ τέλη 'Ιουλίου τοῦ 1940 ὁ Τσώρ-
σιλ ἀπέστειλε πρὸς τὸν Στάλιν μίαν προσω-
πικήν ἐπιστολήν, διὰ τῆς ὁποίας ἐπεχειρῆ-
σεν νὰ τοῦ ἐπισύρῃ τὴν προσοχὴν ἐπὶ τῶν κινδύ-
νων, ποὺ συνιστοῦσαν τότες διὰ τὴν Σοβιε-
τικὴν "Ἐνωσιν, ὅσον καὶ διὰ τὴν Μ. Βρετανί-
αν, αἱ κατακτήσεις τοῦ Χίτλερ. Ὁ Ρώσος
δικατὰρ ὅμως τὸν ἀπηξίωσεν ἀπαντήσεως
(ἴσως διότι ἐφαντάζετο, ὅπως καὶ πολλοὶ ἄλ-
λοι, ὅτι ἡ Μ. Βρετανία εἶχε φάει τὰ ψωμιά
της) καὶ ἐθεώρησε πρέπον νὰ ἐνημερώσῃ τὸν
Χίτλερ ἐπὶ τοῦ μηνύματος τῆς βρετανικῆς
κυβερνήσεως. Ὁ σὲρ Στάφορντ Κρίππς,
γένης τῆς ἀριστερὰς τοῦ 'Εργατικοῦ Κόμ-
ματος, τὸν ὁποῖον ὁ Βρετανὸς πρωθυπουργὸς
εἶχεν ἀποστείλει ἐπὶ τῆς Μόσχας ὡς νέον πρε-
σβευτήν, μὰ τὴν μεταίαν, ὡς ἀπεδείχθη, ἔλ-
πιδα ὅτι θὰ ἔκρουε περισσότερον εὐαίσθη-
τους χορδὰς μεταξὺ τῶν μπολσεβίκων ἡγε-
τῶν, ἔγινε δεκτὸς ὑπὸ τοῦ Στάλιν κατὰ τὰς
ἀρχὰς 'Ιουλίου κατὰ τὸν τρόπον "εὐτυχὸν καὶ
ψυχρὸν". Μετ' ὀλίγον δέ, εἰς τὰς 13 'Ιουλίου
1940, ὁ Μολότωφ παρέδιδε, κατ' ἐντολὴν τοῦ
Στάλιν, εἰς τὸν ἐν Μόσχᾳ πρεσβευτὴν τῆς
Γερμανίας ἄνδρα Σούλεμπουργκ γραπτὸν μη-
μόνιον τῆς ἐμπιστευτικῆς αὐτῆς συνομιλίας,
κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὁποίας ὁ Στάλιν εἴ-
πεν εἰς τὸν σὲρ Στάφορντ Κρίππς ὅτι "ἐδὲν
βλέπει κανένα κίνδυνον ἡγεμονίας οιασδήποτε
χώρας εἰς τὴν Εὐρώπῃν" καὶ ὅτι "ἐδὲν διε-
τίστωσε νὰ ἔχουν αἱ Γερμανοὶ ἡγέταια προθε-
σεις καταβροχθίσσεως ἐυρωπαϊκῶν χωρῶν"...

Ἐν μέσῳ τῆς ἀτμοσφαίρας αὐτῆς ἡ γερμανικὴ κυβέρνησις ἐπιληροφείη τὴν σοβιετικὴν εἰς τὰς 26 Σεπτεμβρίου 1940 ὅτι ἐτίκειται ἡ ὑπογραφή εἰς Βερολῖνον μίας στρατιωτικῆς συμμαχίας μεταξὺ Ἑλληνίας, Ἱταλίας καὶ Γερμανίας, ἡ ὁποία «θα ἐνδρέφετο ἀποκλειστικῶς ἐναντίον τῶν Ἀμερικανῶν πολεμοκαπιτῶν». Καί ἐπειδὴ ἡ Σοβιετικὴ Ἐνωσις, διὰ τοῦ Μολότφ, ἐδείχθη καχύποπτος ἐναντὶ τῆς νέας αὐτῆς συμμαχίας, ἡ ὁποία ὑπεγράφη τὴν ἐπομένην, ὁ φὸν Ρίμνεντροπ ἀπήγγυε τὴν 13ην Ὀκτωβρίου 1940 μακρὰν καθυσχαστικὴν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Στάλιν καὶ τοῦ ἐπρότεινε ν' ἀποστείλῃ εἰς Βερολῖνον τὸν Μολότφ, εἰς τὰ τοῦ ἐκθέσθαι προσωπικῶς ὁ Φύρερ τὰ ἀπόψεις του ἐπὶ τῆς μελλοντικῆς διαμορφώσεως τῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν. Αἱ τέσσαρες δυνάμεις — ἡ Σοβιετικὴ Ἐνωσις, ἡ Ἱταλία, ἡ Ἑλληνία καὶ ἡ Γερμανία —, ἔγραψαν ὁ φὸν Ρίμνεντροπ, «ἔχουν ἀποστολὴν νὰ υἱοθετήσουν μίαν μακρὰς πνοῆς πολιτικὴν, διὰ καθορισμὸν τῶν συμφερόντων τῶν ἐπὶ παγκόσμιον κλίμακος. Ἐπρόκειτο, δηλαδὴ, περὶ προτάσεως διανομῆς τοῦ κόσμου μεταξὺ τῶν τεσσάρων ὀλοκληρωτικῶν κρατῶν.

Η συνάντησής αυτή του Μολότωφ με τον Χίτλερ και τον Ρίμπεντροπ επραγματοποιήθη εις τὸ Βερολίνον τὴν 12μν καὶ 13ην Νοεμβρίου 1940. Τὴν ἰδίαν ἡμέραν τῆς ἀφίξεως τοῦ Σοβιετικοῦ ὑπουργοῦ Ἐξωτερικῶν εἰς τὸ Βερολίνον ὁ Χίτλερ ἐλάμβανεν τὴν ὀριστικήν ἀπόφασιν τοῦ περὶ ἐπιθέσεως ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος καὶ ὑπέγραφε τὴν ὑπ' ἀριθ. 18 «ντιρεκτίβαν» (Σχέδιον «Μαρίτας»). Κατὰ τὴν διάρκεια τῆς ἀναλύσεως τῆς καταστάσεως, τὴν ὁποίαν ὁ Χίτλερ ἔκρινεν εἰς τὸν Μολότωφ τὴν ἐσπέραν τῆς 12ης Νοεμβρίου εἰς τὴν καγκελλαρίαν, ἀνεφέρθη ἐπαινετικὴ μῆνις εἰς τὸν βαλκανικὸν χῶρον καὶ ἀπεκάλυψε ἀπροσχηματιστὰς τὴν προθεσίν τοῦ ὅπως ἐπιτεθῇ ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος. «Τὸ γεγονός — εἶπεν — ὅτι ἡ Ἀγγλία κατ' ὀφειλὴν ἐνέγκασται εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ὃ ἀποκτῆσῃ ἐκεῖ ναυτικὰς καὶ ἀεροπορικὰς δάσεις, εἶναι διὰ τὸ Ράιχ ἀνυπόφορον. Ἡ Γερμανία εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ ἐξουδετερώσῃ δι' ὅλῳ τὸν πᾶν εἰς τὴν διάθεσιν τῆς μέσαν παρομοίας περιπτώσεις». Εἰς ἄλλο, ἐπίσης, σημείον τοῦ λόγου τοῦ ἐτόνισεν ὅτι «ἡ Γερμανία θ' ἀντισταθῇ στρατιωτικῶς ἀνευ ἀναβολῆς εἰς κάθε παρασπῆσιν τῆς Ἀγγλίας νὰ

ἐγκαταστάσει εἰς Θεσσαλονικίην», διότι ὑπάρχει ἀκόμη, προσέθεσε, «πολὺ δυσάρεστος ἀνάμνησις ἀπὸ τῶ μέτωπον τῆς Θεσσαλονικῆς κατὰ τὸν πρῶτον παγκόσμιον πόλεμον».

Τὴν ἐπομένην, κατὰ τὴν νέαν συνάληψίν του μετὶ τὸν Μολότωφ, ὁ Χίτλερ ἀνεφύησεν πάλιν εἰς τὴν Ἑλλάδα: «Μία νέα κρίσις, εἶπε, πρὸς βορρᾶν, εἰς τὴν Σκανδιναβίαν, εἶναι ἀνεπιθύμητος εἰς τὸ Ράιχ. Ἐὰν ὁμως ὑπάρξῃ ἀνάγκη — ἐν περιπτώσει, π.χ., ἐγκαταστάσεως εἰς τὴν Σουηδίαν ἢ τὴν Φιλανδίαν βρετανικὴν ἢ ἀμερικανικὴν δάσεων — ἡ Γερμανία θὰ ἐπιτεθῇ διὰ νὰ τὰς καταστρέψῃ. Τοῦτο ὁμως θὰ πράξῃ μετὰ πολλὴν δυσἀρέσκειαν. Ὁ ἴδιος σὰς ἀνέφερα χθὲς ὅτι ἡ Θεσσαλονικὴ ἴσως προκαλέσῃ τὴν ἀνάγκην γερμανικῆς ἐπιθέσεως καὶ ἡ περὶ τούτοις αὐτῇ εἶναι ἀρκετὴ πρὸς τὸ παρόν, ὥστε νὰ παρέλκουν περιπτώλαι καὶ εἰς ἄλλας εὐρωπαϊκὰς περιοχὰς».

Ο Μολότωφ εις την απάντησίν του υπέστηριξε την αδήριτον διά την Μόσχαν ανάγκη- ν να εξασφαλιστεί τὸν ἔλεγχον τῶν Στενῶν. Ὑπευθύνουσι καὶ κατὰ τὸν χρόνον τοῦ πολέ- μων τοῦ 1854 καὶ κατὰ τὰ ἔτη 1918 - 1919 τὰ Στενά ἀπέτελλεσαν τὴν πύλην ἐπιθέσεως τῆς Μ. Βρετανίας ἐναντίον τῆς Ρωσίας. «Ὡ κατὰστασις, προσέθεσε, εἶναι τώρα περισ- σότερον ἀπειλητικὴ διὰ τὴν Σοβιετικὴν Ἐνω- σιν, ἐφ' ὅσον οἱ Βρετανοὶ ἔχουν ἔγκρα- σταθῇ εἰς τὴν Ἑλλάδα». Ἡ Σοβιετικὴ Ἐνω- σις παρέχευ τοιοῦτων ὁρῶσεων εἰς τὸν Χίτλερ ἐλευθερίαν κινήσεων ὡς πρὸς τὴν Ἑλλάδα.

ὁ δὲ Χίτλερ, διὰ τὰ μὴ ἀφήσει προφανῶς καμ-
μίαν ἀμφιβολίαν περὶ τὸν σχεδὸν τὸν, ἐπα-
νέλαβε καταγορηματικῶς εἰς τὸν συνομιλι-
τὴν του: «Ἐάν οἱ Ἄγγλοι ἀποδιβασθοῦν εἰς
τὴν Θεσσαλονίκην, ἡ Γερμανία δὲν θ' ἀνεχθῇ
τὴν κατάστασιν, ἥ ὅποια θὰ δημιουργηθῇ ἐκ
τοῦ ἐγγήγηματος τούτου».

Ἄκολούθως ὁ Μολότωφ ἐζήτησε νὰ ἐπιτραπῇ εἰς τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσιν ὅπως, εἰς ἀντιστάθμισμα παρασκευασθεῖσιν ἐκ μέρους τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Ἰταλίας ἐγγυήσεως πρὸς τὴν ἀκρωτηριασθεῖσαν Ρουμανίαν, νὰ παρασχη καὶ αὐτὴ ἀνάλογον ἐγγύησιν πρὸς τὴν Βουλγαρίαν. Ὁ ἀπορροσθεὶς, προσέθηκε, τὸ ἐκεῖ ἐπικρατοῦν βασιλικὸν καθεστῶς, ἐπιθυμοῦμεν ὅμως ν' ἀποστείλωμεν εἰς τὴν Σοφίαν μίαν στρατιωτικὴν ἀποστολὴν μὲ τόσας δυνάμεις, ὅσαι εἶναι αἱ γερμανικαὶ εἰς τὸ Βουκουρέστιον. Διὰ ν' ἀσφαλισθῇ ἡ Σοβιετικὴ Ἐνωσις ἐναντι μίας ἐπιθέσεως κατὰ τοῦ Εὐξείνου Πόντου ἐκ τῶν Στενῶν, πρέπει ν' ἀποκτήσῃ τὸν ἑλεγχον ἐπὶ τῆς Βουλγαρίας, εἰς τὴν ὅποιαν εἴναι διατεθειμένη νὰ ἐξασφαλίσῃ διέξοδον εἰς τὸ Αἰγαίον». Ὁ Χίτλερ ὁμως τοῦ ἀπηντήησεν ὅτι ἡ Ρουμανία ἐζήτησεν τὴν γερμανικὴν καὶ ἰταλικὴν ἐγγύησιν, οἱ κεία βουλίσῃ, ἐνὺ δὲν ἔχει καμμίαν πληροφορίαν θεαδιοῦσαν ὅτι καὶ ἡ Βουλγαρία προέβη εἰς ἀνάλογον διδῆμα.

Τῆς συναντήσεως τοῦ Μολότωφ μετὰ τὸν Χίτλερ εἶχε προηγηθῇ συναντήσείς του μὲν τὸν πρῶτον Ρίμπεντροπ. Κατ' αὐτὴν ὁ Γερμανὸς ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν εἶπεν ὅτι αἱ τέσσαρες μεγάλαι δυνάμεις — ἡ Ρωσία, ἡ Γερμανία, ἡ Ἰταλία καὶ ἡ Ἰαπωνία — πρέπει νὰ ἐπέκταθον πρὸς νοτίαν κατεβήσουσιν. Ἡ Ἰαπωνία ἐστράφη, εἶπεν, ᾗδε πρὸς νότον, ὁπως καὶ ἡ Ἰταλία, ἡ δὲ Γερμανία, μετὰ τὴν ἐγκαθίδρυσιν τῆς «νέας τάξεως» εἰς τὴν Δυτικὴν Εὐρώπην, θὰ εὕρῃ τὸν πρόσθετον «δυτικὸν χῶρον» τῆς εἰς τὴν Κεντρικὴν Ἀφρικὴν. «Διὰτὶ καὶ ἡ Ρωσία δὲ μὴ στραφῇ πρὸς νότον, διὰ τὴν φυσικὴν διεξόδον τῆς πρὸς τὴν ἀνοικτὴν θάλασσαν, ἡ ὁποία τόσων τῆς χρειάζεται». Καὶ ὅταν ὁ Μολότωφ ᾗρώτησε: «Ποίαν θάλασσαν;» ὁ Ρίμπεντροπ τοῦ ἀπήντησεν ὅτι ἐννοεῖ τὸν Περσικὸν κόλπον καὶ τὴν Ἀραβικὴν θάλασσαν.

Δευτέρα συνομιλία μεταξύ των υπουργών των Έξωτερικών επραγματοποιήθη την νύκτα της 13ης Νοεμβρίου, συνεχισθείσα εις τὸ κατὰφύγιον τοῦ υπουργείου Ἑξωτερικῶν, λόγω ἰσχυρᾶς βρετανικῆς αεροπορικῆς ἐπιδρομῆς. Ἐκεῖ ὁ Ρίμνεντροπ ἔθεσεν ὅτι ὅπιν τοῦ Μολότφω τὸ κείμενον ὅσον σχεδίου συμφωνίας, διὰ τοῦ ὁποίου οὐσιαστικῶς τὸ τριμερές γερμανοϊταλοκαττωνικὸν σύμφωνον, τὸ ὁποῖον εἶχεν υπογραφῇ τὴν 27ην Σεπτεμβρίου τοῦ 1940, μετετρέπτο εἰς τετραμερές, μετέταρτον ἐταίρουν τὴν Σοβιετικὴν Ἔνωσιν. Ὁ κεντρικὸς πυρὴν τοῦ σχεδίου αὐτοῦ ἦτο τὸ 2ον ἄρθρον. Δι' αὐτοῦ αἱ τέσσαρες δυνάμεις ἀνελάμβαναν «να σεβασθοῦν τὰς φυσικὰς σφαῖρας ἐπιρροῆς ἀλλήλων». Πᾶσα διαφορά δι' αὐτὰς θὰ ἔπρεπε νὰ διευθετῇται «φιλικῶς». Αἱ δύο φασιστικαὶ χώραι καὶ ἡ Ἰαπωνία συνεφώνουν ἐν ἀναγνώρισίῳ τῆς κτήσεως τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως εἰς τὴν παρῶσαν ἔκτασιν των καὶ νὰ τὰς σεβασθῶν. Αἱ τέσσαρες χώραι (ἄρθρον 3) συνεφώνουν νὰ μὴ προσχωρήσουν εἰς — ἥ νὰ ὑποστηρίξουν οἰκονομικῶς συνδυασμὸν «στρεφόμενον ἐναντίον μίας ἐκ τῶν τεσσάρων δυνάμεων».

Είς το σύμφωνον θά συνήπτοντο καὶ τρία μυστικά πρωτόκολλα, τὸ σημαντικότερον ἐκ τῶν ὁποίων καθώριζε τὰς ἐξδαφικάς ἐλλείψεις ἐκάστης χώρας. Τῆς Ρωσίας ἡ ἐλλείψις θὰ ἐστρέφετο ἐνωτίως τοῦ ἔθνικου ἐδάφους τῆς πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τοῦ "ἰνδικοῦ ὠκεανοῦ". Σχετικῶς πρὸς τὰ Στενὰ ἡ Γερμανία ἐπρότεινε ὅπως ἡ «ἰσχύουσα σύμβασις τοῦ Μοντρεὶ ἀντικατασταθῇ δι' ἄλλαν, ἡ ὁποία ἀπαραίτηται εἰς τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσιν ἀπεριόριστον δικαίωμα διελεύσεως διὰ τῶν Στενῶν τῶν πολεμικῶν σκαφῶν τῆς ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν, ἐνὸς θαλασσιᾶ ἄλλαν χώραι, ἐκτός τῶν

παροχθίων, θὰ παρητoύντο κατ' ἀρχήν τοῦ δικαίωματος διελεύσεως τῶν πολεμικῶν σκαφῶν τὸν διὰ τὰς Στενὰς. Ἡ Γερμανία διεξεδίκει δι' αὐτὴν ἀποφασιστικὴν γνώμην εἰς τὴν Εὐρώπῃ καὶ καὶ προεξάρχουσαν ἐπιτροπὴν εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Κεντρικῆς Ἀφρικῆς. Εἰς τὴν Ἰταλίαν παρεχωρεῖτο ἡ Βόρειος καὶ ἡ Βορειοανατολικὴ Ἀφρικῇ.

Η σοβιετική απάντησις εἰς τὴν πρότασιν αὐτὴν ἐδόθη ὑπὸ τοῦ Μολότοφ ὄχι ἐν Βερολίνῳ, ἀλλ' ἐν Μόσχᾳ, τὴν 26ην Νοεμβρίου 1940, ὁπότε οὗτος ἐπληροφόρησεν ἐπισήμως τὸν Γερμανὸν πρεσβευτὴν ὅτι ἡ σοβιετικὴ κυβέρνησις εἶναι πρόθυμος νὰ προσχωρήσῃ εἰς τὸ τετραμερὲς σύμφωνον, ἀλλ' ὑπὸ τοῦς ἐξῆς ὁρους: Τὰ γερμανικά στρατεύματα θ' ἀποσυρθοῦν ἀμέσως ἐκ Φιλανδίας, ἡ ὁποία ἀνήκει εἰς τὴν σφαῖραν ἐπιρροῆς τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως. Ἡ ἀσφάλεια τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως θὰ κατοχυρωθῇ ἐνάντι τῶν προσεχόντων ὀλίγων μηνῶν διὰ τῆς συνάψεως ἑνὸς συμφωνίου ἀμοιβαίας δοθείας μεταξὺ τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως καὶ τῆς Βουλγαρίας καὶ διὰ τῆς ἔγκραταστάσεως ὑπὸ τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως μιᾶς βάσεως διὰ δυνάμεις ξηρᾶς καὶ θαλάσσης πλησίον τοῦ Βοσπόρου καὶ τῶν Δαρδανελλίων. Ἡ περιοχὴ νοτίως τοῦ Βατοῦμ καὶ τοῦ Βακού πρὸς τὴν γενικὴν κατευθύνσιν τοῦ Περσικοῦ κόλπου θ' ἀναχωρηθῇ ὥς τὸ κέντρον τῶν ἐλέγχων τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως. Καὶ ἡ Ἰαπωνία θὰ παραιτηθῇ τῶν δικαιωμάτων της εἰς τὴν ἔκχωρήσειον Ἄνθρακος καὶ πετρελατίου εἰς τὴν βορείην Σαχαλίνην. Ὁ Στάλιν ἐζήτησε τὴν συνυπογραφήν πέντε μουσικῶν πρωτοκόλλων καὶ προσέθετεν εἰς, ἂν ἡ Τουρκία ἀντιτίθωτο εἰς τὴν ἔγκρατάσασιν βάσεων ἐλέγχου τῶν Στενῶν, αἱ τέσσαρες δυνάμεις ἐπρεπε νὰ λάβουν στρατιωτικά μέτρα ἐναντίον της. Πρακτικῶς αἱ διαπραγματεύσεις ἔσταμάτησαν εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ καὶ ἡ σύναψις τετραμεροῦς συμφωνίου ἔταται ὡθῆ.

Απὸ τὸ φῶς τὸν ἀνωτέρω διεθνῶν ἐξελί-
ξεων πρέπει νὰ ἐξετασθῇ καὶ ἡ στάσις τοῦ
Κομμουνιστικοῦ Κόμματος Ἑλλάδος ἐναντίον
τοῦ Β' παγκοσμίου πολέμου γενικῶς καὶ τοῦ
ἐλληνοϊταλικοῦ πολέμου εἰδικότερον, μολον-
τὶ οὕτῃ τὴν παραμικρὰν ἐπίδρασιν ἤσκησεν
αὕτη ἐπὶ τῆς πορείας τῶν γεγονότων. Τὸ
Κ.Κ.Ε., ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς του μέχρι καὶ τοῦ
1942, ἦτο μᾶ ὀλίγομελής ἀρείσις, οὐδέποτε
κατορθώσασα νὰ συγκινήσῃ εὐρῆα στρώμα-
τα τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ. Κατὰ τὰ προηγήθεν-
τα, μάλιστα, τοῦ πολέμου ἔτη (ἀπὸ τοῦ
1936) εἶχεν ἀποδιοργανωθῇ τελείως, τὰ πε-
ρισσότερα δὲ στελεχὲα του ἡ εὐρύσκοντο εἰς
τάς φυλακὰς ἢ εἶχαν καταστῆναι πράκτορες τῆς
Ἀσφαλείας τοῦ καθεστώτος. Αἱ ἐκδηλώσεις
του, πάντως, παρουσιάζουν ἐξαιρετικὸν ἐν-
διαφέρον, διότι ἀποδεικνύουν κατὰ τρόπον ἐν-
ανάγλυφον τὸν ἐξωθετικὸν χαρακτῆρα τοῦ κόμ-
ματος τούτου καὶ τὸν πρακτορειακὸν ρόλον
του.

«Αφ' ότου ήρχισαν να συσσωρεύονται τα νέφη του πολέμου όπέρ τον ούρανό της Εύρωπης και μέχρι της ύπογραφής του γερμανοσοβιετικού συμφώνου (Αύγουστος 1939) το Κ.Κ.Ε. κατηγορεί την ελληνική κυβέρνηση ως όργανον των φασιστικών κρατών και κατεβέρετο κατά της προσταθείας, ή όποιας κατεβέλλετο διά της αμυντικής όργανισμής της χώρας. Ούτω, όταν το 1937 καθιερώθηκε ή διάθεσις ενός ήμερομισθίου όπέρ της αεροπορίας, το Κ.Κ.Ε. εκάλει «τους έργατες και τον ελληνικό λαό να μπουκόταρουν μέσους της μορφής πάλης το μεροκάματο της Κυριακής, πού γίνεται παρά τη θέληση τους και προορίζεται γιά την αεροπορία. Γιατί ό έξοπλισμός και ή αεροπορία του δικτάτορα Μεταξά δέν αποβλέπουν στην υπέρτασιν της άνεξαρτησίας και άκεραιότητας της Έλλάδος. Οί έξοπλισμοί αύτοί πρόκειται να χρησιμοποιήθουν γιά λογαριασμό του Χίτλερ. Γι' αυτό ό ελληνικός λαός πρέπει να

ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ, Ο ΕΡΥΘΡΟΣ ΚΑΙΡΟΣΚΟΠΟΣ

μπουκοτάρη τὸν ἔρανο γιὰ τὴν ἀεροπορία καὶ νὰ παλαίψη ἀποφασιστικὰ ἐνάντια στοὺς ἐξοπλισμοὺς... "Ὅλα τὰ μέτρα παίρνονται ὅ- γιὰ γιὰ τὴν υπέρταση τῆς χώρας, ἀλλὰ γιὰ τὴν ἐκπλήρωση τῶν ὑποχρεώσεων, ποὺ ἀνέ- λαθεν ἡ σπείρα, ποὺ μᾶς κυβερνᾷ, ἀπέναντι τῶν φασιστικῶν κρατῶν».

Τὰ αὐτὰ ὑποεπιτρέπει καὶ τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1939 ἡ 5^η Ὀλομέλεια τῆς Κ.Ε. τοῦ Κ.Κ.Ε.: Πρέπει ν' ἀνατραπῇ, ἔγραψαν εἰς τὴν ἀπόφασίν της, «ἡ λαομίσητη δικτατορία, ποὺ λερώναν τὴν λαοκρατική ἱστορία τῆς χώρας, τὴν καταστρέφει οἰκονομικά, τὴν ἀτιμάζει ἔθνικα καὶ τὴ μεταβάλλει εἰς προτεκτοράτο τοῦ Ἄξονα Βερολίνου - Ρώμης. Ὁ μεγαλύτερος ἐχθρὸς τῆς ἀνεξαρτησίας καὶ τῆς ἀκεραιότητος τῆς χώρας μας βρίσκεται στὴν Ἀθήνα· εἶναι ἡ μοναρχοφασιστική δικτατορία. Ὁ μεγαλύτερος ἐχθρὸς τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Μεταξάς, ὁ ἀρχικατάσκοπος τοῦ φασιστικοῦ Ἄξονα στὴν Ἑλλάδα». Καὶ ὅταν μετ' ὀλίγων ἡ Ἰταλία κατελάμβανε τὴν Ἀλβανίαν (7 Ἀπριλίου 1939) καὶ ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις, φοβουμένη ἄμεσον ἐπίθεσιν καὶ κατὰ τὸ ἔθνικόν ἐδάφος μας, ἐλάμβανε ὠρισμένα διακριτικὰ μέτρα προνοίας, τὸ Κ.Κ.Ε. διεκήρυσσε (10 Ἀπριλίου): «Οἱ τελευταῖαι στρατιωτικὲς μετακινήσεις ἀποβλέπουσιν στὴν ἐξαπάτησιν τοῦ λαοῦ καὶ στρατοῦ. Ἡ τυχὸν ἐπιστράτευσις ἡλικιῶν θὰ χρησιμοποιηθῇ γιὰ τὸν ἐξαναγκασμὸν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ νὰ ὑποταχθῇ στὴ δικτατορία καὶ τὸν φασιστικὸν Ἄξονα. Ἐφεδρὸς, σὺ περίπτωση ἐπιστρατεύσεως πᾶντε τὰ ὅπλα καὶ χρησιμοποιήσεται τὰ ἐνάντια στὸ μεγαλύτερον ἐχθρὸ τῆς ἑλληνικῆς πατρίδας, τῇ βασιλομαζακτικῇ δικτατορίᾳ».

Μετά την υπογραφήν του γερμανοσοβιετικού συμφώνου (Αύγουστος 1939) η ελληνική κυβέρνηση έπαισε δια το Κ.Κ.Ε. να είναι πράκτωρ του "Άξονος, με τὸν ὁποῖον εἶχε συμμαχήσει ἡ Σοβιετικὴ Ἐνωσις, καὶ κατέστη πράκτωρ τῶν Ἀγγλογάλλων. Εἴς τὸ Κ.Κ.Ε., τὸ ὁποῖον ἀπεδέχθη δουλικώτατα τὴν συμμαχίαν αὐτὴν τῆς "προλεταριακῆς πατρίδος" τοῦ μετὰ νηπιερισμὸν, ἔλαβε στάσιν καθαρῶς ἐχθρικήν ἐναντὶ τῶν δυτικῶν δημοκρατικῶν καὶ ἤρχισε νὰ δικαιολογῇ προκαταβολικῶς ἐνδοχρόμιον ἐπίθεσιν τῆς Ἰταλίας ἐναντίον μας, ἐπιρίπτοντας ἐς εὐθὺς αὐτὰς εἰς τὴν Ἑλλάδα! Οὕτως τὸ μανιφέστον τῆς Κ.Ε. τοῦ Κ.Κ.Ε. τῆς 20ῆς Ἀπριλίου 1940 (τὸ ὁποῖον ἐδημοσίευσεν ὁ "Ριζοσπάστης" τῆς 2ας Μαΐου 1940) ὑποστηρίζονται τὰ ἑξῆς:

«Ὁ κίνδυνος, πού μας απειλεί σήμερα ἄμεσα είναι ἡ μεταπορεία τὸν πολέμοι στὰ ἑλληνικά ἑδάφη. Καί τὸν κίνδυνο αὐτό τὸν προκαλεῖ ἡ ἴδια ἡ κυβέρνηση... Ἡ δικτατορία παριστάνει τὸν πόλεμο, πού ἡ ἴδια προκαλεῖ, σὺν ἀπερσποσίου τῆς ἀνεξαρτησίας καὶ ἀκεραιότητας τῆς πατρίδος καὶ καλεῖ τὸ λαὸ νὰ πολεμήσῃ κτὲς θάλασσ καὶ ἡρωϊσμοῦ... Τὸ πέρασμα τῆς βασιλοματαιχθῆς δικτατορίας στὴν ἐπιτροπὴ τῶν Ἀγγλοφίλων, συντελούμενο μέσῳ στὶς συνθήκες ἑνταξιοῦ καὶ σχέσεων τὸν τους μὲ τὴν Ἰταλία σημαίνει οὐτε ἄλλο, οὐτε ποῦ — προδοκλήση ποδοτικῶν ἡμελειοτήτων γὰ θράλουν τὰ μέτωπα τοὺς πάνω στὰ ἑλληνικά ἑδάφη... Ἡ δικτατορία ὄχι μονάχα δὲν παύει νὰ κανεὶ μέτρο γιὰ ν' ἀσφαλίσῃ τὴν εἰρήνη τοῦ λαοῦ μας, μὰ μὲ τοὺς νηχοδικασμοὺς τῆς προκαλεῖ τὴν ἰταλικὴ ἐπιδόλη... Τὴν ὥρα αὐτὴ δοκοῖνε κατὰ τὴν ἑνότητα γιὰ νὰ ξεπονήσῃ τὴν χώρα μας σὺν ἐπισημητὲς τὸν πολέμου Ἀγγλοφίλων. Στὸς Ἀγγλοφίλους, γιὰ νὰ μᾶς δάξουν τοὺς ἰδιους νὰ προκαλοῦμε ἐπίθεση τῆς Ἰταλίας κατὰ τῆς χώρας μας»...

“Εφεδροι, σὲ περίπτωση ἐπιστρατεύσεως, πάρτε τὰ ὅπλα καὶ χρησιμοποιήστε τα ἐναντίο στὸ μεγαλύτερο ἐχθρό — τή... βασιλομεταξική δικτατορία!” καλοῦσε τοὺς ἀριστεροὺς τὸ Κ.Κ.Ε.

ΘΡΥΛΟΙ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΣΤΟ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ

ΜΕΓ. ΒΡΕΤΑΝΝΙΑΣ

Άφιξη από τον
ΑΛΕΚΟ ΛΙΑΩΡΙΚΗ

Ενα ξενοδοχείο μπορεί να έχει αυτοδύναμη παρουσία μέσα στον χρόνο; Ασφαλώς ναι, όταν επιζητεί ολόκληρες γενιές, και ανεξάρτητα από τους επιχειρηματίες που το εκμεταλλεύονται. Αυτό συμβαίνει σήμερα με την «Μεγάλη Βρεταννία» της πλατείας Συντάγματος. Αυτό θα συμβεί ίσως αργότερα, με το «Χίλτον» —τον μεγάλο ανταγωνιστή του—, όταν, όπως έχει προγραμματισθεί και έχει ήδη αρχίσει να γίνεται σιγά-σιγά, αναπτυχθεί ολόγυρα ένα καινούργιο πενταμικτικό, πολιτιστικό ή κοσμικό κέντρο. 'Αλλ' αυτό που απομονώνει σήμερα ή έρευνα των «Ε ί κ ο ν ν» είναι το παρελθόν. Και το αφηγείται με γλαφυρότητα και νοσταλγία ο συνεργάτης μας κ. 'Αλ. Λιαωρίκης, χωρίς να παίρνει υπ' όψη τους όσους, ίσως δίκαια, μεμφιμορούν ότι ακριβώς ή σημερινή μορφή και διακόσμηση του ξενοδοχείου επρόδωσε τον χαρακτήρα ενός «ιδρύματος φιλοξενίας», που είχε με αγάπη και πολύ γούστο ανεγερθεί πριν από εκατό χρόνια...

«Μεγάλη Βρεταννία» — γνωστόν τοῖς πασιν — είναι ξενοδοχείο. 'Αλλά ένα ξενοδοχείο συνώνυμο με την 'Ιστορία. Την 'Ιστορία του τόπου μας. Την εθνική. Την πολιτική. Την κοινωνική. Την καλλιτεχνική. Συμπληρώνει εκατό χρόνια ζωής, ανθίσεως, προόδου καί... εκπλήξεων, που αναπηδάνε μέσα από την πολυποικίλη, την ίσως απερίγραπτα ενδιαφέρουσα σταδιοδρομία του.

Πριν λίγες μέρες κυκλοφόρησε στην 'Αγγλία ένα βιβλίο, με τον κάπως παράξενο τίτλο: «Ένα ξενοδοχείο είναι σαν μια γυναίκα...» («An hotel is like a woman») και με τον υπότιτλο: Τα μεγάλα ξενοδοχεία της Ευρώπης. Συγγραφέας του ο Ούιλλυ Φρισάουερ. Το βιβλίο μιλάει για δέκα μόνο από τους διασημότερους «ξεκένους» της ηπείρου μας. Ανασχηματίζοντας «ξεκένους» των Παρισίων, στο «Εξέλ-μεσα στο «Ρίτς» των Βρυξελλών, στο «Μετροπόλ» των Βρυξελλών, στο «Σάσσερ» της Βιέννης, στο «Κλάριτζες» του Λονδίνου, υπάρχει και η «Μεγάλη Βρεταννία».

«Δίπλα στο «Οτέλ ντε Παρί» του Μόντε Κάρλο, το «Άμστελ» του Άμστερνταμ, στο καταπληκτικό σε κοσμικότητα διεθνή στο «Παλάς» του Σαιν Μόρις, δίπλα στο «Ρίτς» της κεντρικότερης Μαδρίτης, παίρνει την θέση του το πρώτο ελληνικό ξενοδοχείο, που έγραψε μέσα στην εκατονταετία του ένα γοητευτικό, αγωνιώδες, όσο και συναρπαστικό βιωμένο παραμύθι για την ελληνική ζωή...

Αυτός ο κύριος Σάββας Κέντρος, άειμνηστος βέβαια προ πολλού, που εμφανίζεται στα 1866, σαν μέγας ρέκτης και φιλοπρόσδος, είναι και ο σπορέας, ο πρώτος υπεύθυνος για ό,τι υπάρχει σήμερα σαν «Μεγάλη Βρεταννία».

Γράφει στο αναμνηστικό βιβλίο του ο πάντοτε —για ό,τι είναι παρελθόν— γραφικός Δημήτριος Σκουζές: «Κατ' αρχάς, το ξενοδοχείον είχαν εγκατασταθή εις το κτίριον

Σεο Μπάζιλ Ζαχάροφ: «Μεγάλη Βρεταννία» και έπειτα ολόκληρος ο γνωστός κόσμος...

Γιαννοπούλου, άνωθεν του διβλιοπωλείου 'Ελευθερουδάκη, όπου σήμερα στεγάζεται το ξενοδοχείον «Μέγα». 'Εκεί έλειτούργησε συνεχώς επί οκτώ έτη, όποτε, το 1874, ο Κέντρος το μετέφερε εις την επί των οδών Πανεπιστημίου και Γεωργίου Α' γωνίαν, όπου και εγκατεστάθη μονίμως.

Τα πολλά λόγια είναι φτώχεια. 'Αν μπορούμε στα επιχειρηματικά, στα δαιδαλώδη παρασκήνια των πρώτων εξελίξεων, δεν θα τελειώσουμε ποτέ. Ουσία: 'Ο Κέντρος έχει την πρωτοβουλία, στήνει την πρώτη ξενοδοχειακή —με σοβαρά υπόβαθρα— δουλειά, αλλά δεν έχει ιδέα από την τέχνη της! Χρειάζεται ο Ιθύνων νους, για να μπορέση να κατευθύνει —με γνώση και κάποια πείρα— το νεότευκτο καράβι που ξεκινάει για τον μεγάλο πλούν...

Ποιός να είν' αυτός; 'Ως από μηχανής θεός έρχεται ο Ευστάθιος Λάμπας στην 'Αθήνα, από το Παρίσι, όπου, με την βασιλική υποστήριξη είχε σταλή στην γαλλική πρωτεύουσα για να ειδικευθή εις την ξενοδοχειακήν τέχνην.

Τί έκανε και τί έμαθε στο Παρίσι ο Λάμπας; Αυτά μάς τα προσφέρει ο 'Αγγλος Φρισάουερ, που αξίζει να τον προσέξουμε για μία στιγμή. Λέει: «'Ο Σάχης της Περσίας Νασίρ Ούντ - Ντίν έπηγε στο Παρίσι, όπου, μεταξύ άλλων δεξιώσεων, τελειών και περιπετειών του, δοκίμασεν ένα περίφημο πιλάφι, το όποιον έφαγε σε ένα μικρό, αλλά κομψό και συμπαθέστατο εστιατόριο των Παρισίων. 'Ο δημιουργός του πιλαφιού αυτού ήταν ο Ευστάθιος Λάμπας —διευθυντής και μάγειρος του εστιατορίου—, ο όποιος, χάρις στην εύνοια —την γαστριμαργική— του Σάχη, πήρε συγχαρητήρια από την γαλλική κυβέρνηση, ανήλθε κλίμακας, έγινε διάσημος... Αίτια, το ρύζι!... 'Εμεινε στο Παρίσι λίγο ακόμα —με την επίνευση των 'Ανακτόρων Γεωργίου του Α'. Παντρεύτηκε εκεί την δεσποινίδα Παλμύραν Παλφρουά, δούλεψε αρκετά δύο-τρία χρόνια, εξοικονόμησε χρήματα ικανόν και ήλθε στας 'Αθήνας. 'Ο Σάββας Κέντρος, μαζί με το περίφημο πιλάφι, δρῆκε

τον άνθρωπο που χρειαζόταν για να ρυθμίση την επιχείρησή του.

Ο Λάμπας δεν ήταν μόνο πιλαφοποιός!... 'Ηταν και μυαλό συνθετικό. Πανέξυπνος, δραστήριος, πολλά συγχρονισμένος για την εποχή του, ώθησε το τότε δειλό ακόμα, σχετικα μικρό, ξενοδοχείο προς δήματα αναγνωρίσεως και αίγλης.

'Απέναντι από το παλάτι, ο πρώτος επίλεκτος αθηναϊκός «ξεκένος» αρχίζει να κερδίζει γοργότατα τον θαυμασμό και την εκτίμηση, το κέφι και την συμπάθεια των τότε τόσο ρομαντικών —μα και καλοφαγάδων—, τόσο αισθηματικών —άλλα και τόσο... μπερμπάντηδων— 'Αθηναίων της εποχής εκείνης.

Λουλούδια ρίχνουν οι λεοντιδεΐς στα πόδια της αγαπημένης των. 'Ο ποδοσφάγος μόλις που φαίνεται, αλλά πολλά μαντεύονται πού, τόσο αυστηρά, ζηλότυπα, τα κρύβουν οι φύστες που απλώνονται ως το έδαφος. Οί ώραιες θέλουν να «φλερτάρουν» με περισσή διακριση, αλλά ένα καλό «ντινές», σε έναν χώρο «εὐθυμον αξιοπρεπώς...» καθόλου δεν τους απαρέσκει. Οί ώραιες αγαπούν τον μύστακα εκείνου και την κορμοστασιά του και τα πομπώδη, τρυφερά, μαγνητικά, φιλοφρονήματα που τους προσφέρει: («Σε είδον υπό το σελινόφως, γλυκυτάτη...»), αλλά επίθυμούν και κάποιο θαλάσκι, κάποια πόλκα, υπό πολυελαίους που ένθυμίζουν... τί ένθυμίζουν... ίσως τους Λουδοβίκους της Γαλλίας!

'Ιδού, λοιπόν, ή «Μεγάλη Βρεταννία» του 1880, του 1890, του 1900, του 1910. Λέει, λοιπόν, ο άθνατος Βλάσης Γαβριηλίδης: «'Υπό πᾶσαν εποήην λαμπρά υπήρξαν τά εγκαίνια του νέου εστιατορίου της «Μεγάλης Βρεταννίας». Πλούτος σκευών, τραπέζης, έξαισιον menu, λαμπρός διάκοσμος, εδεικνυν την υπεροχήν του εστιατορίου τούτου παντός

Πλατεία Συντάγματος στο δεύτερο ήμιον του 19ου αιώρος. 'Εκεί, άριστέρα κάτω, πρωτοστηθήκε το αρχικό ξενοδοχείο της «Μεγάλης Βρεταννίας»

Ἐλεονώρα Ντούζε, ἡ μεγάλη Ἰταλίδα τραγουδίστρια. Μετὰ τὸν Γκαμπριέλε Νταβουντό, κατὰ τὶς ἀρχὲς τοῦ 20οῦ αἰῶνος. Κι αὐτὴ στὴν «Μ. Βρεταννία».

ἄλλου· καὶ ἔδιδον εἰς τοῦτο θέσιν ὁμοίαν πρὸς εὐρωπαϊκόν».

Καὶ ἀναφωνεῖ ὁ Σουρὴς —1891— στὸν δικτικώτατο «Ρωμὸ» του:

«Πάλιν ὁ Λάμψας ἔλαμψεν ἐν λάμπῃ περισσῇ, πάλιν ἀφθόνης ἔτρεξεν λογῆς-λογῆς κοραὶ καὶ ἄλλα νέα ἱστοράματα χροῦσά ἐστιατόρια, μετὰ τὴν πολυτέλειαν ὅπου δὲν ἔχει ὄρα. Ἐκεῖ μὲν εἶσαι ἀρωστος πρὸς ὁρεῖν ὁργᾶς καὶ εἰς διπλωμάτας ὁμιλεῖς καὶ ἄλλους περιδρόμους καὶ τρώγων τὸν περιδρόμον ὡς Λούκουλλος φαγᾶς μουντζώνεις καὶ τὸ Σύνταγμα καὶ τοὺς καμένους Νόμους».

Ἕλληνας πάντοτε δὲν εἴμαστε;

Τί νὰ σὰς εἶπω, φίλτατοι. Ἔχουμε τόσα... Τόσα πολλὰ νὰ πούμε παρακάτω, ποὺ θὰ ἦτανε σπατάλη χρόνου, χώρου καὶ κεντρικῆς οὐσίας, ἀν. σταματοῦσαμε στὰ τόσα μυστήρια χαρὰς, χλιδῆς καὶ μακαρίας ἐπιδείξεως, ποὺ εἶχαν παρελάσει μετὰ τὴν θαυμασία προσωπικά της ἀμερικανισίας, ἐκεῖνο τὸν καιρὸ ἀπὸ τὴν «Μεγάλῃ Βρεταννίᾳ». 1896. ὦ! θεοὶ!... Οἱ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες στὴν Ἑλλάδα! Καμμία φορὰ νομίζουμε, θέλουμε, ἴσως, νὰ πιστεύουμε ὅτι ἡ ἐποχὴ μας... ἀ ὑ τ ἡ εἶναι ἡ ἐποχὴ τοῦ ὁργασμοῦ καὶ τῆς κοσμογονίας. 1965! Καὶ οἱ ἀστροναῦτες, ἡ τηλεόραση, τὰ «βισταβίζιον» καὶ τὸ «σινεράμα», τὰ τελειοποιημένα αὐτοκίνητα καὶ τὰ γιγάντια ἀεροπλάνα! Τί λάθος... Τί κομφούζιο... Διαβάστε τὴν «Ἐφημερίδα» τοῦ Κορομηλά, στὰ 1896: «Οὐδέποτε αἱ Ἀθηναὶ ἐγνώρισαν ἡ θ ἄ γ ν ω ρ ῖ σ ο υ ν παρομοίαν κίνησιν, παρομοίαν ἐκστάσιν, παρόμοιον θρίαμβον διεθνούς ἐπιβολῆς. Σφύζει ἡ πόλις. Ὡς μῦθος ἐκτυλίσσεται τὸ Ἄστυ τῆς Παλλάδος πέραν καὶ πέραν, εἰς ἀτέρμονας ὀρίζοντας πλούτου, δημιουργίας, μεγαλείου, ἀφθάστου πρωτοποριακῆς διαθέσεως. Καὶ γιὰ τὴν «Μεγάλῃ Βρεταννίᾳ»; «Αἱ πλούσιαι καὶ πριγκιπικαὶ αἰθούσαι, ἐν ἀπολύτῳ φωτισμῷ διὰ τοῦ νέου συστήματος τοῦ ηλεκτρικοῦ καὶ ὑπὸ τοὺς ἤχους μουσικῆς ἡ δ ὑ τ ἄ τ ἡ ς —ἡν διηθύνουν ἐξ ὕψους ὁ ἐπιτηδεύοντες εἰς ἐκτέλεσιν προγραμμάτων καλλιτέχνες - ἀρχιμουσικὸς κ. Σάιλερ— ὁποῖον θαῦμα! Τὸ γέυμα τῶν εἰς τὰς ποικιλοσχήμες τραπέζας κατὰ μικροὺς ἢ μεγάλους ὁμίλους συνδαιτυμένων εἶναι μία μαγικὴ ἀπολαυσίς!».

Καὶ παρακάτω —ὑποστήτε τα! Ἀξίζουν: «Εἰκάζει τις ὅτι, φανταστικῶς, ἐν μιᾷ ὥρᾳ, ἐξέδραμεν εἰς τινὰ πολυτελεστάτην ἐν Εὐρώπῃ μεγαλόπολιν, ἐνδιέτριψε, συνεξαρθεῖσάν καὶ τὸν σκέψαν καὶ ἐντυπώσαν, εἰς τὸ ὕψος τοῦ διακοσμητικοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς ἐντέλειας τοῦ βίου καί, βραχεῖ, ὡς ἐκ θαύ-

ματος, ἐπανῆλθεν, εὐρισκόμενος εἰς Ἀθήνας, ὑπὸ τὴν λάμπην ὅμως τῆς ξενοδοχειακῆς τελειότητος τοῦ Ε. Λάμψα».

Καὶ ὦ! Τί γράφει ὁ κοσμικογράφος τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ὁ τρισαεμνηστός «Κυαθίσκος» ἢ «Τεισιόπτης» ἢ «Νταραμό», ὁ ἀληθινὸς Χρῆστος Δαραλέξης, ποὺ τὸν διεδεχθῇ ἡ ἄλλη ἀεμνηστός Ἄννα Συναδινού (Μονταίν), καὶ ἡ τὴν ἀκούραστη καὶ τρισαεμνησμένη κ. Λιλή Ἀλεξανδρῇ! Τί λέει ὁ Δαραλέξης: «Ὅποια γοητεία, ὅποια τελειότης γραμμῶν. Οἱ ἐορτάζοντες σήμερον γ ἡ θ ο σ ὕ ν ω ς Ὀλύμπιοι θεοὶ, ἐφ' ὅσον τιμῶνται ὑπὸ τοῦ εὐκράτους λαοῦ τῶν Ἑλλήνων διὰ τὴν ὑπερλάμπριν ἀθλητικὴν παιγνίαν, εὐφραίνονται διττῶς. Διὰ τὴν νίκην τοῦ ἀκαταμάχητου μαρathonοδρόμου Λούη, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἑλληνικὴν καλλονὴν ἥτις ὑπερέλαμψεν εἰς τὰς αἰθούσας τῆς «Μεγάλῃς Βρεταννίας». ὦ! Ἀφροδίτη! Ζηλοτύπησον ἢ εὐφραίνου διότι ἔχεις τοιοῦτον εἶδους συναγωνιστρίαν!».

Καὶ ἀκολουθεῖ... ἀκολουθεῖ ὦ! (πάλιν...) ὅποια περιγραφή: «Οἱ γλαυκοὶ ὀφθαλμοὶ τῆς Κας Κ. Ζ., ἡ σειομένη ὡς κυπάρισσος σιλουέττα τῆς δνίδος Ε. Κ., ἡ... ἀτμώδως διεγερτικὴ παρουσία τῆς δεσποίνης Ν. Δ., ἡ καταπλέγουσα τὸ Σύνταγμα διὰ τῶν μειδιημάτων τῆς κόρης τοῦ μεγαλοβιομηχάνου Σ». Μάλιστα; Μάλιστα. Πᾶμε καὶ παρακάτω...

Ἀπὸ τὴν «Μεγάλῃ Βρεταννίᾳ» ξεκινάει, οὐσιαστικά, καὶ ὁ Σερ Μπάκιλ Ζαχάρωφ. Πρόσφυγας ἀπὸ τὰ Ταταῦλα. Διατεθειμένος νὰ κάνῃ ὅποιαδήποτε δουλίτσα γιὰ νὰ σταθῇ στὰ πρῶτα —νεανικά— του πόδια. Ὁ Στάθης Λάμψας διαβλέπει τὴν εὐφυΐα, τὴν εὐστροφία, τὴν θεληματικότητα τοῦ νέου, ποὺ ἀποδοβαίνει ἀργότερα θ ρ ὕ λ ο ς. Θρύλος

Ἡ «Μεγάλῃ Βρετ

ἐπιτυχίας, θρύλος συνδυασμῶν (τοὺς λέμε καὶ «κομπίνες» σήμερα αὐτοὺς τοὺς συνδυασμούς...), θρύλος δεξιότητάς στὴν πώληση, στὴν τοποθέτηση ὄπλων καὶ πυρομαχικῶν στὰ χέρια δυνάμεων ἀντιμαχομένων. Οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν «Βίκερς» ἐρχονται στὴν Ἑλλάδα γιὰ νὰ μᾶς... συνδυάσουν μετὰ τὴν βαρεῖα, τὴν πολυπλόκαμη ἐπιχειρηματικὴ πορεία τους. Βλέπουν τὸν Λάμψα. Ἀλλὰ ὁ Λάμψας δὲν ἐνδιαφέρεται γιὰ νά... δολοφονηταῖ ἡ ἀνθρωπότης. Κῦρια σκέψη του εἶναι νὰ τέρπεται ὁ κόσμος. Καὶ νὰ χαροκοπάῃ καὶ νὰ ἡδύνηται —ὅπως θὰ ἔλεγε ὁ Δαραλέξης— μετὰ μιᾶ συστηματοποιημένη καλοπέραση.

Οἱ ἄνθρωποι τῶν «Βίκερς» ἀπογοητεύονται. Ἀλλὰ ὁ μικρὸς ὑπαλληλάκος —ὁ Ζαχάρωφ— ἀκούει τὶς συνομιλίες. Ἐμπνέεται! Ἡ μυρωδιά τοῦ μπαρουτιοῦ, τὰ σχεδιαγράμματα τῶν φόνων καὶ τῆς ἐρημώσεως δὲν τὸν πειράζουν καθόλου. Ἀντίθετα... Στὶς τόσων ἀποκρουστικῶν προτάσεων — καὶ καλυμμένες βέβαια μετὰ τὸ δόγμα τῶν «μπίζνες» — αὐτὸς βλέπει ψωμί.

Οἱ «Βίκερς» φεύγουν ἄπρακτοι. Ἀλλὰ ὁ Ζαχάρωφ τοὺς ἀκολουθεῖ! Ζητάει ἀπὸ τὸν Λάμψα τὴν ἀδεια, τὴν βοήθειά του νὰ ἀποχωρήσῃ ἀπὸ τὴν «Μεγάλῃ Βρεταννίᾳ», νὰ πάῃ στὸ Λονδίνο, νὰ ἐπικοινωνήσῃ μετὰ τοὺς καρχαρίες τοῦ θανάτου, νὰ γίνῃ ἀνθρωπὸς τους! Γίνεται... Ἡ ἱστορία εἶναι γνωστὴ. Ἀρχίζει ἀπὸ τὸ «Τζι Μπί».

Ἀργότερα: Ὁ παντοδύναμος πιά Σερ Μπάκιλ Ζαχάρωφ πληρώνει κ ἄ π ω ς τὴν εὐγνωμοσύνην του πρὸς τὸ ξενοδοχεῖο ποὺ τὸν «γέννησε». Ὁ ἀξέχαστος Θεόδωρος Πετρακόπουλος, στὰ ἀπομνημονεύματά του, ποὺ ἔχουν γραφῇ λίγο πρὶν ἀπὸ τὸν θάνατό του, μετὰ τίτλο «Ἡ ζωὴ μου», λέει γιὰ τὸν Ζαχάρωφ: «Εἶχε τὴν συνήθειαν μετὰ τὸ πρόγευμα καὶ τὸ γέυμα νὰ ἐρχεται στὸ γραφεῖο τοῦ

πεθεροῦ μου (σημ.: τοῦ Λάμψα), νὰ καπνίσῃ τὸ πούρο του. Τὴν ἐπομένην τῆς συνομιλίας μας γιὰ τὰ ξενοδοχεῖα, ὅταν ἦλθε στὸ γραφεῖόν, τοῦ ἀφηγήθῃ ὅσα τοῦ ἐξέθεσα διὰ τὴν ἱδρυσὶν ἐταιρίας κλπ., καὶ ἀφήνοντας τὸ πορτοφόλι του στὸ γραφεῖο, λέγει πρὸς τὸν πεθερό μου: —Ἐδῶ μέσα εἶναι ἓνα τσέκ γιὰ δυὸ ἑκατομμύρια φράγκα, μετὰ τὰ ὅποια μπορεῖτε νὰ μεγαλώσετε καὶ νὰ δελτιώσετε τὸ ξενοδοχεῖόν σας. Ἐγὼ εἰς ἐπιχειρήσεις καὶ ἐταιρίας ἐν Ἑλλάδι δὲν θέλω νὰ ἀναμιχθῶ. Ὅταν θὰ σὰς περισσεύσουν χρήματα, θὰ μοῦ ἀποδώσετε τὸ ποσὸν ποὺ σήμερα σὰς δανείζω».

Αὐτὰ γράφει ὁ Θεόδωρος Πετρακόπουλος καὶ ἄλλα πολλὰ. Ὁ Πετρακόπουλος, ποὺ ὑπῆρξεν ἡ ψυχὴ, ἡ ζωὴ, τὸ νεύρο, τὸ δαιμόνιο τῆς «Μεγάλῃς Βρεταννίας». Ὁ ἄνθρωπος ποὺ ἔφυγε πρὶν λίγα χρόνια, ἀφήνοντας στὴν θέσιν του ἓνα ἀξίον γιό —τὸν Περικλῆ—, ἀλλὰ μαζί καὶ ἓνα δυσαναπλήρωτο κενό. Δημοσιογράφος στὴν ἀρχὴ τοῦ βίου του, ἀσκούσε μὴν ἔντονη γοητεία στοὺς φίλους, στοὺς συνομιλητῆς του. Δὲν ἦταν τὸ παρὰστημιό του ποὺ σαγίνευσεν. Ἦταν ἡ χάρις τοῦ λόγου, ἡ εὐστροφία τῆς σκέψεως, ἡ ἀγάπη τοῦ πρὸς τὴν ζωὴ, πέρα ἀπὸ τὴν «ἐπιχείρησιν», ἡ αἴσθησις τοῦ ὁραίου ποὺ τὸν κατεῖχε.

Ὁ Πετρακόπουλος παντρεύτηκε τὴν κόρη τοῦ Λάμψα. Ὁ Λάμψας τὸν ἐμπιστεύθηκε ἀπόλυτα. Καὶ ἡ «Μεγάλῃ Βρεταννίᾳ» προχώρησε στὸ δρόμο τῆς, δὲν ἀνεβαίνοντας... ὅλο ἀνεβαίνοντας... κάτω ἀπὸ τὴν φατεινὴν, τὴν τόσο κοσμοπολιτικὰ λεπτὴ κατεύθυνσή του.

Τώρα... Ὁ Θεόδωρος Πετρακόπουλος δὲν πρέπει νὰ μνημονεῖται μόνον γιὰ τὸ ἐπιχειρηματικὸ δαιμόνιο του. Ἀπαγε! Εἴπαμε: Ἦταν καὶ δημοσιογράφος. Οἱ δημοσιογράφοι διαιρούμεθα σὲ δυὸ κατηγορίας ἂν μὴ σὲ περισσότερες. Εἴμαστε ἢ ἀσιόδες ἢ... κάπως ρομαντικοί. Ἐγὼ φοβοῦμαι πὼς ἀνῆλθον στὴν δεύτερη κατηγορία. Δὲν ἔχει σημασία! Ὁ Θ. Πετρακόπουλος ἀνῆκε ἀπλυστάτα στὴν πρώτη. Δημιουργοῦσε γνωριμίες, τὸν σαγίνευσεν νὰ παίξῃ ρόλο στὴν πολιτικὴ ζωὴ τοῦ τόπου, τοῦ ἄρεσε ἡ ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἐπιρροὴ τοῦ ἐφημεριδογράφου. Τὸ πέτυχε. Ἡ «Μεγάλῃ Βρεταννίᾳ» ἔγινε κέντρο δόλοληρου τοῦ πολιτικοῦ κόσμου τῆς Ἑλλάδος. Νὰ ἀπαριθμῶ τίς φιλίες τοῦ ἀεμνηστοῦ; Ἐλευθέριος Βενιζέλος, Δημήτριος Γούναρης, Ἀνδρέας Μιχαλακόπουλος, Ἀλέξανδρος Διομήδης — καὶ Κορυζῆς καὶ πόσοι... πόσοι ἄλλοι...

Ὅλες αὐτὲς οἱ φυσιογνωμίες παρήλθαν ἀπὸ τὸ ξενοδοχεῖο του. Συμβούλια, διαβουλία, ἀνατροπὲς κυβερνήσεων, σχηματισμοὶ κυβερνήσεων, ἀφορισμοὶ γιὰ παρελθόντα καὶ αἰσιοδοξίες γιὰ μέλλοντα, κυφορήθησαν μέσα στὰ σαλόνια τῆς «Μεγάλῃς Βρεταννίας». Ἡ Ἑλλάδα μίκρυνε, μεγάλωσε, ἐξευτελιώθηκε, τιμήθηκε, σ' αὐτὸ τὸ μεγαλοπρεπὲς «κουτί» τῆς Βασιλέως Γεωργίου τοῦ Α' καὶ Πανεπιστημίου (ἢ Ἐλευθερίου Βενιζέλου, ἂν προτιμάτε), ἀθηναϊκῆς γωνίας.

Πόσα καὶ ποιά τὰ γεγονότα; Σήμερα —στὴν πρώτη μας συνέχεια— παίρνουμε μιὰ πλατύτατη περίοδο: Τὸ 1875 μέχρι τὸ 1940. Γιατὶ ἐξήντα πέντε χρόνια σὲ ἓνα στενὸ ὀπωδήποτε κομμάτι; Γιατὶ αὐτὰ ποὺ ἐρχονται μετὰ, οἱ κραδασμοὶ τῶν πέντε χρόνων ἀπὸ τὸ 40 ὡς τὸ 45 εἶναι πραγματικά ἡ Ν ε σ ε λ λ η ν ι κ ἡ ἱστορία τῆς «Μεγάλῃς Βρεταννίας». Εἶναι τὸ μέγα πάθος. Εἶναι ἡ ὥρα

«Γραβὶο» τῆς «Μεγ. Βρεταννίας», ἀπὸ τὸ βιβλίο τοῦ Οὐίλλυ Φρισάουερε.

ποῦ ὁ Ἕλληνας ἀντίκρουσε τὸν ξένον ἐπιδρόμω, μὰ κ α ἰ τ ὸ ν Ἑ λ λ η ν ἀντίπαλό του, μετὰ πόνο καὶ μετὰ μῖσος, μετὰ ὀργὴ καὶ μετὰ ἀντράνταχο τὸ αἶσθημα τῆς αὐτοσυντηρήσεως, τῆς σωτηρίας, τ ο ὕ δ ι κ α ῖ ο υ, ἂν θέλετε νὰ περιληφθῇ αὐτὸ στὶς ὥρες τῆς ἀγωνίας ποὺ περάσαμε.

Μονάχα ἓνα μικρὸ ἐπεισόδιο θὰ ἀναφέρω ἀνάμεσα στὰ πάμπολλα, ποὺ σήμερον τῆς «Μ. Β.» προσδιώρισαν τίς τύχες μας, ἔλλαξαν τὴν ροὴ τῆς ἱστορίας μας.

Εἶναι ἡ ἐποχὴ ποὺ ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος ΙΒ' — ὁ πάππος τοῦ σημερινοῦ μας ἄρχοντα — διαφωνεῖ μετὰ τὸν Ἐλευθέριο Βενιζέλο. Γνωστὲς οἱ θέσεις τῶν πρωτεργατῶν τοῦ τότε διχασμοῦ.

Ὁ Κωνσταντῖνος ζητάει ἀπὸ τὸν Βενιζέλο νὰ ὑπογράψῃ τὸ διάταγμα γιὰ τὴν ἐπιστράτευση. Διστάζει ὁ μέγας Κρῆς πολιτικός. Πιστεῖται σὲ ὅσα πιστεῖται, ἔχει ἤδη ὁραματισθῇ τὸ κίνημά του, τὴν ἐξέγερσή του, τὴν νέαν ὀργάνωσή του, τὴν νίκη τῆς Ἀντάντ! Δὲν τοῦ ἀρέσουν τὰ μυστάκια τοῦ Καίσερος, ἐπὶ τέλους! Καὶ προτιμάει τὰ «νῶτα» τοῦ Σαράιγ.

Ὁ Βενιζέλος ἀποχαιρετεῖ τὸν Βασιλῆα τὸ δειλινὸ μιᾶς κρίσιμης ἡμέρας. Θὰ ἐπιστρέψῃ α ὕ ρ ι ο τὸ πρῶτ' ἀπὸ τὴν Ἀνάκτορα γιὰ νὰ ὑπογράψῃ — μ ἄ λ λ ο ν — τὸ διάταγμα τῆς ἐπιστρατεύσεως. Ὁ Κωνσταντῖνος εὐελπιστεῖ, πιστεῖται, αἰσιοδοεῖ...

Τὸ ἴδιο βράδυ, ὁ Βενιζέλος παρακάθεται σὲ δειπνὸ στὴν «Μεγάλῃ Βρεταννίᾳ». Ὁ ἀμφιτρώων εἶναι ἡ γηραιὰ κυρία Σκυλίτση, πλοῦσις ὁμογενὴς ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν, μητέρα τῆς ἄλλης ἀεμνηστῆς κυρίας Ἐλενας Σκυλίτση - Βενιζέλου. Μητέρα καὶ κόρη — σύζυγος μετέπειτα — ὑποδέχονται τὸν Ἐλευθέριο Βενιζέλο. Παρούσα στὸ δειπνὸ καὶ ἡ

Πόλα Νέγκρι. Ἡ μεγάλη κάποτε γόησσα τοῦ γερμανικοῦ κινηματογράφου. Ἐξῆσε κι αὐτὴ στὴν «Μεγ. Βρεταννίᾳ» ἐπὶ ἀνεκτὸ χρονικὸ διάστημα.

πάντα άειθαλής —άν δέν γελιέμαι...— λαΐδη Κρώσφιλντ.

Ο Βενιζέλος συζητεί τὸ θέμα με τὶς φιλοξενούσες κυρίες. Ἐκείνες ἔχουν τὶς ἀπόψεις τους. Καὶ ἐπιμένουν. Καὶ μεταξύ τυροῦ, οἶνου καὶ ἀχλαδίου, ὁ Κρῆς πολιτικός ἀποφασίζει τί πρόκειται νὰ πράξη...

Ἀνέρχεται τὴν ἄλλη μέρα στὰ Ἀνάκτορα. Καὶ ὁ Βασιλεὺς τότε τῶν Ἑλλήνων Κωνσταντῖνος ΙΒ' (γνωστὸς γιὰ τὸ ἀψίκoron του καὶ γιὰ τὴν ἀθυροστομία του), λέει σὲ κάποιον σύμβουλό του: «Αὐτὲς οἱ κυράδες ἄλλαξαν τὸ μυαλό τοῦ Βενιζέλου. Ἦθελα νὰ ἤξερα τί τὸν ταΐσανε καὶ τί τὸν ποτίσανε στὸ δεῖπνο τῆς «Μεγάλης Βρετανίας». Αὐτὰ... αὐτὰ τὰ ξέρει ὁ «μαίτρ» τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Πάντως τὸ θρυλικὸ δεῖπνο ἔπαιξε σημαντικό —σημαντικώτατο— ρόλο στὴν ἱστορία τῆς νεώτερης Ἑλλάδας.

Δύο γεγονότα, συνδεδεμένα ἄρρηκτα με τὴν ὑπαρξὴ τῆς «Μεγάλης Βρετανίας». Ἡ ἴδρυση τοῦ «Πτὶ Παλαί», στὴν λεωφόρο Βασιλίσσης Σοφίας καὶ ἡ διαμονὴ τοῦ πρίγκιπος Νικολάου (ἀδελφοῦ τοῦ Κωνσταντίνου) στὸ ἱστορικὸ ξενοδοχεῖο.

Θὰ καταφύγω, γιὰ τὸ πρῶτο, πάλι στὴ μνήμη τοῦ παλαιῦ Ἀθηναίου: «Κατὰ τὸ 1924, ἄρχισαν ἡ ἀνέγερσις τῆς ἐπὶ τῆς οδοῦ Πανεπιστημίου νέας πτέρυγος τοῦ ξενοδοχείου, εἰς τὴν ὁποίαν περιελήφθησαν ἡ ἕως τότε ὑπάρχουσα παλαιὰ διώροφος οἰκία τοῦ ἀγωνιστοῦ τοῦ 21 καὶ κατόπιν πολιτευτοῦ Ρήγα Παλαμῆδη καὶ τὸ παλαιὸν μονώροfon ζαχαροπλαστεῖον Γιαννάκη, πού, μαζί με τὸ ἀντικρυνὸν τοῦ «Δοτέ», πού οἱ τότε Ἀθηναῖοι ἀπεκάλουν «Δαρδανέλλια», τόσον νοσταλγικὰ ἐνθυμοῦνται οἱ παλαιότεροι. Διὰ νὰ μὴ στερηθῇ ὅμως, λόγω τῶν ἀνεγερτικῶν ἔργων, τὸ ξενοδοχεῖον ἀρκετῶν δωματίων ἐνοικιάσθη ὑπὸ τῆς ἐταιρίας τὸ ἐπὶ τῆς λεωφόρου Βασιλίσσης Σοφίας ἀνάκτορον τοῦ πρίγκιπος Νικολάου, ὅπου σήμερον στεγάζεται ἡ ἰταλικὴ πρεσβεΐα, καὶ ἀνομάσθη «Petit Palais».

Τὸ «Πτὶ Παλαί» θὰ τὸ δοῦμε ἀργότερα, γιὰτὶ εἶναι συνυφασμένο με τὰ Κυπριακὰ καὶ τὶς ταραχώδεις ἀθηναϊκὲς διαδηλώσεις καὶ σὲ ἐπόμενη συνέχεια θὰ ἀσχοληθοῦμε με τὸ τί ρόλο ἔπαιξε ὁ τίτλος, ἡ ὀνομασία του. Ἀλλὰ ὁ πρίγκιψ Νικόλαος; Πού διέθεσε τὸ ἀνάκτορό του; Αὐτὸς μετέκρησε στὴ «Μ.Β.».

Ἐκεῖ ἔζησε, ἐκεῖ ἠυφάνθη, ἐκεῖ ἀπέθανε...

Ὁ πρίγκιψ Νικόλαος, (γιὰ ὅσους δὲν ξέ-

ρουν τὴν παρουσίαν του στὴν ἑλληνικὴ καὶ τὴν διεθνή ζωή), ὑπῆρξε ἕνας «ἀπαθήμενος» ὠραῖος ἄνθρωπος, θέλησε νὰ εἶναι φιλότεχνος. Ὑπῆρξεν. Ἐγράψε καὶ ἔργα θεατρικά. Μονόπρακτα. Ἐνίσχυσε δραματικούς συλλόγους. Εὐλόγησε προσπάθειες καλλιτεχνικές, πού καρποφόρησαν γιὰ λίγο. Μένει στὴν Ἐταιρία τῶν Συγγραφέων με τὸ ψευδώνυμο Μάρκος Μαρῆς. Λέγεται ὅτι ἔγραψε τὸ μονόπρακτό του «Κάρδουνο στὴ φωτιά» σὲ ἕνα δωμάτιο τῆς «Μεγάλης Βρετανίας». Ἐκεῖ καὶ πέθανε...

Ἡ ἔλπε νὰ τελειώσουμε τὴν πρώτη μας σημερινὴ συνέχεια, σὲ κάπως εὐθυμο, πὸ «ἔξαλλο» τόνο; Γιατὶ ὄχι; Μ' ἀρέσει ἡ ποικιλία, ὅπως —ὦ! (πάλι, ὦ!)— εἶμαι βέβαιος ὅτι ἀρέσει καὶ σὲ σὰς.

Πρὶν φθάσουμε στὶς 28 Ὀκτωβρίου τοῦ 1940 (γιὰτὶ ἐκεῖ θὰ φθάσουμε, στὸ προσεχές), πρὶν νὰ χτυπήσῃ ἡ βαρεῖα καμπάνα τῶν πέντε χρόνων πού δόνησαν τὸν Ἑλληνισμό καὶ πού ἔφεραν τὴν «Μεγάλῃ Βρετανίᾳ» στὴν πρώτη μοῖρα τῆς ἐπικαιρότητος, θέλετε νὰ γλεντήσουμε λιγάκι τὶς μέρες πού φθάνουν ὡς τὸ 1939, τὸ '40... αὐτὴ τὴν δεύτερη «μπέλ ἐπὸς» τῶν Ἀθηνῶν; Τὶ γλέντια, τί χοροί, τί μασκαράτες, τί ἔξαλλα Χριστούγεννα, τί θορυβώδεις ρουκετοειδεῖς Πρωτοχρονιές, τί ἔξαλλες Ἀποκρίνες, στὴν κιβωτὸ πού λέγεται «Τζὶ Μπί», κατὰ τοὺς ξένους...

Οἱ ἀριστοκρατικώτεροι —τί λέξη— χοροὶ τοῦ «Ρεβεγιόν», οἱ φωτεινότερες βραδιὲς γιὰ νὰ καλωσορίσουμε τὸν Νέο Χρόνο, τὰ πρὶν πικάντικα γλέντια γιὰ νὰ χαιρετισθῇ ὁ Καρνάβαλος!

Οἱ ὠραῖες τῶν ὠραίων, οἱ γόητες τῶν γοητῶν, προσωπικότητες καὶ σάχλες, θαύματα τοῦ Θεοῦ καὶ ἀπολειψαδία τῆς θλιθερίας, πολὺ συχνὰ ἀπίθανης κοσμικῆς ζωῆς μας, γυναῖκες πού σπάρανε τὸ Σύμπαν με τὴν ἐμφάνισή τους καὶ μεταμφιεσμένα σουβάρια σέ... παρουσίες, καὶ τί δὲν ἔχει παρελάσει στὶς ἀλησμόνητες βραδιὲς σ' ἐκεῖνα τὰ «σουαρέ ντε γκαλά» τῆς «Μεγάλῃς Βρετανίας».

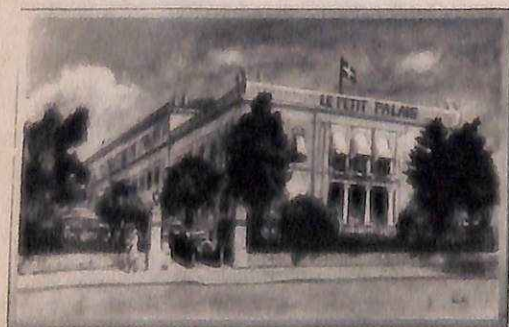
Κύριοι! Κάνω μὴ δῆλωσθι υπεύθυνος. Εἶμαι μὲ ὁ ν ο ν 58 ἐτῶν. (Ἄν δὲν πιστεύετε, ζητήστε τὸ πιστοποιητικὸ γεννήσεώς μου ἀπὸ τὸ Δημαρχεῖο!) Ἄρα εἶ μ α ι ν ε ο ς. Ἦ ὄχι. Κατὰ τὶς τελευταῖες στατιστικὲς ζωῆς! Λοιπὸν... ἂν οἱ νεώτεροι —ἐσεῖς... Ἐσεῖς... πόσο εἰσάστε;— μπορέσετε καὶ ἀναβιώσετε μὲ μὲ ὁ ν ο βραδία τοῦ 1930, τοῦ

Τὸ ἱστορικὸ ξενοδοχεῖο τῆς «Μεγάλῃς Βρετανίας» κατὰ τὸ ἔτος 1880. Χαλκογραφία τῆς ἐποχῆς.

ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ:

ΠΟΛΕΜΟΣ: ΗΜΕΡΕΣ ΔΟΞΑΣ, ΗΜΕΡΕΣ ΠΙΚΡΑΣ • ΚΑΤΟΧΗ: ΗΜΕΡΕΣ ΠΙΚΡΑΣ, ΗΜΕΡΕΣ ΔΟΞΑΣ • ΚΙΝΗΜΑ: ΕΝΑ 1944 ΠΡΟΣ 1945 ΓΕΜΑΤΟ ΑΓΩΝΙΑ...

Τὸ «Petit Palais»: Μία κοσμικὴ, ἐνδιαφέρονσα καὶ συγχρόνως ἱστορικὴ παραφράσις τῆς «Μ.Β.»

1935, τοῦ 1939, τῆς «Μεγάλῃς Βρετανίας», με τὸ θυελλώδες κέφι, τὴν ὁμορφιά, τὴν γλύκα, τὸ σέξ καὶ τὸ πραγματικὸ «ρομάντσο», πού ὑπῆρχαν τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, ἐγὼ νὰ γίνω... λαμπάδα σὰν βουδδιστὴς ἱερεὺς!...

Στόπ τὰ «προσωπικά». Μὰς παραπῆρε ἴσως ἡ γκρίνια, τὸ ἄγχος, ὁ πόνος, ὁ ἐγωϊσμός τοῦ ὀρίμου! Ἀλλὰ, ἀδελφία μου, νέα καὶ παλιά, τὸ τί ἔχει παρελάσει ἀπὸ αὐτὴ τὴν «Μ. Β.», πού παραλάβαμε, γιὰ νὰ περάσουμε τὴν ὥρα μας, δὲν περιγράφεται... ναί! Δὲν περιγράφεται.

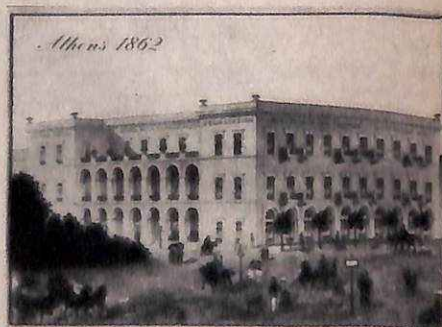
Θέλετε μερικὰ ὀνόματα «μεγάλων», ἐστεμμένων, διασήμων, πού διέσχισαν τὸ κατώφλι αὐτῆς τῆς ἐνδοξῆς ἑλληνικῆς γωνίας, πού, —στὴν ἐπόμενη συνέχεια— θὰ δοῦμε πόσο φημισμένη εἶναι καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη, τὴν μεγαλόνησο, ἐθνικὴ πλευρὰ τῆς;

Σημειώσετε. (Λίγα μέσα στὰ πολλά): Ἀφήστε τὶς ἑλληνικὲς διασημότητες καὶ πᾶμε πρὸς τὶς ξένες: Βασιλεῖς τῆς Δανίας, Βασιλεὺς Ἀλφόνσος 13ος τῆς Ἰσπανίας, Σαουδάραψ Ἰμπν Σαούντ μετὰ τῆς οἰκογενείας του, δούξ καὶ δούκισσα τοῦ Οὐίνδσвор, πριγκίπισσες: Μαρίνα τοῦ Κέντ, Ὀλγα, Εἰρήνη, Ρωσίδες, τσαρικές ἀπόγονοι, φυγάδες —εὐελπιστούσες— τῆς Ρωσικῆς Ἐπαναστάσεως.

Μεγαλοεπιχειρηματίες: Μόργκαν, Βάντερμπιλντ, Φόρντ, Χίλτον, ἕνας κυνηγημένος «ἄσσο» τοῦ διεθνούς λαθρεμπορικοῦ κερδοσκοπισμοῦ —μεγάλῃ ἀτυνομικῇ ἱστορίᾳ!— ὁ Σάμουελ Ἰνσαλ, καὶ ἕνα γκάγκστερ, ἐπισήμως αὐτός —ἀπόγονος τοῦ Ἀλ Καπόνε— ὁ «Κίντ Τάϊγκερ», πού ἐνεπισταύθη στὸν Κανέλλο ὅλα τὰ μυστικά του!

Καὶ ἀπὸ τέχνη! Τὶ δὲν ἔχει περάσει ἀπὸ τὸ τέμενος αὐτὸ τῆς ἐκλεκτῆς φιλοξενίας. Ντ' Ἀννούτσιο, Λεωνόρα Ντούζε, Πόλα Νέγκρι, Μπριγκίτε Χέλμ, Ζοζεφίν Μπαϊκερ, Σάρλ Μπουαγιέ, Γκάρυ Κούπερ, Σπύρος Σκούρας, Μαρία Κάλλας, Μωρίς Σεβαλιέ, Τέννεση Οὐίλιαμς, Ἀρθουρ Μίλλερ, Μελίνα, Ντασσέν, Σοφία Λάρεν... ποίος ἄλλος θυμάται. Ἀς μᾶς πῇ... Ἐ, τί νὰ πρωτοαναμνησθῇ κανένας; Μία φράση θὰ τὰ ἔλεγε ὅλα: «Καὶ ποίος δὲν πέρασε ἀπὸ κεῖ;...». Ἀλλὰ ἡ θριαμβικὴ ἱστορία, ἡ ἹΣΤΟΡΙΑ - ἹΣΤΟΡΙΑ τῆς «Μεγάλῃς Βρετανίας», ἀρχίζει ἀπὸ μίαν ἀλησμόνητη μέρα τοῦ 1940. Εἶναι ἡ 28ῃ Ὀκτωβρίου. Λίγη ὑπομονή ὡς τὸ ἐπόμενο...

ΑΛΕΚΟΣ ΛΙΔΩΡΙΚΗΣ

Νοσταλγοὶ ὁλοῦ τοῦ κόσμου, ἐνωθῆτε! Νά... ἡ Ἀθήνα σας τὸ ἔτος 1862.

ΦΑΝΦΑΡΟΝΙΣΜΟΙ

Στὴν Ρώμη, πρὶν ἀπὸ λίγες μέρες, ξέσπασε τὸ λεγόμενο «σκάνδαλο Φανφάνι», πού εἶχε σὰν συνέπεια τὴν παραίτηση τοῦ Ἰταλοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν... Ἀπὸ τὴν ἀρχὴ πρέπει νὰ διευκρινήσωμε πῶς τὸ «σκάνδαλο Φανφάνι» δὲν φέρει κανένα ἀπὸ τὰ τυπικὰ χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα τοῦ «σκανδάλου». Ὁ κ. ὑπουργὸς δὲν ἀνακατεύτηκε σὲ ρόζ, μπλέ ἢ πράσινα μπαλλέτα δὲν ἐβούτηξε λιρέττες ἀπὸ τὸ δημόσιο ταμεῖο δὲν ἐργάσθηκε γιὰ λογαριασμὸ ξένης Δυνάμεως καὶ δὲν ἐρουσφετολόγησε ὑπὲρ συγγενῶν καὶ φίλων. Ἀν θέλωμε με κάθε θυσία νὰ δώσωμε ἕναν χαρακτηρισμὸ στὴν ὑπόθεση, θὰ πρέπει μᾶλλον νὰ τὴν κατατάξωμε στὸ ρεπερτόριο τῆς «κομμένης ντελλ' ἄρτε», θεατρικοῦ εἶδους γνήσια ἱταλικοῦ, ὅπου δεδομένα εἶναι μόνο τὰ πρόσωπα καὶ τὸ θέμα τοῦ ἔργου, ἐνῶ κατὰ τὰ ὑπόλοιπα οἱ ἡθοποιοὶ ἔχουν ἀπόλυτη ἐλευθερία αὐτοσχεδιασμοῦ, ἀνάλογα με τὶς ἱκανότητές τους

Τὸ θέμα τῆς commedia πού παίχτηκε στὴ Ρώμη ἦταν: «Πῶς νὰ γλυτώσετε ἀπὸ τὸ ὑπουργικὸ ἀξίωμα», τὰ δὲ πρόσωπα τοῦ ἔργου τὰ ἔξῃ:

Ἀμιντόρε Φανφάνι: Ἀνθρωπάκος κοντοῦλης, παχουλός, φαλακρός, ἐτῶν 58, με ὕψος καλοκάγαθο πατερ familias, καὶ εὐφυῖα ἀντιστρόφως ἀνάλογη πρὸς τὸ ὕψος του. Γιὰ τὴν ἐμφάνισή του οἱ εὐφάνταστοι συμπατριῶτες του τὸν ἔχουν τιμῇ με τὸ παρατσούκλι Il Matorino («Τὸ Μοτεράκι»). Ἀνήκει στὴν ἀριστερὴ πτέρυγα τοῦ δεξιῦ Χριστιανοδημοκρατικοῦ Κόμματος καὶ εἶναι ὁ πρωτεργάτης τοῦ «ἀνοίγματος» πρὸς τ' ἀριστερά στὴν Ἰταλία. Τὰ τελευταῖα 10 χρόνια ὑπῆρξε 4 φορές πρωθυπουργός, 1 φορὰ ἀρχηγὸς τῶν Χριστιανοδημοκρατῶν καὶ 1 φορὰ παρὰ λίγο πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας. Μ' ὅλο πού ἡ ὄψη του προσπαθεῖ νὰ δείξῃ τὸν ἀγαθὸ μικροαστό, ἡ δράση του προδίδει φιλοδοξίες πολὺ εὐρύτερες. Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν στὴν σημερινὴ «κεντροαριστερὴ» κυβέρνηση Μόρο, ὑπῆρξε καὶ πρόεδρος τῆς τελευταίας (20ῆς) Γενικῆς Συνελεύσεως τοῦ Ο.Η.Ε.. Ὑποστηρίζεται ἔντονα ἀπὸ τὴν Ἀριστερά (τῆς ὁποίας ὑποτίθεται ὅτι εἶναι ἀντίπαλος) καὶ καταπολεμεῖται ἔντονα ἀπὸ τὴ Δεξιά (στὴν ὁποία ὑποτίθεται ὅτι ἀνήκει).

Μπιανκαρόζα Φανφάνι: Σύζυγος τοῦ Ἀμιντόρε, γυναίκα εὐτραφῆς, ἐπιβλητικῆ, ἀρκετὰ ψηλότερη καὶ ὀπωδήποτε πολὺ ὀγκωδέστερη ἀπὸ τὸν ἄνδρα τῆς. Ἀνήκει ψυχολογικὰ στοὺς τύπους ἐκείνους πού ἔχουν τὴν μαγία νὰ χώνουν τὴ μύτη τους παντοῦ καὶ νὰ φυτρώνουν ἐκεῖ ὅπου δὲν τοὺς σπέρνουν. Παντρεμένη με τὸν Ἀμιντόρε ἐδῶ καὶ

26 χρόνια, δὲν φαίνεται νὰ πιστεύῃ πῶς ὁ ἔλεγχος τῶν γεννήσεων θὰ σώσῃ τὴν ἀνθρωπότητα, ἀφοῦ τοῦ ἔχει χαρίσει (μέχρι στιγμῆς) ἑπτὰ παιδιά. Παρ' ὅλο πού τὸ ὄνομά της (Λευκὸ Ρόδο) θυμίζει Ἀπὸ Ἀνατολή, ἡ νοοτροπία τῆς, ὅπως καὶ ἡ κατατομὴ τῆς, εἶναι γνήσια μεσογειακὴ.

Τζιόρτζιο Λὰ Πίρα: Φυσιονομία παραδόξη, ἄτομο μεσόκοπο, μικροσκοπικὸ, δι-οπτροφόρο, μυστικιστικὸ καί... μυστήριο. Καθηγητὴς τοῦ Ρωμαϊκοῦ Δικαίου στὸ πανεπιστήμιο τῆς Φλωρεντίας, προικισμένος με χειμαρρῶδη εὐγλωττία, κατάρβωσε τὸ 1950 νὰ ἐκλεγῇ δήμαρχος τῆς γενετειρᾶς του, βεβαιώνοντας τοὺς συμπατριῶτες του ὅτι, χριστιανοδημοκράτης αὐτός, μπορούσε νὰ κάνῃ περισσότερα ἀπὸ τοὺς κομμουνιστὰς γιὰ τὶς λαϊκὲς τάξεις. Μόλις ἐξελέγη, ἐγκαταστάθηκε σὲ ἕνα γυμνὸ δωμάτιο πάνω ἀπὸ ἕνα νοσοκομεῖο, προσέφερε τὸ μεγαλύτερο μέρος τοῦ μισθοῦ τοῦ ὑπὲρ τῶν ἀπόρων καὶ προώθησε ὅσο μπορούσε τὸ πρόγραμμα τῶν κοινωφελῶν ἔργων. Ἐτοί, παρ' ὅλο πού ὁ ἀριθμὸς τῶν Φλωρεντινῶν φτωχῶν δὲν ἐλαττώθηκε, ὁ Λὰ Πίρα ἀπέκτησε πολλοὺς φανατικούς θαυμαστὰς πού τὸν ἀποκαλοῦσαν (με κάποια δόση ὑπερβολῆς) «ὁ Ἅγιος», ἐνῶ ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά οἱ παραδοξόλητες τοῦ τοῦ στοίχιζαν ἕνα ἱσχυρὸν περίπου πλῆθος φανατικῶν ἐχθρῶν, πού τὸν ἀποκαλοῦσαν «ὁ Τσαρλατάνος». Στενὸς φίλος τῆς οἰκογενείας Φανφάνι, ὁ Λὰ Πίρα συνέχισε τὴν κοινωνικὴ του δράση καὶ μετὰ τὴν ἐγκατάλειψή τοῦ δημαρχικοῦ θώκου καὶ μάλιστα τῶρα πᾶ πάνω στὴν πολὺ πλατύ-τερη βάση τοῦ ἀγῶνος γιὰ τὴν παγκόσμια εἰρήνη. Τὴν κινήσῃ τὴν παγκόσμια εἰρή-

ΑΜΙΝΤΟΡΕ Φανφάνι: Ἀ-προσδόκητα ἐντεράτρησε ἡ ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς «Μ.Β.» γιὰ νὰ πραγματοποιηθῇ μὴ νὰ σταθῇ;

ΚΑΙ ΦΑΝΦΑΝΙ

Η ΑΥΛΑΙΑ ΑΝΟΙΓΕΙ:

‘Ο «καλοκάγαθος» ύπουργός, ο «ἅγιος» καθηγητής, ή πολύτεκνος κυρία και ή άδίστακτος δημοσιογράφος κάνουν τήν εμφάνισή τους...

νη με τόσο μανία και τόσο εξωφρενικά μέσα, που τελικά οι δεξιοί εξωργίστηκαν μαζί του και τον χαρακτήρισαν κομμουνιστή. Ένω, στην πραγματικότητα, δεν είναι παρά ένας γραφικός, αρκετά επιπόλαιος, πολύ άπροσεγμένος και εξαιρετικά sui generis τύπος — με δυο λόγια, ένας άκαυστα επικίνδυνος άνθρωπος.

Τζιάννα Πρέντα: Δημοσιογράφος της Ρώμης, μέσης ηλικίας, οπαδός της άκρας Δεξιάς και άρχισυντάκτις του νεοφασιστι-

κών τάσεων εβδομαδιαίου περιοδικού «'Ιλ Μποργκέζε» («'Ο Άστος»). Άτομο άδίστακτο στην επιλογή των μέσων άσκήσεως του δημοσιογραφικού επαγγέλματος. Γνωστή της κυρίας Φανφάνι και λυσσαλέα έχθρα του «κουκούε» Λά Πίρα, τον όποιο, χρόνια τώρα, έχει συνηθίσει να περνάει γενοές δεκατέσσερις από τις στήλες του περιοδικού της, σχεδόν άνελιπώς μία φορά την εβδομάδα.

Αυτά είναι τα πρόσωπα της commedia. Και τώρα, προσοχή: 'Η αύλαία ανοίγει...

«Εύγενής πρωτοβουλία» που καταλήγει σε φάροα

Από τη στιγμή που ο signor Φανφάνι έγινε πρόεδρος της Γενικής Συνελεύσεως του Ο.Η.Ε., ο φίλος του Τζιόρτζιο Λά Πίρα πέρασε από την φάση του πάθους για την ειρήνη στην φάση του άμók για την ειρήνη. «Άκούς εκεί, να έχουμε δικό μας άνθρωπο σε τέτοια θέση και να μην κάνουμε τίποτε για την ειρήνη!».

Αρχίζει να κινείται άκατάπαυστα, τρέχει εδώ κ' εκεί σαν παλαβός, κάνει φιλειρηνικά κηρύγματα σε δεξιούς, κεντρώους και αριστερούς, ικετεύει ή γίνεται πειστικός, ή άστράφτει και δροντάει και τελικά ο ειρηνευτικός σεληνιασμός του φέρνει άποτελέσματα:

Τα Κ.Κ. 'Ιταλίας άπευθύνεται στον Πολωνό ύπουργό των Έξωτερικών (φιλειρηνιστή κι αυτόν) Άδάμ Ραπάτσκι και τον πείθει να μεσολαδήσει στην κυβέρνηση του Β. Βιετνάμ για μία θεώρηση του διαβατηρίου του Λά Πίρα.

Πλέοντας σε πελάγη εύτυχίας, ο «Άγιος» παίρνει άυτόστιγμει τον δρόμο της μεγάλης άποστολής του. Άποδιβάζεται στο 'Αντί, σπεύδει σε συνάντηση του Χό Τσι Μίνχ, δγάζει και σ' αυτόν έναν φλογερό λόγο ύπέρ της ειρήνης και — θαύμα! — άκούει έμβρόντητος και καταγοητευμένος τον γηραιό Βορειοβιετναμέζο κομμουνιστή να του άπαντάει πως κ' εκείνος τρέφει τα ίδια άκριβώς αίσθήματα και γι' αυτό «είναι έτοιμος να πάη όπουδήποτε και να συναντήσει όποιονδήποτε» χάριν της ειρήνης. Δηλαδή, ούτε λίγο, ούτε πολύ, πανομοιότυπα σχεδόν τα λόγια του Λύντον Τζόνσον στα χείλη του Χό Τσι Μίνχ...

Άραγε ν' άκουσε καλά ο Τζιόρτζιο Λά Πίρα ή μήπως τον γέλασαν τ' αυτιά του; Άραγε ο διερμηνέας νά έκανε σωστά την μετάφραση των διευτινικών φράσεων στην ιταλική γλώσσα; Αυτό είναι κάτι που ποτέ δεν θα γίνη γνωστό, όχι μόνο στο πολύ κοινό, αλλά ούτε και στον ίδιο τον Λά Πίρα. Όπωςδήποτε, όπως κι αν έχουν τα πράγματα, ο «Άγιος» πέταξε από την χαρά του (δεν μας γλυτώνει πιά το Βραβείο Νόμπελ της Ειρήνης!) και διάστηκε να τρέξη κοντανασαίνοντας στην Νέα Υόρκη, όπου παρέδωσε στον φίλο του Άμιντόρε Φανφάνι μία λεπτομερέστατη έκθεση με τις «προτάσεις ειρήνης» του Βορειοβιετναμέζου προέδρου.

Ο signor presidente της Γενικής Συνελεύσεως του Ο.Η.Ε., παρ' όλο που τις ημέρες εκείνες είχε πέσει κ' είχε στραμπουλήξει το πόδι του, έσπευσε (κουταίνοντας) κι αυτός με την σειρά του να παραδώσει την έκθεση στον Άμερικανό αντιπρόσωπο στα 'Ηνωμένα Έθνη Άρθουρ Γκόλντμπεργκ, με

την παράκληση να διαβιδασθή άμέσως στον πρόεδρο των 'Ηνωμένων Πολιτειών.

«Έξωχώτατε κύριε πρόεδρε — έγραφε στο διαβιδαστικό του έγγραφο προς τον Λύντον Τζόνσον ο Άμιντόρε Φανφάνι —, ως πρόεδρος της 20ής Γενικής Συνελεύσεως των 'Ηνωμένων Έθνών, ως μέλος της ιταλικής κυβερνήσεως και ως φίλος ειλικρινής των 'Ηνωμένων Πολιτειών και ύμών προσωπικώς, έκφράζω την εύχην όπως ή συμβολή αυτή εις την αναζήτηση μιάς ειρηνικής λύσεως, όλονέν πλέον έπείγουσης και άναγκαίας, άποδειχθί χρήσιμος».

Άπό το σημείο αυτό κ' ύστερα τα πράγματα μπερδεύονται άκόμη περισσότερο. 'Η άμερικανική πλευρά δεβαιώνει πως οι άνθρωποι του Στάιητ Νηπάρτμεντ, στους όποιους ο πρόεδρος Τζόνσον παρέδωσε την έκθεση για μελέτη, την χαρακτήρισαν σαν «έργασία έρασιτέχνη» και άποφάνθηκαν ό τι ουσιαστικά ο Χό Τσι Μίνχ δεν είχε κάνει καμμία υποχώρηση, καμμία καινούργια πρόταση. Οι διενείς πάλι κύκλοι της φιλοσοβιετικής Άριστερής ύπαινίσουνται πως, έπειδή οι Άμερικανοί στην πραγματικότητα δεν έπιθυμούν την ειρήνη, φρόντισαν άπλως και θρήκαν έναν τρόπο τορπιλισμού της άποστολής Λά Πίρα, ή όποια ήταν κάτι περισσότερο από μία σατυρικόφουσα, όπως θέλησε να την παρουσιάσει ο Ντήν Ράσκ.

Ό καθένας βέβαια είναι έλεύθερος να υιοθετήσει την άποψη που προτιμάει. Το

ΤΖΙΑΝΝΑ ΠΡΕΝΤΑ: 'Η έθνησκευτική κρίση της στάθηκε ένα θαυμάσιο πρόσχημα για να παγιδευθί ή αταμίως μεσολαβητής της ειρήνης.

γεγονός είναι ότι την ώρα που, «υπό άκραν έχεμύθειαν», συνεχιζόταν ή έπεξεργασία της μυστικής έκθέσεως, ή έπαρχιακή άμερικανική έφημερίδα «Saint Louis Post Dispatch» πληροφορήθηκε μυστηριωδώς την είδηση και την έδημοσίευσε — με την διατύπωση μάλιστα πως «ο Χό Τσι Μίνχ υπέβαλε προτάσεις ειρήνης, στις όποιες ο Λύντον Τζόνσον δεν έδωσε συνέχεια».

Αυτόστιγμει όλόκληρο το οικόδομημα της μυστικής διπλωματίας, που τόσο περίτεχνα είχαν φιλοτεχνήσει ο Λά Πίρα και ο Φανφάνι, κατέρρευσε. Έγινε θόρυβος μεγάλος, ή άμερικανική κυβέρνηση έδωσε στην δημοσιότητα την άλληλογραφία Φανφάνι - Τζόνσον - Ράσκ - Φανφάνι για να άποδείξει πως οι προτάσεις δεν ήταν σοβαρές, και το Βόρειο Βιετνάμ έσπευσε επίσης να διαψεύσει κατηγορηματικά πως ο πρόεδρος του είχε φανή ύποχωρητικός. Έτσι, ο Τζιόρτζιο Λά Πίρα έσημείωσε όλόκληρωτικώς φαλιμένο ως άπόστολος της ειρήνης και, καταστραπιασμένος σε διεθνή κλίμακα (και μαινώμενος), ξαναπήρε τον πικρό δρόμο της έπιστροφής στην πατρίδα.

Τέλος της πρώτης πράξεως της commedia. Αρχίζει ή δεύτερη πράξη.

Ο Τζιόρτζιο Λά Πίρα, έξω φρενών για το πάθημά του, πετάει άυτόστιγμει το ένδυμα του Άγίου και περιβάλλεται την δορά του Δαίμονα. Αφρίζει εναντίον των Άμερικανών, άστράφτει εναντίον των... σοσιαλιστών, μαίνεται εναντίον του 'Ιταλού πρωθυπουργού, λυσσομανάει εναντίον των πάντων. Ένας διοπτροφόρος ταύρος εν ύαλοπαλιώ.

Μιά και δυο, πηγαίνει στο σπίτι της Μπιανκαρόζα Φανφάνι, της λείει τον πόνο του (οι κακές γλώσσες λένε πως τότε πίστη έχει ή εύτραφής signora στην άγιοσύνη του οίκονομικού της φίλου, ώστε διατηρεί στο σπίτι της μερικά παλιά κατέλλα του, με τα όποια έξορκίζει τις άρρώστιες, κουνώντας τα πάνω από τα κεφάλια των παιδιών της) και, τέλος, άφού στόλισαν μαζί ο π ως έπρεπε, στο τέλος θα βγή από το προτείνει μία μεγαλοφυά ιδέα:

‘Η Τζιάννα Πρέντα, ή άρχισυντάκτις του «'Ιλ Μποργκέζε», περνάει αυτόν τον καιρό μιά θαυσαίω θρησκευτική κρίση. Άν την καλέσουν στο σπιτικό Φανφάνι, ένας ύπουργός των Έξωτερικών, που πρώτα στραμπουλάει το πόδι του, έπειτα ρεζιλεύεται ως άυτόκλητος «μεσολαβητής» και, τέλος, προσφέρει το σαλόνι του για τέτοιου είδους συζητήσεις! Άμ' ο άλλος, ο Λά Πίρα; Μπορούσε κανείς να έμειν ή ακόμη πως έπρόκειτο για άνθρωπο σοβαρό; Άρχισε την πολιτική του ζωή περιτριγυρισμένος με τον φαυλοτέφανο του άγίου, για να έξελεχθί τελικά σ' ένα είδος Δελλαπατρίδη της 'Ιταλίας. Και ή κυρία Μπιανκαρόζα; Άπό που ως που τολμούσε να παίρνει τέτοιες πρωτοβουλίες, την ώρα που ο σύζυγός της έλειπε; Μήπως είχε καθιερωθή ή συνήθεια μετέχ η αυτή στην διαφόρφωση της — γόνιμης, είναι ή αλήθεια — έξωτερικής πολιτικής της 'Ιταλίας; Μήπως μετείχαν και τα έπτά παιδιά των Φανφάνι;

Στην Νέα Υόρκη, όπου βρισκόταν, «Το Μοτεράκι» διάβασε τα νέα στις έφημερίδες και πήγε να πάθη άποπληξία. Porca miseria! Τρελλάθηκαν, λοιπόν, όλότελα, αυτή ή maledetta Μπιανκαρόζα κ' εκείνος ο mascalzone ο Λά Πίρα; Βέβαια, είναι αλήθεια πως τον τελευταίο καιρό ο ύπουργός των Έξω-

ποτέ δεν είχε) και το μόνο που θέλει τώρα είναι ν' άκούση από το στόμα του Λά Πίρα λόγια που να έκθέτουν τόσο τον ίδιο, όσο και τον φίλο του Φανφάνι. Και ως τολμήση αύριο ν' άρνηθ ή πως τά είπε! 'Η Τζιάννα Πρέντα έχει κρυμμένο μέσα στην μεγάλη τσάντα της ένα μικρό μαγνητόφωνο, άδιάψευστο μάρτυρα των μύχιων σκέψεων του άποστόλου της ειρήνης...

Άνύποπτος, ο Δαίμον Λά Πίρα ξαναμεταμορφώνεται στον άφελ ή, άθώο Άγιο που ήταν πάντα και πέφτει με το κεφάλι στην νεοφασιστική παγίδα. Το τί είπε «έμπιστευτικά» εκείνο το βράδυ στην καινούργια του φίλη, ούτε λέγεται, ούτε περιγράφεται. Νά μερικές (έλάχιστες) φράσεις άπό τον άκατάσχετο χείμαρρο της τρώρης πολυλογίας του.

● Για τον Ντήν Ράσκ: Δεν έχει ιδέαν άπό τίποτα και ούτε είναι σε θέση να καταλάβ ή πολλά πράγματα.

● Για τον Μουσσολίνι: Άν δεν είχε κάνει τον νόμο εναντίον των Έβραίων, θα ήταν σήμερα άρχηγός, και μάλιστα καλός άρχηγός, της Εύρώπης.

● Για τον Ντέ Γκάλ: Μου άρέσει, γιατί έκπροσωπεί πολύ καλά την γαλλική πατρίδα και, αν δεν είναι τέλειος καθολικός, σαν μερικούς δικούς μας, είναι πάντως αληθινός χριστιανός.

● Για τον Φανφάνι: Ό Φανφάνι είναι ο Ένας, ο μοναδικός, μοιάζει με τον 'Ιωσήφ της Παλαιάς Διαθήκης. Τον κυνήγησαν, τον φυλάκισαν, τον πέταξαν μέσα σ' ένα πηγάδι, άλλ' αυτός ξαναβγήκε κ' έγινε πρωθυπουργός του Φαρά. Έτσι και ο Φανφάνι, όσα κι αν του κάνουν, στο τέλος θα βγή άπό το πηγάδι.

Πώς θα συνέλθ η από τα φοβερά πλήγματα;

Το «σκάνδαλο» ξέσπασε με πάταγο κ' έκανε όλη την 'Ιταλία να καυχάση. Να καυχάση άγρίως. Άκούς εκεί, ένας ύπουργός των Έξωτερικών, που πρώτα στραμπουλάει το πόδι του, έπειτα ρεζιλεύεται ως άυτόκλητος «μεσολαβητής» και, τέλος, προσφέρει το σαλόνι του για τέτοιου είδους συζητήσεις! Άμ' ο άλλος, ο Λά Πίρα; Μπορούσε κανείς να έμειν ή ακόμη πως έπρόκειτο για άνθρωπο σοβαρό; Άρχισε την πολιτική του ζωή περιτριγυρισμένος με τον φαυλοτέφανο του άγίου, για να έξελεχθί τελικά σ' ένα είδος Δελλαπατρίδη της 'Ιταλίας. Και ή κυρία Μπιανκαρόζα; Άπό που ως που τολμούσε να παίρνει τέτοιες πρωτοβουλίες, την ώρα που ο σύζυγός της έλειπε; Μήπως είχε καθιερωθή ή συνήθεια μετέχ η αυτή στην διαφόρφωση της — γόνιμης, είναι ή αλήθεια — έξωτερικής πολιτικής της 'Ιταλίας; Μήπως μετείχαν και τα έπτά παιδιά των Φανφάνι;

Στην Νέα Υόρκη, όπου βρισκόταν, «Το Μοτεράκι» διάβασε τα νέα στις έφημερίδες και πήγε να πάθη άποπληξία. Porca miseria! Τρελλάθηκαν, λοιπόν, όλότελα, αυτή ή maledetta Μπιανκαρόζα κ' εκείνος ο mascalzone ο Λά Πίρα; Βέβαια, είναι αλήθεια πως τον τελευταίο καιρό ο ύπουργός των Έξω-

ΤΖΙΟΡΤΖΙΟ ΛΑ ΠΙΡΑ — ο (πρώην) Άγιος, μετά την άδιάψευστη μαρτυρία του κρυμμένου μαγνητοφώνου της άδίστακτης δημοσιογράφου.

ΜΠΙΑΝΚΑΡΟΖΑ ΦΑΝΦΑΝΙ: Το έλάττωμά της να χώνη παντού τη μύτη της άποδείχθηκε τώρα μοιραία.

● Για τον Μόρο: Ό πρωθυπουργός μας δεν μου άρέσει. Είναι μαλακός, πολύ μαλακός. Του λείπει ή χαρά της ζωής. Τί να περιμένεις άπό έναν άνθρωπο που του λείπει ή χαρά της ζωής;

● Για τον Νένι: Δεν τους χωνεύω τους σοσιαλιστές. Είναι γερασμένοι, άχρηστοι, άνυπαρκτοι. Ό Νένι έξώφλησε.

● Για τους Κινέζους: Δεν έχουν καθόλου έπεκτατικό πνεύμα, ποιος τά λεί αυτό; 'Η Κίνα είναι γεμάτη παιδιά και ποδήλατα. Έχει και μιά μικρή βόμβα. Κάνει κανένας πόλεμο με ποδήλατα; Το μόνο που χρειάζονται σήμερα οι Κινέζοι είναι ή εύημερία.

Αυτά και άλλα πολλά. Και, στο μεταξύ, το μαγνητόφωνο της μετανοούσης Τζιάννα - Μαγδαληνής κατέγραφε, κατέγραφε, κατέγραφε. Έτσι, όταν, μετά άπό δυο μέρες, το «'Ιλ Μποργκέζε» δημοσίευσε με τί νί και με το σίγμα την εξωφρενική «συνέντευξη» Λά Πίρα, ο Άγιος της Φλωρεντίας, πετρωμένος και μισοπεθαμένος άπό την κατάπληξη, δεν μπόρεσε να κινή τίποτ' άλλο παρά να τραυλίσ η πως όλα αυτά είχαν ειπωθή εύπο μορφή άστειους» και «υπό μορφή παραδοξολογίας».

τε 'Ιταλίδα signorina, παρά ένα θαρύγδουπο άντρο ύψηλης πολιτικής), ο Άμιντόρε Φανφάνι κάθισε κ' έγραψε στον πρωθυπουργό Μόρο την έπιστολή της παραιτήσεώς του:

«Αί άδικοι, άβάσιμοι κρίσεις και ύποθέσεις ενός φίλου —σήμεριαν άνάμεσα στ' άλλα — και ή άκαιρος πρωτοβουλία ενός μέλους της οικογενείας μου έρριψαν, καλώς ή κακώς, μίαν σκιά άμφιβολίας επί της διαγωγής του ύπουργού Έξωτερικών...».

Καλά όλα αυτά, αλλά ο Άλντο Μόρο δεν το έννοούσε έτσι. Έκτός κυβερνήσεως, ο Φανφάνι ήταν επικίνδυνος. Έντός κυβερνήσεως, γινόταν δέκτης ενός πλήθους γκαφών, και ο νόμος της φθοράς βάραινε θαύνασμα στους ώμους του. Γιατί, λοιπόν, να τον άφήση να φύγη; «No, signior ministro, είμαι πολύ εύχαριστήμενος άπό σας και άρνούμαι να δεχθώ την παραίτησή σας». Ό Φανφάνι, πάλι, άπό την πλευρά του, για τους ίδιους άκριβώς λόγους (είπαμε πως δεν είναι καθόλου άνόητος), είχε ύποχρέωση άπάντησι: το πολιτικό του μέλλοντος να έπιμειν: «No, signior presidente, ή άπόφασή μου είναι άνέκκλητη...».

Τότε πιά ο πρωθυπουργός —τί άλλο να έκανε; — άναγκάστηκε να ύποκύψ η μετά μεγάλης του λύπης, ή όποια δεν ήταν καθόλου ψεύτικη.

—Arrivederci, signor ministro.
—Arrivederci, signor presidente.

Ό άλεγε κανείς πως οι γυναίκες παίζουν κάποιο θανάσιμο ρόλο στην σταδιοδρομία των 'Ιταλών ύπουργών των Έξωτερικών; Δεν πάνε πολλά χρόνια που ή μακαρίτισσα Βίλμα Μοντέλι «έφαγε» τον τότε άρχηγό της Farnesina Άτίλλιο Πιτσιάνι, χρεώνοντας του το γραμμάτιο της κλίσεως του γιού του προς τα «ράς μπαλλέτας». Τώρα, πάλι, να που παρουσιάζεται ή πολύτεκνη κυρία Μπιανκαρόζα, ή όποια, παρ' όλες τις σημαντικές διαφορές της άπό μιά Λουκρητία Βοργία ή μιά Μεσσαλίνα, τά κατάφερε, ώστόσο, κι αυτή τη περιφρονη να πάρη στον λαϊμό της τον ύπουργό σύζυγό της.

Και ο Άμιντόρε; Τί θα γίνη ο Άμιντόρε; Πώς θα μπορέσει να συνέλθ η από όλα αυτά τα φοβερά πλήγματα; Μεταξύ μας, μην άνησυχείτε και πολύ γι' αυτόν. Οι σοβότερο Ρωμαίοι πολιτικοί παρατηρηταί πιστεύουν ότι, παρά τα γλιστρήματά του, παρά τις γκάφες του, παρά τις εύθιμες περιπέτειές του και — άκόμη — παρά τις φιλότιμες προσπάθειες της κυρίας του και του φίλου του («Il piccolo Numero Uno - la Pira», όπως θα έλεγε ο Καροζόνε), ο Άμιντόρε Φανφάνι είναι σήμερα ο πιθανότερος αύριανός πρωθυπουργός της 'Ιταλίας!

«'Ιταλία, ό 'Ιταλία...»

Θ. ΚΑΡ.—

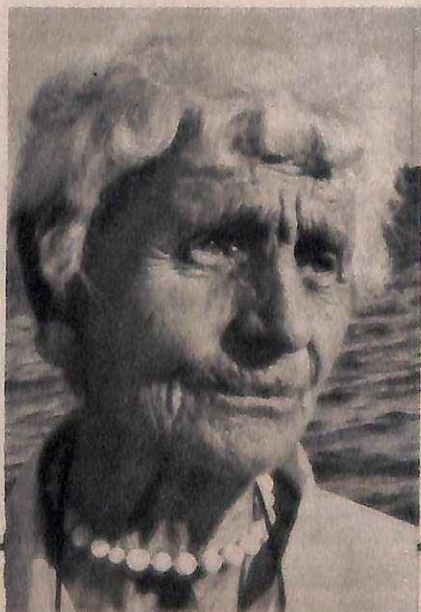
Αἰωνόβιος στὴν θάλασσα!

Σὲ ἡλικία 93 χρόνων, ἡ Κα "Ε-
μιλν Κόουλ, θὰ δια-
σχίση τὸν Ἰνδικό καὶ τὸν Εἰρη-
νικό Ὠκεανὸ μὲ μία
μικρὴ θαλαμηγό, κάνοντας τὸ «με-
γάλο ταξίδι» της, ἵ-
σως πρὶν ἀπὸ τὸ «τελευταῖο»...

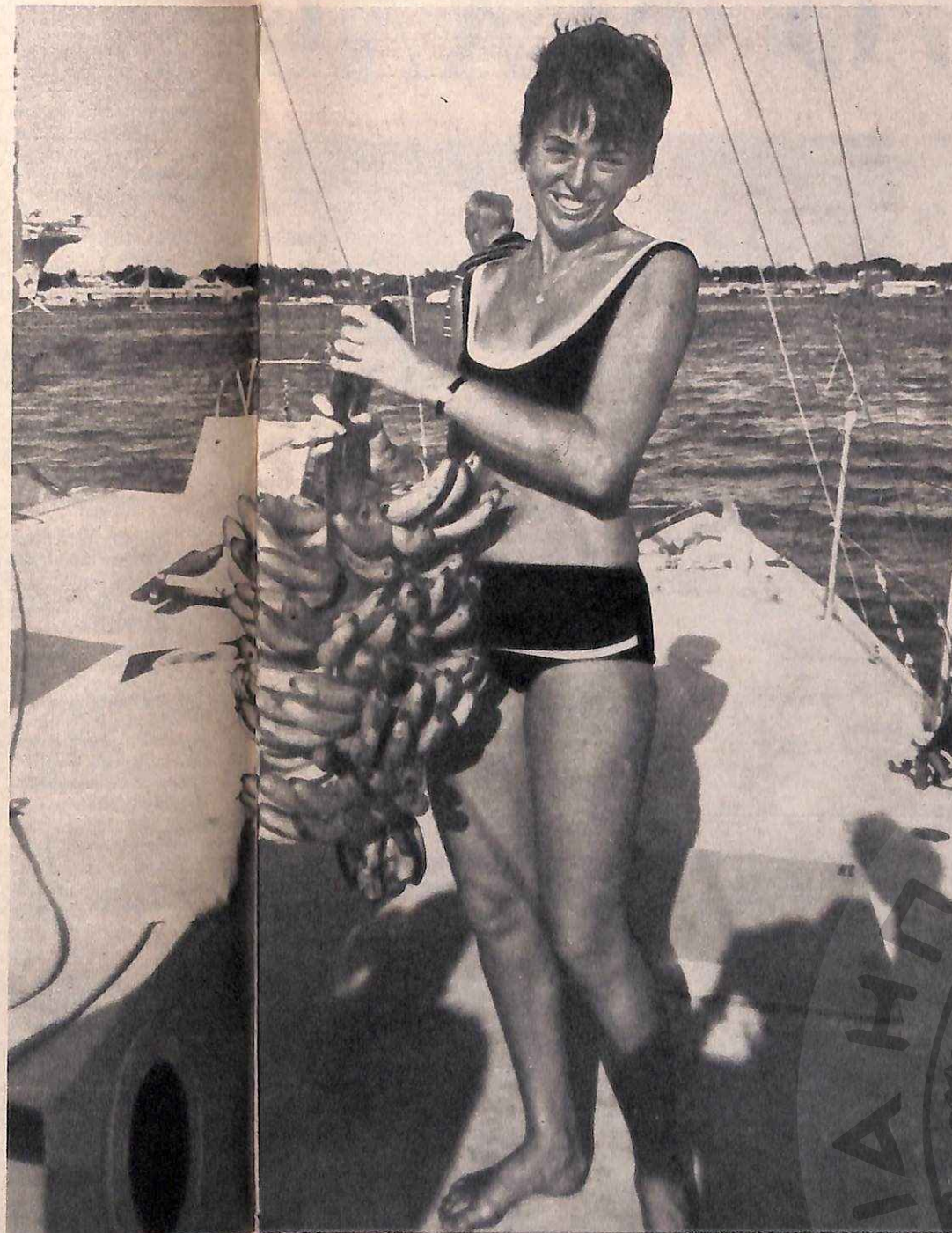
Στὴν ἡλικία τῶν 93 χρόνων, οἱ 93
στοὺς 100 ἀνθρώπους ἔχουν πεθάνει.
Οἱ ὑπόλοιποι ἔχουν κάνει ἀπὸ 20ετίας
τὴν διαθήκη τους καὶ ἔχουν τακτοποιή-
σει τὶς ἐπίγειες ὑποθέσεις τους καὶ εἴ-
ναι ἔτοιμοι γιὰ τὸ τελευταῖο ταξίδι. Ἡ
κ. "Εμιλν Κόουλ, πού μόλις γιόρτασε
γιὰ 93η φορὰ τὰ γενέθλιά της, ἐτοιμά-
ζεται καὶ αὐτὴ γιὰ τὸ μεγάλο ταξίδι,
ἀλλὰ... στὴν Νέα Ζηλανδία! Καὶ ὄχι
μὲ συνηθισμένο μεταφορικό μέσον, ἀλ-
λὰ σὰν «ναύτης» στὸ κόττερο τοῦ γιου
της, τὸν ὁποῖο θὰ ἀκολουθήσῃ στὴν νέα
ἐγκατάστασή του «γιὰ μιά νέα ζωὴ».

Τὸ σκάφος «Γκαλυνούρ», μὲ τὸ ὁ-
ποῖο ἡ οἰκογένεια Κόουλ θὰ διαπλεύσῃ
ἀπὸ τὴν Μπομπάσα τῆς Κένυα 9.000
μῖλια Ἰνδικοῦ καὶ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ,
ἔχει μήκος 12 μέτρα καὶ τὸ πλήρωμά
του ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸν γιὸ τῆς «για-
γιάς» Κόουλ, τὴν γυναῖκα του, τὸν γιὸ
του, τὴν κόρη του, καὶ τὴν ἴδια.

«Ποτὲ δὲν εἶναι ἀργά ν' ἀρχίσῃ κα-
νεῖς μιά καινούργια ζωὴ, λέει ἡ κ. Κό-
ουλ. Κ' ἐγὼ εἶμαι ἀποφασισμένη νὰ
μὴ μείνω πίσω. Αὐτὸ εἶναι ὅλο!...».

▲ ΣΤΟ ΚΑΤΑΣΤΡΩΜΑ τοῦ «Γκαλυνούρ».
Σὲ ἓνα σκάφος, ὅλο τὸ πλήρωμα ἔχει ὑπο-
χρεώσεις, ἀνάμνη καὶ ἂν ὁ ναύτης εἶναι γυ-
ναῖκα, ἀνάμνη καὶ ἂν τὰ χρόνια τῆς γυναί-
κας αὐτῆς ἀνέρχωνται σὲ 93. Μὲ αὐτοὺς
τοὺς ὅρους, ἄλλωστε, ἡ κ. "Εμιλν Κόουλ
συγκατετέθη νὰ διασχίσῃ τοὺς ὠκεανούς.

ΠΡΟΣΩΠΟ πὸν τὸ ξάφ-
σαν οἱ ἄνεμοι καὶ οἱ φουρ-
τοῦνες τῆς ζωῆς καὶ τοῦ
χρόνου, θὰ γνωρίσῃ τώρα
καὶ τοὺς πραγματικούς ἀ-
νέμους καὶ τὶς πραγματικές
φουρτοῦνες τῆς θάλασσας.

ΕΦΟΔΙΑΣΜΟΣ μὲ μπανάνες γιὰ
τὶς πρῶτες ἡμέρες τοῦ ταξιδιοῦ. Ἡ
Τζαῖν Κόουλ, 23 ἐτῶν, εἶναι ἐγγονή
τῆς τοῦμησῆς γιαγιάς, πὺν ἀποφά-
σε στὴν 10η δεκαετία τοῦ βίου της
νὰ γνωρίσῃ συγγινήσεις ποντοπόρου.

Ο ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ καὶ οἱ διὸ ναῦτες
τον στὸ κατὰστρομα τοῦ μικροῦ σκά-
φους (κάτω). Εἶναι ὁ Τζώρτζ Κόουλ, ἡ
κόρη τοῦ Τζαῖν καὶ ὁ εἰκοσαετής γιὸς
τοῦ Τζώρτζ. Τὸ «Γκαλυνούρ» (ἄνω), ἔ-
τοιμο νὰ ἀναπλεύσῃ γιὰ τὴν Νέα Ζηλαν-
δία. Τὸ ἰδιότυπο αὐτὸ σκάφος τὸ κατα-
σκεύασε ὁ Τζώρτζ Κόουλ, ἀπόστρατος ἁ-
ξιομαχιστὸς τοῦ βρετανικοῦ ναυτικοῦ,
μὲ τὴν βοήθεια μερικῶν φίλων του...

Ο ΦΕΝΤΕΡΙΚΟ ΦΕΛΛΙΝΙ —κυρίαρχος άκαταμάχητος των πνευμάτων— ενσπείρει τώρα τον φόβο ακόμη και στον φακό του ξένου δημοσιογράφου.

▲ ΦΑΝΤΑΣΜΑΤΑ από το παρόν και από το παρελθόν (άνω). Η Ρίκα Διαλυνά συμμετέχει στην εργασία του μακιγιάζ ως εμοντέρνο φάντασμα, και μία διάσημη στάρ του δωδού, η Κατερίνα Μποράττο, εμφανίζεται ως μητέρα της 'Ιουλιέττας. Τα φαντάσματα, πάντως, προέρχονται από ποιήματα έθνότητας (δεξιά): η 'Αννεμαρί Νίλσον από την Σουηδία, η Ρίκα Διαλυνά από την 'Ελλάδα, η Πολωνέζα Σ. Ποντεγκόρσκι, η Γαλλίδα Τ. Παρί

Γυναίκες πολλές παρουσιάζονται στις τελευταίες ταινίες του Φελλινι. Ο πληθωρικός 'Ιταλός σκηνοθέτης, με τα χρόνια, πήρε θάρρος και, σαν τον πρωταγωνιστή του Μαστρογιάννι του «'Οκτώμισι», θέλει να κυβερνά το χαρέμι του με το μαστίγιο στο χέρι. Τις καμαρώνει, τις ντύνει και τις θάφει τρελλά, τους επιβάλλεται απόλυτα σαν μάγος και σαν υπνωτιστής και βασιλεύει στις καρδιές και στην καριέρα τους. Στην πραγματικότητα τον συντροφεύει εδώ και πολλά χρόνια μία και μόνον, κοντή και άσχημούλα, η Τζουλιέττα Μασίνα. Στις ταινίες τον τριγυρίζουν ήμιγυμνες καλλονές. Σαν την συμπατριώτισσά μας Ρίκα Διαλυνά, με το μοντέρνο πρόσωπο, που έχει «κάτι από την Ευρώπη και κάτι από την 'Ασία». Έτσι τουλάχιστον είπε γι' αυτήν ο γλύπτης Τσάρλ ντε Τέμπλ, όταν την διάλεξε για μοντέλο του. Θα την σκαλίσω σε χρυσάφι και η Ρίκα θα γίνει η Μεδίνα, κόρη του βασιλιά Μίδα, που άλλαζε τα πάντα σε χρυσό. 'Εν τῷ μεταξύ, η Ρίκα Διαλυνά βρίσκεται ανάμεσά μας για την πρώτη ταινία του Σκαλενάκη στην 'Αθήνα, ένα «μιούζικαλ» με τίτλο «Διπλοπεννιές», στο οποίο θα κάνει έκθαμβωτικές εμφανίσεις με πολυτελέστατα φορέματα της τελευταίας μόδας. Ίσως για να ξεχάσει το μαύρο θραδινό, που εμφανίζεται στην «'Ιουλιέττα των Πνευμάτων» — ο τίτλος της ταινίας στα Ιταλικά.

Ο ΦΕΛΛΙΝΙ ΚΑΙ Η ΙΟΥΛΙΕΤΤΑ

Η ΣΤΑΒΑ ΚΟΣΣΙΝΑ υποδύεται τον ρόλο της αδελφής της 'Ιουλιέττας.

ΜΕΓΑΛΟ ρόλο παίζουν επίσης και τα φορέματα, τα θαυμάσια σχεδιασμένα.

Ως την τελευταία στιγμή, στο Φεστιβάλ της Βενετίας 1965, κανείς δεν ήξερε αν ο Φελλίνι θα παρουσίαζε την «Ιουλιέττα» και τα πνεύματά. Οι έφημερίδες μετέδιδαν καθημερινά το δελτίο των επιχειρήσεων και, χωρίς άστεία, το θέμα παρά λίγο να καταλήξει σε αληθινό πόλεμο. Γιατί άρχισαν μὲν να λένε ότι ο Φελλίνι αγωνίζεται να την ετοιμάσει εγκαίρως, ξενυχτώντας στο 'Ινστιτούτο «Λούτσε» — εκεί που εμφανίζονται οι ταινίες στην Ρώμη —, με μόνη συντροφιά του μερικά δουνά από σάντουιτς, και κατέληξαν πληροφορώντας το κοινό ότι ο διευθυντής του Φεστιβάλ, ο άσκητικός Κι-αρίνι, το είχε δει, αλλά δεν το είχε εγκρίνει. 'Ακόμη λίγο και το ζήτημα θα έφθανε στα δικαστήρια. Εύτυχως, την τελευταία στιγμή, όλα τακτοποιήθηκαν με μία επίσημη διάψευση του Κι-αρίνι και ο ευθικτός Φεντερίκο μπόρεσε να συνεχίσει ανενόχλητος τις δοκιμές εμφανίσεως του τεχνολόγου.

Γιατί εκεί ήταν όλο το πρόβλημα. Παρουσίαζε την πρώτη του ταινία μήκους με χρώματα και δεν ήθελε να μοιάζει με τίποτε από ό,τι είχε γίνει ως τότε στον κινηματογράφο. Το κυριώτερο: Δεν ήθελε τα καινούργια αυτά, πρωτότυπα, αντιρρεαλιστικά χρώματα να θυμίζουν τα πρωτότυπα αντιρρεαλιστικά χρώματα του 'Αντονιόνι στην «Ερυθρά έρημο». Και δόθηκε την λύση. 'Όσο του 'Αντονιόνι ήταν χλωμά, ανύπαρκτα, τόσο τα δικά του θα ήταν κτυπητά, τολμηρά, με συγκρούσεις στην ίδια εικόνα, που μάτι ανθρώπου δεν είχε ξαναδεί. Και ύστερα ο Φεντερίκο

θα ξάπλωνε στην πολυθρόνα του τριβόνας κατευχαριστημένος τα χέρια του και αποφασισμένος να απολαύσει την αγωνία των κριτικών να δώσουν υπερφυσικές εξηγήσεις στα άποτελέσματα των κόπων του.

Γιατί ο Φεντερίκο διασκεδάζει κ' ή κριτική αγωνία. Παίρνουν όλοι τόσο στα σοβαρά τον πελώριο αυτόν άνθρωπο, που δεν έπαψε ακόμη να παίζει... Πότε με το κοινό, πότε με τους ήθοποιους, πότε με την μηχανή και πότε με τις ιδέες και με τις πεποιθήσεις.

Κι όμως η εικόνα που ο Φεντερίκο παρουσιάζει — με την αναντικατάστατη συμπάρσταση της γυναίκας του Τζουλιέττας Μασίνα — στον κόσμο είναι πολύ διαφορετική. Είναι όμως η εικόνα της αλήθειας; 'Η μήπως μία καλά σκηνοθετημένη απάτη, την οποία παίζουν οι δυο σύζυγοι προσφέροντας έτσι στον κόσμο αυτό που ζητάει: Το τέλει ζευγάρι, ο σκηνοθέτης και η πρωταγωνίστρια, ο μεγαλοφυής και η θεά του; 'Η μάλλον η μαγειρίσά του. Γιατί η Τζουλιέττα καμαρώνει για τις μαγειρικές της ικανότητες, όπως καμαρώνει — από μέσα της όμως αυτό — για μιαν άλλη ικανότητα, πιο πρακτική ακόμη: Για το επιχειρηματικό της πνεύμα. Γιατί αυτή κρατά τα διβλία του και μελετά όλα τα άρθρα του κάθε συμβολαίου.

Ας δούμε όμως τα πράγματα με την σειρά τους:

'Η Τζουλιέττα Μασίνα, πρώην διδασκάλισσα φιλολογίας και πτυχιούχος χριστιανικής αρχαιολογίας, έχει αναλάβει πλήρως το υπερφυσικό μωρό της με τα τρία 'Όσκαρ και τα

Η ΣΑΝΤΡΑ ΜΙΛΟ, γειτόνισσα και φίλη των Φελλίνι, συμμετέχει σε όλες τις ταινίες του μεγάλου μαίτρο

ΤΑ ΕΞΟΧΑ φανταστικά ντεκόρ του Γκεράρντι δεν απολείεται να του χαρίσουν ένα ακόμη 'Όσκαρ.

Τὰ παιγνίδια
τοῦ Φελλίνι,
μὲ τις ιδέες,
μὲ ἰὸν φακό,
μὲ τις πεποιδήσεις
κάνουν
ιοὺς κριτικοὺς
νὰ ἀγωνιοῦν

200 περίπου διεθνή βραβεία κάθε είδους, που κεντούν να γεμίσουν και τις τρεις αποθήκες του σπιτιού. Δεν είναι δημοφής, έχει στρογγυλά μάτια και δεν παίζει την στάρ. Ζήμαζι με τον Φεντερίκο σε μία βίλλα στο Φρετζέ, 500 μέτρα από την θάλασσα και τρία λεπτά με το αεροπλάνο από το αεροδρόμιο του Φιουμιτσίνο. Όπως τόσοι και τόσοι κάτοικοι της Γλυφάδας και του Έλληνικού κοντά στην Αθήνα, η Τζουλιέττα και ο Φεντερίκο νοιώθουν κάθε 200 δευτερόλεπτα την σκιά ενός «Τζέτα», που περνάει σφυρίζοντας επάνω από τα θαυμάσια πεύκα της περιοχής. Εκείνη, όπως είπαμε, μαγειρεύει, εκείνος παχαίνει. Έχουν πάρα πολλά χρήματα και θα μπορούσαν να μην εργάζονται πιά. Καί, πράγματι, δεν εργάζονται πολύ. Κάνουν «σπιτικό» κινηματογράφο. Τον χειμώνα, όταν δεν πηγαίνουν πολλοί επισκέπτες, εκείνος γράφει τα σενάρια του σιγά - σιγά. Αφήνεται στις αναμνήσεις, στα όνειρα, στις τρέλλες του. Δεν γράφει πολλά γιατί, έτσι κι αλλιώς, ξέρει πως θα τα αλλάξει όλα στο γύρισμα επάνω. Το να θαμπώσει, άλλωστε, τους κριτικούς είναι τόσο εύκολο. Τρελλαίνονται για τα «μάγια» του. Εκείνη διαβάσει —πολύ ψύχραιμα— τα γραπτά εκείνου. Όπως διαβάσει —πολύ ψύχραιμα— και τα συμβόλαια. Εκείνος θαριέται αυτά τα πράγματα, όπως έχει αρχίσει να θαριέται τα πάντα. Ακόμη και τα αυτοκίνη-

Η ΠΙΚΑ ΔΙΑΛΥΤΑ ΜΕ ΦΩΝΤΟ ΕΝΑ ΑΝΑΤΟΛΙΤΙΚΟ ΤΖΑΚΙ

ΤΡΕΙΣ ΑΓΓΕΛΟΙ ή τρεις γριές του Μάνδου; (άριστερά). Με τον Φελλίνα δεν είναι κανείς ποτέ βέβαιος. Και η απαραίτητη (άνω) καλλονή στην άμμουδιά. Άλλο ένα θέμα - κλειδί του Φελλίνα, ο οποίος σε κάποια άμμουδιά τελειώνει όλες σχεδόν τις ταινίες του. Τι θέλει, όμως, να συμβολίση ακριβώς; Πάρα πολλές ερμηνείες προτείνονται από τους άπειρους θανυστάς του.

Δεν διαδίδει σχεδόν τίποτε, δεν μελετά την τεχνική του κινηματογράφου. Νυστάζει πολύ νωρίς και αλίμονο αν δεν υπάρχε στο τραπέζι το αγαπημένο του κρασί. Όταν η Τζουλιέττα του ετοιμάζει μπανιέρα και παντζούρια, σιωπάει και τρώει.

Μόλις κτυπήσει το κουδούνι, εκείνος της γίνεται απαραίτητος και εκείνη μεταμορφώνεται στην τέλεια σύζυγο. Η Τζουλιέττα και ο Φεντερίκο πηγαίνουν ν' ανοίξουν, κρατημένοι από το χεράκι. Την φωνάζει «Τσίτσι». Τον φωνάζει «τεζόρο μίος» (θησαυρό μου).

Στα δένδρα του πάρκου έχουν κούνιες, στους καρμούς των δένδρων παρελαύνουν κόκκινα μυρμήγκια. Έξω από την καγκελόπορτα δεν γράφει «Φελλίνα». Μόνο τον αριθμό του σπιτιού: 76. Στην βεράντα, μεγάλες πολυθρόνες ψάθινες, με κόκκινα μαξιλάρια.

Πάντα τερπύλης, ο Φεντερίκο έκτισε τα σκηνικά της ταινίας «Η Ιουλιέττα και τα πνεύματα» στην άμμουδιά του δάσους, 300 μέτρα από την βίλλα του. Ο αρχιτέκτων και σκηνογράφος Πιέρο Γκεράντι, που είχε σχεδιάσει το «Οκτώμηση», έτοιμασε ένα ξύλινο σπίτι σε στυλ

«λίμπερτυ»: Βίλλα ή Γαλήνη, αριθ. 13. Όλοι οι τοίχοι ήταν κινητοί, για να επιτρέπουν στην κινηματογραφική μηχανή να κυκλοφορή χωρίς εμπόδια. Σ' αυτή την βίλλα ο Φεντερίκο γύρισε την ιστορία μιας γυναίκας που είναι και άπατημένη σύζυγος. Η Ιουλιέττα προσπαθεί να ξαναβρή τον εαυτό της μέσα από τις αναμνήσεις της παιδικής της ηλικίας. Η ταινία είναι εγχρωμή, με χρώματα ζωηρά, ενάντι - Αντονιόνι, προκλητικά: το πράσινο με το κίτρινο, το κόκκινο με το μενεζελί. Η Τζουλιέττα το βράδυ δγάζει το ασπρο ντόμινο και τα παπούτσια από

πράσινο σατέν, καθαρίζει το πρόσωπο από τις μπογιές και τρέχει στην κουζίνα να ετοιμάσει γλυκά. Κάθε Τρίτη του έχει πάντα φρόλλα. Φορεί μία ρόμπα του σπιτιού σαν μπλουζόνι, με τετράγωνα κόκκινα και μπλε, και παντόφλες με άσπρη νια λέπια. Καπνίζει χωρίς να ξεκολάη το τσιγάρο από τα χείλη της. Κουλουριάζεται σ' ένα ντιβάνι και εξομολογείται:

«Έρθαμε στο Φρετζέ γιατί δεν ανέχομαι πια την Ρώμη. Δεν μέναμε σχεδόν ποτέ στο διαμέρισμά μας της δια Άρκιμέντε. Τα Χριστούγεννα τα περάσαμε για τέταρτη φορά

έδω. Απόλυτη σιωπή, ένα ωραίο δένδρο με χρωματιστές μπαλλίτσες, φάτα στον κήπο και ο Φεντερίκο ήρεμος και ξεκούραστος...

«Ήμασταν μία μεγάλη παρέα, που είχαμε την ίδια ιδέα: ο Νίνο Ροτα, η Σάντρα Μίλο, ο Σαλβάτο Καπέλλι κ' εμείς. Αγοράσαμε ένα μεγάλο οικόπεδο και κτίσαμε τις βίλλες μας. Έχω την μανία να φτιάχνω σπίτια. Μας άρδουν όμως τα απλά πράγματα, γιατί ούτε ο Φεντερίκο, ούτε εγώ είμαστε κοσμικοί. Ζούμε όπως ζούσαμε με τους γο-

‘Η ταινία έχει ζωνρά, προκλητικά
χρώματα, «άντι - Άντονιόνι»

Ο ΠΛΕΜΠΑΝΙ ΩΣ ΝΤΕΤΕΚΤΙΒ

ΜΕΡΙΚΟΙ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΕΦΙΑΛΤΕΣ ΤΗΣ ΠΟΛΥΠΑΘΗΣ ΙΟΥΛΙΕΤΤΑΣ

νείς μας. ‘Ο κινηματογράφος δεν
μάς άλλαξε καθόλου...».

Όταν ο Φεντερικό φεύγει, την φι-
λά στο μάγουλο:

«Τσίτσι, χρυσή μου, τρέχω στην
Ρώμη, για να δώ αυτά που γυρί-
σαμε χθές και θα σου τηλεφωνήσω
από κει».

«Τελόρο, άμέσως να τηλεφωνήσης.
Ξέρεις πόσο ανησυχώ».

Και ο Φεντερικό φεύγει με μια
φούχτα γλυκά στο στόμα, που δεν

του επιτρέπουν πια να μιλήσει.

‘Η Τζουλιέττα παίρνει στην άγ-

καλιά το γατάκι της και διηγείται
την ζωή της, γεμάτη από ήρωες ται-
νιών του Φελλίνι. Μια ζωή έτοιμη
για όποιον την ζητήσει, την οποία
ή Τζουλιέττα διηγείται χωρίς δια-
κοπές, χωρίς να αφήνει στον δημο-
σιογράφο τον καιρό να θέσει αδιά-
κριτες ερωτήσεις: «Τί ακριβώς συν-
έβη με την Σάντρα Μίλο;» ή «Έ-
νωχληθήκατε από όσα έγραψαν οι
έφημερίδες για τον άνδρα σας και
την Άνιτα Έκμπεργκ;».

Και η Τζουλιέττα μιλάει:

«Στην οικογένεια της μητέρας μου

όλοι ήταν δάσκαλοι. Στην οικογένεια
του πατέρα μου, όλοι μουσικοί. ‘Ο
μπαμπάς έπαιζε διολι στην Λυρική
Σκηνή. Τα καλοκαίρια έφευγε σε
περιοδείες και με άφηναν στις θείας
μου. Μια γυναίκα ψηλή, έμορφη,
πάντα ντυμένη με μαύρο δελουόδο.
Πέθανε 83 χρόνων. Έγώ πήγα στις
καλόγριες και ήμουν πρωταγωνί-
στρια σε όλες τις παραστάσεις του
σχολείου. Ποτέ δεν μου άρεσαν οι
κούκλες. Λάτρευα τον Πιραντέλλο
και τα βράδια άκουγα όπερες από
το ραδιόφωνο. “Ηθελα να γίνω μου-

Η ΤΖΟΥΛΙΕΤΤΑ ΜΑΣΙΝΑ ΚΑΙ Ο

ΦΕΝΤΕΡΙΚΟ ΦΕΛΛΙΝΙ, ΟΧΙ ΩΣ ΙΟΥΛΙΕΤΤΑ ΚΑΙ ΤΤΡΑΝΚΟΣ, ΑΛΛΑ ΕΚΤΟΣ ΣΧΕΛΙΟΥ, ΣΤΗΝ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΤΟΤΕ ΖΩΗ, ΣΤΟ ΣΠΙΤΙΚΟ ΤΟΤΕ

σικός, αλλά είχα μικρά χέρια. Και
τότε στράφηκα στο θέατρο. ‘Η κρι-
τική άμέσως με έπαινε. Με χαρα-
κτήρισαν «μία μικρή Ντούζε». Το
1942 θά έδωσαν ως πρωταγωνί-
στρια στον μόνιμο θίασο του “Έλι-
ζέο”, αλλά οι δικαί μου ήθελαν να
πάω πρώτα το πτυχίο μου. Καί,
τελικά, η άληθινή καριέρα μου άρ-
χισε από το ραδιόφωνο. Πήρα τον
ρόλο της Παλλίνας σ’ ένα ραδιομυ-
θιστόρημα που έγραφε κάποιος Φελ-
λίνι. Ήταν ένας νεαρός πανύψηλος
και έμαθα πώς έκανε γελοιογραφίες
στο “Μάρκος Αύρηλιος”, ένα χιου-
μοριστικό περιοδικό, που δεν μου
επέτρεπαν οι δικαί μου να διαβάσω.
Παντρεύτηκα μεσα σε τρεις μη-
νες. Στις 30 ‘Οκτωβρίου 1943».

Όταν την ρωτούν αν ερωτεύθηκε
τον Φελλίνι άμέσως μόλις τον γνώ-
ρισε, η Τζουλιέττα Μασίνα απαντά:
«Κάθε άλλο. Την πρώτη εκείνη
βραδιά άποκοιμήθηκα, όπως πάντα,
με την φωτογραφία του Λέσλι Χά-
ουαρντ κάτω από το προσκέφαλό
μου και την φωνή του Λώρενς ‘Ολι-
νιέ του “Πύργου των καταιγίδων”
ακόμη στ’ αυτιά μου. Μού έλεγε:
“Γκούντ νάιτ, Τζουλιέττα”».

Το σπίτι στο Φρετζένε είναι ώ-
ραίο. Έχει τρεις πολυθρόνες και έ-
να κίτρινο ντιβάνι, μια τυρολέζικη
κούνια που περιέχει δίσκους. Οι
πρώτοι δίσκοι: επάνω - επάνω είναι

ένα «ρεσιτάλ» της Ντιάνας Τορριέ-
ρι και «‘Η Συμφωνία του Νέου Κό-
σμου», του Νττόρζακ. ‘Ανάμεσα σε
δυο παράθυρα είναι η τηλεόραση.
‘Ο Φελλίνι το βράδυ βγάζει τα πα-
πούτσια του και άποκοιμείται μπρο-
στά στην μικρή όθνη. Τέλος άνε-
βαίνει κατάκοπος στο μπροντζίνο
κρεβάτι του στο πρώτο πάτωμα.

Πολλές γυναίκες

Τελευταίως άγόρασε καινούργιο
αυτοκίνητο. Μία άπλη «Φολγκσβάγ-
κεν» χρώμα είδουρ». Δεν τον έν-
διαφέρουν πια τα σπορ άμάξια, γι-
ατί τα έχει δοκιμάσει όλα και τα έ-
χει θαρρρρ. Τώρα, όπως τονίζει η
γυναίκα του, ετού άρέσουν τα ήου-
χα, σπιτικά πράγματα. Γι’ αυτό
και τρελλαινείται για την μαγερική
μου.

Στο σέτ, εκεί που γύρισε την
‘Ιουλιέττα και τα πνεύματα, ο
Φελλίνι κυκλοφορεί με ένα μακρύ ά-
στρο ποικάμισο και με το πουλό-
βερ του δεμένο στην μέση, σαν φου-
στίτσα. Δέχεται τους πάντας, φί-
λους, συμβούλους, συνεργάτες, άν-
τιρρησίες, κρατώντας στην άγκαλιά
την κινηματογραφική μηχανή. Όταν
γυρίζει, σαράντα άνθρωποι είναι στο
πάρκο, αλλά δεν άκούγεται πνοή.

Στην ταινία παίζουν πολλές γυ-

ναίκες. ‘Η Κατερίνα Μποράτο (στάρ
του δωδού) φορεί μαύρο δελουόδο
και παίζει την μητέρα της. Γύρω της
ή Βαλεττίνα Κορτέζε, ή Σούλθα Κάσ-
σινα, ή Μάρια Πίσου, που παίζει
τον ρόλο του συζύγου. ‘Ο Φελλίνι
δίνει διαταγές άγγλικά, όλοι τον
παρακολουθούν έντατικά, πυρετός
βασιλεύει στο «σέτ», ή «μαέστρο»
εργάζεται. Σαφνικά κάποιος έμφανί-
ζεται. Έχει μακρυά γένεια και εί-
ναι ή εκπαιδευτής των γάτων που
χρησιμοποίησε στην ταινία. Λέει κά-
τι στο αυτί του μηχανικού, ή όποιος
το ψιθυρίζει στον όπερατέρ, που με
την σειρά του το επαναλαμβάνει
στον βοηθό σκηνοθέτη. Όσοτου ή
διευθυντής παραγωγής λέει το μυ-
στικό στο αυτί του Φελλίνι, ή όποιος
γυρίζει το κεφάλι και βλέπει τον γε-
ναιοφόρο με πιάτα και καταστρολά-
κια τυλιγμένα σε μία πετσέτα της
κουζίνας. ‘Ο «μαέστρο» σηκώνει το
χέρι και φωνάζει επιτακτικά:

—Στόπ!

Όλοι ξεκουράζονται και ή γενει-
οφόρος άκολουθεί τον Φελλίνι στην
βίλλα ή Γαλήνη άρ. 13. ‘Η Τζουλιέ-
ττα Μασίνα, πρώην δασκάλα, πρώην
πριμαντόνα, πρώην Παλλίνα, πρώην
μικρή Ντούζε, έστειλε από το σπίτι
το μεσημεριανό φαγητό για τον
Φεντερικό: Μπακαλάρο με παντζά-
ρια.

ΡΟΖΙΤΑ ΣΚΟΚΟΥ

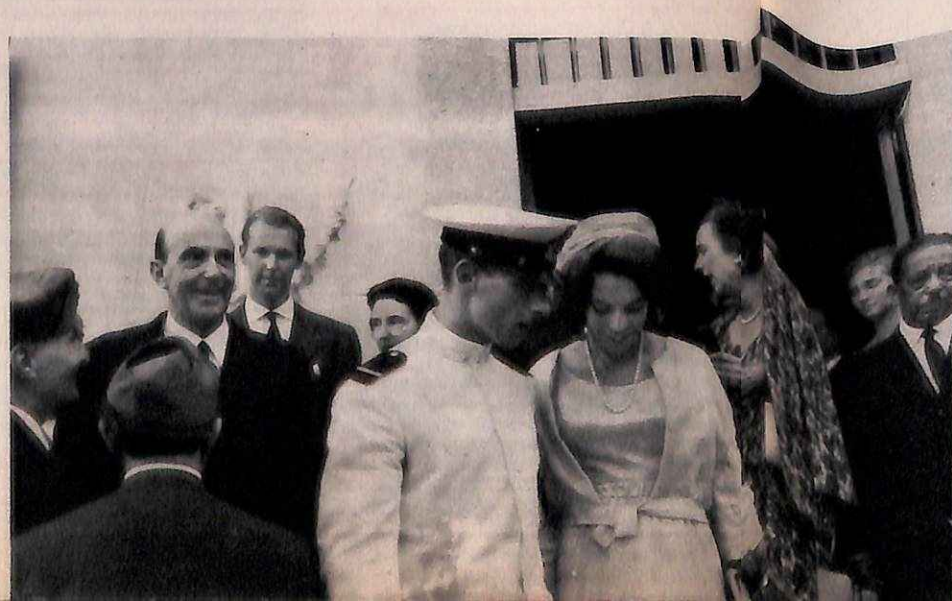
ΡΟΣΣΕΛΛΑ ΚΑΙ ΣΑΜΠΡΙΝΑ, ΟΙ ΚΟΡΕΣ ΤΗΣ ΑΔΕΛΑΣ, ΤΗΣ ΠΟΛΥΤΕΚΝΗΣ ΑΔΕΛΦΗΣ ΤΗΣ ΙΟΥΛΙΕΤΤΑΣ

"Όταν ο Διάδοχος είναι έρωτευμένος

...Παρατείνεται εύκολα από τα δικαιώματά του στον θρόνο

Αρκετά χρόνια τώρα ο πρίγκιπ Βίκτωρ Έμμανουήλ και η Μαρίνα Ντόρια ζουν σε μία κατάσταση ήμουνωμοτικής ήμπαράνομη. Στους κεντρικούς δρόμους (άνω) δεν κυκλοφορούν ποτέ παραπλεύρως, αλλά πάντοτε παράλληλως, και αν σε στιγμές που βρίσκονται εγγύτερα παρουσιαστή απροσδόκητα κανένας φωτορεπόρτερ, τότε εκτυλίσσεται, κατά κανόνα, ένα μικρό δράμα. Αντίθετα, οι εύλογες της Έκκλησίας και της οικογενείας περιβάλλουν τον έρωτα του δούκα Έμμανουήλ της Αόστης και της Κλώντ των Βουρβόνων, που, στην προκειμένη περίπτωση (δεξιά), παρίστανται σε μία δεξίωση στην Σίντρα, μαζί με τον τώως βασιλέα Ουμβέρτο και την τώως βασίλισσα Μαρί-Ζοζέ. Ο Βίκτωρ Έμμανουήλ διακρίνεται στο βάθος, πίσω από τον πατέρα του.

Σ' ένα μεγάλο αγρόκτημα, στα περίχωρα της Φλωρεντίας, σε ένα φυσικό περιβάλλον, που είναι από τα πιο φημισμένα δλου του κόσμου, ο Έμμανουήλ και η Κλώντ έχουν στεγάσει την ευτυχία τους. Αν και είναι εξαιρετικά δημοφιλείς στην Ιταλία, ζουν γενικά σε μία διακριτική απομόνωση, και η μεγαλύτερη φιλοδοξία τους είναι να καλλιεργήσουν τριαντάφυλλα...

Το 1966 αρχίζει μ' ένα έντυπωσιακό γεγονός για τους βασιλικούς κύκλους της Ευρώπης. Ο εξόριστος βασιλεύς της Ιταλίας θα αναγγείλη από το Κασκέ της Πορτογαλίας, όπου διαμένει, την απόφαση του γιού του να παραιτηθεί οριστικά από κάθε δικαίωμά του στον θρόνο της Ιταλίας, για να παντρευτεί την όμορφη Μαρίνα Ντόρια, με την οποία συνδέεται από καιρό. Η καμένη ή Μαρίνα, αν και κατάγεται από διάσημη και πλούσια οικογένεια της Ιταλίας, δεν διαθέτει κανέναν τίτλο ευγενείας και αυτό αναστατώνει την βασιλική οικογένεια και τους μοναρχικούς κύκλους της χώρας της.

Είναι κιόλας μερικοί μήνες που ο πρίγκιπ Βίκτωρ Έμμανουήλ έδηλωσε κατηγορηματικά: «Τίποτε δεν μπορεί να με εμποδίσει να παντρευτώ σύμφωνα με τα αισθήματά μου».

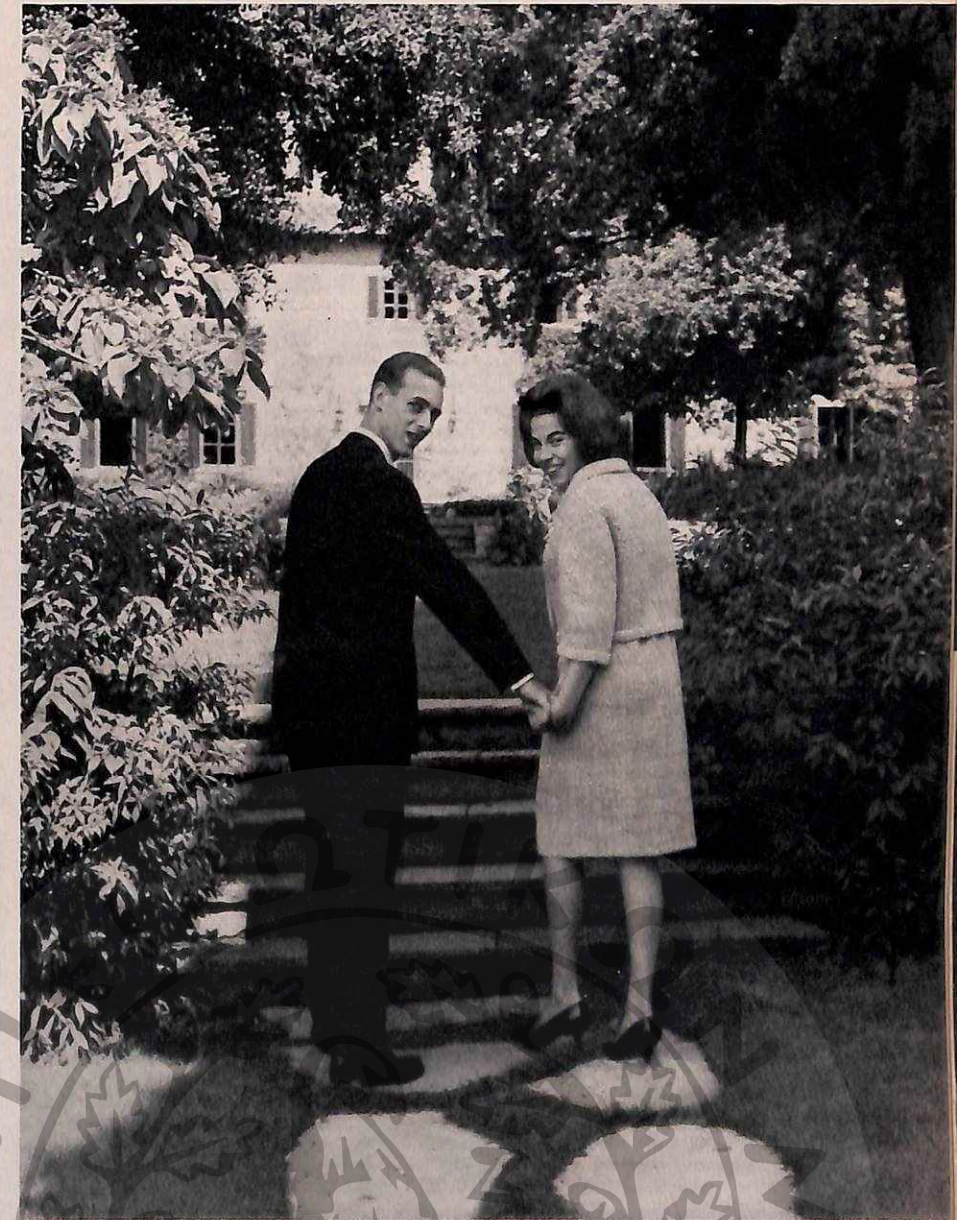
Την απόφασή του να παραιτηθεί την ανακοίνωσε σε ένα κύκλο φίλων του κατά την διάρκεια μίας διασκεδάσεως στο Γκστάαν της Ελβετίας, όπου βρίσκεται μαζί με την Μαρίνα. Πρόσθεσε μάλιστα ότι σχεδιάζει να παντρευτεί μέσα σ' αυτόν το χρόνο και ότι η Μαρίνα θα γίνει σύντομα η επίσημη μνηστή του.

Και έδηλωσε καθαρά:

—Είμαι ένας νέος του 20ού αιώνα, έρωτευμένος και υπάλληλος τραπέζης. Θέλω να ζήσω μία ζωή όμαλή και δεν μου άρεσει να ζω σε χίμαιρες... Εάν το θέλουν άλλοι, τους αφήνω ελεύθερους.

Ο δεσμός του, δέβαια, με την Μαρίνα είναι καθαρά συναισθηματικός, αλλά φαίνεται ότι ο Βίκτωρ Έμμανουήλ δεν έχει ελπίδες ότι θα πραγματοποιηθεί, σύντομα τουλάχιστον, μία παλινόρθωση της μοναρχίας στην πατρίδα του. Έχουν περάσει 20 χρόνια από τότε που ο πατέρας του ο Ουμβέρτος αναγκάστηκε να εγκαταλείψει τον θρόνο της Ιταλίας, γιατί 12.700.000 έψήφισαν την δημοκρατία και 10.700.000 την μοναρχία.

Έτσι, μία φορά ακόμη, ο έρως ενίκησε. Ο Βίκτωρ Έμμανουήλ έχει έρ-

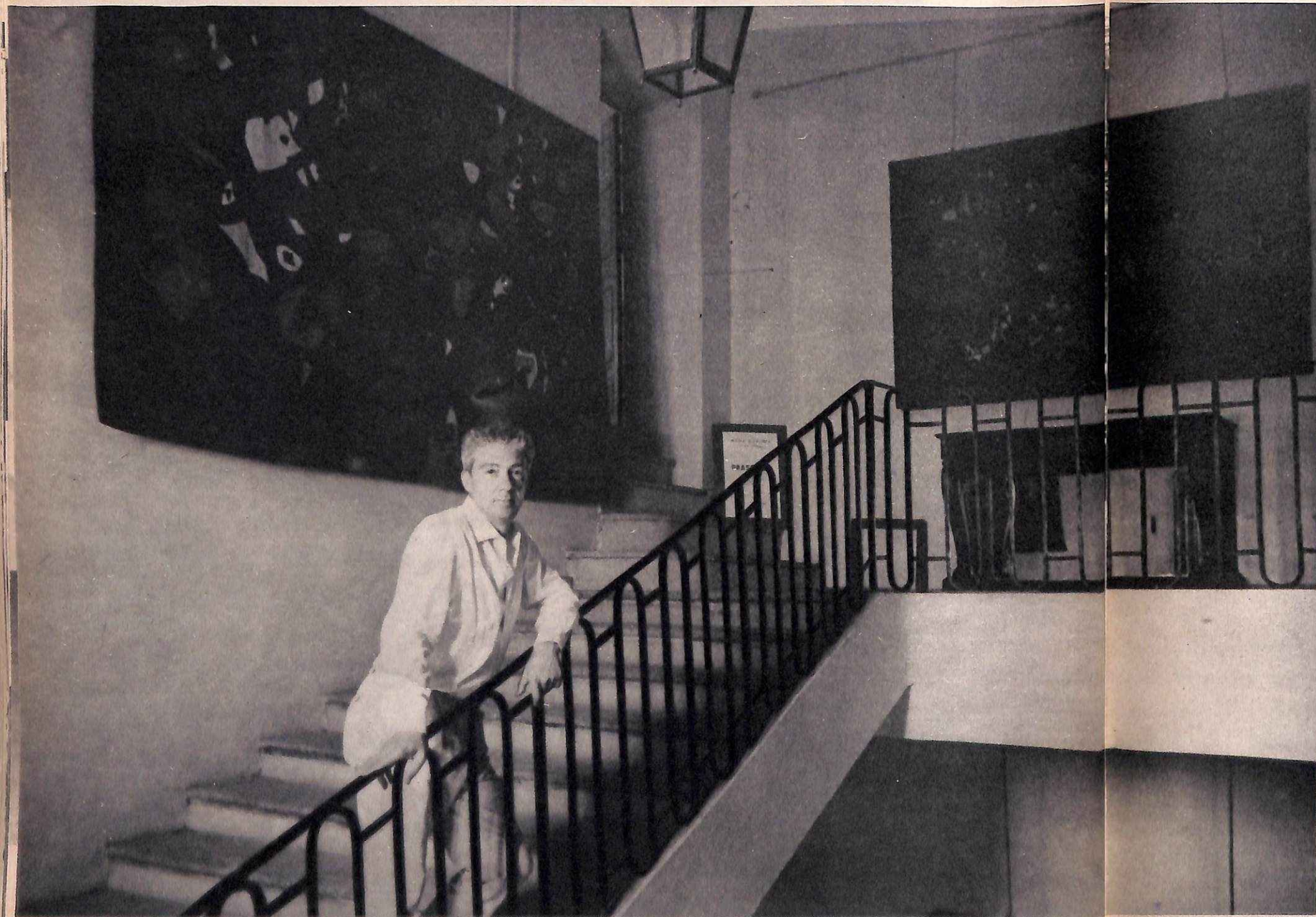
θει πολλές φορές από το 1958 σε αντίθεση με την οικογένειά του και συχνά με τον ίδιο τον πατέρα του, για να μπορέσει να παντρευτεί τη Μαρίνα.

Η έκλειστη της καρδιάς του είναι μία όμορφη γυναίκα 31 χρόνων, που έχει ανακηρυχθεί πρωταθλήτρια του θαλασσιού σκι στην Ελβετία και συγκαταλέγεται μεταξύ των μελών της ανώτατης κοινωνίας της Λωζάνης.

Η απόφασή του αυτή είναι το πιο απροσδόκητο δώρο που θα μπορούσε να προσφέρει στον εξάδελφό του, τον Έμμανουήλ της Αόστης, και στην γυναίκα του, την Κλώντ. Το νεαρό αυτό ζευγά-

ρι, που παντρεύτηκε στις 22 Ιουλίου 1964, ζή ευτυχισμένο σε ένα όμορφο σπίτι κοντά στην Φλωρεντία και βρίσκει μεγάλη ευχαρίστηση να ασχολείται με την κηπουρική και την γεωργία. Η Κλώντ καλλιεργεί ένα ροδόκητο και ο Έμμανουήλ αγαπά τα λαχανικά. Αλλά επειδή οι μνηστήρες του θρόνου της Ιταλίας δεν δικαιούνται να ζουν στο έδαφος της Ιταλικής Δημοκρατίας, όταν ο Έμμανουήλ αποκτήσει επίσημα τον τίτλο του διαδόχου, θα πρέπει να φύγει και να εγκαταλείψει τους κήπους και να συνεχίσει άλλοι τις δουκολικές απασχολήσεις του.

'Ονειροπόλος τῆς ἀλήθειας

▲ Μάριος Πράσινος: Έλληνικό όνομα, ελληνική καταγωγή, γαλλική κουλτούρα και ιθαγένεια. Διεθνής γλώσσα — ή ζωγραφική.

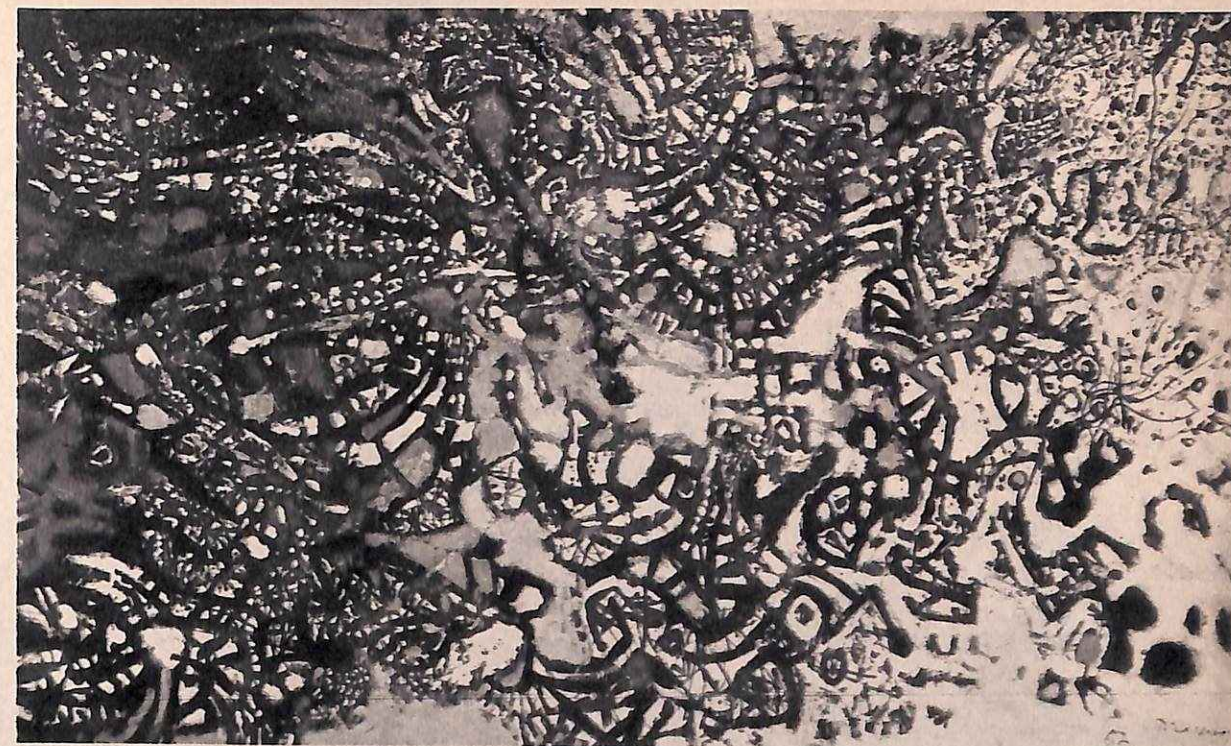
Γοιά είναι ή θέση του Πράσινου μέσα στη φύση; Ή ίδια που είναι και μέσα στην τέχνη. Τήν προσδιορίζει, τήν ζωντανεύει, τήν ζωγραφίζει. "Αν ό Πράσινος ήταν δένδρο, θα ήταν κυπαρίσσι, αν πάλι ανήκε στο ζωϊκό βασίλειο, θα ήταν γάτος. "Ανήκει όμως στο ανθρώπινο είδος, και είναι ζωγράφος, που ζωγραφίζει τοπία με κυπαρίσσια, γάτους με ανθρωπόμορφα χαρακτηριστικά και λουλούδια πένθιμα που μοιάζουν με τούς ανθρώπους. "Όλα αυτά είναι ό Πράσινος, και όλα αυτά είναι ή ζωγραφική του. "Ενας αληθινά αδιόρθωτος σουρρεα-

λιστής τής πραγματικότητας, ένας όνειροπόλος τής αλήθειας, ένας ύμνητής του πραγματικού. "Αν ήταν ποιητής, μπορεί να λεγόταν Πρεβέρ, Γκυγιώμ, "Απολлинаίρ, ή "Εντγκαρ "Αλλαν Πόε: αν έκανε λογοτεχνία θα είχε προλάβει τον Ραιημόν Κενώ, αν έκανε θέατρο θα είχε γράψει ίσως για τούς «Ρινόκερους» πριν από τον "Ιονέσκο.

"Αλλά δεν ξέρει να γράφει ποιήματα με στίχους, δεν ξέρει να κάνει λογοτεχνία με λέξεις, δεν ξέρει να φτιάχνει θέατρο με λόγια. «Είμαι τελείως "αφιολόγητος", λέει γελώντας. Τί κρίμα,

στ' αλήθεια, για έναν φιλόλογο, που κατάγεται από οίκογένεια λογοτεχνών!... Γιατί ό Πράσινος σπούδασε φιλολογία, ενώ δεν «εδίδεχθηκε» ποτέ ζωγραφική. Και μεγάλωσε σε ένα περιβάλλον λογοτεχνικό, που έβγαλε δυο γνωστος λογοτέχνες — τον πατέρα του και τήν αδελφή του —, ενώ δεν είχε ποτέ κανένα ζωγράφο. Και όμως, το όνομα ανήκει τώρα στην ζωγραφική περισσότερο από τήν λογοτεχνία. Τό έβαλε ό Μάριος Πράσινος, που μπορεί να μην ξέρη να γράφει, αλλά ξέρει να ζωγραφίζει ποιήματα, όπως ξέρει να γράφει σχε-

διάζοντας, ή να δημιουργή «εκηνογραφικά» έναν κόσμο και να δάξη ολόκληρο το θέατρο μέσα. Δεν έχει, λοιπόν, σημασία αν παιδεύτηκε κάποτε πάνω από δυο μήνες για να γράφει μερικά — δεν γήηκαν όμως πάνω από 8 — χειρόγραφα, που τού είχαν ζητήσει για να εξηγήσει τήν ζωγραφική του. Στην πραγματικότητα αλλωστε ή ζωγραφική του Πράσινου δεν εξηγείται με λόγια. Τήν ζή κανείς, τήν αισθάνεται, τήν αγαπά και τήν καταλαβαίνει, αλλά δεν μπορεί να τήν εξηγήσει. "Ίσως γιατί αυτό που μοιάζει περισσότερο σε ένα τοπίο, όπως

«Το κῶμα», λάδι 1962

Σχέδιο με οινική, τῆς σειρᾶς «Τοπία».

Δέν μένει
ἀπέναντι
εἰς πράγματα,
εἶναι ὁ ἴδιος
μέσα σ' αὐτὰ

ΚΑΙ μιά τυπική πόζα πού θά θυμίζει, ὅμως, τὸ πέ-
ρασμα ἀπὸ τὴν Ἀθήνα.
Δέν εἶναι, ὥστόσο, ἡ
πρῶτη φορὰ πού ὁ Μά-
ριος Πράσιнос ἔρχεται
στὴν πατρική γῆ. Μιά
παλαιότερη διαμονή του
στὴν Ἑλλάδα, καὶ κυρίως
στὶς Σπέτσες, τοῦ εἶχε
ἐμπνεύσει μιά σειρά ἀπὸ
πινάκες. Ποιά θὰ εἶναι,
ἀραγε, ἡ μελλοντική ἐπί-
δραση τῆς τωρινῆς του
ἐπισκέψεως στὴν Ἀθήνα;

εἶχε γράψει καὶ ὁ ἴδιος σ' αὐτὸ
τὰ περιθώριο «μανιφέστο» του,
εἶναι πῶς πολλὸ ἕνας μεγάλος λε-
κὲς μελάνι. Ἕνα τυχαῖο περιστα-
τικό, πού μιμεῖται ἕνα ἄλλο τυ-
χαῖο περιστατικό. Καὶ νὰ σκεφθῇ
κανεὶς ὅτι ὁ Πράσιнос ἐπιδιώκει
νὰ νὰ ζωγραφίσῃ τίμια καὶ «ἐκ
τοῦ φυσικοῦ», ἀκόμη καὶ ὅταν τὸ
τοπίο γίνεται ἡ αὐτοδιογραφία
του, ἢ αὐτὸς ἕνα ἀναπόσπαστο
μέρος αὐτοῦ τοῦ τοπίου. Τὰ πρά-
γματα πού ζωγραφίζει δὲν εἶ-
ναι ἀπέναντί του. Ὁ ἴδιος εἶναι
μέσα στὰ πράγματα. Ὡστόσο,
εἶναι πολὺ ἱκανοποιημένος, ὅταν
οἱ ἄλλοι ἀναγνωρίζουν στὴν ζω-
γραφική του τὴν εἰκονική ἀλήθεια
αὐτῶν τῶν πραγμάτων... Ὅπως-
δήποτε πάντως, ὅσο ἀφηρημένες
κι ἂν εἶναι οἱ συνθέσεις τοῦ Πρά-
σινου, —ὁ ἴδιος ἀρνεῖται μὲ ἐπι-
μονὴ ὅτι ἀνήκει στοὺς ἀφηρημέ-
νους—, πάντοτε ὑπάρχει στὸ θά-
θος τους μιά σωστή καὶ ὀξεῖα
παρατήρηση: Δέν μιμοῦνται τὴ
φύση. Ἡ ἴδια ἡ φύση εἶναι μέσα
σ' αὐτές. Ἡ ἐρμηνεία, δέβαια,
τῆς φύσεως σὲ τέχνη γίνεται μὲ
μιά ὀρισμένη γραφή. Συνήθισα-
με νὰ τὴν λέμε «πλαστική γρα-
φή». Γιὰ τὸν Πράσινο εἶναι ἀπλῶς
«γλώσσα», μέσον ἐκφράσεως καὶ
ἐπικοινωνίας μὲ τοὺς ἀνθρώπους.
Μιά γλώσσα πού βασίζεται σὲ

πολλὲς προσωπικὲς καὶ αὐθόρη-
τες παρατηρήσεις, πού μὲ τὰ
χρόνια ἀπέκτησαν πιά μέσα του
μιά σταθερὴ κι ἀναμφισβήτητη
ἀξία. Εἶναι «Ἡ γλώσσα του»:
πλούσια ἐκφραστική, πολὺπλευ-
ρη, μὲ ἕναν δικό της γραφισμό,
καὶ μιά δική της συμβολικὴ αὐ-
τοτέλεια.

Ὅταν ἦταν μικρός, καὶ ζοῦσε
ἀκόμη στὴν Κωνσταντινούπολη,
ὠνειρευόταν τὸν Παρθενῶνα, σὰν
ἕνα μέτρο ἀνυπέρβλητης ὁμορ-
φίας, θασισμένης στοὺς κανόνες
μιάς ἀπόλυτης ἁρμονίας. «Τί ἄ-
σχημο πού θὰ ἦταν ὅμως ἂν φτι-
άχναμε καὶ σήμερα Παρθενῶνες»,
λέει γελῶντας.

πολύ, πού στὸ τέλος γίνεται
σύμβολο. Σύμβολο τραγικό, μιάς
ὀλοκληρῆς ἐποχῆς.

Τί ἦταν, ἀλήθεια, ὁ Πράσιнос
προτοῦ νὰ γνωρίσῃ τὴν διεθνή ἀ-
ναγνώριση; Φτωχὸς καὶ ἄσημος,
ὅπως οἱ περισσότεροί καλλιτέ-
χνες. Ὡστόσο ἄς μὴν υπερβάλ-
ουμε. Ὅπως λέει ὁ ἴδιος, ποτὲ
δὲν ὑπῆρξε τόσο «φιλολογικὰ»
φτωχός, ὅσο θὰ ἦταν ρομαντικὰ
ὠραῖο νὰ φαντάζεται κανεὶς μιά
προσωπικότητα. Καὶ ἐπὶ πλέον
εἶχε τύχη. Εἶχε πολλὴ τύχη νὰ
συναντήσῃ φίλους καλοῦς, ση-
μαντικούς, διάσημους. Αὐτοὶ ἄλ-
λωστε ἔμειναν πάντοτε τὸ κοινὸ
του. «Ἄν δὲν δείξω τὴν δουλειά
μου στοὺς φίλους μου, λέει, εἶμαι
δυστυχής. Ἡ ζωγραφικὴ ζῇ μό-
νο μπροστὰ στὸ κοινό. Καὶ τὸ
δικό μου κοινὸ εἶναι οἱ φίλοι
μου». Καὶ τὸ ἄλλο, τὸ μεγάλο
κοινό; τὸ ρωτήσαμε. «Δὲν τὸ
ξέρω καὶ δὲν μὲ ἐνδιαφέρει. Ἀλ-
λωστε, πῶς μπορεῖ νὰ καταλάβῃ
ὁ πρῶτος τυχὼν θεατὴς τὴν «διά-
λεκτό» ἐνὸς καλλιτέχνη, πού χρει-
άστηκε τόσα χρόνια γιὰ νὰ τὴν
δημιουργήσῃ;...».

Ποιό εἶναι τὸ κλειδί, λοιπόν,
γιὰ νὰ καταλάβῃ ὁ πρῶτος τυ-
χὼν θεατὴς τὸ ἔργο του;

«Ζωγραφίζω ὅπως ζωγραφίζα

καὶ 20 ἐτῶν, μόνο πού τώρα ἔχω
τὴν ἐντύπωση ὅτι πετυχαίνω πε-
ρισσότερο τὸν σκοπὸ μου», λέει
ὁ ἴδιος. Καὶ πράγματι, ὁ κάθε
πινάκας του μοιάζει σὰν κατὰ-
ληξὴ ἐνὸς ἀργοῦ καὶ σοβαροῦ
διαλόγου. Ἐνὸς διαλόγου μὲ τὸν
ἑαυτὸ του, μὲ τὴν φύση, μὲ τοὺς
ἀνθρώπους, μὲ τὴν ζωὴ. Ἀκόμη
καὶ οἱ μελέτες του, οἱ σπουδὲς
ἢ τὰ ἐντονα μαυρόασπρα σχέδιά
του, ποτὲ δὲν δίνουν τὴν ἐντύπω-
σιν μιᾶς τεχνικῆς προπαρασκευῆς.
Εἶναι κι αὐτὰ ἔργα, πού τὸν ἀν-
τιπροσωπεύουν ἀπόλυτα, καὶ πού
κλείνουν μιά ἐσωτερικότητα ἀξι-
οθαύμαστη. Γιὰ τὰ μάτια του, τὸ
θέμα τοῦ πίνακα δὲν ἔχει σημα-

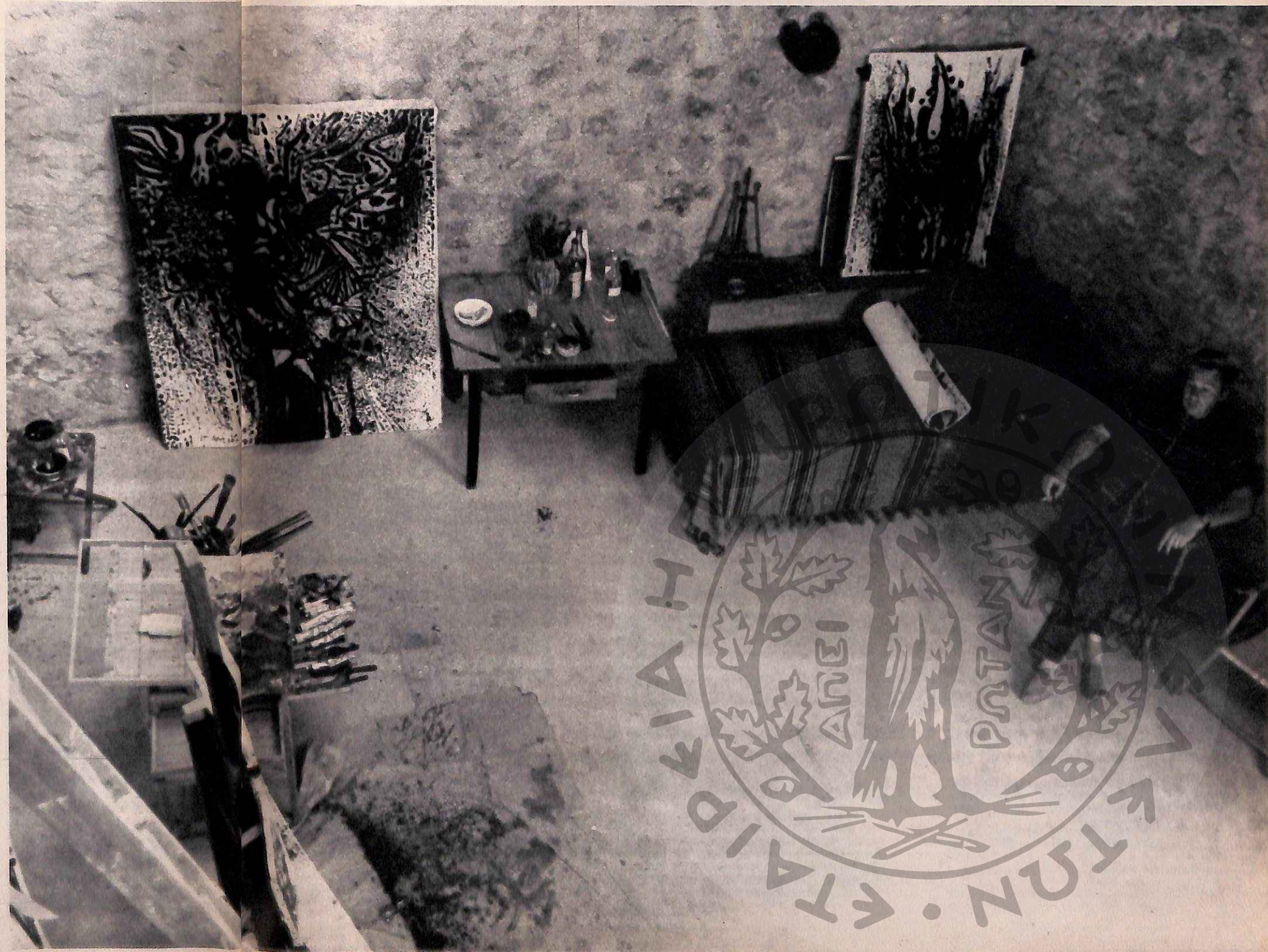
σία. Τὸ πῶς σημαντικὸ εἶναι ν' ἀ-
νακαλύψῃ ἀνάμεσα στὸν ἀνθρω-
πο καὶ στὸν κόσμον μιά στενὴ ἐ-
παφή, πού θὰ κἀνὴ δυνατύτερη
καὶ πῶς προσιτὴ τὴν κατασκευὴ
τῶν πραγμάτων, καὶ αἰσθητικώ-
τερο τὸ χρῶμα τους, τὴ γεύση
τους, τὴ σάρκα τους. Αὐτὸ εἶναι
τὸ κλειδί. Καὶ ἡ ἀληθινὴ συγκί-
νηση ἀρχίζει ἀπὸ τὴν στιγμή πού
ὁ θεατὴς θ' ἀνακαλύψῃ μέσα στὰ
τοπία καὶ στὰ λουλούδια, στὰ
ζῶα καὶ στὰ πορτραῖτα τοῦ Πρά-
σινου τὸν ἑαυτὸ του. Ἐκεῖ κάπου
εἶναι καὶ ὁ καλλιτέχνης. Μέσα
σ' αὐτὰ καὶ πέρα ἀπ' αὐτὰ, ὡς
τὸ ἄπειρο...

ΜΑΡΙΑ ΚΟΤΖΑΜΑΝΗ

ΚΑΙ πάλι «Κῆμα» τοῦ 1962.
Τὸ κάθε θέμα τοῦ ὁ Πράσιнос τὸ
δουλεῖ ἐξαντλητικά, ἀντιμετω-
πίζοντας τὴν κάθε πτυχὴ, ὥσπου
νὰ φθάσῃ σὲ βαθύτερη κατανόηση

ΜΙΑ ΓΩΝΙΑ τοῦ ἀτελιέ καὶ ὁ
Πράσιнос, ἀναπόσπαστο μέρος
αὐτοῦ τοῦ χώρου. Μπογιές, πινέ-
λα, σπιννεργα, μουνσαμάδες, ἀπατε-
λοῦν τὴν μοναδικὴ σχεδὸν ἐπί-
πλωση τοῦ δωματίου. Ἐδῶ ὁ καλ-
λιτέχνης μπορεῖ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν
αὐστηρὴ περισυλλογὴ πού προτοι-
μάζει κάθε φορὰ ἕνα νέο πίνακα.

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΠΟΥ ΠΟΥΛΟΥΣΕ ΤΟΝ ΘΑΝΑΤΟ!

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ο Τσάρλυ Γκρήν αντανάζεται στον αέρα καθώς μπαίνει στο αυτοκίνητο του Τζών Κραϊγκ. Το πτώμα είναι παραμορφωμένο και νομίζουν ότι θυμάται ότι ήταν ο Κραϊγκ, διευθυντής ναυτιλιακής εταιρίας, αλλά στην πραγματικότητα ένας λαθρέμπορος έπλην που, προμηθεύει πολεμικό όπλο στους Άλγερινους επαναστάτες. Φτάνει με άλλο όνομα στο Λονδίνο να συναντήσει τους συνεργάτες του. Σύντομα, όμως, η ίδια εγκληματική άρacha σκοτώνει τον Λονδίνο να συναντήσει τους συνεργάτες του. Σύντομα, όμως, η ίδια εγκληματική άρacha σκοτώνει τον Λονδίνο να συναντήσει τους συνεργάτες του. Σύντομα, όμως, η ίδια εγκληματική άρacha σκοτώνει τον Λονδίνο να συναντήσει τους συνεργάτες του.

14

—Ω, Γκρήνσον, μοιραίστηκε ο Κραϊγκ, γιατί δεν έμεινες στην Μπορνταρία; Και σ'ό, Λάβρου; Γιατί δεν γύρισες σπίτι σου;
—Εμείνα για να σ'αυ καλώς, είπε ο Λάβρου. Είδα αυτόν τον άνθρωπο να μπαίνει μέσα. Νόμισα πως ίσως να σ'αυ καταδίκασε. Έννοείται πως είναι φίλος σου;
Ο Κραϊγκ σταμάτησε να γελά.
—Εμείνα στην ίδια παράταξη, είπε, και σ'ό, Λάβρου, πώς ήταν ο Κραϊγκ; Πού θέλεις να π'αυ τώρα;
—Στόν Όρμιο τών Άγγέλων, είπε ο Γκρήνσον. Τό πλοίο περιμένει εκεί.
—Τποτίθεται πώς θάρηω κι' εγώ επίσης;
Ο Γκρήνσον κούνησε το κεφάλι του καταφατικά.
—Ίσως θέλη να μ'αυ π'αυ ο Λάβρου, είπε ο Κραϊγκ.
—Και δέβαια, είπε ο Λάβρου. Αυτάμα πολύ που ο'ας κούνησε. Νόμισα πως καταδίκασε τον Ρέινολντς.
—Δεν παράζει, είπε ο Γκρήνσον.
—Έννοο πως ο κύριος Ρέινολντς είναι φίλος μου. Δεν θ'αυ ήθελα να π'αυ καυό.

Τό πολύκροτο

μέσα στη θάλασσα, ο Γκρήνσον τράβηξε το σκοινί κι' η μηχανή μπήκε άμεσα μπροστά. Ο Λάβρου έφίξε το χέρι τ'η Κραϊγκ και τόν κοίταξε ν' ανεβαίνει στην δάρκα, έπειτα έδωσε την βαλίτσα στόν Γκρήνσον. Δεν μίλησε στόν Γκρήνσον. Η δάρκα πλησίασε στό γιότ, που σήκωνε κιόλας άγκυρα. Από τό κατάστρωμά του, ο Κραϊγκ παρακολούθησε τό φανάρι τής «Κάντιλλας», καθώς γύριζε πίσω πρὸς τήν Νίκαια, πρὸς τό Κάι Φερρά. Ο Λάβρου θ'αυ είχε ν'αυ ξεγύρισε πολλά, όταν θ'αυ έβαζε τό αυτοκίνητο στό γκαράζ.

Τό γιότ άνοιχθηκε πάλι στην θάλασσα, ενώ ο πλοίαρχος και τό πλήρωμα έκαναν τήν δουλειά τους, άγνοώντας τούς δυό άνδρες, που στέκονταν πάνω στό κατάστρωμα και κοιτούσαν τίς γαλι-κές άκτές που άπομακρύνονταν, ώπου η άγνή ξεμέρωσε φωτεινή και κώανα. Ο Γκρήνσον είπε:
—Θ'αυ κάναμε καλύτερα ν'αυ κατεβούμε κάτω. Δεν είσαι πολύ άφοτος!

Ο Κραϊγκ έκανε μπάνιο και πήρε τό πρωινό του σ' ένα δροσερό σαλόνι, όπου ένας επιδέξιός χαμρότος σέρβισε αργά με μπέικον και καφέ. Μόρεσε τελικά ν'αυ σκεφτή τόν έπνο, όταν χώθηκε σ'ε μιά βαθεία πολυθρόνα. Ο ήχος τής μηχανής τού γιότ ήταν ένα μονότονο ναυορισμα. Ηθελε ν'αυ σκεφτή τήν Σοφί — και τόν Σαίν Μαρία, τόν Άσφορντ, τόν Λά Βαλέ, και τόν Γκρήνσον επίσης. Πού ήταν η θέση του τώρα με τόν Γκρήνσον και μ' εκείνο τόν χοντρό και έξυπνο Λούμς; Έπρεπε ν'αυ σκεφτεί αυτά τό πράγματα. Ήταν σημαντικό γι' αυτόν, αλλά ο Γκρήνσον είχε άπομακρυνθή από κοντά του, κι ο ίδιος ήταν κουρασμένος. Ο Κραϊγκ άποκοιμήθηκε.

Ήταν τέσσερις ή ώρα, όταν ο Γκρήνσον τόν ξύπνησε. Έκανε ένα ντούς, άλλαξε ρούχα και κάθισε πάλι ν'αυ ξαναφάν. Αυτή τήν φορά ύπηρεσε κρασί και μετά κωνάκ. Ο Κραϊγκ σκέφτηκε ν'αυ μεθύσει, αλλά έδιωξε τήν ιδέα. Δεν ήταν καιρός, όχι ακόμα... Ο Γκρήνσον κάθισε και τόν κοιτούσε που έτρωγε. Κανείς τους δεν μίλησε, ώπου ο Κραϊγκ τελείωσε και ξανακάθισε πάλι στην πολυθρόνα, χαμνομήθηκε και τεντώθηκε. Θ'αυ ήταν τόσο εύκολο, τόσο θαυμάσιο ν'αυ ξανακοιμητόν!

—Περιμένω, είπε ο Κραϊγκ, ν'αυ μου π'αυ τί πρέπει ν'αυ κάνω.

Χμ, έκανε ο Γκρήνσον. Κάνε τήν άναφορά σου!

Ο Κραϊγκ τού είπε γι'αυ τόν Σεγκύρ, γι'αυ τόν Άσφορντ, τόν Λά Βαλέ, γι'αυ τήν μονομαχία και τόν Τέρνερ, που θ'αυ τηλεφωνούσε στην άστινομία. Ήταν δύσκολο ν'αυ εκφράσει με λόγια πόσο τόν είχε επηρεάσει ή μονομαχία. Γι'αυ μιά στιγμή ήταν πολύ κουρασμένος, πολύ έτοιμος ν'αυ πεθάνει, αλλά αντί γι' αυτό, είχε ξανασκοτώσει πάλι. Η φάρσα είχε μεταβληθή σ'ε μελόδραμα, κι ή Σοφί κι ή Μαρία θ'αυ μπορούσαν ν'αυ είχαν πεθάνει στην θέση του...

—Όταν έφθασε ή ώρα ν'αυ φύγω, είπε, άρχισα ν'αυ σκέπτομαι τήν δουλειά κι' αυτά που μ'αυ έχε πει ο Λούμς ν'αυ κάνω. Έσ'ε έλειπες κι ο Άσφορντ ήταν νεκρός. Δεν έμεινα παρά εγώ. Ήξερα πως ύπηρεσε μιά πιθανότητα ν'αυ μωρό στον βίλλα τού Σαίν Μαρία και ν'αυ φάξω τό χαρτιά του. Αυτό και έκανα. Τότε άκριδώς έμφανίστηκες εσύ.

—Αν δεν έμφανιζόμουν, ρώτησε ο Γκρήνσον, τί θ'αυ έκανες;

—Θ'αυ έσκαγα από τήν Γαλλία, είπε ο Τζών Κραϊγκ. Είχα φίλους και χρήματα κι' ένα όπλο. Θ'αυ τό κατόρθωνα. Όταν πεθάνω, θ'αυ είναι γι'αυ τόν έαυτό μου — ή γι'αυ τό πράγμα που πιστεύω, Δεν θ'αυ είναι γι'αυ τόν Λούμς...

Ο Γκρήνσον είπε:

—Όταν έργάζεσαι μ' αυτή τήν όργάνωση, συμφωνείς ν'αυ έτελής έντολές. Όποιοςδ'ηποτε έντολές — άσχετα με τό ποιος είναι άνακατομένος. Έτσι πρέπει ν'αυ είναι. Τό ήξερα πως ο Λούμς έκανε λάθος μαζί σου. Ήξερα πως σ'ε ύποτιμοι-σε — αλλά δεν θ'αυ έθονγε. Μου είπε τί έπρεπε ν'αυ κάνω, και τό έκανα.

—Γιατί γύρισες πίσω;

—Έπρεπε ν'αυ δοκιμάσω ν'αυ πάω τό χαρτιά τού Σαίν Μαρία, είπε ο Γκρήνσον.

—Άρχισες λιγάκι, δεν είν' έτσι;

Ο Γκρήνσον άναστήθηκε:

—Είχα διαταγές ν'αυ πάω και τόν Άσφορντ

μυδιστόρημα του Τζέημς Μόνρο

έπίσης—αν μπορούσα. Άλλά δεν μπορούσα ν'αυ πλησιάσω. Κι άλλωστε...

—Ήταν νεκρός, είπε ο Κραϊγκ.

—Είσαι δέβαιος;

—Τόν είδα, είπε ο Κραϊγκ. Πίστεψέ με, ήταν νεκρός.

—Δεν είχες τήν εύκαιρία, λοιπόν, ν'αυ τόν βοηθήσεις;

—Όσση είχες κι' εσύ ν'αυ με βοηθήσεις, είπε ο Κραϊγκ, ενώ ο Γκρήνσον τρεμόπαζε τό μάτια του. Τι θέλεις τώρα; Έγώ είμαι εκείνος που σκότωσα τόν Σαίν Μαρία. Και τόν Λά Βαλέ. Κ' εγώ είμαι εκείνος που θ'αυ φύγω μαζί σου. Τό λέω σοβαρά. Προσπάθησε ν'αυ αφήσεις πάλι πίσω, και θ'αυ σκωτώσω...

—Θάρηες μαζί μου, είπε ο Γκρήνσον. Έχω διαταγές...

—Έχεις. Από μένα, είπε ο Κραϊγκ.

Ο Γκρήνσον τρεμόπαζε πάλι τό μάτια του και κάθισε σωπαίως, καθώς τό γιότ άπομακρύνονταν κι άγκυροβόλησε τελικά έξω από τό Ντιάνο Μαρίνα. Βγήκαν στην άκτ'η, σ' ένα μικρό όρμιο πάνω άπ' τήν πόλη. Τους περίμενε μιά εφίτα, ένα Ιταλικό νοικιασμένο αυτοκίνητο. Ο Γκρήνσον είχε τό κλειδιά τής μηχανής. Τό πίσω μέρος τού αυτοκινήτου ήταν φορτωμένο με άποσκευές, φωτογραφικές μηχανές, υποκάλυψες και Ιταλικά πλεκτά. Αυτά που κοιτάζα συνήθως ένας τουρίστας που έπιστρέφει. Ο Γκρήνσον έβαλε μπροστά τή μηχανή τού αυτοκινήτου και προχώρησαν στόν αυτοκινητόδρομο που τούς ώδήγησε στην Γένοβα. Γι'αυ μιά ώρα, κανείς τους δεν μίλησε. Τελικά, ο Γκρήνσον είπε:

—Ω, γι'αυ όνομα τού Θεού... Σ'ε συμπαθώ...

Ήταν μιά εύχαρίστηση γι'αυ μένα ν'αυ έργασθώ μαζί σου. Νομίζεις πως ήθελα ν'αυ αφήσω πίσω;

—Όχι, είπε ο Κραϊγκ. Δεν νομίζω πως τό ήθελες. Άλλά είχα κι' εγώ τό προβλήματά μου. Τ'αυ έχεις εκείνος ο τύπος, ο Τέρνερ. Ήταν καλός φίλος. Κι ή Σοφί κι ή Μαρία—ήταν κλειδωμένες κι' έναν ένοπλο σιδιστή, που τόν είχαν αφήσει γι'αυ ν'αυ βεβαιωθούν πως θ'αυ φερόμουν καλά. Έχουν δυό νεκρούς, γι'αυ τούς άπολους πρέπει ν'αυ δώσουν ξεγήσεις—κι αυτοί οι δυό άνθρωποι είχαν φίλους. Σημαντικούς φίλους. Κι όλος αυτός ο μπέλας ε'ε αιτίας μου. Κ' εγώ ήμουν εκεί ε'ε αιτίας σου—και με άρησες εκεί ε'ε αιτίας τού Λούμς. Τποθέτω πως εκείνος τό έκανε μόνο και μόνο επειδή νόμιζε πως ήταν άναγκαίο. Πολύ μόλο. Είναι τό σύστημα. Άλλά μ'ην περμένεις ν'αυ νοιώθω εύτυχής γι' αυτό! (Βυθίστηκε πιο χαμηλά στό κάθισμά του). Σ'ε συμπαθώσα, άλλωστε, είπε: Γι' αυτό και σ'ε έμπιστεύθηκα. Δεν είχα έμπιστευθή σ'ε κανέναν εδώ και χρόνια. Αυτά όλα θ'αυ νοούν.

—Διάβολε, έκανε ο Γκρήνσον.

Ο Κραϊγκ δεν άπάντησε. Έπειτα από μερικά μίλια, ο Γκρήνσον είπε:

—Τ'αυ έχει και κάτι άλλο που έπρεπε ν'αυ έξεις.

Άλλά ο Κραϊγκ δεν άπάντησε. Ήταν άποκοιμένος.

Ο Γκρήνσον ώδήγησε ως τό αεροδρόμιο τής Γένοβας. Ο Κραϊγκ είχε κοιμηθή βαθιά σ'ε όλη τήν διαδρομή, αλλά, μόλις έφθασαν στό ατμό τους οι θόρυβοι τής πόλεως, ξύπνησε έντελώς στην στιγμή κι άκουσε σωπαίως καθώς ο Γκρήνσον τού είπε τί έπρεπε ν'αυ κάνουν. Ήταν νύχτα, τό μυστολειωμένο αεροδρόμιο ήταν σχεδόν άδειο. Ο Γκρήνσον έδωσε τό διαβατήρια και προχώρησαν πρὸς τό τελωνείο και τούς ύπαλλήλους μεταναστεύσεως, που κούνησαν τό κεφάλι τους νυσταγμένα και σφάγκισαν τό διαβατήριά τους. Ο Κραϊγκ προσπάθησε ν'αυ πάρη δυστυχισμένο β'ος, επειδή οι διακοπές του τελείωναν, και ν'αυ κρύβη τό σπασμένο δάκτυλό του.

Προχώρησαν έπειτα πρὸς τήν χαμογελαστή συνοδό με τήν πρόσβλη στολή.

Γκρήνσον και Λάβγκροφ, είπε ο Γκρήνσον, κι ή συνοδός χαμογέλασε, πήρε τίς καρτέλλες τους και σημείωσε τό όνόματά.

Λάβγκροφ, είπε ο Κραϊγκ. Γιατί δεν τό έκανες Γουίντερμπαρττον;

—Ήταν τό καλύτερο που μπορούσα ν'αυ κάνω τότε, είπε ο Γκρήνσον. Πάντως, ποιά μπορούσε ν'αυ είναι περισσότερο αξιοσέβαστο;

—Τι κάνω;

—Είμαι έπιθεωρητής ασφαλιστικής εταιρίας,

δαν γι'αυ μιά ακόμα φορά ότι βρίσκονταν στην Άγγλία—τόσο άπαλός ήταν ο χροματισμός τής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΕΝΑΤΟ

Κάποιος είχε φέρει τό αυτοκίνητο τού Γκρήνσον στό αεροδρόμιο. Μέσα στην ησυχία τής άγής έτρεξαν πρὸς τό Λονδίνο, πέρασαν τό λεωφορείο και τό βαρεία φορτηγά κι' έφθασαν στην ήσυχη συνοικία τού Ουέστ Έντ. Εκεί πήγαν πρώτα σ' ένα γιατρό, που περιποιήθηκε τό τραύματα τού Κραϊγκ και δεν είχε τίποτα άλλο. Κατόπιν πήγαν στό Κουήν'ς Άνν Γκέητ, όπου ένα πουλί έκοβε τή σωτή μ' ένα άτέλειωτο τραγούδι.

—Τποτίθεται πως θ'αυ προγεννησίωμε μαζί του, είπε ο Γκρήνσον. Έλπίζω ν'αυ πενίς. Εκείνος πάντα πενίς. Θ'αυ κάνω καλύτερα ν'αυ πλυθώμε και ν'αυ ξυριστούμε πρώτα...

Πήγαν σ' ένα μπάνιο και χρησιμοποίησαν μιά ηλεκτρική ξυριστική μηχανή, έπειτα σ'ε μιά τραπέζια μ' ένα όβάλ τραπέζι, όπου ένας ύπηρετης, που έκανε σάν άποτυχημένος πυγμάχος μεσαίον βαρών, τακτοποιούσε μερικά πιάτα στόν μπουφέ. Τό τοπίο κι ο καφές ήταν κιόλας έτοιμα, αλλά ο Γκρήνσον ήταν πάρα πολύ καλά γυμνασμένος γι'αυ άρχισή πριν εμφανιστή ο Λούμς. Ο Κραϊγκ

Είκονογράφηση ΜΙΚΑΣ ΡΩΜΑΝΟΥ

Ένα λευκό γιότ περίμενε, όχι μακριά από τήν άκτ'η.

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΠΟΥ ΠΟΥΛΟΥΣΕ ΤΟΝ ΘΑΝΑΤΟ

Άναψε ένα τσιγάρο και τὰ φρόδια του ύπνρετη άνεδοκατέβηκαν. "Όταν ο Κραϊγκ σέρβει επίσης στόν έαυτό του ένα φλυτζάνι τσάι, ο ύπνρετης φαινόταν έτοιμος νά λιποθυμήσει.

— "Ποτιθέται πώς πρέπει νά περιμένης τόν Λούις, είπε ο Γκρήρσον.

— Πώς διάβολο νά τὸ ξέρω; ρώτησε ο Κραϊγκ. Δέν είμαι παρά ένας εύτελης έρσασιτέχνης. Καί, πάντως, δικώ.

Ο Γκρήρσον ήξερε ότι ή συνάντηση δέν θά-ταν εύκολη. "Αν ο Κραϊγκ ήταν έτοιμος γιά πό-λεμο, αυτό ήταν προνόμιό του, έπειτα από δία δσα είχαν συμβή. Πάντως, ήξερε ποιόν θά είχε άντιμέτωπο.

Ο Λούις κατέφθασε διαστικός γιά τὸ πρό-γευμά του, φορώντας ένα τσιντ κουστούμι κ' ένα πολύ δρόμικο ποικάμισο. Τὰ φρόδια του άναση-κόθηκαν καθώς ελδε τόν Κραϊγκ νά κινιζή κιά-λας, αλλά συγκράτησε τὸ θυμό του κί άρχισε νά τρώη. Ο Γκρήρσον δόγγησε μέσα του κί πήρε επίσης αύγά με μπέργκερ κί τηγανισμένα νεφρά. Θά ήταν καλό, τούτη τή φορά μόνο, νά ήταν ο Λούις καλόκεφος. Ο Κραϊγκ ήπε ακόμα ένα φλυτζάνι τσάι κί μιά λεπτή φρυγανιά κί κοίτα-ταζε τόν Λούις νά τρώη. Ο άνθρωπος ήταν χον-τρούς, λαίμαργος, άπίστευτα τραχύς, αλλά είχε μιά τεράστια δύναμη κί μιά άγάπη πρὸς τήν επιτυ-χία, πὸν τὸν είχε οδηγήσει στήν κορυφή σάν ρου-κέττα. Δέν ύπνρχε άμφιβολία ότι οί προιότάμε-νοι τής κυβερνητικῆς ύπηρεσίας τὸν ούκτιραν. Καί δέν ύπνρχε καμιά άμφιβολία επίσης ότι τὸν χρεϊ-άζονταν κί τὰ πήγαιναν καλά μαζί του, γιὰτί κα-νείς άλλος δέν μπορούσε νά κάνει τή δουλειά του: Γκιώκωστερ, δικαστής, ντέτεκτιβ, ήταν δία αυτά μαζί.

Τὸ πρόγευμα τέλειωσε ἐπὶ τέλους, κί οί τρεῖς άντρες προχώρησαν στὸ μεγάλο γραφεῖο όπου εί-χαν συναντηθῇ τήν πρώτη φορά. Ο Λούις θυδι-σθηκε στήν μεγάλη πολυθρόνα του, μ' έναν ικα-νοποιημένο άναστεναγμό.

— Νά μου τὰ πῆτε δία, είπε ο Λούις.

Ο Γκρήρσον μίλησε πρώτος, ήρεμα, χωρίς πάθος, χωρίς νά παραλείψη καμιά λεπτομέρεια με κάποια άξία. Ο Κραϊγκ άκουσε κί θαύμασε τὸ μυαλό του, πὸν λειτουργούσε με τόση άφρημη-νη λογική, γιά τήν Σοφί κί τήν Μαρία, τὸν "Α-σφορντ κί γιά κείνον. Είπε γιά τήν φρίκη πὸν έ-ξησαν στήν δίλλα τὸν Σαίν Μπριάκ, τὸ κινιηθὲν στόν κῆπο, τήν μονομαχία, τήν φυγή, κί δία αὐ-τά λέχθηκαν με ήρεμία κί σκαπιμότητα, δπως κί-νεί κανείς τὰ πόνια στὸ σκάκι, σάν τὸ σώμα νά μὴν ὀρθωσε στήν πάλη, ή νά μὴν είχε πόνσεις. Σάν ο θάνατος νά μὴν ήταν τίποτα περισσότερο ἀπὸ ένα πόνι πὸν έβγαλεις ἀπ' τὸ σκάκι. "Όστός, ήταν τίμιος κί σ' αὐτὸ επίσης. Ο Κραϊγκ είχε σκατώσει τόν Σαίν Μπριάκ, ο Κραϊγκ είχε μπῆ στήν έπαύλη, Ο έπαινος έβγαψε τόσο εύκολα ὡς κ' ή μομφή, κί τόσο ψηφρά, πὸν δέν μπορούσαν νά προκαλέσουν άμνηχανία. "Όταν ο Γκρήρσον τέ-λειωσε, ο Λούις κούνησε τὸ κεφάλι του καμιά δι-νὸ φουές εύτυχισμένα κί στράφηκε πρὸς τόν Κραϊγκ.

— Καλά, Τώρα, πές τὰ εσύ, Θέλω νά έχω διὸ έδοχός. Θέλω νά άνακαλύψω άν ταιριάζουν. Πές μου τή δική σου, φίλε μου. Καί με τήν ήουχία σου. "Όη ή μέρα δική μας είναι...

Ο Κραϊγκ κάθισε σιωπηλὸς γιά ένα λεπτό, ξανααφρόντισε στὸ νοῦ του δία δσα είχαν συμβή. Τελικά ελε:

— Βρε χοντρε, άπληστο γουρουνί, τί άλλο μπο-ρώ νά κάνω γιά σένα; Σκατώσα τὸς άνδρώπους πὸν ήθελες νά σκοτωθῶν. "Έλεγεα τὰ χαριὰ πὸν ήθελες νά κλαποῦν. Προσπάθησα νά σῶσω τὸν "Ασφορντ γιά σένα. "Έμαθα τόν Γκρήρσον νά πα-λεύη. Τὸ μόνο πράγμα πὸν δέν έκανα ήταν νά παραδοθῶ— κί αὐτὸ δέν τὸ περιμένης, πάντως. Νόμιζες πὸς ήμουν άσχετὰ κουρασμένος ὥστε νά άφήσω νά με λάσουν. Κ' είχες λάθος. Είπες στόν

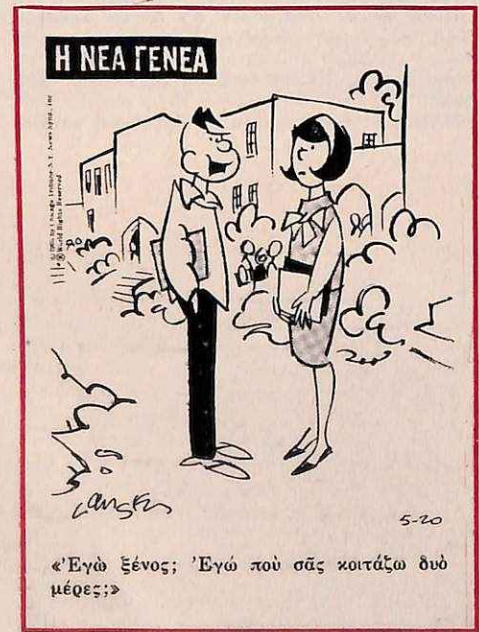
Γκρήρσον νά με παρατήση—κ' εκείνος τὸ έκανε— κί όταν ξανασυναντηθήκαμε πάλι, τὸν είπα πὸς θά τὸν σκότωνα άν προσπαθοῦσε νά τὸ ξανακάνη. "Ίσως νά τὸ έκανα—δέν ξέρω. "Αλλά έσένα—έσε-να, γουρουνί, θά σε σκότωνα εύχαρίστως!

Σταμάτησε κί περιέμενε γιά τήν έκρηξη, αλλά ο Λούις ήταν έντελὸς ήρεμος.

— "Αν γλύτωνες ζωντανός, είπε.

— Θά γλύτωνα, είπε ο Κραϊγκ. Καί θαρχό-μουν έδῶ γιά σένα. Κί άφοῦ λέμε ὡμές άλήθειες, άφήσε με νά σε ρωτήσω κάτι. Τί έγινε με τόν Πατσέλλι; Νόμιζα πὸς έπρόκειτο νά τὸν κρατή-σης έδῶ...

— Σ' αὐτό, τώρα, σοῦ ὀφείλω μιά άπολογία, είπε ο Λούις. "Αληθινά τήν ὀφείλω. Τὸ παραδέ-χομαι. Τὸ δάσανο με τόν Πατσέλλι ήταν πὸς εί-

«Εγώ ξένος; Έγώ πὸν σῆς κοιτάζω διὸ μέρες;»

ναι δύσκολο νά τὸν παρακολουθῆς. Οί άνθρωποι μας τὸν έχασαν (Γιά ένα λεπτό, ή εύδιαθεσία τὸν έξαναίσταθηκε κ' είχε περναμένος): Τους τὰ έψα-λα γιά καλά γι' αὐτὸ τὸ ζήτημα.

Έπειτα, ξαναπήρε τὸ εύγενικό του ύφος κί συνέχισε:

— "Αλλ' αὐτὸ δέν είχε καμιά σημασία, δέν εἰν' έτσι; Νομίζω πὸς άντιμετώπισες τόν Πα-τσέλλι χωρὶ μεγάλη δυσκολία, έ;

— Ω, ναι, είπε ο Κραϊγκ με πικρία. Τὸν άν-τιμετώπισα εύκολα. Σφήνωσα μιά σφαῖρα στὸ στήθος του.

— Νά λοιπόν πὸν τὰ κατάφερες, είπε ο Λούις. "Αλλῶμον άν δέν τὰ κατάφερα, είπε ο Κραϊγκ. Έκείνος κί ο σαδιστής ο φίλος του θά μπορούσαν νά σκότωναν άδῶους άνδρώπους.

— "Αδῶους, είπε ο Λούις δνειροπόλα. Τί δμορφη λέξη είναι αὐτή. Τόσο ξεπερασμένη... Λι-γάκι κοιντή, ὡστόσο... στὸ στόμα σου. "Ηταν δλοι δικοί σου γνωστοί, δέν εἰν' έτσι; "Εσὺ πήρες στὸ αυτοκινητὸ σου τὰ διὸ κορίτσια. "Εσὺ εισώγησες στὸ σπίτι τους. "Εσὺ είσαι εκείνος πὸν έπαισες φι-λίες με τόν Τέρνερ—κάνοντας σκοποβολή—γιά νά άφήσης τόν Λά Βαλέρ νά καταλάβη πὸν ήσουν...

— Εύτυχώς γιά μένα πὸν τὸ έκανα, είπε ο Κραϊγκ.

— Πήρες τὰ κορίτσια στὸ αυτοκινητὸ σου, πο-λύ καλά, είπε ο Λούις. Τὸ παραδέχομαι αὐτό. Διὸ σέξεν πλάσματα κ' έναν μεθυστακα έκατομυ-ριοχγο. Είχαν δία δσα ήθελες— εντός ἀπ' τήν έχρησθία.

— Αὐτοί με δοήθησαν νά γλυτώσω, είπε ο Κραϊγκ.

— Καί σὺ τοὺς έμπλεξες σ' αὐτή τήν ιστορία, είπε ο Λούις. "Αν κινδύνευαν, τὸ λάθος ήταν δι-κό σου. Ο Γκρήρσον ήξερε καλύτερα. "Ηθελε νά συνεχίση τή δουλειά μόνος. "Ηθελε νά τοὺς ά-φήση.

— "Ηταν μιά καλή δοήθεια, είπε ο Κραϊγκ.

Καί, πάντως, ο Γκρήρσον έπρόκειτο νά με παρα-τήση...

Ενα-ένα ζήτημα χωριστά, είπε ο Λούις εύ-θυμα. Πρὸς τὸ παρόν, άς μείνωμε στὸς φίλους σου. Θά τις έπαιρνες στὸ αυτοκινητὸ σου άν ήταν πὸν χοντρές—ή πολύ άδύνατες; Θά έμενες στή δίλλα τὸν Τέρνερ, άν δέν ήταν τόσο συμπαθητι-κές; Δέν ήσουν άναγκασμένος νά μείνης, τὸ ξέ-ρεις. Ο Γκρήρσον δέν ήμεινε. Κί ὥπως δέν έπα-ψες νά μοῦ λές, είσαι τόσο καταπληκτικός, πὸν θά μπορούσες νά γλυτώσεις δλομόναχος—άκόμα κί με σπασμένο τὸ δάκτυλο. Πράγμα πὸν μὲς φέρνει στήν έγκατάλειψη τὸν Γκρήρσον. Πολὺ καλά, σε άφησε πράγματι—γιατί τὸν διέταξα νά τὸ κάνη—κί τώρα θά σοῦ πῶ τὸ γιατί. Νομίζω πὸς θά μπορούσες νά γλυτώσεις μόνος σου—κί σε ήθελα νά τὸ κάνης—κί άκόμη περισσότερο ήθε-λα νά δημοσιογήσης μεγάλο θόρυβο κάνοντάς το—γιατί αὐτή έπρεπε νά φαίνεται πὸς ήταν έρα-σιτεχνική δουλειά. Κί' ήσουν ο καλύτερος έρασι-τέχνης πὸν μπορούσαμε νά δοῦμε. Είχες μέσα κί τὸ κίνητρο, κί σοῦ δώσαμε τήν εύκαιρία. Ο-ταν δία τελείωναν κί τὸ έσκαγες...

— "Αν τὸ κατώρθωναν, είπε ο Κραϊγκ.

— Θά τὸ κατώρθωνες, είπε ο Λούις. Δέν θά σ' άφήναμε νά παίξης μαζί τους ἐπ' άπειρον! "Ο-ταν τὸ έσκαγες, έπρόκειτο νά έξασανιστής. Οί Γάλλοι θά ρωτούσαν γιά τὸν Ρέινολντς κ' έμεις θά λέγαμε πὸς δέν ύπνρχε. Καί σ' ὅλο αὐτὸ τὸ διάστημα εσύ θά ζούσες εύτυχισμένα, σίς νήσους Νιαχάμας ή κάποιο άλλο.

— Κί άν με ζητούσαν ὡς Κραϊγκ;

— Πὸς θά μπορούσαν; είπε ο Λούις. Φαντά-σου τους νά ζητοῦν τόν Κραϊγκ! Θά τοὺς ρωτούσα γιατί τὸν ήθελαν, κί θά έλεγαν επειδή σκότωσε τόν Σαίν Μπριάκ, κί θά άπαντούσα τότε πὸς έ-μεις είχαμε άποδείξει πὸς ο Σαίν Μπριάκ σκότω-σε τόν Κραϊγκ πρὶν ἀπὸ μερικές έβδομάδες, κί θά τοὺς ρωτούσα άν πίστευαν στὰ φαντάσματα. Θά ένοιωθαν άνόητοι. Καί στὸς Γάλλους δέν ά-ρέσει καθόλου νά φαίνονται άνόητοι...

— "Όλα, λοιπόν, είναι εντάξει είπε ο Κραϊγκ.

— Εἰναι: Μπορώ νά έξηγήσω αὐτὰ πὸν άφο-ροῦν τόν Γκρήρσον. Εἰναι ένας άκόμη άνδρώπος πὸν μίσθωσες γιά τήν δουλειά—άλλά τί γίνεται με τόν "Ασφορντ; "Όταν σχεδίασα τήν ύπόθεση, ο "Ασφορντ ήταν άπλῶς ο φίλος τὸν Λά Βαλέρ. "Εβαλα τόν "Ασφορντ σ' αὐτή τήν ύπόθεση με τὸν ἴδιο τρόπο πὸν έβαλα κί σένα. Δέν ήταν έπαγ-γελματίας—έτυχε άπλῶς νά άγαπᾶ τόν Λά Βα-λέρ—κί ο Λά Βαλέρ τὸν λάτρευε. Τὸν έκανα νά ένοησθῇ νά μᾶς. Τὸν έξεβίασα. Καί τώρα είναι νεκρός— επειδή άμνησε τόν Λά Βαλέρ νά τὸν δοῇ—κί' ή σχέση τους είναι γνωστή. Θά τήν άρ-νηθοῦμε, φυσικά, κί δέν θά μπορούσουν νά άποδεί-ξουν τίποτα—άλλά είναι γνωστὸ τὸ ζήτημα. "Τ-πάρχει ένας άνδρώπος στὸ Παρίσι αὐτῇ τή σι-γη πὸν καταλαβαίνει πὸς εγὼ σκηνοθέτησα ένα έγκλημα. "Ίσως τώρα νά πάρα πολύ καλή αἰτία. Πρέπει νά είχα. Δέν φαντάζεσαι πὸς τὸ κάνω κάθε έβδομά-δα αὐτό, έ; "Όταν σκοτώνω, τὸ κάνω επειδή δέν ύπάρχει άλλος τρόπος—κί ο Σαίν Μπριάκ ήταν κάποιος πὸν έ π ρ ε π ε νά σκωτώσω. "Αν δέν τὸν σκότωνα, θά σκότωνε εκείνος πάρα πολλὸς άν-δρώπους, κ' ἴσως κί νά γινόταν αἰτία νά άρχισή ένας πόλεμος. Λοιπόν, διάλεξα έσένα. "Ησουν ὅτι έπρεπε γι' αὐτῇ τή δουλειά. Καί, πάντως, ξέρω νά διαλέγω τοὺς άνδρώπους. Δέν πέφτω ποτέ έξω.

— Πρέπει νά ύπάρξη κάποτε ή πρώτη φορά πὸν θά πέσης έξω, ύποθέτω, είπε ο Κραϊγκ. Λυ-πάμαι πὸν έπρεπε νά είμαι εγώ...

Όταν λέω ποτέ, έννοῶ ποτέ. Οὔτε μιά φο-ρά. Οὔτε κᾶν μαζί σου. Δέν κάνω, άπλῶς, λά-θη. "Εσὺ κάνεις, κί στὰ έξηγήσα. "Υπάρχουν πρά-γματα πὸν θά έπρεπε νά τὰ ξέρης, κί θά σοῦ πῶ γιατί τὰ κάνεις, άν θέλεις. "Αλλά δέν τοῦμό. Τὰ λάθη σου ήταν δία εύγενετικά. Νά, τὸ γεγονός δι-πῆρες τὰ κορίτσια στὸ αυτοκινητὸ σου δείχνει πὸς δέν ήσουν πρᾶκτορός μου. "Επειτα, ύπάρχουν τὰ χοήματα πὸν πήρες ἀπὸ τὸ χρηματομάρτυριο. Αὐτὸ σῆς κάνει κί τοὺς διὸ νά φαίνεστε άπατε-ῶνες.

— Κί ο "Ασφορντ;

ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ

Ο ΟΔΗΓΟΣ ΤΩΝ Αννοιών

ΘΕΑΤΡΟ

«ΑΘΑΝΑΤΗ ΠΟ- ΛΥΑΓΑΠΗΜΕΝΗ» («Όρβος»)	Δράμα	“Ερωτες, αγώνιες, συγκρούσεις γύ- ρω από την γιγαντιαία μορφή του Λουδοβίκου Μπετόδεν.	Β. Διαμαντόπουλος “Αννα Βενέτη Μαρία Άλκαίου	Θεατρική διασκευή, λίγο μακρόσυρτη, που ερμηνεύεται με ιδιαίτερη δύναμη από τον Β. Διαμαντόπουλο. Ένδιαφέρουσα ή έρ- γασία της ένδυματολόγου Άννης Βρυχέα.	★
«ΑΥΛΗ ΚΑΙ ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΟ» («Άκροπόλ»)	Άθηνάϊκή μουσική έπιθεώρηση	Φαντασμαγορία, έπικάιρα νούμερα, τραγούδια, χορός και έπικαιρότης...	Ρένα Βλαχοπούλου Γ. Γκιωνάκης Μπελίντα	Για τους φίλους, τους πολλούς, του εί- δους, ή πιο εύχάριστη της σαιζόν.	
«ΕΓΚΛΗΜΑ ΚΑΙ ΤΙΜΩΡΙΑ» (Δημοτικών Πειραιώς)	Δράμα	Διασκευή εύφους και μοντέρνα του κλασικού ρωσικού μυθιστορήματος.	Άλ. Αλεξανδράκης Άλ. Γεωργούλη	Άξιοσημείωτη σκηνοθετική εργασία του Γ. Σεβαστίκογλου, και ολοκληρωτικά μελετη- μένη παράσταση.	
«Η ΚΥΡΙΑ ΕΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ» («Κεντρικόν»)	Κωμωδία	Με πλαίσιο μιάν αθηνάϊκή έφημερί- δα, έρωτες, ζήλειες και λίγη κοινω- νική πολιτική.	Τζένη Καρέζη Ληναίος	Γραμμένο στα μέτρα της Τζένης, της δί- νει εύκαιρίες για να επιδείξει το μπριό της	
«ΣΥΠΝΑ, ΒΑΣΙΛΗ» («Γκλόρια»)	Έλληνική κωμωδία	Βάση: ή ιδεολογική μεταστροφή των δυό ήρώων. Του ενός χάρις στην διασφάτιση και του άλλου χάρις στο χρήμα.	Ντ. Ήλιόπουλος Γ. Τσατσόπουλος Β. Τσιούνη	Έργο διασκεδαστικό και πονηρό, που ικα- νοποιεί λίγο ή πολύ τους θεατάς όλων των παρατάξεων.	☆
«ΠΟΙΟΣ ΦΟΒΑΤΑΙ ΤΗΝ ΒΙΡΤΥΝΙΑ ΓΟΥΛΦ;» («Θέατρο Τέχνης»)	Ψυχολογικό δράμα	Δραματική αφήγηση της ζωής και των ψευδαισθήσεων ενός τραγικού ζεύγους, μπροστά σε δυό καλεσμέ- νους φίλους τους.	Γ. Λαζάνης Ν. Αγγελίδου Ε. Σώκου Μ. Κουγιουμτζής	Έξαιρετικά έπιτυχημένη έρμηνεία των τεσ- σάρων ρόλων του έργου και μιá άριστα ώργανωμένη παράσταση.	★
«ΤΟ ΕΚΚΡΕΜΕΣ» («Θέατρο Άθηνών»)	Ψυχολογική κωμωδία	Χρονικό συζυγικής ζωής, όπου ό κυ- νισμός σκεπάζεται με πολλήν άδρό- τητα και εύφυα...	Δημ. Μυράτ Βούλα Ζουμπουλάκη	Ή λαμπρή έρμηνεία του εξαιρετικού ζευ- γαριού κ' ή φροντίδα του άνεβάσματος ή- περινικόν την σχετική μονοτονία του έργου	★★
«ΤΟ ΑΥΓΟ» («Διονύσια»)	Γαλλική σάτιρα	Κλέφτης στην άρχή του έργου, δολο- φόνος στο τέλος, πάντα άτιμώ- ρητος... Ένσαρκώνει ό ήρως το πνεύ- μα του κυνισμού της εποχής.	Τάκης Χόρν Β. Πάλλης Ζ. Σαρρή	Έκπληκτική, σπινθηροδόλος έρμηνεία του Τάκη Χόρν. Ίσως ό καλύτερός του ρόλος. Έξυπνα τα σκηνικά του κ. Ι. Καρύδη.	★★
«ΧΩΡΙΣΤΑ ΤΡΑΠΕΖΙΑ» («Βεργή»)	Ψυχολογική κομεντί	Στο γκριζο πλαίσιο μιás άγγλικής πανσιόν, δυό ζευγάρια βασανισμέ- να από την μοναξιά αναζητούν την εύτυχία.	Έλσα Βεργή Μάνος Κατράκης Ρίτα Μουσούρη	Έπιμελημένη παράσταση και εξαιρετικά καλή έρμηνεία δίνουν ιδιαίτερη ζωή στο εύφύεστατο αυτό ψυχολογικό παιχνίδι.	★

● ΕΠΙΣΗΣ... Συνεχίζονται οί έπιτυχίες: «ΜΙΑΣ ΠΕΝΤΑΡΑΣ ΝΙΑΤΑ», στὸ θέατρο «Αμυρά», «ΥΠΑΡΧΕΙ ΚΑΙ ΦΙΛΟΤΙΜΟ», στὸ θέατρο «'Αλφα» «Ο ΕΡΑΣΤΗΣ ΤΗΣ ΛΑΙΔΗΣ ΤΣΑΤΕΡΑΥ», στὸ θέατρο «Πορεία».

● Σ' αὐτή τήν σελίδα οί άναγνώστες μας θά βρίσκουν μιά διαλογή ἀπὸ τὰ θέματα πὸν προσ-φέρει ή πρωτεύουσα. "Όχι ὅλα... Τὰ κυριώτερα, τὰ πὸν ένδιαφέροντα, τὰ ήδη σφραγισμένα ἀπὸ τήν εκτίμηση τής κριτικῆς κί τήν άγάπη τοῦ κοινου.

● Σκοπὸς τοῦ «Οδηγοῦ» είναι νά βοηθήση τοὺς μὴ φανατικούς θεατροφίλους, πὸν δέν παρακολου-θοῦν τήν θεατρική... φιλολογία πὸν δημοσιεύε-ται κάθε ήμέρα σίς αθηναϊκές έφημερίδες κί πὸν θέλουν ένα βράδυ νά δοῦν θέατρο... Ποῦ θά πάνε;..

● Επίσης άπευθύνεται στόν "Ελληνα έπισπ-πη, πὸν έχεται ἀπὸ άλλη πόλη ή τὸ έξωτερικό. Χωρὶς νά είναι δυνατή ή άπολύτως δικαία ταξι-νόμηση, πάντως ή άπάντηση στὸ «ποῖά είναι τὰ καλύτερα;» δίδεται θετικά, με τήν... παρασημο-φορία τῶν άστερίσκων.

● Γιά τίς ταινίες, σημειώνουμε μόνον τὸς τίτλους... Ο άναγνώστης άς αναζητήση στὸ πρό-γραμμά πὸν δημοσιεύεται στήν έφημερίδα, πὸν προβάλλονται κί άν προβάλλονται. Πάντως, εἰ-ναι τὰ φίλμς πὸν παρουσιάζουν ένδιαφέρον λόγω σκηνοθέτου, σφραγισμένων, θεάματος

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

- «ΣΑΝΤΡΑ» («ΜΑΚΡΙΝΑ ΑΣΤΕΡΙΑ ΤΗΣ ΑΡΚΤΟΥ»), τοῦ Βισκόντι.
- Κλαούντια Κερντινάλε.
- «ΝΤΑΡΑΙΓΚ». 'Ερωτικό. Τζούλο Κρίστι.
- «ΒΙΒΑ ΜΑΡΙΑ». Μπέ - Μπέ, Ζάν Μορώ.
- «ΛΟΡΔΟΣ ΤΖΙΜ». 'Εξωτική περιπέτεια. Πήτερ Ο' Τούλ.
- «ΛΟΦΟΣ». Αντιμιλιταριστικό δράμα. Σόν Κόνερν.
- «ΑΓΡΙΕΣ ΦΡΑΟΥΛΕΣ», τοῦ "Ινγκμαρ Μπέργκμαν.
- «ΜΕΛΙΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΣΠΑΣΜΕΝΟ ΚΑΘΡΕΦΤΗ», τοῦ "Ινγκμαρ Μπέργκμαν.
- Χάρριετ "Αντερσον.
- «ΑΓΓΕΛΙΚΗ Η ΑΔΑΜΑΣΤΗ». Μισέλ Μερσιέ.
- «ΛΥΣΣΑΣΜΕΝΗ ΓΑΤΑ». Λίζ Τσέιλορ, Πάλ Νισύμαν.

- «ΤΟ ΧΩΜΑ ΒΑΦΤΗΚΕ ΚΟΚΚΙΝΟ». 'Ελληνικό ούεστερν. Νίκος Κούρκου-λος, Γιάννης Βόγλης.
- «ΑΠΟΡΡΗΤΟΣ ΦΑΚΕΛΟΣ ΙΠΚΡΕΣ». Κατασκοπία. Μάικλ Κάιν.
- «ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΓΙΑ ὍΛΕΣ ΤΙΣ ΔΟΥΛΕΙΕΣ». Σάτιρα. Γιόργος Κανσταν-τίνου.
- «ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΣ ΚΕΡΑΥΝΟΣ». Τζαίμς Μπόντ.
- «ΤΟ ΠΛΟΙΟ ΤΩΝ ΤΡΕΛΛΩΝ». Ρεαλιστικό. Βίβιαν Λή, Σιμόν Σινιόρ.
- «ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΥΠΕΡΟΧΟΙ ΚΑΙ ΙΠΤΑΜΕΝΕΣ... ΣΑΚΑΡΑΚΕΣ». Θεαμα-τικό.
- «ΓΙΑ ΠΟΙΟΝ ΧΤΥΠΑ Η ΚΑΜΠΑΝΑ», τοῦ Χερνινγκουαίη. "Ινγκριντ Μπέρ-γκμαν.

'Εδω

ΠΕΡΙΜΕΝΟΝΤΑΣ να αρχίσει το γύρισμα της νέας ταινίας, την οποία θα σκηνοθετήσει ο Τσ. Τσάπλιν και στην οποία έχει ως συμπρωταγωνιστή τον Μάρλον Μπράντο, η Σοφία Λώρεν πέρασε μερικές ημέρες διακοπών στην Ρώμη. 'Η διάσημη στάρ, με την μικρή άνεψιά της 'Αλεξάνδρα, κόρη της αδελφής της "Αννας - Μαρίας και του Ρομ. Μουσολίνι, έκανε μια βόλτα στα μαγαζιά της βία Κοντόττι για διάφορες αγορές. Στην φωτογραφία, δεξιά, η Σοφία Λώρεν με την αδελφή της και την άνεψιά της. "Όταν η πολυτελής «Μερσεντές» της Λώρεν, με οδηγό την αδελφή της, σταμάτησε στην βία Κοντόττι, οι διαβάτες δεν άργησαν να αναγνωρίσουν στην κομψότατη κυρία την διάσημη ήθοποιό, στην οποία και έπεφύλαξαν μια θερμή υποδοχή.

ΦΛΥΑΡΙΕΣ

↳ 'Ο λόρδος Σινόουντον... εξέλεξε στην 'Αμερική σαν ένας από τους πιο καλοντυμένους άνδρες του κόσμου. "Όπως είναι γνωστό, στην ίδια χώρα, η γυναίκα του πριγκίπισσα Μαργαρίτα συγκατελέχθη στον κατάλογο των δέκα πιο... κακοντυμένων γυναικών του 1965...

↳ Λιγότερη... μοναξιά για τους νέους που φθάνουν στην 'Αθήνα, από την επαρχία ή το εξωτερικό: Τώρα λειτουργεί στην οδό 'Ακαδημίας 788 ένα συγχρονισμένο «Κέντρον 'Υποδοχής». Το εκπροσωπεί η Χ.Ε.Ν. 'Αθηνών, για λογαριασμό του 'Εθνικού Συμβουλίου 'Οργανώσεων Νεότητος όλης της 'Ελλάδος...

↳ Σοφία... «'Ο αισιόδοξος αὐταπατάται, όπως ακριβώς και ο άπαισιόδοξος. Πάντως ο πρώτος ζή καλύτερα»...

↳ 'Ο χορός... των 'Αποφοίτων του 'Αμερικανικού Κολλεγίου Θηλέων ανηγγέθη για το Σάββατο, 5 Φεβρουαρίου, στο ξενοδοχείο «Βασιλεὺς Γεώργιος». Οι Φόρμιγς κ' ένα σωρό άλλες κεφάτες εκπλήξεις εγγυώνται για την επιτυχία του...

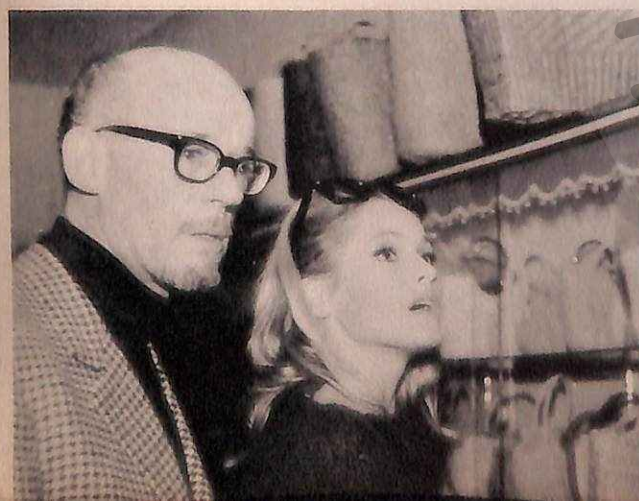
↳ 'Η νύφη... χειροκροτήθηκε, για πρώτη φορά, στην ελληνική εκκλησία του Γιοχάνεσμπουργκ. Ήταν η από όλιγων ημερών κ. Νανέτ Ν. Νικολάρε, που φορούσε ένα ωραίοτατο νυφικό του οίκου Κριστιάν Ντιόρ, αξίας ογδόντα χιλιάδων δραχμών!...

↳ "Όσκαρ 1966... Μεταξύ των 36 υποψηφίων για το βραβείο του καλύτερου ήθοποιου περιλαμβάνονται: Λώρεν 'Ολιβιέ για τον «'Οθέλλο», Σὼν Κόνερνυ για τον «Λόφο», Ρίτσαρντ Μπάρτον για τον «Κατάσκοπο που έφθασε από το κρύο», Τέρενς Στάμπ για τον «Συλλέκτη», Πήτερ Ο' Τούλ για τον «Λόρδο Τζίμ», Λή Μάρβιν για την «Λησταιρίνα», "Όσκαρ Βέρνερ για το «Πλοίο των τρελλών», Τσάρλτον 'Ηστον για το «'Αγωνία και Έκσταση» και φαβορί ο Ρόντ Στάϊγκερ για τον «Δόκτορα Ζιβάγκο»...

↳ Ρεκόρ... ακόμη και για τις 'Ηνωμένες Πολιτείες! 'Ο Φράνκ Σινάτρα πούλησε τον περασμένο μήνα δυο εκατομμύρια δίσκους...

↳ 'Ενας... καθηγητής του πανεπιστημίου συναντά κάποιον παλιό φοιτητή του, που είχε διακριθεί στον πόλεμο, και τον ρωτά τί καινούργιο είχε προσθέσει στις γνώσεις του ή μεγάλη δοκιμασία. «'Εμαθα, του άπάντησε, πώς είναι χίλιες φορές πιο εύκολο να μελετάς την Ιστορία, παρά να την δημιουργήεις»...

777

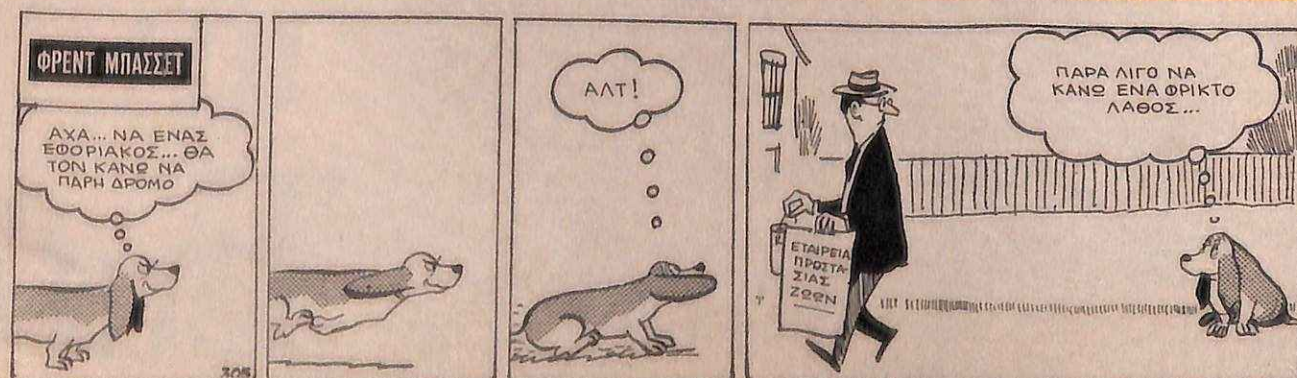
ΕΝΑΣ ΝΑΝΟΣ γκριφόν είναι ή συμπαθητική σκυλίτσα που, όπως το ξαδερφάκι της το κανίς, βασίζει την γοητεία της κυρίως στην κοκεταρία. Τα χονδροπλεγμένα πουλόβερ λέγεται ότι θα είναι ή τελευταία λέξη της μόδας για μια κοσμική και έξυπνη σκυλίτσα, που σέβεται την ράτσα της

ΤΗΝ ΡΩΜΗ διάλεξε, για να περάσει μερικές ημέρες εύχάριστων διακοπών, και ή Ούρσουλα "Αντρες, επιστρέφοντας από το Χόγκ Κόγκ. Στην φωτογραφία, ή Ούρσουλα με τον νέο συνοδό της, τον Τζόν Ο' Γκόρμαν, σε περίπατό τους στην Ιταλική πρωτεύουσα

αι,
'Ευει

Εδῶ ui' Ευῆ

Α ΤΟ ΠΡΩΤΟ χιόνι έπεσε έφίτος αρκετά καθυστερημένο στο Παρίσι. Τα Χριστούγεννα πέρασαν μ' έναν καιρό έντελως μαρτιάτικο. Και η άνω-μαλία αυτή παραξένευε τους Παρισινούς. Στην φωτογραφία, μιά ασυνήθιστη όψη της πλατείας. Όμοιόιας τὸ μεσημέρι, με χιόνι 15-20 πόντων.

● **ΒΡΕΧΕΙ** ραγδαία. Κάποιος μπαίνει σὲ ἕνα ἐξοχικὸ ταξερνάκι καὶ τινάζει τὰ ρούχα του λέγοντας:
—Τί βροχή! Σωστὸς κατακλυσμὸς!
—Τί θὰ πῇ κατακλυσμὸς; ρωτᾷ ἕνα γκαρσόνι.
—Δὲν ξέρεις; Δὲν διάβασες τὴν ἱστορία τοῦ Νῶε με τὰ ζῶα;
—“Ὁχι, ἀπαντᾷ αὐτός, ἀλλὰ μὴ σὰς φανῇ παράξενο, ἔχω μιά ἐβδομάδα ν’ ἀνοίξω ἐφημερίδα...

● **ΔΥΟ** συγγραφεῖς συναντῶνται:
—Μοῦ συνέβη κάτι τρομερό, λέει ὁ ἕνας. Μόλις τελείωσα τὸ ἔργο μου, καὶ ὁ γιός μου τὸ ἔρριξε στὴ φωτιά!
—Πόσων χρονῶν εἶναι ὁ γιός σου, ρωτᾷ ὁ ἄλλος.
—Τεσσάρων.
—Μά, αὐτὸς εἶναι φαινόμενο. Τεσσάρων χρονῶν καὶ ξέρει κίθλας νὰ διαβάξῃ;

● **Η ΣΥΖΥΓΟΣ** λέει χαδιάρικα στὸν ἄνδρα της:
—Χρυσέ μου, θὰ ἤθελες νὰ πάμε νὰ δοῦμε μερικές γούνες; Μὴ μοῦ ἀρνηθῇς!
Ἐκεῖνος ἀφήνει τὸ διάβασμα τῆς ἐφημερίδας του καὶ χαμογελώντας τῆς ἀπαντᾷ:
—Γιατί ὄχι, γλυκεριά μου; Μόνο ἂς κάνομε γρήγορα, γιατί μπορεῖ ὁ ζωολογικὸς κήπος νὰ κλείσῃ ἐν τῷ μεταξύ.

● **Ο ΠΑΤΕΡ** φαμίλιας πλένει τὰ πιάτα στὴν κουζίνα. Ὁ μικρὸς γιὸς του πλησιάζει καὶ τὸν ρωτᾷ διστακτικά:
—Δὲν μοῦ λές, μπαμπά, τί θὰ πῇ... δί-γαμος;
—Παιδί μου, τοῦ ἀπαντᾷ ἐκεῖνος, εἶναι ἕνας κύριος ποὺ πλένει διπλά πιάτα....

● **ΕΝΑΣ** γέρος Ἴρλανδὸς δέχεται στὸ σπί-τι του ἕναν παλιὸ φίλο ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ καὶ τοῦ προσφέρει ἕνα ποτήρι ἀπὸ τὸ καλύτερο οὔσκου του.
Ὁ ἐπισκέπτης, ἀφοῦ ἤπιε λίγο, τὸν ρωτᾷ:
—Μήπως ἔχεις λίγο νερό;
—Νερό; Μὰ βέβαια. Ὑπάρχει πάντα λί-γο νερό στὸ σπίτι γιὰ τὴν περίπτωση πυρ-καϊᾶς...

■ **ΣΤΑ 53** χρόνια τῆς ἡ Σεσίλ Μπερζερὲ εἶναι ἡ πιὸ νέα προμύμη τῆς Γαλλίας. Παν-τρεύτηκε στὶς 6 Ἀπριλίου 1929 καὶ ἀπέκτησε 17 παιδιά ἀπὸ τὰ ὁποῖα ζοῦν τὰ 16. Μιά ἀ-πὸ τὶς ἐγγόνες τῆς, ἀπέκτησε τῶρα τὸ πρῶτο μωρό τῆς καὶ τῆς χάρισε ἔτσι καὶ τὸ ρεκόρ τῶν προγιαγιάδων.

ΜΕ ΑΒΡΟΤΗΤΑ οἱ χασάπηδες τὸν σφαγεῖων σήκωσαν στὰ χέρια τους τὴν Μισέλ Μπουλέ, τὴν ἐφετεῖν ἡ Μίς Γαλλίας. Ἐκτὸς ἀπὸ αὐτὸ τὸ δείγμα τοῦ ἐνθουσιασμοῦ τους, τὸ σωματεῖο τους ἐτίμησε τὴν ἐκπρόσωπο τοῦ γυ-ναϊκείου κάλλους με πλούσιο γεῦμα.

ΚΛΕΙΝΕΙ τὰ μάτια του ὁ ἡθοποιὸς Ρὸν Ράντελ μπροστὰ στὶς ἐξωφρενι-κὲς κἀλτσες τῆς γυναίκας του Λαγία Ράκι ἡ ἀπὸ τὴν εὐτυχία ποὺ ξανα-συναντήθηκαν ἔπειτα ἀπὸ ἀναγκαστι-κὸ χωρισμὸ ὀκτῶ μηνῶν. Ἡ Λαγία Ράκι εἶναι Γερμανοὶνδονησία τραγου-δίστρια καὶ χορεύτρια, ἀλλὰ ἐργάζε-ται στὸ Λονδίνο, ὅπου καὶ ἐπανέκαμ-ψε ὁ Ράντελ, μετὰ τὴν ἐκπλήρωση τῶν ἐπαγγελματικῶν ὑποχρεώσεών του

● **Ο ΓΙΩΡΓΑΚΗΣ** γυρίζει ἀπὸ τὸ σχολεῖο με ματωμένη μύτη.
—Θέέ μου, φωνάζει ἡ μητέρα του, ἔπεσε;
—Ὁχι, μαμά, τὸ φταίξιμο εἶναι τοῦ ταχυδακτυλουργοῦ.
—Ποιανὸ ταχυδακτυλουργοῦ;
—Ἐνας κύριος ἦρθε στὸ σχολεῖο καὶ ἔκανε κατὰ μαγικὰ γιὰ διασκέδαση. Μ' ἀνέβασε πάνω στὴν ἑδρά καὶ ἔκανε νὰ πέφτουν διφραγὰ ἀπὸ τὴν μύτη μου.
—Ὁ! Τὸν παλιάνθρωπο!
—Δὲν με πλῆγωσε αὐτός, μαμά, ἀλ-λά τὰ ἄλλα παιδιά. Μόλις ἔφυγε, ἔ-πεσαν ὅλα ἐπάνω μου καὶ με χτυποῦ-σαν στὴ μύτη γιὰ νὰ δούνε μήπως πε-ρίσσεψαν τίποτε διφραγὰ!...

Αθηναίοι και Αθηναίες

Τίποτε δεν είναι σίγουρο στην εποχή μας! Τό λένε συχνά - πυκνά όλοι και περισσότερο γκρινιάρηδες και επικαλούνται, κυρίως, την καιρική επιπολαιότητα, την κλιματική αστάθεια, για να μας παρασύρουν με την άποψή τους. Ακόμη και αυτά τα πάνσοφα λαϊκά γνωμικά, προσθέτουν, φαίνεται να μην ισχύουν πιά. Δεν επαληθεύονται, όπως άλλοτε, με μαθηματική ακρίβεια από την αδιατάρακτη εναλλαγή των εποχών.

«Από Αύγουστο χειμώνα κι από Μάρτη καλοκαίρι», έλεγαν, κάποτε, οι γιαγιάδες μας και μπορούσαν να το πιστεύουν. Αύγουστο τα μάζευαν από τις παραλίες. Ο ούρανός ξεκλείδωνε τα νεροτσουλάκια του και οι γκρίζοι υδρανικοί τόν πρώτων νεφών έκαιγαν την εμφάνισή τους. Ακολουθούσαν τα πρωτοδρόμια, με σχεδόν αοιμημένα μπουνιμπουνιτά και θεαματικές αστραπές, με προυπολογισμένα κλοδάκι. Τό νερό έπεφτε σαν «καζανάκι» πάνω στην διασπασμένη γη και στα σχολεία δίδασκαν ότι θρέχει τόν Σεπτέμβρη, για να δοθούν τόν Οκτώβρη τα ελληνικά χωράφια. Σύμφωνα με τό γνωμικό, στόν Μάρτιο τοποθετούσαν τις ελπίδες τους για κάποιο παρηγορητικό θερινό προλούδιο, και ίδια εποχή έδεναν στόν καρπό τών παιδικών χειρών τήν δίχρομη —κόκκινη κι άσπρη— κλωστή κατά τών ήλιακων έγκλωμάτων!..

Και είχαν μιιά σιγουριά και οι προβλέ-

ψεις και οι ελπίδες τών γιαγιάδων μας και θεωρούσαμε απαραίτητες τις προσηγορικές, τρυφερές μαγγανιές τους...

Αυτά περίπου λένε όσοι γκρινιάρηδες διαμαρτυρούνται για την καιρική αστάθεια, υπενθυμίζουν τα τελευταία πασχάλια... Χοιροτούγεννα, και ξεχνούν τις αντίστοιχες άλλων λαϊκών, καιρικών γνωμικών, που μας κάνουν να αμφισβάλουμε γι' αυτή την πολυθρόνη σταθερότητα του κλιματικού παρελθόντος.

Δύο γνωμικά, που έρχονται πρόχειρα από νου, θεμελιώνουν τό δικαίωμα της αντίγνωμίας. «Ο Φλεβάρης κι αν γλεβίσση, καλοκαίρι θά μωρίση», λέει τό πρώτο και μάς γεμίζει ελπίδες. Έρχεται, όμως, εκείνο τό συνταρακτικό «Μάρτης, γδάρτης και παλουκοκαύτης», έναν όλκληρο μήνα αργότερα, για ν' αποδείξη ότι και στό προγονικό παρελθόν τα κλιματικά πράγματα δεν ήταν και τόσο σίγουρα. Για να μάς βεβαιώση ότι τό πιο σταθερό πράγμα στόν κόσμο είναι ή καιρική... αστάθεια!

Τό επιβεβαιώνει και ή τελευταία, τροπική εβδομάδα τού Δεκεμβρίου και ή φοβερή χιονιά που την ακολουθούσε, και ή λιανάδα που την διαδέχτηκε...

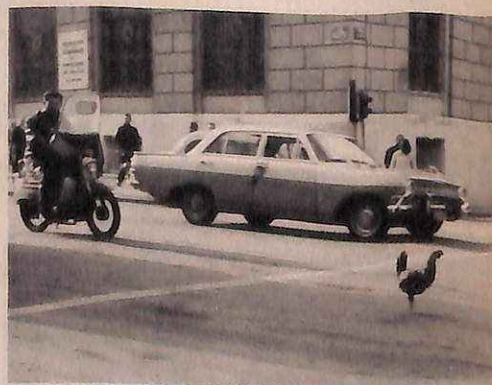
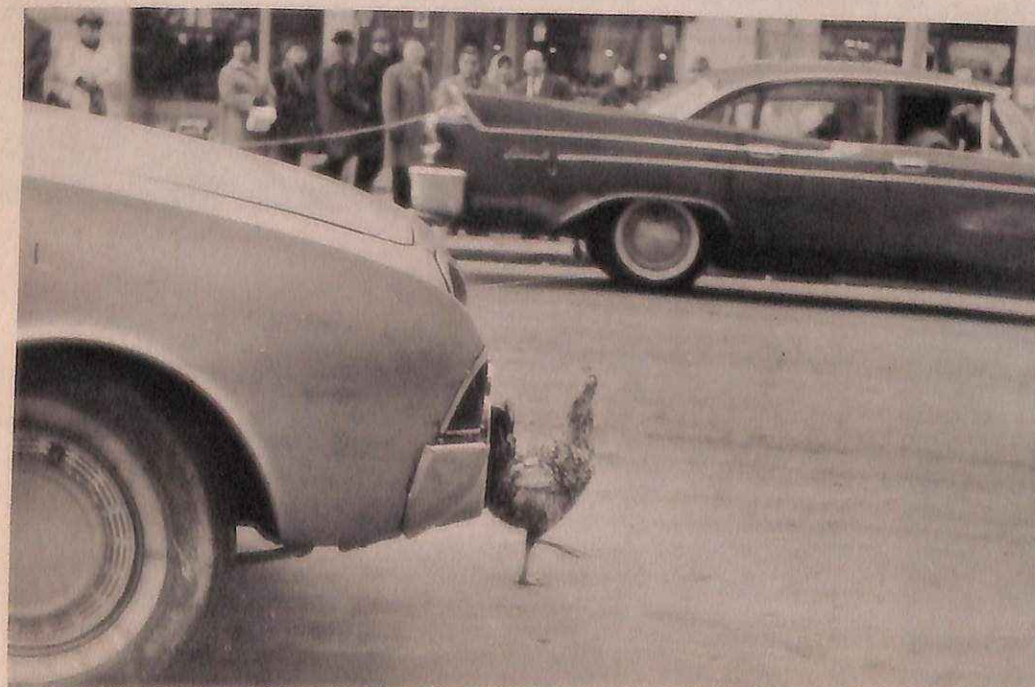
Τότε ήταν, με τό πυκνό χιόνι στην αθηναϊκή ασφάλτο, που τα δορεϊνά πουλιά γύριζαν διαστικά και τρομαγμένα μιιά σφαγίδα «τράντζι» από τις άρχες αποδημίας τού ατ-

τικού οδρανού. Μετά άνοιξαν τα φτερά τους για τήν άφρικανική πτήση. Τά έπρωχνε κατά κεί τό αποδημητικό τους ένστικτο, που είναι, κατά τούς «πουολόγους», ένας συνδυασμός υπερευαίσθητου θαρόμετρου και άλλανθαστου ήλεκτρονικού έγκέφαλου...

Είκοσιτέσσερις ώρες αργότερα, οι διαστικοι μετανάστες δορέθηκαν να παίξουν με τα σκουλήκια τού καταγάλανου, άνοιξιάνικου Σουνίου. «Πουλιά είμαστε, χελαστήκαμε», είπαν και ζήτησαν άδεια προσωρινής διαμονής...

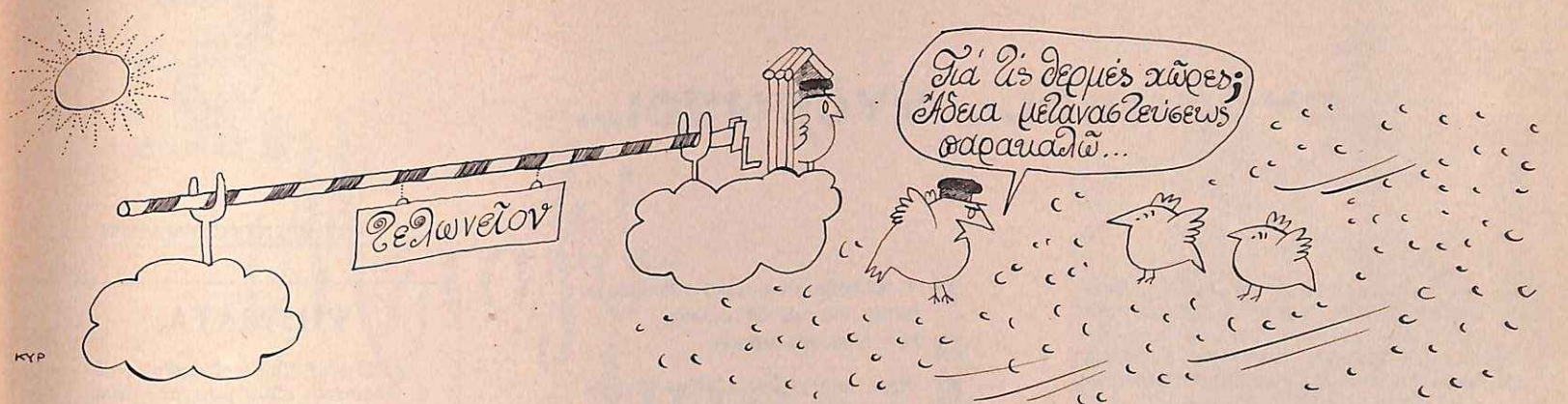
Δεν υπάρχουν, πάντως, λόγοι άνηνουχίας. Τίποτε δεν άλλαξε στόν κόσμο μας, ούτε ό αποδημητικός μηχανισμός τών πουλιών έπαθε άδαιρίες. Υπόκειν κάποια δικαιολογία σ' αυτό τό μπερδεμα. Στό σύνορο γής και θάλασσας, πάνω απ' τήν άτυκή παραλία, ό άρχηγός τής φτερωτής αποδημίας —που έφρευγε κυνηγημένη από τις νιφάδες— κατέβασε ξαφνικά τα «φλάς» τών φτερών του, φρενάρησε και φώναξε στήν παρέα του: «Μου φαίνεται πως είμαστε... ζώα! Έκεί κάτω βλέπω κόσμο να πλατσουρίζη γυμνός στά νερά... Στείλτε μου τόν μετεωρολόγο να τ' άκούση, που μάς ξεσήκωσε, και προσγειωθήτε. Έ ή πτήση αναβάλλεται!...». Αδιόρθωτοι χειμερινοί κολυμβηταί. Τί σάς έφταιξαν τα πουλάκια;...

Θ. Δασκ.—

ΠΑΡ' ΟΛΙΓΟΝ ΘΥΜΑ...

ΑΛΤ! Μιά κόττα σταματά ένα αυτοκίνητο... στην όδον Πανεπιστημίου! Τό άπρόοπτο στιγμιότυπο συνέλαβε ό έκ τών φωτογράφων τών «Εικόνων» Παν. Άσημακόπουλος. Η τροχαία κίνηση σταματά (άριστερά) για τόν άπίθανο πεζό. Και, λίγο πιο κάτω, ή κόττα (φωτογραφία άνω) σταματά και αυτή μαζί με τό τροχοφόρο, πειθαρχική στην σηματοδότηση. Έχει άνάψει τό κόκκινο...

Ο ΤΙΤΛΟΣ και μόνο τού βιβλίου είναι έπαρκώς εύγλωττος. «Τετρακόσια γράμματα τού Καζαντζάκη στόν Πρεβελάκη και σάραντα άλλα αυτόγραφα, έκδομένα με σχόλια, ένα σχεδίασμα έσωτερικής βιογραφίας και τή χρονολογία τού βίου τού Ν. Καζαντζάκη από τόν Π. Πρεβελάκη» («Έκδόσεις Έλένης Νικ. Καζαντζάκη», Άθήνα 1965, σελ. 753+40). Μιά ιδιότυπη αυτοβιογραφία συνθέτουν τα γράμματα αυτά που έστειλε ό συγγραφέας τού «Καπετάν Μιχάλη» στόν συγγραφέα τού «Κρητικοῦ», κατά τα 31 έτη (1926 - 1957) τής φιλίας τους. Χαρακτηριστικά γράφει ό κ. Π. Πρεβελάκης στήν μακριά εισαγωγή του: «Τετρακόσιες έπιστολές και μαζί καμιά σαρανταριά αυτόγραφα τού Καζαντζάκη, συγκεντρωμένα σ' έναν τόμο, αποτελούν τό δίχως άλλο μιιά σπουδαία ανθρώπινη μαρτυρία. Άλλά ό άναγνώστης μπορεί να είναι τό ίδιο βέβαιος πως κρατάει στά χέρια του κ' ένα έπίτυπο λογοτεχνικό κείμενο... Η καθαρότητα τού βίου του και ή ευγένεια τών σκοπών του επέτρεπαν στόν Καζαντζάκη να μην άποκρύπτει τής αντιδράσεις του και να φανερώνη, από γράμμα σέ γράμμα, τόν χαρακτήρα του. Η προοδευτική άποκάλυψη τού ζωντανού ανθρώπου άποτελεί τή θαύτερη γοητεία τούτου έδω τού βιβλίου, όπως συμβαίνει με τα καλά μυθιστορήματα».

ΣΕ ΔΙΑΦΟΡΑ χρονικά σημεία τής τελευταίας 25ετίας έχουν γραφτή οι κριτικές μελέτες και τα άλλα μικρότερα κείμενα, που άπαιρτίζουν τόν τόμο «Προβόλες», (Άθήνα 1965 σελ. 312), που παρουσίασε τελευταία ό έκλεκτός κριτικός κ. Άνδρέας Καραντώνης. Σέ πέντε κύκλους είναι χωρισμένη ή ύλη. Στόν πρώτο, «Ποιητικά θέματα», ένα βασικό μελέτημα για τήν ποίηση τού Όδυσσέα Έλύτη, περιστοι-

χίζεται από μελέτες για τή «Ρομειώτικη ποίηση», τόν «κοσμοπολισμό» στή νεοελληνική ποίηση, τό «Ποιητικό Αιγείο», τόν «μύθο τού Άλαφροσκιώτου στή δεύτερη ποίησή μας» κτλ. Ο δεύτερος κύκλος είναι άφιερωμένος στόν Άγγελο Σικελιανό, και σ' αυτόν έκτός τών άλλων εξετάζονται οι τραγωδίες του «Άσκληπιός» και «Σίβυλλα», καθώς και οι πολιτικές του τοποθετήσεις. Ο τρίτος κύκλος «Φιλικά μνημόσυνα», περιλαμβάνει άρθρα για τούς Δημ. Καπετανάκη, Μ. Καραγάτση, Ντίμη Άποστολόπουλο κ. ά. Στόν τέταρτο κύκλο «Λίγα για τή μοντέρνα πεζογραφία» εξετάζονται ή έσωτερική πεζογραφία και τό άν-

ΠΡΟΒΟΛΕΣ

τιμυθιστόρημα. Τέλος τρία άρθρα για τούς καλλιτέχνες Σπ. Βασιλείου, Άλ. Κοντόπουλο και Φρόσω Εύθυμιάδη, κλείνουν τόν ένδιαφέροντα αυτό τόμο.

ΕΛΑΒΑΜΕ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ, Εισηγήσεις εις τό Α' Πανελλήνιον Σεμινάριον Περιφερειακής Άναπτύξεως, «Έταιρία Έρευνών Έπαρχιακής Οικονομίας», Άθήνα 1965, σελ. 194. ΛΕΗΛΑΣΙΑ ΤΗΣ ΥΠΟΜΟΝΗΣ, Νείλου Παλμύρα, Ποιήματα, Άθήνα 1965, σελ. 47. Η ΝΗΣΟΣ ΘΟΥΛΗ ΚΑΙ Ο ΠΥΘΕΑΣ, Εύαγγελου Σ. Σταμάτη, Άθήνα 1965, σελ. 14. ΔΙΑΚΟΣΙΑΕΤΗΡΙΣ ΣΧΟΛΗΣ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΑΣΤΡΟΥΣ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ, Νικολάου Ι. Φλουδά, Άθήνα 1965, σελ. 16. ΖΗΤΕ ΕΝ ΕΙΡΗΝΗ... Πάνου Κοραλή, Ποιήματα ερηνωθησκειντικά, Έκδοσις: «Ειρηνικές Σελίδες», Άθήνα 1965, σ. 55. ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΝ ΔΥΤΙΚΗ ΓΕΡΜΑΝΙΑ ΕΛΛΗΝΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ, Σωκράτους Γ. Κλαδά, «Έγχειρίδιον Έργασίας», Άθήνα 1965, σελ. 100.

Στολίζουν τήν Άθήνα

Όλοι μιλούν για τήν Άννα Βέλτσου, για τις ιδέες της, για τό μαγαζί της, για τήν γκαρνταρόμπα της. Η ίδια κινείται με άνεση δεντέττας ανάμεσα στήν Θεσσαλονίκη και στήν Άθήνα, όργανώνει εκθέσεις, δημιουργεί σπιτικά, διακοσμεί διαμερίσματα, καθιερώνει μόδες, άπορρίπτει τα καθιερωμένα, βοηθεί, συμβουλεύει, άποφασίζει. Συνδυασμός γυναίκας και επιχειρηματία, κοσμικής και εργαζόμενης —όσο λίγες έχουν τό κουράγιο και τήν άντοχή να είναι—, δραστήρια και φιλάρεσκη, πανέμπνη και γενναία, με σίγουρο γούστο και άλάσπαστη διαίσθηση, είναι ίσως ή πρώτη που εισάγει τόν τύπο τής «μπιζνεσγούμαν» στήν Ελλάδα.

Τελευταίο της έϋρημα: Τά μεγάλα άγιορείτικα ρολόγια, με τήν επιδελτική ελληνική παρουσία. Έχει πέντε ή έξη, τό ένα καλύτερο από τό άλλο, και τής τά ζητά όλη ή Άθήνα, ή περίπου...

● Και όλλη κοσμική «μπιζνεσγούμαν», γοητευτική και χαριτωμένη, έμφανίστηκε τελευταία στήν Άθήνα. Πρόκειται για τήν κ. Μαίρη Νησιώτη, ή όποία και άρχίζει τήν «έμπορικη σταδιοδρομία» της με ένα μικρό και κομψό παζιγιόν, στήν όδω Νεοφύτου Βάμβα, και μιιά παλιά μεγάλη όίρμα: Τού Cristofle. Φυσικά, ή όίρμα, στόν τομέα τών άσημικών, πάντοτε κυριαρχούσε στήν Ελλάδα, και όλοι ήξεραν ότι θά τήν εύρισκαν στόν Νησιώτη. Τώρα, όμως, ό Κριστόφλ απέκτησε μιιά έντελώς δική του γωνιά.

● Δίπλα ακριβώς από τήν άστραπτερή γωνιά τού Κριστόφλ, είναι τό «Regalis», που μέσα σ' αυτό όρσκει κανείς τά πάντα. Από τά μικροδωράκια τών 100 δραχμ. ως τά αυθεντικά παλιά άσημικά δικτατορικής εποχής, τών 50.000. Πρώτος «μπουτικικός» σταθμός, ενός αστικού και ήσυχου μάλλον δρόμου, τό «Regalis» μετέβαλε μέσα σέ ένα χρόνο τήν Νεοφύτου Βάμβα σέ σπουδαίο έμπορικό πέραςμα. Μιά επιτυχία καλής πίστωσης, και καλού γούστου, που άντikei έξ όλοκληρου στό εύρος Βουτσάρá.

ΒΕΛΤΣΟΥ

CRISTOFLE

ανδρωποι... ανδρωποι...

ΤΟΥ ΦΡΕΝΤΥ ΓΕΡΜΑΝΟΥ

ΨΗΓΜΑΤΑ

ΑΠΟ τὸ βιβλίο τοῦ καθηγητοῦ κ. Βλοντάκη «500 μαργαριτάρια ἀπὸ γραπτὰ ὑποψηφίων μαθητῶν καὶ φοιτητῶν». Ἡ «Μ.» ἐδημοσίευσε ἥδη μιὰ μαργαριτοφόρο ἐπιλογή ἀπὸ τὴν φοιτητικὴ κατηγορίαν. Ἡ στήλη ἀσχολεῖται ἐν συνεχείᾳ:

- «Ἡ ΗΛΙΑΣ διαιρεῖται σὲ δύο μέρη. Τὴν Ἡλιάδα καὶ τὴν Ὀδύσειαν. Καὶ ἡ μὲν Ἡλιάς πραγματεύεται διὰ τὸν ἥλιον, ἡ δὲ Ὀδύσειαν διὰ τὴν δύσιν τοῦ Ἡλίου.
- ΟΤΑΝ ὁ Ἀδράμης μὲ τὸν Ἰσασάκ ἐφθασαν στὸ δουνὸν, ἐπούλησαν τὰ ξύλα καὶ γύρισαν στὸ σπῆτι τοὺς.
- ΑΡΧΗ τοῦ Ἀρχιμήδους: Πάν μέτρον ἄριστον, βυθιζόμενον ἐν τὸς τοῦ ὕγρου, δὲν χάνει ἀπὸ τὴν ἀρχικὴν του ἀξίαν.
- Ο ΝΕΡΩΝ ἦταν καταδικωμένος χριστιανός, σταυρωθεὶς ὑπὸ τῶν Ἑβραίων.
- ΒΑΣΙΛΕΥΟΜΕΝΗ δημοκρατία. Κατ' αὐτὴν ὁ βασιλεὺς εἶναι τυπικός, ὁ δὲ θρόνος κληρονομικός. Δηλαδή, πηγαίνει ἀπὸ υἱὸν σὲ πατέρα...».

ΨΗΓΜΑΤΑ... Ὑστερόγραφο. Τὴν περασμένη ἐβδομάδα, ὁ Ἰκαρος, ποὺ ἔχει ἀναλάβει τὸ «Χοὺ ἰζ χού», μιὰ ἰδιαίτερως ἡρωϊκὴ ἐκπομπὴ στὸ ραδιόφωνο, (οἱ ἀκροατές του θάβουν ἕνα δίσκομο πρόσωπο τῆς ἱστορίας καὶ ἐκείνος προσπαθεῖ νὰ τὸ βρῇ μετὰ 10 ἐρωτήσεις), ἀντιμετώπισε μιὰ ἀπὸ τὶς δραματικότερες στιγμὲς τῆς σταδιοδρομίας του.

Ἀντιμετώπισε ἕναν φοιτητὴ τῆς Παντείου, ὁ ὁποῖος φαινόταν σκληρὸ καρδί. Κάποια στιγμὴ ὁ Ἰκαρος τὸν ρώτᾳ.

—Ὁ ἡρώας σας εἶναι μυθολογικὸ ἢ ἱστορικὸ πρόσωπο;

Καὶ ὁ φοιτητὴς, ἀπάντησε:

—Μυθολογικὸ...

Τὸ δῶμα ἀρχίζει ἀπὸ αὐτὸ τὸ σημείον. Ὁ Ἰκαρος ἐξάντλησε ὅλες τὶς σελίδες τῆς Μυθολογίας, ὅλους τοὺς θεοὺς τοῦ Ὀλύμπου, ὅλους τοὺς γνῶστους καὶ ὀλιγώτερο γνωστούς ἡρώες. Τελικὰ, ἐξάντλησε καὶ τὸν Ἰκαρο. («Ὁχι τῆς Μυθολογίας... τὸν ἐαυτὸ του»). Ἐσκοῦσε τὸν ἰδῶτα του καὶ ἐζήτησε ἀνακωχή.

—Μὲ νικήσατε, εἶπε. Ποιὸς εἶναι ὁ ἡρώας σας;

Καὶ ὁ φοιτητὴς θριαμβευτικὰ:

—Ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος!

Ὅποτε, ὁ Ἰκαρος ἐπῆλθε πλεόν ἀπὸ τὸ παράθυρο τοῦ στούντιο γιὰ νὰ σωθῇ. Ἡ μάλλον (γιὰ νὰ εἶναι ἀσορτί μὲ τὴν Μυθολογίαν), ἐπέταξε...

- 1 Ἡ Ἑλλάδα εἶναι πολὺ ἐνδιαφέρων τόπος γιὰ νὰ ζῇ κανεὶς.
- 2 Δὲν ἔχει τηλεόραση.
- 3 Ἐχει δύο μαγαζιά (διότι ἀνοίξε καὶ τὸ δευτέρου τοῦ πρὶν λίγες μέρες, στὴν Φωκίωνος Νέγρη), ποὺ πούλανε ψητὰ κοτόπουλα.

Ἔτσι τὰ ἀμερικάνικα κοτόπουλα κατακοῦν ἀθόρυβα, ὑποὺλα καὶ σασινικά τὴν Ἑλλάδα. Ἐκτός ἂν, θέβαια, τὰ ἑλληνικὰ τοὺς φωνάζουν μιὰ μέρα: «Γιάννης γκούο χόουμ».

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ τραγοῦδι περνᾷ τὴν τρίτην νεότητά... Ἀπὸ δίσκοι ποὺ κυκλοφόρησαν τελευταίᾳ, τὸ «Νέο Κῆμα», νοῦμερο 1 καὶ τὸ «Νέο Κῆμα» νοῦμερο 2, μᾶς ἔδωσαν τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀκούσῃμε μερικὲς καινούργιες φωνές, ποὺ δικαιολογοῦν δόσεις μίλησαν αὐτὸ τὸν καιρὸ γιὰ ἀναγέννηση τῆς ἑλληνικῆς μουσικῆς.

Ἀπὸ ὀνόματα ξεχωρίζουν ἰδιαίτερα: Τῆς Καίτης Χωματᾶ καὶ τοῦ Διονύση Σαββόπουλου... Ἡ Χωματᾶ, μιὰ νέα κοπέλλα μόλις 17 χρόνων, ἔγινε γνωστὴ τραγουδώντας συνθέσεις τοῦ φημισμένου πατᾶ (καὶ κατὰ κάποιο τρόπο ἀρχηγοῦ τοῦ νέου κύματος στὸ ἑλληνικὸ τραγοῦδι). Γιάννη Σπανοῦ, καὶ σημαδεύει μὲ τὴν φωνή της ὑψηλοὺς στόχους. Ὁ Σαββόπουλος εἶναι ἕνας προαισθημένος τροβαδοῦρος, ποὺ γράφει, παίζει καὶ τραγουδᾷ ὁ ἴδιος τὶς συνθέσεις του: ἐμμελὲς ὅσο μποροῦν νὰ χωρέσουν ἕνα φιλὸ καὶ μεγάλες ὅσο μποροῦν νὰ χωρέσουν μιὰ ἐπαναστάση!

Ἄν ἐννοῇ τὴν ἐπανάσταση στὸ ἑλληνικὸ τραγοῦδι, φαίνεται πὼς ἀρχισε κιόλας.

ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΙ ἐν Ἑλλάδι... Ἐχει γραφῇ πολλὲς φορές ἡ ἱστορία τοῦ Ἑλλήνα, ποὺ προσπαθεῖ νὰ κατακτήσῃ τὴν Ἀμερικὴ. Τί γίνεται, ὅμως, μὲ τὸν Ἀμερικανό, ποὺ προσπαθεῖ νὰ κατακτήσῃ τὴν Ἑλλάδα;

Συνήθως δὲν τὴν κατακτᾷ. Αὐτὸ, ὅμως, φυσικὰ, χωρὰ μερικὲς ἐξαιρέσεις, ὅπως π.χ. στὴν περίπτωση τοῦ κ. Μπίλ Μπατίστα, 34 ἐτῶν, πρώην πεζοναύτη, ποὺ ἐφθασε τὸ 1960 στὴν Ἑλλάδα καὶ κατέληξε στὰ ἐξῆς ἐνδιαφέροντα συμπεράσματα:

- 1 Ἡ Ἑλλάδα εἶναι ἕνα πολὺ ἐνδιαφέρον μέρος γιὰ νὰ ζῇ κανεὶς.
- 2 Δὲν ἔχει τηλεόραση.

3 Δὲν ἔχει οὔτε ἕνα ἀμερικανικὸ μαγαζί, ποὺ νὰ πούλᾳ ψητὰ κοτόπουλα.

Ἀπὸ τίς τρεῖς αὐτὲς παρατηρήσεις, ἡ τρίτη ἦταν αὐτὴ ποὺ ἐμελλε νὰ συνδέσῃ τὸν Μπίλ μὲ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἑλλάδα μὲ τὰ ψητὰ κοτόπουλα.

—Δὲν ἀρέσουν στοὺς Ἑλληνες τὰ ψητὰ κοτόπουλα; ρώτησε ὁ Μπίλ τὴν γυναῖκα του, ποὺ ἦταν Ἑλληνοαμερικανίδα.

—Ἀρέσουν, ὅταν δὲν εἶναι ἀκριβά.

Καὶ ἔτσι ὁ Μπίλ Μπατίστας, 34 ἐτῶν, πρώην πεζοναύτης, ἀποφάσισε νὰ ἐγκατασταθῇ στὴν Ἑλλάδα καὶ νὰ πούλᾳ ψητὰ κοτόπουλα. Ἦταν βέβαια μιὰ περιπέτεια, ποὺ ἐκκλίνει μέσα τῆς πολλῆς μικρότερης.

Μιὰ ἐβδομάδα ἀφ' ὅτου ἀρχισε νὰ λειτουργῇ τὸ μπάρ, ὁ Μπίλ πρόσεξε ἕναν ὑπάλληλο ποὺ δὲν τὸν εἶχε ξαναδῇ.

—Ποιὸς εἶναι αὐτός; ρώτησε τὴν γυναῖκα του.

—Δὲν ξέρω, τοῦ εἶπε ἐκεῖνη. Νόμισα πὼς ἐσὺ τὸν προσέλαβες.

—Φώναξέ τον καὶ ρώτα τον ποιὸς τὸν προσέλαβε.

Τὸ γκαρσόνι πλησίασε καὶ ἀρχισε νὰ μιλᾷ σὲ μιὰ ἀκατάληπτη γλώσσα, ποὺ θύμιζε κάπως τὰ σλάβικα.

—Τί γλῶσσα μιλᾷ; ρώτησε ὁ Μπίλ. Ὁ ἀνθρωπάκος ἐπανέλαβε τὴν ἰδια ἀκατάληπτη φράση.

—Λέει ὅτι μιλᾷ ἀγγλικά, ἐξήγησε ἡ γυναῖκα τοῦ Μπίλ.

—Ποιὸς τὸν προσέλαβε; ρώτησε ὁ Μπίλ.

Ὁ ἀνθρωπάκος, ἐπανέλαβε τοὺς γρυλλισμούς του.

—Κανένας, εἶπε ἡ γυναῖκα τοῦ Μπίλ. Λέει ὅτι μόνος του ἦλθε. Λέει ὅτι περνοῦσε ἀπ' ἐξῶ καὶ εἶδε τὸ μαγαζί. Μῆλκε μέσα κ' ἐπιάσε δουλειά...

Ἔτσι ὁ Μπίλ ἦλθε σ' ἐπαφὴ μὲ τὴν ἑλληνικὴ νοοτροπία. Δὲν τὸν τρώμαζε, ὅμως, ὅπως συμβαίνει μὲ πολλοὺς Ἀμερικανούς. Ἐδῶσε τὴν μάχη του καὶ τὴν κέρδισε. Πρὶν μερικὲς μέρες πούλησε τὸ ὑπ' ἀριθ. 1.000.000. του ψητὸ κοτόπουλο καὶ τώρα ἡ ἑλληνικὴ πραγματικότητα γιὰ τὸν κ. Μπίλ Μπατίστα, 38 ἐτῶν, πρώην πεζοναύτη, διαγράφεται ὡς ἑξῆς:

Μεταξύ μας

ΤΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ ΤΗΣ ΒΕΡΑΣ

★ **ΚΟΜΨΕΣ, ΚΟΜΨΟΤΕΡΕΣ**, κομψότητες... Κάθε Νέον Ἔτος, μαζὶ μὲ βραβεῖα καὶ παράσημα, ἀρχίζουν οἱ κατάλογοι μὲ τὰς «διακριθείσας προσωπικότητες». Κάθε τόσο καὶ ἐμεῖς, ἐδῶ στὴν Ἀθήνα, ἀγωνιζόμεθα νὰ τακτοποιήσῃμε ἕναν τέτοιο κατάλογο, πρᾶγμα σχεδὸν ἀδύνατον. Πάντως, ἂν ἐπρόκειτο νὰ ψηφίσω, θὰ ἔλεγα δι' ἡ κ ο μ ψ ὅ τ ε ρ η Ἀθηναία εἶναι ἡ Κα Καίτη Ἀλεξ. Ἀργυροπούλου, τῆς ὁποίας τὸ γούστο, ἡ ἀπίθανα νεανικὴ οὐλουέττα καὶ ἡ τόλμη εἰς τὸ ντύσιμο θὰ τῆς εἶχαν χαρίσει θέσιν στὴν πρώτη παγκόσμια σειρά, ἂν ζούσε σὲ καμμιὰ Νέα Ὑόρκη, Λονδίνο ἢ Παρίσι...

★ **ΜΕ ΔΟΣΕΙΣ**... πωλοῦνται στὸν τόπο τῶν πλουσίων (στὴν Γερμανία — ποῦ ἄλλου;) καὶ τὰ ἀεροπλάνα. Στὸ Ἔσσαν μιὰ Τράπεζα ξεκίνησε αὐτὴ τὴν νέα ἐπιχείρηση καὶ ἤδη διέθεσε τὰ 50 πρῶτα ἰδιωτικὰ ἀεροπλάνα...

★ **ΠΟΙΟΙ** ἔχουν ἀκόμη τοὺς πύθονες ὁράτους ὁρῶντες; Ἄς μὴ ψάχνετε. Πάντοτε οἱ Γάλλοι! Καὶ ὄχι μόνον οἱ γεροντιότεροι. Θυμᾶμαι τί ἐντύπωση εἶχαν κάνει οἱ θανμάσιοι τῶν τῆς «προμερῆς νέας» Φρανσουά Σαγκάν, διὰν πέρασε ἀπὸ τὰς Ἀθήνας...

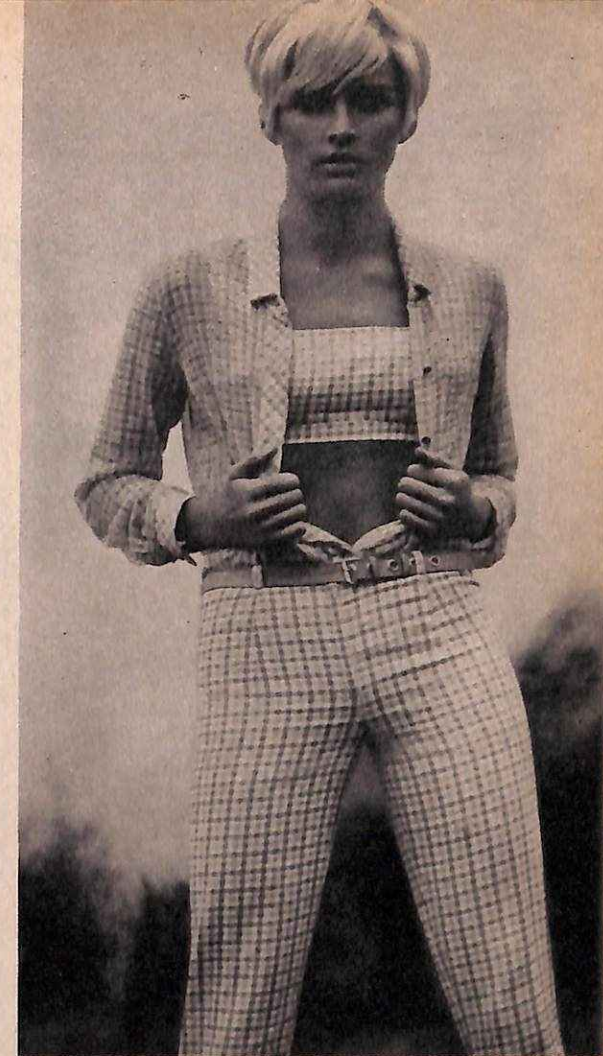
★ **ΠΑΤΑΤΕ** τὸ κουμπί... καὶ τὸ κρεβάτι δολοκλήρο ἀρχίζει νὰ τολαντεύεται μαλακά, σὰν πελώρια κοινία!.. Ἀλλὰ μιὰ ἐφεύρεση καὶ νὰ ὑπερνηκηθῇ ἡ ἀσθένεια τῆς ἐποχῆς, ἡ ἀϋπνία τῶν μεγάλων...

★ **ΠΟΛΛΟΙ ΤΡΩΝΕ**,... καὶ δὲν ἔχουν ἄδικο (καὶ ἂς ξαφνιάζονται ἄλλοι), τὶς φλούδες καὶ τοῦ πορτοκαλιοῦ καὶ τοῦ μανταρινιοῦ καὶ τοῦ λεμονιοῦ. Οἱ εἰδικοί διαιτολόγοι ἀναγνωρίζουν ὅτι αὐτὸ τὸ μέρος τοῦ φρούτου ἔχει θησαυρίσει τὸν περισσότερο ἥλιο καὶ περιέχει τὶς πύθονες βιταμίνες...

★ **ΜΙΚΡΗ ΑΓΓΕΛΙΑ**, ποὺ δημοσιεύθηκε σὲ ἀγγλικὴ ἐφημερίδα:

«Ζητεῖται ὑπηρετής, ἐτῶν 16 - 20, γιὰ μεγάλη οἰκία, στὸ Λονδίνο καὶ στὴν ἐξοχή. Ὁφείλει νὰ εἶναι τίμιος καὶ διακριτικός. Πείρα δὲν χρειάζεται. Γράψατε Πόσι - Ρεσιάντι. Τὰ νέα παιδιὰ ποὺ ἔγραψαν ἢ, πὺδ σωστά, ὁ νέος ποὺ ἐνεκρίθη θὰ εἶχε τὴν ἐκπλήξη τῆς ζωῆς του. Ἡ μεγάλη οἰκία ἦταν τὰ Ἀνάκτορα τοῦ Μπάκιγγχαμ, ποὺ ἀναζητοῦσαν νέον ὑπηρετή γιὰ τοὺς δύο μικροὺς πρίγκιπες Ἀντωνίου καὶ Ἐντουαρτ...

★ **«ΝΤΙΣΚΟΤΕΚ»**... Ὑπάρχει καμμιὰ, μὲ ρωτοῦν, σὺς Ἀθήνας; Καὶ ἀπαντᾷ: «Ὁχι. Τὸ μπαράκι, ποὺ ἔχει ἕνα γραμμοφῶνο καὶ μερικὲς πλάκες, δὲν ἔχει καμμιὰ σχέση μὲ τὴν ἀτμόσφαιρα ποὺ δημιουργεῖται σὲ νέα αὐτὰ μικρὰ χορευτικὰ κέντρα, διπλὸν εἰδικὲς ἡχητικὲς ἐγκαταστάσεις καὶ εἰδικὸν ἄνθρωποι, ποὺ τὶς παρακολουθοῦν, προσφέρουν μουσικὴ ἀπὸ δίσκους μὲν, ἀλλὰ τόσο καλοὺς καὶ τόσο καλὰ διαλεγμένους, ὥστε πρᾶγματι ἀντιμαρτυροῦν καὶ τὶς καλύτερες ἀρχήστρες...

Στολή... 1966

Τὸ μοντέρνο αὐτὸ κορίτσι, μὲ τὸ ὥραίο γυμνασμένο σῶμα, φοράει παντελόνι (μὲ μοντέρνα κοψιὰ καὶ χαμηλὴ μέση), ἕνα μπλουζὸν ἀπὸ τὸ ἴδιο ὕφασμα, πάνω ἀπὸ ἕνα μπικνὶ ἀσορτί, καί... περρούκα! (γιὰ νὰ εἶναι «εκτενισμένη» μετὰ ἀπὸ τὴν θάλασσα...).

★ **ΜΠΕΡΓΚΜΑΝ**... Ἐπῆρα κ' ἐγὼ νὰ ἰδῶ τὴν τελευταία ταινία τοῦ Μπέργκμαν «Μέσα ἀπὸ τὸν σπασμένο καθρέφτη», συγκλονιστικὴ δημιουργία, ποὺ γνωρίζει καὶ ἐξαιρετικὴ ἐμπορικὴ ἐπιτυχία. Ποιὸς δὲν μποροῦσε νὰ μαντέψῃ ὅτι, χάρις στὴν περσινὴ ἀνόητη ἐπίθεση τῆς ἀμαθείας, θὰ ξυπνοῦσαν σὲ τέτοιο βαθμὸ ἡ ἀντίδραση καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ μεγάλου κοινού;..

★ **ΠΟΣΟΙ** δὲν θὰ ἠθελαν νὰ κάνουν σὺν τὴν Ἑλλάδα! Ἐν ὅτοις, τίποτε τὸ ὁργανωμένο δὲν ὑπάρχει. Πῶς ἐννοεῖται σὺν τὸν Λίβανο, παρὰ σὺν Ὀλνίπο...

★ **ΥΔΙΚΟ** ἀπὸ τὰ ὀραϊότερα καὶ πύθονα, εἶναι ἡ φορμάκι, ὑπὸ τὶς διαφορὰς μορφές της... Ἀλλὰ γιατί, ἀραγε, νὰ πρέπει νὰ διατίθεται πάντοτε σὲ τόσο μεγάλα σχήματα, ποὺ δὲν μπορεῖ οὔτε νὰ μεταφερῇ ὁ κοινὸς ἀγοραστής; Τὸ πρῶτο κατὰστημα ποὺ θὰ πούληση φορμάκιες σὲ μικρότερα τεμάχια, θὰ κἀνῃ, τὸ πιστεύω, χρυσὴ δουλειά!

★ **ΑΠΟ ΤΟ ΔΕΥΚΩΜΑ ΜΟΥ**: «Πιστεύω ἀπόλυτα στὴν τύχη. Ὅσο πιστεύω περισσότερο (καὶ ὅσο ἐργάζομαι περισσότερο) τόσο περισσότερη τύχη ἔχω...

Πῶλ Γκέττυ

Βέρα

“Ο φυλακισμένος έχει το δικαίωμα νά....”

ΣΥΝΤΕΧΝΕΙΑ ΑΠΟ ΣΕΛ. 31

νείς, εκτός από τις άοριστες απειλές του αξιωματικού του στρατοπέδου ότι θα μάς ελαττώσουν την μερίδα του φαγητού. Έτσι περνούσαμε το μισό πρωί με το να τσακωνόμαστε και να φλυαρούμε γύρω από την φωτιά. Η εργασία ήταν βαρειά, αλλά περισσότερο μάς πείραζαν το κρύο και τα άκατάλληλα εργαλεία. Κάθε μέρα έπρεπε να κόψουμε ώριμην ποσότητα ξύλων, που ήταν όμως τόσο κομικά μεγάλη, ώστε κανείς δεν φρόντιζε να την φθάσει.

Το μεσημέρι γυρίζαμε στην αίθουσα έστιατορίου για φαγητό. Πάλι λαχανόσουπα και λίγη «κάσα». Τό απόγευμα, εργασία όπως και το πρωί. Ένα απόγευμα πείσαμε τους σκοπούς να ξεκινήσουμε για τον γυρισμό στις 4.30', αντί για τις 5. Περιπατήσαμε γρήγορα, για να φθάσουμε στην πύλη πριν από τις άλλες ομάδες. Εκεί, ενώ περιμέναμε να έρθει η σειρά μας να μετρηθούν, μαζέψαμε από το χιόνι τις πατάτες που περνώνατε είχε ρίξει για μάς η ομάδα που μετέφερε τα τρόφιμα, και τις κρύψαμε στα ρούχα μας. Η έρευνα όμως ήταν εξαιρετικά αυστηρή: εκείνο το απόγευμα, κ' έτσι μάς βρήκαν τις περισσότερες πατάτες. Το χειρότερο ήταν ότι μέσα στο ποικωμισμό μου βρήκαν το σημειωματάριο, όπου ανέγραφα τραγούδια της φυλακής.

Ο σκοπός κοίταζε το σημειωματάριο, όπου, μαζί με τα άλλα, ήταν γραμμένο ένα τραγούδι που ειρωνεύονταν τα σοβιετικά δικαστήρια μετά κοίταζε έμένα. Ήμουν βέβαιος πως δεν θα μου το έδινε πίσω. Παρ' όλα αυτά, μου το γύρισε προειδοποιώντας με:

—Μην καταπιάνεσαι με τραγούδια, την ώρα που υποτίθεται ότι εργάζεσαι.

Από πολλές πλευρές, το στρατόπεδο ήταν καλύτερο από τις κλειστές φυλακές. Άν και το περιβάλλον ήταν άσχημο, ιδιαίτερα, μάλιστα η τροφή, η ζωή ήταν σχετικά άνεκτη και η πειθαρχία όχι αυστηρή.

Οι περισσότερες παραβάσεις μας ήταν το να φέρναμε κρυφά πράγματα απ' έξω, δωροδοκώντας τους σκοπούς και άλλες «ελεύθερες ψυχές», όπως τις νοσκόμενες του στρατοπέδου, και το να κλέβουμε τα έφοδια του στρατοπέδου. Τον Φεβρουάριο οι κλοπές λαχανικών από την αποθήκη πήραν μεγάλη έκταση, και έτσι ο Φάζι, ένας τυχοδιώκτης που ήταν γνωστός σαν ο μεγαλύτερος πατατοκλέφτης του στρατοπέδου, απέκτησε ανάλογα ακόμη μεγαλύτερη φήμη. Ο Φάζι ήταν ένας αδύνατος, ζαρωμένος γερο - Άφγανος, που είχε περάσει παράνομα τα σοβιετικά σύνορα για να βρή την τύχη του. Έλεγε πως δούλεψε κυνηγός φιδιών σ' ένα κολλεκτιβιστικό αγρόκτημα στο Καζακστάν, όταν τον κατηγορήσαν και τον καταδίκασαν ότι «πούλησε την κόρη του», ότι, δηλαδή, σύμφωνα με τα έθιμα του Άφγανιστάν, ζήτησε και πήρε δώρο όταν την πάντρεψε. Κατά πόσο αυτό ήταν αλήθεια είναι άγνωστο, όχι μόνο γιατί ο Φάζι μιλούσε ελάχιστα ρωσικά, αλλά και γιατί δεν ήξερε κανείς αν ήταν λίγο τρελλός ή πάρα πολύ θεατρίνος. Ένας από τους αγαπημένους ρόλους του ήταν ο θυμωμένος στρατιώτης. Έβαζε μία κάπα που έμοιαζε με στρατιωτικό μαδύα και, μ' ένα ξύλο που παρίστανε το όπλο, έδινε διαταγές στους στρατιώτες, που ξεραίνονταν στα γέλια όσο τον άκουγαν.

Ο Φάζι κανόνιζε να περνά τελευταίος την πύλη. Έτσι ξέφευγε συχνά την έρευνα. Άν κανένας σκοπός άρχιζε να τον έρευνά, έκανε τον μισοκακόμοιρο:

—Εγώ είμαι ένας καλός μουσουλμάνος και δεν τρώω ποτέ χοιρινό κρέας. Πώς τολμάς να φαντασθείς ότι είναι δυνατόν να γίνω ποτέ κλέφτης;

Ακόμη όμως και όταν μαθεύτηκε τί κλέφτης ήταν, οι σκοποί δεν μπορούσαν να του βρουν τίποτε.

Ένα πρωί του Απριλίου, ο αρχηγός της ομάδας έβω, που ήταν και ο μεγάλος καταδότης του στρατοπέδου, τον είδε να κρύβει πατάτες στις μπόττες του και τον κατήγγειλε στους σκοπούς της πύλης. Τό βράδυ, την ώρα της έρευνας, ο Φάζι άρχισε πάλι τις διαμαρτυρίες.

—Έλα, Φάζι, δώσε τις πατάτες.

—Πολίτα ύπολοχαφέ, είμαι τίμιος άνθρωπος, φοβούμαι τον Άλλάχ. Με προσβάλλετε...

—Έλα, Φάζι, δγάλε τις μπόττες σου.

—Κάνει κρύο, πολίτα ύπολοχαφέ. Θα παγώσουν τα πόδια μου. Ποτέ στην ζωή μου δεν έκλεψα ούτε ένα ξεροκόμματο.

Τόν έπιασαν δυο φρουροί, τον αναποδογύρισαν στο χιόνι και του τραβούσαν τις μπόττες του. Αυτός φώναζε και ώρκιζόταν πως ήταν άθώος. Έπιτέλους βγήκαν οι μπόττες και οι πατάτες σκόρπισαν στο χιόνι. Φρουροί και φυλακισμένοι δεν μπορούσαν επί πολλή ώρα να κρατήσουν τα γέλια τους.

Καθοδήγηση

Οι περιπέτειες του Φάζι έγιναν διδασκαλία στην έδδομαδαία «πολιτική καθοδήγηση», που γινόταν κάθε Πέμπτη απόγευμα στον καυαλισμό. Οι συζητήσεις αυτές ήταν τάχα μαρξιστικο-λενινιστικά σεμινάρια για τις διενείες υποθέσεις και για την ζωή του στρατοπέδου.

Διοικητής: «Εσείς, όπως ξέρετε, είστε μέλη του έγκληματικού στοιχείου, που εξαφανίζεται στην Σοβιετική Ένωση. Γίνετε καλοί άνθρωποι, για να βοηθήσουμε όλοι στο να φτιάξουμε τον κομμουνισμό».

Τό καθήκον του διοικητού ήταν να μάς κάνει διαλέξεις για τα άσχημα του καπιταλισμού, αλλά σπάνια σκοτιζόταν να προσετοίμαζε μία σωστή διήλιτα. Άντί γι' αυτό, ρωτούσε:

—Εσείς, που άκούτε ραδιόφωνο και διαβάζετε εφημερίδες, ξέρετε να μάς πείτε τί πάνε να κάνουν οι Άμερικανοί στο Βιετνάμ;

Άλλα κανείς δεν σκανωνάν να μιλήσει για το Βιετνάμ. Τό ενδιαφέρον ήταν για τα δικά μας προβλήματα.

Την Πέμπτη αυτή ο συνταγματάρχης κάλεσε κοντά του τον Φάζι κι άρχισε, μισοαστειά, - μισοσοβαρά, να τον συμβολεύει:

—Τί διάβασα για σένα, Φάζι, στην αναφορά; Τί άρκειόσουσαν πως είσαι τίμιος άνθρωπος;

—Πολίτη συνταγματάρχη, είναι η πρώτη φορά στην ζωή μου, η πρώτη φορά. Όρκίζομαι, δεν ξέρω καθόλου πως μπήκαν αυτές οι παλιπατάτες στις μπόττες μου.

Ακόμη κι ο συνταγματάρχης γέλασε.

Οι στρατιώτες, φυσικά, είχαν διαταγή να φροντίσουν ώστε να σταματήσουν οι κλεισιές, αλλά δεν έδειχναν πολύ ζήλο σ' αυτό. Οι περισσότεροι μάς μεταχειρίζονταν μάλλον σαν συναδέλφους, παρά σαν κατωτέρους και πολλοί έδειχναν συμπάθεια για τον «Άμερικανιέτς», όταν δεν ήσαν μπροστά κανείς άνωτερος. Ακόμη και οι στρατιώτες που με ύποπτευονταν για κατάσκοπο μου φέρνονταν με καλωσύνη.

—Δεν μπορώ να πιστέψω πως έστειλαν έναν Άμερικανό σ' αυτούς, τους τόπους για ένα τροχαίο δυστύχημα, μου είπε κάποιος.

—Μην στενοχωριέσαι, Πέτσα. Άν υποθέσωμε πως κατασκόπευα κ' εγώ για την πατρίδα μου, δεν θα μιλούσα ποτέ, μου έλεγε άλλος.

Φυσικά, μερικοί φύλακες ήταν περισσότερο άκατάδεκτοι από τους άλλους, αλλά δεν τους είδα να κτυπούν ή να φέρνουνται δάβαρα και ασπιστικά. Μερικοί φυλακισμένοι ήταν απείθαργοι, έβριζαν στρατιώτες και αξιωματικούς και δεν ήθελαν να πηγαίνουν στην εργασία. Τους έκλειναν στα πειθαρχεία, που δεν είχαν ούτε θέρμανση, ούτε καμιά επίπλωση. Άλλα σπάνια τους κτυπούσαν. Φαίνεται ότι είχαν διαταγές να μη χρησιμοποιούν δία και οι φυλακισμένοι είχαν πάψει να φοβούνται.

Ένα χαρακτηριστικό του σοβιετικού πειθαρχικού συστήματος είναι το λεπτομερές σύστημα διαμαρτυρίας στους άνωτερος. Αυτό μάς προστάτευε από την κατάφωρη κακομεταχείριση. Οι διαμαρτυρίες έπρεπε να σταλούν έγγραφως στις δικαστικές αρχές ή σε άνωτερες στρατιωτικές αρχές έβω από το στρατόπεδο. Υπήρχε όμως και απλούστερος τρόπος. Άνωτεροι αξιωματικοί και πολιτες εισαγγελέες έρχονταν τακτικά στο στρατόπεδο, άκουγαν παράπονα και έδιναν πρόθυμα νομικές συμβουλές. Στις κλειστές φυλακές αυτό γίνεται μία φορά τόν μήνα. Είναι φανερό ότι οι αρχές έχουν την υποχρέωση από τόν νόμο να άκούουν τα παράπονα και οι φυλακισμένοι δεν φοβόνταν να λένε τα παράπονά τους ακόμη και

μπροστά στους ύπαλλήλους του στρατοπέδου «Ο φυλακισμένος έχει το δικαίωμα νά...». Σ' αυτό δίδεται μεγάλη σημασία στις σοβιετικές φυλακές, τουλάχιστον στα χαρτιά, άν όχι στην πράξη. Και οι φυλακισμένοι παίρνουν το δικαίωμά τους αυτό στα σοβαρά και τρέχουν να διαμαρτυρηθούν όταν, π.χ., παραβιάζονται οι μερίδες του συσσιτίου.

Οι αρχές τότε ικανοποιούν και τότε δεν ικανοποιούν τα παράπονα, αλλά πάντα εξετάζουν και συντάσσουν εκθέσεις. Άκόμη σημαντικότερο είναι το ότι μία διαμαρτυρία μπορεί να φθάσει εύκολα στις άνωτερες ανεξάρτητες αρχές, κι αυτό αναγκάζει την διοίκηση τών φυλακών να προσέχει στο να μη καταπατή τα δικαιώματα τών φυλακισμένων. Η «νομιμότητα» στην λειτουργία τών στρατοπέδων είναι κάτι που τó σέβονται όλοι, από τόν διοικητή ως τόν τελευταίο φρουρό. Άκουγα συχνά ότι εκείνος που έφερε την κατάσταση αυτή ήταν ο Κρούσσεφ. Παλαιότερα οι φυλακισμένοι είχαν φρικτή μεταχείριση και δεν είχαν τόν τρόπο να διαμαρτυρηθούν:

Ένας παλιός Ισπανός κρατούμενος μου είπε: —Ό τόπος αυτός είναι παράδεισος, άν θυμηθώ κανείς τί γινόταν επί Στάλιν.

Παρ' όλα αυτά, όσο περνούσε ο καιρός, άισθανόμουν να άπομονώνωμαι σαν άνθρωπος. Είχα συνάψει φίλιες με πολλούς φυλακισμένους και φρουρούς, αλλά δεν είχαν έμπιστοσύνη σε κανέναν. Σ' όλο το στρατόπεδο βασίλευε τó πνεύμα της δυσπιστίας. Αυτό τó είδα από την ημέρα που έφθασα, τόν Νοέμβριο τού 1963. Ένας Κορεάτης φυλακισμένος, που ήταν ο «αρχηγός» στο παράπηγμά μας, με πήρε κατά μέρος και μου είπε:

—Πέτσα, μην έμπιστεύεσαι σε κανένα. Κράτα τó στόμα σου κλειστό. Δεν υπάρχουν φίλοι σ' αυτόν τόν τόπο.

Η συμβολή αυτή ήταν χρήσιμη, άν και μου είχε δοθεί για άλλο λόγο. Τό νόημα τού Κορεάτη ήταν ότι μπορούσα να έμπιστεύωμαι τουλάχιστον σ' αυτόν. Σε λίγο όμως έμαθα ότι ήταν περίφημος «στούκατς» (σπιούνης) και άηθε σ' ένα δικτυο που ήταν άπλωμένο σ' όλες τις ομάδες και τα παράπηγματα τού στρατοπέδου.

Καταλαβαίνοντας τις ύποψίες μου, ο Άμερικανός Νιού Νέντυ άποτραβήχτηκε από μένα, αλλά πήραν άλλοι την θέση του. Ιδιαίτερα νεαροί φυλακισμένοι με πλησίαζαν άπρόσκλητοι, να πάμε μαζί ως την αίθουσα τών συγκεντρώσεων ή γιά να με καλέσουν στο τσάι. Κάθονταν στο κρεβάτι μου και μου έκαναν ερωτήσεις για τις ιδέες μου ή για τó παρελθόν μου.

—Εγώ, Πέτσα, μισώ τόν κομμουνισμό. Έ-

σύ;

Γρήγορα κατάλαβα ότι τους έστελναν όχι μόνο για να πάρουν πληροφορίες για μένα, αλλά και για να με πείσουν να μη μιλά για τόν έβω κόσμο και ιδιαίτερα για την Άμερική.

—Θά σου δώσω μία καλή συμβουλή, μου έ-πε μία μέρα ένας Ρωσκιινέζος κρατούμενος. Μη λες τίποτε για την Άμερική. Άν σε ρωτήσουν πόσο σ' τοιχίζει ένα αυτοκίνητο, πές πως δεν ξέρεις. Έβω δεν είναι τόπος για να λες την αλήθεια. Άκουσε με και θά γλυτώσης από πολλές σκοτούρες.

Έθνική συνείδηση

Τό ότι ήμουν ο μόνος Άμερικανός ανάμεσα σε πολλούς ξένους, δεν ήταν καινούργιο για μένα. Ο πατέρας μου ήταν σύμβουλος για γεωργικά ζητήματα σε άποστολές της άμερικανικής βοήθειας. Πέρασα πολλά από τα παιδικά χρόνια μου στο έξωτερικό, φοίτησα σε ξένα σχολεία και ήμουν σε θέση να καταλάβω πολλές από τις επικρίσεις τών συμβαθτάν μου για τις Ήνωμένες Πολιτείες. Όταν έφθαναν επίσημες άμερικανικές άποστολές, τά μέλη τους δεν μιλούσαν για άλλο παρά μόνο για τόν «άμερικανικό τρόπο ζωής» και αυτό μου έδινε «έθνική συνείδηση».

Και τώρα είχα ξανά «έθνική συνείδηση». Την φορά όμως αυτή η έθνικότης μου μου προκαλούσε δυο αίσθήματα: Ύπερηφάνεια και στενοχώρια. Ύπερηφάνεια γιατί οι περισσότεροι κρατού-

Μπαρμπαρέλλα

Ο πύραυλος της Μπαρμπαρέλλας και τού Ντιλιάντο, άπορροφημένος από μία πελώρια Μέδουσα τού Δισατήματος, βρίσκεται σε λίγο σε μία πόλη από ζελατίνα. Περιέργα όντα της άγνωστης πολιτείας μπαίνουν στο δισατημόλοιο, για να γνωρίσουν τούς ανθρώπους του.

“Σε καμμιὰ περίπτωση ἑνας δραπέτης δὲν κατῶρδωσε νὰ μείνη ἔξω πάνω ἀπὸ δυὸ χρόνια....”

μενοι μὲ σέβονταν ἐπειδὴ ἦμουν Ἀμερικανός. Στενοχώρια γιὰ τὶς συκοφαντίες ποὺ ἀκούγα ἀπὸ τοὺς καθοδηγητὰς, ἀπὸ τὶς πολιτικές ἐκπομπές, ὅπὸ τὰ ἔδδομαδιαία ἐμαρξιστικολενινιστικά σεμινάρια. Δὲν μπορούσα νὰ μὴν ἀντιδράσω σ' ὅλα αὐτὰ τὰ ψέματα. Αἰσθανόμουν τὴν ὑποχρέωση νὰ ὑπερασπισθῶ τὴν χώρα μου καὶ ξέρω ὅτι πολλοὶ κρατοῦμενοι τὸ περίμεναν αὐτὸ ἀπὸ μένα. Δὲν ἦμουν προπαγανδιστὴς καὶ στὴν πατρίδα μου ἡ πολιτικὴ δὲν μοῦ προκαλοῦσε ἐνδιαφέρον. Ἀλλὰ οἱ ἀμερικανικὲς ἀρχὲς εἶχαν γιὰ μένα ἀποκτήσει τώρα τεράστια σημασία καὶ ἐνοίωθα ὅτι ἦταν καθήκον μου νὰ τὶς προσταψίσω.

Ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρά, εἶχα βαρεθῇ τὴν ζωὴ μου. Ὁ φόβος εἶχε κυριεύσει τὸν χαρακτήρα μου. Τολμοῦσα μερικὲς φορὲς νὰ μιλήσω ξεκαθάρα, ἀλλὰ αἰσθανόμουν ὅτι ἦμουν λιγώτερο εἰλικρινὴς ἀπὸ ὅσο ἔπρεπε νὰ εἶμαι.

Ὁ ἐαυτός μου βρισκόταν ἀνάμεσα σὲ ἀντίθετες δυνάμεις. Τὸ στρατόπεδο ἐργασίας σπερτεῖ τὸν ἄνθρωπο καὶ ἀπὸ τὸ τελευταῖο ἴχνος προσωπικῆς ζωῆς. Καταργοῦνται οἱ προφάσεις καὶ οἱ συμβατικότητες. Οἱ ἀνθρώπινες ἱκανότητες γιὰ τὸ καλὸ καὶ γιὰ τὸ κακὸ, ὁ ἐγωισμὸς καὶ ἡ φιλαλληλία ἦταν συνταυτισμένα μὲ τὶς πρωτόγονες βιοτικές συνθήκες μας. Μερικοὶ φυλακισμένοι ἦταν ἐρπετά, ἔτοιμοι νὰ πουληθοῦν στὸν ὁποιονδήποτε γιὰ λίγη μαρμελάδα ἢ γιὰ ἓνα μολύδι διαρκείας. Ὑπῆρχαν ἄλλοι ποὺ τὸ ἀποκλειστικὸ ἐνδιαφέρον τους ἦταν νὰ μοῦ πάρουν τὸ ταχύτερο ὅ, τι εἶχα.

Ἀντιθέσεις

Ὑπῆρχαν ὅμως καὶ φυλακισμένοι γενναῖοι, ποὺ μπορούσαν νὰ μοιραστοῦν μὲ τὸν ἄλλο καὶ τὴν τελευταία κουταλιά μαρμελάδας ποὺ τοὺς ἔμενε.

Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς στενωτέρους φίλους μου μοῦ ἔλεγαν:

—Μὴν ξεχάσης νὰ γράφεις γι' αὐτὸ, ὅταν θὰ γυρίσης στὴν πατρίδα σου, ἀλλὰ σὲ παρακαλῶ μὴν ἀναφέρης ποτὲ τὸ ὄνομά μου.

Ὅλοι αὐτοὶ ἦταν ἄνθρωποι ποὺ ζοῦσαν ταπεινὴ ζωὴ καὶ ποὺ οἱ ἀτυχίες ποὺ φαίνονταν μάλον νὰ πολλαπλασιάζουν τὰ καλὰ τοὺς αἰσθη-ματα.

Σὰν χριστιανός, εἶχα πάντα τὴν διαίσθηση τῆς μάχης μεταξὺ καλοῦ καὶ κακοῦ. Πουθενὰ ὅμως ἡ ἀντίθεση αὕτη δὲν ἦταν τόσο ὠμὴ καὶ πραγματικὴ, ὅσο στὸ στρατόπεδο. Ἀλλὰ ἐκεῖνο ποὺ εἶχε ἀκόμη μεγαλύτερη σημασία ἦταν τὸ ὅτι ἔβλεπα τὶς δυνάμεις αὐτὲς τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ νὰ πολεμοῦν μέσα μου.

Ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος ὑπῆρχε ἡ κλίση νὰ εἶμαι γενναῖος καὶ ἀνιδιοτελής — νὰ μοιράζωμαι ὅ, τι εἶχα καὶ ὅ, τι ἐρχόταν μὲ τὰ δέματα ποὺ ἔπαιρνα κάπου - κάπου ἀπὸ τὴν πρεσβεία. Οἱ φίλοι μου δὲν ἦταν Ρώσοι, ἀλλὰ εἶχαν τὴν ρωσικὴ συνήθεια νὰ μοιράζονταν τὸ πᾶν. Μοίραζαν ὅ, τι τοὺς ἔσπελναν μὲ δέματα, ἀκόμη κι ὅταν τὰ δέματα αὐτὰ ἐρχόνταν μὴν φορὰ τὸν χρόνο. Μοίραζαν τὶς πατάτες καὶ τὰ καρότα, ποὺ ἔκλεβαν ἀπὸ τὶς ἀποθήκες ἢ ποὺ ἐμπαίζαν λαθραῖα στὸ στρατόπεδο, παρὰ τὶς ἐρευνες. Ἔδιναν ὅ, τι καλὸ εἶχαν, ἓνα ποικύμιον, ἓναν κονδυλοφόρο, γιὰ νὰ στολί-σουν ἓνα κατὰδικο ποὺ ἀπολύονταν. Ἐπαιρνα μέ-ρος καὶ ἐγὼ σ' αὐτὲς τὶς μοιρασιές. Τὴν ἴδια ὁ-μως ὥρα ἀνεκάλυπτα στὸν ἐαυτὸ μου τὴν τάση νὰ φανῶ τσιγγούνης.

Θεωροῦσα τὸν ἐαυτὸ μου χριστιανὸ καὶ ὅμως δὲν σκεπτόμουν παρὰ μόνο τὸν ἐαυτὸ μου καὶ μάζευα τὶς καρμελῆνες, ποὺ μοῦ φαίνονταν τόσο σπουδαίες ὅταν τὶς κρατοῦσα στὸ στομάχι μου, μὲ μιά μπουκιά ξινὸ μαῦρο ψωμί. Δὲν ὑποστηρίζο-μαστε. Στὴν ἀρχὴ εἶχα χάσει 20 λίμπρες, μὴν σιγὰ - σιγὰ ὁ ὀργανισμὸς μου συνηθίσει στὴν νέα κατάσταση. Παρ' ὅλα αὐτὰ τὰ δέματα, ἡ ζάχαρη, ὅλα τὰ «ὀλικά πράγματα» ἔπαιρναν μεγάλη, δυσανάλογη σημασία στὶς σκέψεις μου. Μισοῦσα τὰ ἐνστικτα, ποὺ μὲ ἔκαναν ὑπολογιστὴ καὶ τσιγγούνη, καὶ ἀνεκάλυπτα ὅτι ἡ ἔδησία μου γιὰ τὰ ἐρπετά τὸν στρατόπεδόν μου ἦταν κατὰ ἓνα μέρος ἀνθρώπινη καὶ γιὰ τὶς ἰδιότητες αὐτὲς τοῦ ἐαυ-τοῦ μου.

Ὅταν δρίσκεται κανεὶς στὴν φυλακὴ, μαθαί-νει πολλὴ περισσότερα γιὰ τὸν ἐαυτὸ του, παρὰ ὅσα γιὰ τὴν ἴδια τὴν φυλακὴ καὶ τὴν ζωὴ της. Καὶ ὅλα ὅσα μαθαίνει δὲν εἶναι τόσο κολακευ-τικά.

Ὅσο περνοῦσαν οἱ μῆνες, τόσο ἡ ζωὴ στὴν φυλακὴ μοῦ φαίνονταν «κανονικότερη», πράγμα ποῦ, ὅπως ὑποθέτω, ἐσήμαινε ὅτι ἐγὼ γινόμουν ὁλοένα λιγώτερο κανονικός. Ἐνοίωθα μιά παρά-ξενη ἀφροντισία. Ἐνα μέρος τοῦ ἐαυτοῦ μου ἦταν ὁ φυλακισμένος Λάντερμαν, ποὺ ἔκοβε ξύλα γιὰ τὸ σοβιετικὸ κράτος καὶ μάζευε καὶ τὴν τε-λευταία κουταλιά «κάσα» ἀπὸ τὴν γαδάβα του. Τὸ σπῆτι μου μοῦ φαίνονταν κατὰ τὸν ὄνειρο, κά-τι ποὺ δὲν ὑπῆρχε στὴν πραγματικότητα. Μόνον ὅταν ἔπαιρνα γράμματα ξαναγύριζα στὴν ζωὴ ἑαφνικά. Καὶ τότε, κοιτάζοντας γύρω τὸ συρμα-τόπλεγμα, τὸ παγωμένο τοπίο, ἀναρωτιόμουν: «Τί ζητῶ ἐδῶ μέσα».

Τὸν Φεβρουάριο ἡ ἐργασία ἔγινε σκληρότε-ρη —μὰς ἔβαζαν νὰ κόβουμε δένδρα στὸ δάσος— καὶ οἱ μερίδες τοῦ φαγητοῦ μικρότερες. Τὸ πρό-γραμμα τοῦ συσσιτίου, μὲ τὶς ἀκριβεῖς ποσότη-τες, ἦταν τοιχοκολλημένο στὴν τραπέζια, ἀλ-λά, ὅπως πολλοὶ κανονισμοί, ἐφαρμοζόταν στὸ γράμμα καὶ ὄχι στὴν οὐσία. Τὰ 50 γραμμάρια κρέας μπορεῖ νὰ ἦταν, ἀνάλογα μὲ τὴν τύχῃ τοῦ καθενός, καὶ σχεδὸν μόνο κόκκαλο. Τὰ 200 γραμ-μάρια οἱ πατάτες ἦταν τὰ μισὰ φλούδες καὶ ἀ-καθαρσίες. Τὸ νὰ πεινάμε μετὰ τὸ «γεῖμα» ἦταν ἄλλο καὶ τὸ κανόνας παρὰ ἡ ἐξαίρεση. Ἡ κουδέντα στὸ στρατόπεδο ἦταν πάντα γιὰ τὸ φαγητὸ καί, μαζί μ' αὐτὸ, γιὰ ἱστορίες ἀποδράσεων, ποὺ πῆ-ραν ἰδιαίτερη σημασία μετὰ τὰ γεγονότα μιάς νύκτας.

Τί τρέλλα!

Κάποτε, μετὰ τὰ μεσάνυχτα, μιά διμοιρία στρατιώτες μῆψαν στὰ παραπήγματα καὶ ἀρχί-σαν νὰ ἐρευνοῦν. Μὰς διέταξαν νὰ ντυθοῦμε καὶ μὰς παρέταξαν ἔξω ἀπὸ τὰ παραπήγματα. Οἱ ἀξιωματικοί, πολλὸ στενοχωρημένοι, ἔκαναν ἀπα-νωτοῦς ἐλέγχους, μὲ βοήθεια τῶν φωτογραφί-ας μας. Σὲ λίγα λεπτὰ ὅλοι ἤξεραν πῶς τρεῖς νεα-ροὶ φυλακισμένοι ἦταν ἀγνοοῦμενοι.

—Τοὺς εὐχομαι καλὴ τύχη, εἶπε ἀναστενά-ζοντας ἓνας Πολωνός, πρῶν ἀξιωματικός, ποὺ στεκόταν πλάι μου. Εἶχαν ξαναδοκιμάσει. Κα-νεὶς ἄλλος δὲν θὰ ἦταν σὲ θέση νὰ τολμήσῃ τέ-τοιο πρᾶγμα, σὰν κι αὐτοῦς.

Μὰς ἔκλεισαν στὸ στρατόπεδο δυὸ μέρες, ἐνῶ οἱ στρατιώτες ἐξακολουθοῦσαν τὶς ἐρευνες. Δὲν εἶχαν ἀφήσει κανένα ἴχνος καὶ ἡ διεύθυνση ἔφθασε νὰ πιστεῖται ὅτι οἱ δραπέτες κρύβονταν μέσα στὸ στρατόπεδο. Οἱ στρατιώτες μὲς ὑά-ζουσαν ἀπὸ παραπήγμα σὲ παραπήγμα καὶ ἐρε-νοῦσαν ἀκόμη καὶ κάτω ἀπὸ τὰ πατώματα. Τὴν τρίτῃ μέρα, πρὶν μὰς στείλουν πίσω στὴν ἐργα-σία, οἱ ἀξιωματικοὶ προσπάθησαν νὰ διασπει-ρουν τὴν φήμῃ ὅτι οἱ δραπέτες εἶχαν συλληφθῇ. Ἀλλες φήμες ἔλεγαν ὅτι ἓνας στρατιώτης ἀπὸ τὴν φρουρὰ εἶχε ἐκτελεσθῇ κατὰ τὴν ὥρα τῆς ἀ-ποδράσεως καί, τέλος, ἄλλες —μὴνες ἀργότε-ρα— ὅτι οἱ δραπέτες εἶχαν πιστῶς σ' ἓνα κολλε-κτιβιστικὸ ἀγρόκτημα στὴν Γεωργία.

Οἱ παλαιότεροι κρατοῦμενοι διηγοῦνται ἱ-στορίες ἐντυπωσιακῶν ἀποδράσεων, ἀλλὰ δὲν ἀ-κουσα καμμιὰ περίπτωση ποὺ ἓνας δραπέτης ἔ-μεινε ἐλεύθερος παραπάνω ἀπὸ δυὸ χρόνια. Ἡ Σοβιετικὴ ἔνωση, μὲ τὰ ἐσωτερικὰ διαβωτήρια, τὶς ἀδελφές παραμονῆς, τὰ διδλάρια ἐργασίας, δὲν εἶναι χώρα ὅπου μπορεῖ νὰ χαθῇ ἓνας κατα-ζητούμενος.

—Βγαίνει ἔξω, ἔλεγε ἓνας κατὰδικος, καὶ εἶναι ζήτημα χρόνου τὸ πότε θὰ σὲ φέρουν πίσω.

Ἐνας ἀξιωματικὸς τοῦ στρατοπέδου τὸ διε-τύπωνε γραφικότερα:

—Τί τρέλλοι! Τὸ σκάζουν ἀπὸ τὸ μικρὸ γιὰ νὰ βρεθοῦν στὸ μεγάλο στρατόπεδο.

Τὸν Μάιο ἡ ὁμάδα μου ἄλλαξε δουλειά. Μὰς πῆγαν σ' ἓνα παγωμένο ποτάμι, σπάζαμε τὸν πάγο σὲ μεγάλα μπλόκ καὶ τὸν φορτώναμε σὲ

αὐτοκίνητα, ποὺ θὰ τὸν μετέφεραν σ' ἓνα ψυγεῖο γιὰ τὸ καλοκαίρι. Ἡ ἐργασία ἦταν σκληρὴ, χω-ρίς διακοπὴ καὶ ἐπικίνδυνη. Οἱ ἀξιωματικοὶ μὰς ἔλεγαν νὰ μὴ σταματοῦμε, γιὰ νὰ μὴ πάθωμε κρυοπαγήματα. Πάντως, ἡ πρωτόγονη αὕτη ἐργα-σία προκαλοῦσε τὴν περιέργειά μου. Νόμιζα ὅ-τι ζοῦσα σὲ ἄλλον αἰῶνα. Ἡ ἐπόμενη ἀπασχόλη-σὴ μὰς ἦταν δουλειὴ τοῦ νοικοκυριοῦ, ποὺ μὰς ἐπέτρεπαν νὰ τεμπελιάζωμε ἀρκετὰ. Τὸν Ἀπρί-λιο, ὅταν ἔλειψαν ἐπιτέλους τὰ χιόνια, μὰς ξα-ναπήγαν στὸ δάσος, γιὰ νὰ συγκυρῶμε τὴν πε-ριοχὴ ποὺ εἶχαμε ὑλοτομήσει τὸν χειμῶνα. Ἦταν ἓνα ἀπὸ τὰ ρομαντικὰ ἐκεῖνα δάση μὲ τὶς σημά-δες, ποὺ ἔχουν ἐξυμνήσει οἱ Ρώσοι ποιηταί. Ἔτσι ἀρχισα νὰ καταλαβαίνω γιατί οἱ Ρώσοι ἀγαποῦν τόσο πολὺ τὶς ἐξοχές τους. Ὁ ἥλιος ἔκαιγε, παν-τὸ ἄνθη, ἀπὸ παντοῦ ἀρώματα. Οἱ μέρες αὐτές, μακριὰ ἀπὸ τὸ στρατόπεδο καὶ τὰ συρματοπλέ-γματα, ἦταν σχεδὸν εὐχάριστες. Μισοκοιμώ-μαστε στὸν ἥλιο, φλυαροῦσαμε, ρουφούσαμε γλυκὸ χυμὸ ἀπὸ κοτσάνια σημύδας καὶ ξαναπέφταμε γιὰ ὕπνο.

Στὸ ἄγνωστο

Ἀντερμαν. Ἐτοίμασε τὰ πράγματά σου. Φεύγεις. Ἡ διαταγὴ αὕτη, ποὺ τὴν περίμενα τό-σο καὶ τὴν φοβόμουν μαζί, δὲν ξέρω γιατί, ἦρθε ὕστερα ἀπὸ μιά τέτοια μέρα. Ἀλλὰ τὴν στιγμὴ ἐκείνη δὲν αἰσθάνθηκα οὔτε φόβο, οὔτε χαρὰ, ἀλ-λά μόνον ἀποφασιστικὴ νὰ ἀντιμετωπίσω ὅ, τι θὰ γινόταν. Φυσικά, κανεὶς δὲν μοῦ ἔλεγε τί σκό-πευαν νὰ μὲ κάνουν. Μὲ γύρισαν στὴν Μόσχα καὶ μὲ ἔκλεισαν στὴν Μπουτιροκάγια, μιά ἄλλη φυλακὴ. Οἱ μῆνες περνοῦσαν ἀργὰ σὰν χρόνια. Μετὰ τὴν κίνηση καὶ τὴν σχετικὴ ἐλευθερία τοῦ στρατοπέδου, ἡ ἀπομόνωση τῆς κλειστῆς φυλα-κῆς νέκρωσε τὶς αἰσθήσεις μου. Παρ' ὅλα αὐτὰ, τόσο μὲ εἶχαν ἀφήσει τὰ συνηθισμένα μου ἀνθρώ-πινα αἰσθήματα, ὥστε ἦμουν εὐχαριστήμενος ποὺ μὲ ἄφηναν μόνο. Ὅταν ἓνας φυλάκας μοῦ πρό-τεινε ἀπὸ συμπάθεια νὰ μοῦ φέρουν ἓνα συγ-κρατούμενο στὸ κελλὶ μου, ἐγὼ ἀνήθηκα. Ἦμουν δέβαιος πὼς θὰ ἦταν κανεὶς καταδότης καὶ θὰ ἔπρεπε πάλι νὰ ἀρχίσω τὸν ρόλο τοῦ καλοῦ, ἀ-θῶου φυλακισμένου, ποὺ ὅμως κρύβει τὶς σκέψεις του.

Τὸν Αὐγούστο τοῦ 1964 μοῦ εἶπαν πάλι νὰ ἐτοιμάσω τὰ πράγματά μου. Ἀλλὰ τότε πιά ἦ-μουν τόσο ἀποχαυνωμένος ἢ τόσο καλὰ μαθημέ-νος στὶς συνθήκες τῆς φυλακῆς, ὥστε δὲν ρώτησα ποῦ θὰ μὲ πῆγαιναν. Ἦμουν ἔτοιμος γιὰ τὸ χει-ρότερο, ἀλλὰ αὕτη τὴν φορὰ ἡ φυλακὴ μου ἦταν τὸ «κέντρο ἐπαναπατρισμοῦ». Ἦταν ἓνα κτίριο ἀπὸ τοῦδλα, ἔξω ἀπὸ τὸν περίβολο τῆς φυλακῆς Ματροσκάγια Τσίσινα, ὅπου οἱ ξένοι, ποὺ ἔχουν ἐκτίσει ποινές, περιμένουν νὰ τακτοποιηθοῦν τὰ διαβατήριά τους.

—Σημαίνει αὐτὸ ὅτι εἶμαι ἐλεύθερος; Μή-πως μοῦ ἔδωσαν χάρη;

—Λυτῶμαι, δὲν μπορῶ νὰ σᾶς πῶ τίποτε, ἦταν ἡ ἀπάντησὴ τοῦ λοχαγοῦ τῆς ἀστυνομίας ποὺ εἶχα ρωτήσῃ. Θὰ σᾶς τὸ πουν ὅταν ἐρῇ ἡ ὥρα. Πρέπει νὰ μάθετε νὰ περιμένετε.

Καὶ εἶχα μάθει θαυμάσια νὰ περιμένω. Τὸ «κέντρο ἐπαναπατρισμοῦ» ἦταν πολυτελέστατο σὲ σύγκριση μὲ τὶς κοινὲς φυλακές. Καμμιὰ δω-δεκαριά ξένοι, μερικοὺς ἀπὸ τοὺς ὁποίους εἶχα γνωρίσει στὸ στρατόπεδο, ζοῦσαν ἀνετα σὲ δω-μάτια γιὰ δυὸ άτομα. Ἦμουν ἐλεύθερος ὅλη μέρα νὰ τριγυρνῶ στὸ λίθινγ - ροῦμ, ποὺ εἶχε τηλεό-ραση κ' ἓνα γραμμόφωνο, ἢ στὴν αὐλὴ καὶ νὰ διαβάζω ἢ νὰ τραγοῦδῶ. Τὸ φαγητὸ ἦταν περι-φνημο. Ξαναπήρα τὸ βῆμα ποὺ εἶχα χάσει καὶ δὲν μοῦ ξυρίζαν πιά τὸ κεφάλι.

Καὶ ὅμως ὅλα αὐτὰ δὲν ἐσήμαιναν πιά τί-ποτε ἢ σχεδόν. Σὲ μιά μέρα συνηθισα τὴν νέα ζωὴ, ἀλλὰ ἔμειναν τὰ αἰσθήματα τοῦ φόβου, τῆς ἀδιανοσίας, τῆς βαριεστημάρας καὶ τῆς δυσπι-στίας. Πέρασε τὸ καλοκαίρι, πέρασε καὶ τὸ φθι-νόπωρο καὶ ἦρθε νέος χειμῶνας.

Στὶς 3 Φεβρουαρίου 1965, ὁ λοχαγὸς μοῦ ἔ-δειξε ἓνα ἔγγραφο. Χάρη ὑπογεγραμμένη ἀπὸ τὸ

Ἀνάτο Σοβιέτ, γιὰ ἀνθρωπιστικούς λόγους. Μοῦ φάνηκε πὼς ὁ λοχαγὸς περίμενε νὰ τοῦ πῶ εὐχαριστῶ. Ἐγὼ ὅμως δὲν αἰσθανόμουν ἄλλο ἀ-πὸ δυσπιστία. Τὸ ἄλλο πρωῒ, ὅταν πῆγαμε στὸ γραφεῖο διαβατηρίων, στὸ κέντρο τῆς Μόσχας, ἦμουν ἐτοιμασμένοι γιὰ ἓνα κόλπο, καὶ δὲν εἶχα ἄδικο. Ὁ λοχαγὸς μὲ εἶχε πᾶει ἐκεῖ πολλὲς ὥρες πρὶν ἀπὸ τὴν ὥρα ποὺ ἡ ἀμερικανικὴ πρεσβεία περίμενε τὴν ἀπόλυσή μου, ὥστε νὰ δοθῇ καιρὸς στοὺς Σοβιετικοὺς δημοσιογράφους νὰ μιλήσουν μαζί μου, πρὶν συναντήσω ἀντιπροσώπους τῆς πρεσβείας καὶ Δυτικούς ἀνταποκριτὰς.

«Κύριε Λάντερμαν, εἴχατε μιά μάλλον δυσά-ρεστη περιπέτεια στὴν Σοβιετικὴ ἔνωση. Πέστε μου ποιὲς εἶναι οἱ ἐντυπώσεις σας ἀπὸ τὴν ζωὴ τῆς φυλακῆς; Δὲν σᾶς μεταχειρίσθηκαν καλὰ?»

Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι οἱ ἐντυπώσεις μου ἦταν

πάρα πολὺ συγκεκριμένες καὶ ἀντιφατικές, ὥστε νὰ μὴν μπορέσω νὰ ἀπαντήσω μὲ μιάς. Καὶ ἀπὸ κά-ποια πλευρὰ μὲ μεταχειρίσθηκαν καλὰ. Δηλαδή δὲν μὲ μεταχειρίσθηκαν σκληρότερα ἀπὸ τοὺς Σοβιετικοὺς φυλακισμένους. Ἀλλὰ ἐκεῖνο ποὺ ἔ-ζησα στὶς φυλακὲς ἐπέβεβαίωσε τὶς παρατηρήσεις ποὺ εἶχα κάνει γενικά γιὰ τὴν σοβιετικὴ ζωὴ σὰν περιηγητῆς. Πάρα πολλὰ ἀπὸ τὰ ἐπιτεύγματα τῆς χώρας χάνουν τὸ νόημά τους ἐξ αἰτίας τῆς ἀμοιβαίας δυσπιστίας. Τὸ ἀνθρώπινο πνεῦμα πα-θαίνει διάβρωση καὶ συμπτύσσεται ἀπὸ τὴν ἀ-νάγκη νὰ δρίσκεται πάντα σὲ ἐπιφυλακὴ.

Στὶς 4 Φεβρουαρίου, 16 μῆνες καὶ ἑπτὰ ἡ-μέρες μετὰ τὴν καταδίκα μου, ἦρθε καὶ μὲ συνάν-τησε ἓνας χαμογελαστός Ἀμερικανὸς διπλωμά-της καὶ φύγαμε μακριὰ μὲ τὸ ἀμερικανικὸ αὐτο-κίνητο, ποὺ μοῦ φαίνονταν κατὰ τὸ ἀπίθανο, γιὰ ἓνα πλούσιο γεῖμα στὴν πρεσβεία. Τὸ ἐπόμενο

«ἔμα» ἦταν νὰ βρεθῶ στὸ ἀεροδρόμιο Κένεντυ τῆς Νέας Ὑόρκης.

Τώρα ξέρω ὅτι ἔμαθα πολλὰ ἀπὸ τοὺς μῆνες ποὺ πέρασα στὶς σοβιετικὲς φυλακές. Αὐτὸ μὲ βοήθησε στὸ νὰ ὀριμᾶσω. Οἱ συγκρατούμενοί μου μοῦ ἔλεγαν, μὲ εἰλικρίνεια, ὅτι γιὰ νὰ κατα-λάβῃ κανεὶς ὅπως χρειάζεται τὴν ζωὴ, πρέπει νὰ περάσῃ τουλάχιστον ἓνα χρόνο στὴν φυλακὴ. «Ἡ φυλακὴ εἶναι πανεπιστήμιο καλύτερο ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ ἔχετε στὶς Ἠνωμένες Πολιτείες».

Ἀλλὰ τὴν πρώτη περίοδο μετὰ τὴν ἐπιστροφή μου ἐνοίωθα ἄκεφος, ἀνήσυχος καὶ σὰν χαμένος. Ἡ ἀνακούφιση, ὕστερα ἀπὸ τόσο μακρὺ περιο-ρισμὸ, δὲν ἴσχε παρά σιγὰ - σιγὰ. Στὴν ἀρχὴ δὲν ἤθελα νὰ μιλῶ σὲ κανένα. Ἦθελα νὰ μὲνω μόνος. Νὰ περπατῶ μόνος στοὺς δρόμους. Αὐτὸ ἦταν τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀπανθρωποποιήσεως.

ΑΠΟ ΤΟ 1627...

ΤΟ

Haig

SCOTCH WHISKY

..ΕΝΘΟΥΣΙΑΖΕΙ!!!

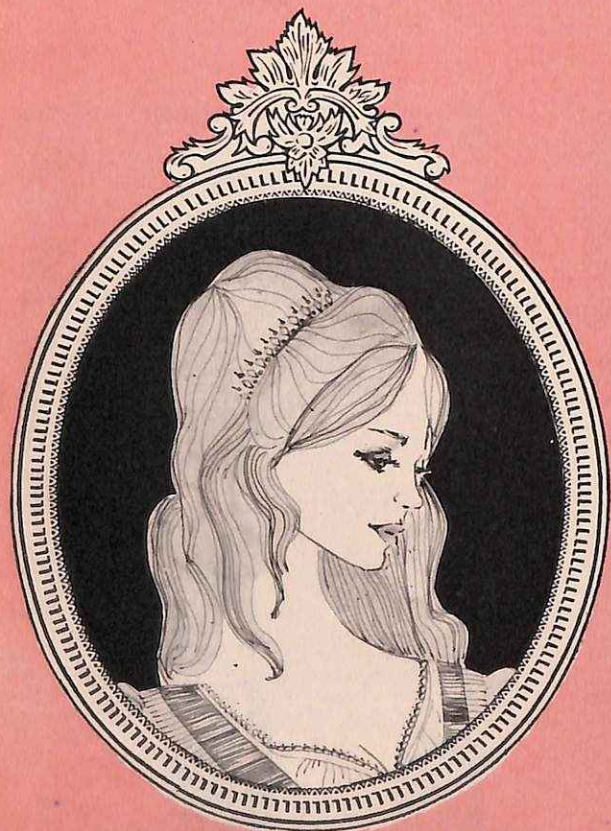
125

ΧΡΟΝΙΑ Ο

ΠΑΥΛΙΑΔΗΣ

ΚΑΝΕΙ

ΣΟΚΟΛΑΤΑ

14

Ματιέ, βασίλειο από την γλάστρα που βρισκόταν εκεί και γύρισε στην αγκαλιά του.

—Γιατί ό άρχοντας Γκαρνέν μās χάνει την τιμή νά σέ ζητήση γιά σύζυγο. Χθές πήγα νά τόν δω και μού έξέθεσε όλο του τό σχέδιο... πού δέν έχω νά φέρω αντίρρηση. Τό έπαναλαμβάνω, είναι μιά πολύ μεγάλη τιμή.

—Αντε!... τόν διέκοψε ή Ζακέτ. Μην προσπαθής νά έπηρεάσης αυτό τό παιδί.

—Δέν την έπηρεάζω, είπε ό Ματιέ άνυπόμονα. Δέν είμαι κι ό ίδιος δέβαιος άν έπιθυμώ αυτόν τόν γάμο, πού μέ φοβίσει. Λέω δ,τι είναι, κι αυτό είναι όλο. Τί γνώμη έχεις μικρούλα μου;

—Η κοπέλλα έμενε βουδύ. Ήταν δα και τόσο μεγάλη ή έκκληση. Φαινόταν ότι από την περασμένη μέρα ό θησαυροφύλακας είχε άπορασίσει νά εισβάλει στην ζωή της. Τής άρεσε όμως νά μαθαίνει τά πράγματα κατ'άδρας και γι' αυτό έκανε κι άλλες ερωτήσεις.

—Γιά ποió λόγο θέλει νά μέ παντρευτεί ό άρχοντας Γκαρνέν; —Καθώς φαίνεται σ' αγαπάει, είπε ό θεός Ματιέ, ύψώνοντας τούς ώμους. Αυτό πραγματικά δέν είναι κάτι ν' άπορή κανείς. Μού είπε πώς δέν είχε δη ποτέ πιά όμορφη κοπέλλα και έξω πολλούς πού έχουν την ίδια γνώμη. Τί νά τό άπαντήσω;

Γιά μιά φορά ακόμη ή Ζακέτ μίλησε στην μέση.

—Τρέχεις πολύ γρήγορα, Ματιέ! Όλα αυτά είναι ξαφνικά, αναπάντεχα γι' αυτή την μικρή. Πρέπει νά της άφήσης καιρό νά συνηθισή σ' αυτή την ιδέα...

Νά συνηθισή; βέβαια έπρεπε νά συνηθισή ή Κατερίνα. Στόν πιστό καθρέφτη της μνήμης της έδλεπε νά εμφανίζεται ή εικόνα, κάποις άνησυχιακής, τού Γκαρνέν ντε Μπραζέ, τό ψυχρό του πρόσωπο, τό μοναδικό εκείνο μάτι και αυτό τό έπιβλητικό, τό παγερό ύψος. Είχε την εμφάνιση ενός προσώπου ταπεινότητας, πού είχε ζωντανέψει ξαφνικά μαγικά. Δέν

παντρεύεται κανείς ένα πρόσωπο ταπεινότητας.

—Έκτιμώ την τιμή πού μου γίνεται, είπε χωρίς νά διατάξω, θά δελήσετε όμως νά πητε στόν άρχοντα ντε Μπραζέ πώς δέν έχω όρεξη νά παντρευτώ. Δέν τόν αγαπώ, καταλαβαίνετε... αυτό, όμως, είναι περιττό νά τού τό πητε.

—Αρνείσαι;

—Ο Ματιέ τά είχε χαμένα. Περιέμενε έκκληση, μιά θαυμάσια άπορία και ίσως κάποιος θαυμασμός. Ή αίτηση σέ γάμο ενός τόσο πλουσίου και τόσο ισχυρού προσώπου μπορούσε νά γοητισή μιά δειλή κοπέλλα κάτω από τό βάρος της τιμής και της χαράς. Νά άπορριφθή όμως μιά τέτοια αίτηση τόσο ξεκαθάρα και χωρίς καμιά έξέταση ήταν κάτι πού σ' έκανε νά πέσης άνάσκειλα. Ή Κατερίνα καθισμένη τώρα δίπλα στην μητέρα της, πού της είχε πάρει τό χέρι, δέν φαινόταν ούτε καταβλημένη, ούτε συγκινημένη. Ή όμορφη, άγνή ματιά της, είχε μείνει πολύ ήρεμη, πολύ καθαρή. Ή φωνή της ήταν ήσυχη καθώς άπαντούσε σιγά:

—Φυσικά άρνούμαι! Μέχρι σήμερα άρνήθηκα όλες τις άλλες προτάσεις πού μου κάνατε γιατί δέν αγαπούσα τούς ύποψήφιους γαμπρούς. Δέν αγαπώ περισσότερο τόν άρχοντα ντε Μπραζέ. Λοιπόν άρνέμαι νά τόν παντρευτώ...

Η άλάφεντη αυτή λογική δέν φάνηκε νά άρέσει στόν Ματιέ πού συνοφύωνε. Ή μεγάλη ζάρα άνάμεσα στά φρύδια του, έγινε ακόμη πιά θαυμάσια. Δίστασε γιά λίγο, κι έπειτα πρόσθεσε:

—Σκέφθηκες πώς θά είσαι ή πιά πλούσια κυρά τού Ντιζόν, ή καλύτερα στωλισμένη; Θά βασιλεύς σ' ένα ύπεροχο σπίτι, θά έχεις πλήθος τωναλέττες από εκείνες πού όνειρεύεσαι, στολίδια βασίλισσας, ύπηρέτριες, θά πηγαίνεις στην Αύλη...

—... και, τόν διέκοψε ή Κατερίνα, θά κοιμάμαι κάθε νύχτα δίπλα σ' έναν άνδρα πού δέν αγαπάω. —Οχι, θεέ μου. Μην έπιμένετε. Ή άπάντησή μου είναι όχι.

—Αντυχώς, είπε ό Ματιέ, χωρίς νά κοιτά την άνηψιά του, δέν έχεις την δυνατότητα ν' άρνήθης. Πρέπει

νά παντρευτείς τόν Γκαρνέν ντε Μπραζέ. Είναι διαταγή.

Ή λέξη αυτή έκανε την Κατερίνα νά χάσει την ψυχραιμία της. Πήδηξε όρθια, άντιμετώπισε τόν Ματιέ άνάβοντας από όργη πού κοκκίνισε τά μάγουλά της και έκανε νά λάμψουν τά μάτια της.

—Διαταγή; πραγματικά; και ποια;

—Τού άρχοντα δούκα. Νά, διάβασε!.

Και από μιά κασσετίνα πού ήταν άνοιγμένη στό τραπέζι, ό Ματιέ έβγαλε μιά μεγάλη περιγραμμένη μέ τό δονικαίο οικόσημο και την έτεινε στην κοπέλλα:

—Ο Γκαρνέν ντε Μπραζέ μού την έδωσε σύγχρονα μέ την έπίσημη αίτησή του. Πριν από τόν χειμώνα θά είσαι ή κυρά ντε Μπραζέ.

Ή Κατερίνα πέρασε όλη την ημέρα κλεισμένη στην κάμαρά της. Κανείς δέν ήθε νά την ένοχλήση, γιατί ό θεός Ματιέ, τρομαγμένος από τό έξασπασμα όργης πού άκολούθησε στην κοπέλλα ή άναγγελία της διαταγής τού δούκα, είχε κρίνει καλό νά διατάξω νά την άφήσουν ήσυχη. Ακόμη και ή Σάρα είχε έξαφανισθή νά εκείνο τό μυστηριώδες μέρος, δ, πού πήγαινε τότε - τότε χωρίς νά δίνει εξηγήσεις. Καθισμένη στό κρεβάτι της μέ τά χέρια της ν' άκουμπών δεμένα στην φούστα άνάμεσα στά γόνατα ή Κατερίνα σκεπτόταν μέ μόνη συντροφιά τόν Γεδεών. Νοιώθοντας, όμως, ίσως από ένοσητο, πώς ή κυρά τόν περνούσε κάποια κρίση, ό παπαγάλος σώπαινε. Μέ τόν λαμπρό χρωμένο, τά μάτια μουδκλειστά στό κλάσμα του, τό ζωο φαινόταν σάν νά κοιμάται κι έμοιαζε στόν γυμνό τοίχο της κάμαρας σάν πολύχρωμο λείκος.

Ο θυμός πού την είχε πιάσει πριν λίγη ώρα είχε κατακάσει κάπως, έξέγερση όμως δροντούσε ακόμα στην καρδιά της νέας. Είχε πιστέψει πώς ό δούκας ήθελε τό καλό της και τό μόνο πού έβρισκε νά κάνει γι' αυτήν ήταν αυτή ή άλλόκοτη, παράξενη διαταγή: νά παντρευτεί τόν Γκαρνέν ντε Μπραζέ, έναν άνδρα πού όχι μόνον δέν τόν αγαπούσε, αλλά

και μόλις τόν γνώριζε. Μόνον και μόνον τό μέσο πού είχε χρησιμοποιή την επανάστατοσε. Ο Φίλιππος την θεωρούσε, λοιπόν, σάν κτήμα του, πού γι' αυτό μπορούσε ν' άπορασίσει ύπως τού άρεσε, ενώ δέν ήταν καν από τό δονικαίο του; Αυτό είχε άπαντήσει στόν Ματιέ: Δέν είμαι ύπηκος τού άρχοντα Φίλιππου. Δέν έχω ύποχρέωση νά τόν ύπακούσω. Δέν θά ύπακούσω!

—Θά είναι τότε γιά όλους μας ή καταστροφή, ή φυλακή... κάτι χειρότερο ίσως. Είμαι έγώ ύπηκος τού δούκα και πιστός ύπηκος. Είσαι άνηψιά μου και έχεις κάτω από την στέγη μου. Είσαι λοιπόν ύποτακτική του όσχατα άν τό θέλεις ή όχι.

Δέν ύπήρχε τίποτε ν' άπάντηση σ' αυτό. Ή Κατερίνα έξω φρενών από θυμό, τό ένοιωσε καλά, δέν μπορούσε όμως νά τό πάρη άπόφαση ν' άφήση νά την παραδώσουν έτσι στη διάθεση τού θησαυροφύλακα, αυτή πού μέχρι τώρα είχε κατορθώσει τόσο καλά νά προστατεύσει τόν έαυτό της από τούς άνδρες και είχε κάνει όλο νά τό συνεχισή. Τίποτα βέβαια ό Άρνών, και ή σκληρή και γλυκειά σύγχρονα έμπειρία πού είχε ζήσει άνάμεσα στά μπράτσα του, άφού όμως ή εύτυχία αυτή έπρεπε νά της μείνι γιά πάντα άπαγορευμένη ή Κατερίνα είχε όρκισθή στόν έαυτό της στόν δρόμο της Φλάνδρας, νά μην γίνη κανενός άλλου, παρά μόνον τού σκληρού και τρυφερού αυτού άνδρα, πού είχε γίνει κύριος της καρδιάς της και παρ' όλλο είχε κοιτάνε νά ύποτάξη τόσο γρήγορα τό κορμί της.

Μέσα στό φλεγόμενο από πυρετό μυαλό της κοπέλλας άλλες εικόνες άνδρών διαδέχονταν ή μία την άλλη: ό Γκαρνέν και ό τραγικός μαύρος έπίδεσμος τού ματιού του, ό νεαρός λοχαγός ντε Ρουσσαί, πού ήταν τόσο τρελλά έρωτευμένος και πού γιά χάρι της θά μπορούσε νά κάνει καμιά τρέλλα. Γιά μιά στιγμή, ή Κατερίνα είχε σκεφθή νά δάλλ τόν νέο νά την άγαγά. Ο Ζαν, ήταν βέβαιη, δέν θά περιέμενε νά τού τού δέυτερη φορά διακινδυνεύοντας ακόμα και την όργη τού δούκα Φίλιππου κι αυτό ήταν ένα άλάνθαστο

μέσο νά ξεφύγη από τόν Μπραζέ. Όταν όμως θά ήταν στην έξουσία τού Ρουσσαί, τό λιγώτερο πού θά μπορούσε νά κάνει θά ήταν νά τόν πληρώσει γιά τόν κόπο του και νά τού χαρίσει εκείνο πού τόν έκανε νά λειώνη από πόθο. Ή Κατερίνα, όμως, δέν είχε καμιά έπιθυμία νά άνήκη στόν Ζαν ντε Ρουσσαί, όπως δέν είχε νά άνήκη στόν Μπραζέ. Θά ήταν κι αυτό ντροπή, νά ύποστη τόν έρωτα ενός άνδρα, πού δέν ήταν ό Άρνών.

Μιά άλλη μορφή, ξαφνικά, μίλησε στην μέση. Ή μορφή τού Βαρνάβα... Ο Άχναδάς ήξερε καλύτερα από τόν καθένα νά ξεφύγη από τις πιά δύσκολες περιστάσεις. Την είχε δγάλει από τό επαναστατημένο Παρίσι, είχε άποσπάσει την Λουίζα από τόν Καμπός, τίς είχε φέρει μέ ασφάλεια στό Ντιζόν μέσα από την καταστραμμένη από τόν πόλεμο ύπαιθρο, όπου πηγαίνονταν άντρες όμάδες από στρατιώτες και πλατασκόλους. Ήταν ό άνδρας πού κατόρθωνε όλα τά θαύματα και ήξερε όλες τις πονηρίες. Τελειώνοντας την μακριά μοναχική της όνειροπόληση ή Κατερίνα σκέφθηκε πώς θά πήγαινε νά βοηθόν Βαρνάβα γιατί δέν μπορούσε νά περιμένι νά κάνει ό Άχναδάς στός άστους φίλους του καμιά από τις σπάνιες του επισκέψεις. Ο καιρός ήταν λίγος.

Δέν έβλεπαν συχνά τόν Βαρνάβα στό φιλόνοχο σπίτι της όδου τού Γκαρφόν, επειδή ακριβώς ήταν πολύ ήσυχος γι' αυτόν. Παρά την ηλικία του ό παλιός έμπορος ψευτικων φυλακτών προτιμούσε πάντα νά έμεινέ κίνδυνα και δέν είχε άπαρηγόη τόν παρόξσηνο, άνησυχιακό, αλλά, ώστόσο, ζωντανό, παρόδοξα γραφικό νόμο της. Πότε - πότε έκανε την εμφάνισή του άσουλαιώτος, είρωνικός, τρυφερός και δροστικός μέ μεγαλοπρέπεια. Άπλωνε τά μακριά του πόδια προς την φλόγα τού τζακού κι έλάτα κάτω από τό σερβιεμένο τραπέζι, γιατί ό Ματιέ πού τόν αγαπούσε χωρίς νά μπορεί νά εξηγήσει τό γιατί, δέν παρέκλειπε ποτέ νά τόν καλέσει σέ γεύμα.

Ο Βαρνάβας έμενε εκεί μερικές ώρες, φιλανθρωπώντας γιά τό ένα και

τό άλλο μέ τόν θεό Ματιέ. Ήξερε πάντα δ,τι συνέβαινε σ' όλη την έκταση τού δονικαίου και έδινε μερικές φορές πολύτιμες συμβουλές στόν έμπορο γιά τό εμπόριό του, όπως γιά τό φτάσιμο ενός γενοβέζικου ή βενετσιάνικου πλοίου στό Ντάμ ή την άειρή στο Σαλόν ενός καραβανιού Γώσσων γουναράδων. Ήξερε ακόμα τού κουτσουμπολιά της Αύλης, τό δνομα τών ερωμένων τού δούκα Φίλιππου και πόσες φορές ακριβώς είχε όργισθή ή χήρα - δούκισσα. Έπειτα ξανάφηνε άφού τοιμοποίησε τό μυαλό της Κατερίνας και χαροτούσε σοβαρά την Ζακέτ και την Λουίζα, νυρνώντας στην νικητηρή του ζωή. Ούτε ό Ματιέ, ούτε ή Κατερίνα άγνοούσαν πώς ήταν ένας από τούς ύπαρχηγούς τού άπαισίου Ζακό της Θάλασσας, βασίλει τών Άχναδάων, κανένας τούς όμως δέν μιλούσε γι' αυτό και όταν μερικές φορές ή τσιουχτερή γλώσσα της Λουίζας άφηνε νά ξεφύγη κανένα ύπονοούμενο γιά τό κακόφημο επάγγελμα τού φίλου τους, φρόντιζαν άμέσως νά της επβάλουν σιωπή.

Κατά τό τέλος της ημέρας, ή Ζακέτ άνήσυχη γιά την σιωπή και την πολύωρη άπομόνωση της Κατερίνας, ήθε και της έφερε ένα πιάτο σούπα και μερικές φρέσες κοφές βοδιμό μ' ένα κανανάκι γάλα. Ή κοπέλλα, πραγματικά, δέν είχε φάει τίποτε από τό πρωί.

Εύχαρίστησε εύγενικά την μητέρα της και γιά νά της κάνει την χάρι, έφαγε λίγη σούπα, λίγες μπανάνες κρέας και ήπιε γάλα, μ' όλο πού δέν πεινούσε καθόλου. Κ' έκανε καλά γιατί ένοιωσε άμέσως νά συνέχεται, νά ξεκαθαρίσει τό μυαλό της και τό κορμί της νά είναι πιά ευδιάθετο.

—Δέν θά πρέπει νά στενοχωριέσαι τόσο, μικρούλα μου, τίς είπε ή Ζακέτ μ' ένα χαμόγελο. Στο κάτω - κάτω τίς γραφές είναι μιά καλή είδηση αυτή ή αίτηση γάμου. Πολλές κοπέλλες τού τόπου και περισσότερες από μιά μεγαλοκράδες θά σέ ζηλέψουν. Κ' έπειτα ό άρχοντας Γκαρνέν δείξει ίσως νά τόν γνωρίσεις. Δέν είναι άσημος, ίσως τόν αγαπήσης και άποσσότερο θά σέ περιποιηται, θά σέ γαδέψει...

Η ματιά της καλής γυναίκας χανόταν στόν πολύχρονο σσρό των άφασμάτων, πού ό Ματιέ τά είχε στείλει στής άνηψιάς του σάν ύπενομήση και πειρασμό γιά τις μεγαλοπρεπείς χαρές πού την περιέμεναν. Ή Κατερίνα τά είχε παραμερίσει σσώο σέ μιά κασέλα στην πιά σκοτεινή γωνία τού άουατιού. Ο τόνος της φωνής πού χρησιμοποιούσε ή Ζακέτ, ταπεινός και συγκλονιστικός, έμοιαζε, έκανε κακό στην κοπέλλα, πού σκεπτόμην μ' ένα πείσμα και πήγε νά φιλήση την μητέρα της.

Μην στενοχωριέσαι γιά μένα, μικρούλα... θά θά πάνε καλά και καβός λές, ίσως τά πράγματα τακτοποιηθούν μόνα τους.

Παρανοώντας τά λόγια της κόρης της, ή Ζακέτ ξανακατέβηκε στην καμρίνα, πού άνακουφισμένη γιά νά

ἀναγγέλλει στον ἀδελφό της πῶς ἡ Κατερίνα μαλάκωσε καὶ δὲν ἔλεγε πιά «ὄχι» τόσο κατηγορηματικά.

Ὡστόσο, ἡ συνθηκολόγησις ἦταν πάντα τόσο μακριὰ ἀπὸ τὸ μυαλὸ τῆς Κατερίνας, ὅσο καὶ στὴν ἀρχή. Ἐίχε θελήσει μόνον νὰ καθουσιάζει τὴς ἀνησυχίας τῆς μητέρας της καὶ νὰ κρατήσῃ τὴν ἐλευθέρην δόξιν της. Ὅταν τελείωσε τὸ σύντομον γεῖμα τῆς, πῆγε νὰ ξαπλώσῃ γιὰ λίγο στὸ κρεβάτι τῆς γιὰ νὰ περιμένῃ νὰ νυχτώσῃ ὁλότελα. Ἄκουσε τὸν θεὸ Μαριὰν νὰ θυμῇ ὅπως κάθε βράδυ γιὰ τὴν ἀπείθειαν τῆς κόρης. Ὅχι, ἡ φροσύνη τῶν πατρῶν ἦταν ἐμπιστευμένη στους πατρῶς σημαίνοντες ἀστούς τῆς συνοικίας σὰν ἰσόβιο τιμῆριον. Ἦταν ὑπεύθυνος γιὰ τὴν πύλιν τους καὶ ὑποτίθεται πῶς ἦταν

συνεχῶς ὑπερεσία. Συντηροῦσαν τὰ ὄχιρά μ' ἓνα μέρος ἀπὸ τοὺς φόρους γιὰ τὴν εἰσαγωγὴ τῶν τροφίμων καὶ τῶν ἐμπορευμάτων. Κ' ἔπειτα νὰ γυρίσῃ καὶ νὰ κλείνῃ τὴς δικῆς τῶν πόρτες.

Μόλις εἶχε γυρίσει ὁ θεὸς Μαριὰν, ὅταν οἱ ἐπίτροποι τοῦ Ἁγίου Ἰωάννη κτύπησαν στὴς καμπάνες τῆς ἐκκλησίας τὸ σήησιμον τῶν φῶτων. Ἀπὸ ἐκείνη τὴν στιγμή οἱ δρόμοι ἀνέβαιναν στὸν ἀγοραῖον ἔρωτα, στοὺς γλέφτες, τοὺς ληστὰς καὶ σὲ κάθε λογῆς περιπέτεια.

Ἡ Κατερίνα ξαπλωμένη στὸ κρεβάτι τῆς δὲν κοινοῦταν. Ἄκουσε τὰ σκαλοπάτια νὰ στενάζουν κάτω ἀπὸ τὸ βάρος τοῦ θεοῦ ποὺ πῆγαινε στὸ κρεβάτι του, τὴν Λουῖζα γὰρ μαλὼν τὴν ὑπερέτεια καὶ τὸν γέρον Πέτρο ποὺ πῆγαινε στὴν σοφίτα τοῦ σιγοτραγουδώντας. Σιγὰ - σιγὰ ἡ σιω-

πὴ ἔγινε κυρία τοῦ σπιτιοῦ. Ἡ Σάρα δὲν εἶχε ἀκόμη γυρίσει. Ἡ Κατερίνα ἤξερε πῶς δὲν θὰ ἐρχόταν σπῆτι πρὶν ξημερώσει, ἀν γύριζε καὶ τὴν ἐπομένη.

Ὅταν δὲν εἶχε ἄλλο σημεῖον ζωῆς γύρω τῆς, ἐκτός ἀπὸ τὸ πνιγμένο φοχαλῆτὸ τοῦ θεοῦ Μαριὰν, ἡ Κατερίνα γλίστρησε ἀπὸ τὸ κρεβάτι τῆς, φόρεσε ἓνα καστανὸ φόρεμα, ποὺ τὸ εἶχε βγάλει γι' αὐτὸ τὸν σκοπὸ, ἔπλεξε σφιχτὰ τὰ μαλλιά της κάτω ἀπὸ μιὰ σκούφια κ' ἔπειτα ἀπὸ τυλίχθηκε σὲ μιὰ φαρδιά κάπα ποὺ ἔκρυβε ὁλότελα τὴν σιλουέττα της, γλίστρησε ἀδόρυβα στὴν σκάλα. Ἡ ἔξοδος νὰ κατεβαίῃ χωρὶς νὰ τρίζουν τὰ σκαλοπάτια. Ἡ ἔξοδος ἀκόμη, χωρὶς νὰ κἀν ὁρῶντο, πῶς νὰ τραβᾷ τὸς σούρες, ποὺ ἦταν ἀλλωστὲ καμολαδωμένοι, χάρις στὴς ἀγρυπνίες φροντίδες τῆς Σάρας. Μερικὰ λεπτά ἀργότερα ὁρακὸς τὸν δρόμο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

Ἡ ταβέρνα τοῦ Ζακοῦ τῆς Θάλασσας

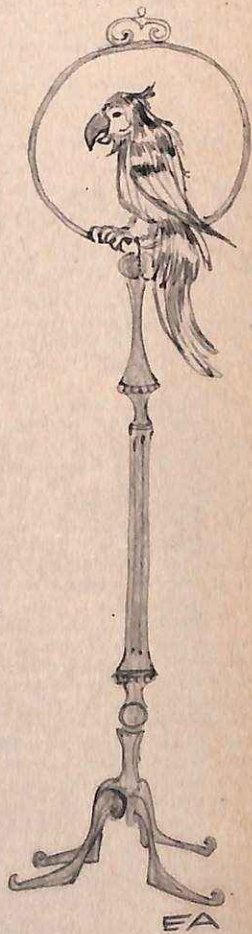
Ἡ Κατερίνα δὲν ἦταν φοβιστάρια καὶ ἡ νύχτα τοῦ Ἰουλίου ἦταν φωτεινὴ, μιὰ δημορφη νύχτα σὰν σκοτεινὸ βελούδο, ὅπου τὰ ἀστέρια ἔκαναν νὰ λαμποκοποῦν περισσότερα διαμάντια παρὰ στὸν μανδύα τῆς Μαύρης

Παρθένου. Χρειαζόταν ὅμως κάποιο θάρρος γιὰ νὰ πᾶν κανεὶς σκοτάδι στὰ χειρότερα μὲρ τῆς πόλεως, ἐκεῖ ποὺ δὲν τολμοῦσαν νὰ πάνε οὔτε οἱ τοξότες τῆς νυχτερινῆς περιπόλου.

«Ἄν μὲ χρειασθῇς καμμιά μέρα, τῆς εἶπε πρὶν μυστικά ὁ Βαρνάβας, θὰ στείλῃς νὰ μὲ γυρίσῃς στὸ ἐδημόσιο σπῆτι». Ἀντίκειν ἀὲ κάποιον Ζακὸ - τῆς - Θάλασσας, ποὺ εἶναι κλητήρας στὸ δημαρχεῖο... καὶ ποὺ εἶναι καὶ ἀρχηγὸς ὧν μας, τῶν μεγάλων καὶ μικρῶν Τρουάνδων. Στὸ λέω αὐτὸ γιὰτὶ ἔξω πῶς δὲν εἶσαι φλύαρος καὶ γιὰτὶ μοὶ φαίνεται πῶς μπορεῖ καμμιά μέρα νὰ τὸ χρειασθῇς. Ἄν δὲν εἶμαι ἐκεῖ, μπορεῖς νὰ στείλῃς νὰ μὲ γυρίσῃς στὸ πανδοχεῖο τῆς Πύλης τῆς Οὔθ, ὅπου πάω τότε - τότε, ἀν καὶ πῶ σπάνια...»

Στὴν ἀρχὴ ἡ Κατερίνα δὲν ἤξερε ἀκριβῶς τί ἦταν τὸ ἐδημόσιο σπῆτι μὲχρι τὴν ἡμέρα ποὺ ρώτησε τὴν Σάρα. Ἡ παγγάνα εἶχε σὰν ἀρχὴ νὰ λέῃ τὰ πράγματα τῆς ἀλήθειας τους, λογαριάζοντας τὴν ἀλήθεια τοῦ προτιμότερου ἐκὰὸ φορὲς ἀπὸ τὴν ὑποκρισία γιὰ τὴν ἀγωγή τῶν κοριτσιῶν.

«Ἐδημόσιο σπῆτι» εἶναι ἓνα σπῆτι, ὅπου οἱ ἐλεύθερες κοπέλλες πουλᾶνε

EA

τὸ κομὶ τους στοὺς ἄντρες γιὰ χοήματα, τῆς εἶχε πῆ.

Καταποτισμένη ἔτσι ἡ Κατερίνα, δὲν ἔναρσῆθη, σκεπτόταν ὅμως τὰ λόγια τῆς γυναικὸς καθὼς γλιστροῦσε δίπλα ἀπὸ τὰ παράξενα σπῆτα τῆς οὔθ τοῦ Γκιρφόν, προσπαθώντας νὰ συγχωρεῖ τὴν ὁμοιομορφίαν τοῦ στεγνῶν καὶ νὰ ἀποφεύγῃ τὸ πῶς φαινόταν κέντρο τοῦ στεγνῶν καὶ σιδηροφύτου δρόμου.

Ὅταν ὑποχρεώθηκε νὰ περάσῃ τὴν πλατεῖα τοῦ Ἁγίου Παρεκκλησίου τὸ ἔκανε σὲ διὰ πηδήματα, ἔτρεξε μὲ μιὰ ἀνάσα μὲχρι τὸν Ἑσταυρωμένο ποὺ ἦταν σημεῖον στὴ μέση καὶ κεί πῆρε τὴν ἀπάντησιν τῆς.

Ἡ μαύρη σκιά τοῦ Ἑσταυρωμένου ἀνδρώνα μωραῖα στὸ σκληροπατημένο ὅμιον τῆς πλατείας, ἔχοντας ἀπὸ τὴς διὰ μερὶς τὴς σκῆς τῆς Μαρίας Μαγδαληνῆς καὶ τοῦ Ἀγίου Γεωργίου, ποὺ τὰ πέτρινα τους προσώπων ἀνέβαιναν ἀτελείωτα τὴν θεία Ἀγνῶν. Ἀπὸ τῆς ἀνάσας ἡ Κατερίνα πῆγε κατὰ μῆκος τοῦ περιβόλου τοῦ δικαιοῦ παλατιοῦ. Οἱ πύργοι ἔριχναν μιὰ πικρὴ σκιά, μὰ ἔτρεπε νὰ ἔχῃ κανεὶς τὸν νοῦ του στοὺς τοξότες, ποὺ τὰ κράνῃ τους ἔφεγγαν ἀχνά. Σανασχίζοντας νὰ τρέχῃ, ὄχι τῆς στὸν δρόμο τῶν Σιδηροφύτων ποὺ τὴς λειοκρινέμενες παράγκες, ποὺ μὲ ἔριχναν πάντα καμένο ξύλο, τσορούφιζομένο δέμα καὶ λίπος γιὰ τὰ δάκρυα. Ὁ δρόμος ἦταν ἔξωστρατιά στενὸ καὶ συχνὰ ἔσπασαν πυρκαϊῆς ποὺ τὴς προκαλοῦσαν οἱ φωτιῆς τῶν κοντινῶν καμινῶν. Ἐπὶ καὶ σπῆτι εἶχε μὲρὸς στὸ κατώφλι τοῦ ἑνὸς μεγάλου δερμάτινου κάδου, ποὺ χρησίμευε γιὰ τὸ κοινὸν τῶν νερῶν στὴν περίπτωση ἀνάγκης. Ἡ Κατερίνα δὲν ἤξερε αὐτὸ, ἀλλὰ ταραχμῆν δὲν τὸ σκέφθηκε. Σκόνταψε σ' ἓναν ἀπ' αὐτοὺς τοὺς κάδους, ἔτρεπε θορία καὶ ἔβρισε ἀδόρητα. Δὲν τὸ σὴνῆθε, ἀλλὰ ὅρῃκε σ' αὐτὸ πραγματικὴ ἀνακούφιση.

Στὸ σημεῖον ποὺ τὸ σκακὶ ἐνώονταν μὲ τὸ Μπουρ, τὸν μεγάλο ἐμπορικὸ δρόμο τῆς πόλεως, πλάταινε γιὰ νὰ σχηματίσῃ μιὰ πλατεῖα, ὅπου κατὰ μέγαν, ὁστόσο, γιὰ νὰ χωρήσῃ ἄνετα ἓναν κυφῶνα, (κισῶνας «Pilloris» μνηστῆριον βασιανιστῆρων, ὅπου ἐκθέτουν τοὺς καταδίκους καὶ τοὺς παραβάτες τῶν νόμων). Ἦταν ἀδελφὸς ἐκείνη τὴν ὥρα, ὁστόσο, δὲν ἦταν εὐχάριστο θέαμα! Ἀποστρέφοντας λοιπὸν τὰ μάτια ἡ Κατερίνα, θέλησε νὰ συνεχίσῃ τὸν δρόμον τῆς, ὅταν ἐνόησε νὰ τὴν συγχροτοῦν ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῆς κάπας τῆς κ' ἔβγαλε μιὰ φωνή. Μιὰ σκιά ποὺ σκονινοφλοῦσε εἶχε βγῆ ἀπὸ μιὰ γωνία, ἔερεδῆξε κ' ἔπειτα ἄρχισε νὰ γελᾷ καθὼς διὰ τραχιά χέρια τὴν ἔρπασαν ἀπὸ τὴν μέση κάτω ἀπὸ τὴν κάπα ποὺ σωρῆσθῃκε.

Παράλυτη ἀπὸ φόβο, ἡ κοπέλλα, ὁστόσο, εἶχε μιὰ ἀνδορμὴν ἀντιπρῶτη. Ἡ εὐλύγιστη μέση τῆς λῆγσε ἀνάμεσα στὰ ἀδέξια, ἔσως, χέρια, ποὺ τὴν συγκροτοῦσαν καὶ ξεγλιστρῆσαν σὰν γέλι. Χωρὶς νὰ σκεπτικῇ γιὰ τὴν κάπα τῆς, ἄρχισε νὰ τρέχῃ κατ' εὐθείαν μπροστὰ τῆς, προσπαθώντας, ὁστόσο, νὰ ἐπιβλήῃ στὸν φόβο τῆς γιὰ νὰ μὴν χαθῇ. Ἐπειτα νὰ φτάσῃ στὴν ταβέρνα τοῦ βασιλῆ τῶν Τρουάνδων.

Δὲν μποροῦσε, ὅμως, ν' ἀγνοήσῃ πῶς τὴν κινηνοῦσαν. Πίσω τῆς ἀνέβαινε τὸν ὑπόκορον καὶ βαρὺ ἥχο ποὺ ἔβγαζαν τὰ γυνῆα πόδια στὸ ἔδαφος καὶ τὸ λαχάνισμα τοῦ ἀνδρὸς ποὺ τὴν ἀκολουθοῦσε. Ἡ νύχτα σκοτεινῆς περισσότερο, κ' ὁ λαβύρινθος τῶν στεγνῶν σοκακιῶν, ὅπου ἀνοίγε τὸν δρόμον τῆς, μαύριζε περισσότερον. Ἀ-

ποφορὲς ἀπὸ βρόμικα νερά, σκουπίδια καὶ σάπια κρέατα τὴν ἔπαιναν στὸν λαιμὸ καὶ μιὰ στιγμή τῆς φάνηκε πῶς θὰ λιποθυμοῦσε. Κανέναν δὲν σκεπτόταν νὰ μαζέψῃ τὰ σκουπίδια παρὰ σπάνια, ὅταν πληθαίνουν πολὺ. Πετοῦσαν τότε στὴν Οὔθ καὶ τὴν Σιζὸν ὅ,τι δὲν εἶχαν θέλῃ οὔτε οἱ χοῖροι καὶ τὰ ἀδέσποτα σκυλιά...

Στὸ ἀνοιγμα μιᾶς πόρτας κινήθηκε ἓνας σωρὸς κοινῆς καὶ ἡ Κατερίνα τρομοκρατημένη εἶδε μιὰν ἄλλη σκιά νὰ τὴν κινηγῇ μ' ἓνα ἥλιον γέλιο. Μιὰ ἀπερίγραπτη φρίκη τὴν κατέλαβε. Τρέχοντας, ὅμως, ἔτσι στὰ τυφλά δὲν πρόσεξε ποὺ ἔβλεπε τὰ πόδια τῆς. Σκόνταψε σ' ἓνα σωρὸ σκουπίδια, ἀπ' ὅπου ἔβγαλε μιὰ δυνατὴ μυροδότη σάπια φωνή, ἄλλωστε τὰ χέρια ποὺ τὰ μύρως γιὰ νὰ βγῇ κάποιον νὰ ἀνοικήσῃ, ἐνόησε τὴς γλιστερὲς πέτρες ἐνὸς τοῖχου καὶ κολήθηκε ἐπάνω του ἔτοιμη νὰ λιποθυμήσῃ, μὲ κομμένη τὴν ἀνάσα κλείνοντας τὰ μάτια... Οἱ διακτεῖς τῆς τὴν ἔτρεσαν...

Ἐνόησε τὰ χέρια ποὺ εἶχε νοιώσει καὶ πρὶν λίγο νὰ τὴν πᾶνουν ἀπὸ τὴν μέση, νὰ τὴν πασπατεῖουν χωρὶς τροφειάδα, ἐνὺ μιὰ ἀποτυπῶν μωροδότη τῆς ἔμειναν στὰ ρουθόνια. Ὁ ἄντρας ἦταν ψηλός, γιὰ τὴς ἔκρυβε τὸν οὐρανόν.

—Λοιπὸν, τῆς ψέθυσε μὲ βραχνιασμένη φωνή, εἰσαι πλὴν διασπῆτι; Ποὺ τρέχεις τόσο γρήγορα, σὲ κανένα ραντεβὺ;

Ἀπὸ τὴν στιγμή ποὺ μίλησε ὁ ἄντρας ἔβλεπε τὴν τρομακτικὴν τοῦ πλεονῶν τοῦ φαντασματος καὶ αὐτὸ ἔναρσῆθη καὶ πῆγε στὴν Κατερίνα.

—Ναί, ψέλλισε ἀδύνατα... Αὐτὸ εἶναι... Σ' ἓνα ραντεβὺ... —Μπορεῖ νὰ περιμένῃ. Ἐγὼ ὄχι... Μυρίζεις νάτια, πάστρα... Θὰ πρῆτε νὰ εἶσαι πλὴν νόστιμη. Χαί... Ἐχεις μαλακὴ ἐπιδερμίδα!

Ἀρροσστη ἀπὸ ἀδελφὰ μὲχρι ναντίες, ἡ Κατερίνα χωρὶς δύναμιν ἐνόησε τὰ χέρια τοῦ ἀγνώστου νὰ τρέχουν γοργὰ ἐπάνω τὸν μοῦστο τῆς, νὰ σταματοῦν στὸ λαιμὸ καὶ τὸ στήθος τῆς, ἐκεῖ ποὺ ἦταν τὸ ἀνοιγμα τοῦ φρεσμάτος τῆς, νὰ καθυστεροῦν. Ἡ ἀνάσα τοῦ ἀνδρὸς ἦταν βρωμερὴ, μυρίζε σκάρω ἐνισχυμένη κρασί, σάπια καὶ ἡ ἐπιδερμίδα τῶν χειρῶν του φαίνονταν σκληρομένη, καμένη.

Αὐτὰ τὰ διὰ χέρια, ἀκριβῶς, εἶχαν σταματήσει στὸ ντεκολτέ τοῦ φρεσμάτος, ἀρπάζοντας, πῆγαιναν νὰ τραβήξουν ὅταν μιὰ στοιγνὴ φωνὴ ποὺ φαίνονταν νὰ ἐρχεται ἀπὸ τὴν γῆ, εἶπε:

—Ἐ, σιγὰ, κοιμᾶται... Τὴν εἶδα κ' ἐγὼ!.. Μισὴ μῆσ...

Ὁ κολοσσὸς ποὺ κρατοῦσε τὴν Κατερίνα χαλάωσε τὸ ἀγκάλιασμα τοῦ ξαφνιασμένου καὶ γύρισε πίσω. Ὁ σωρὸς σκουπιδιῶν ποὺ τὸν εἶχε δὴ νὰ κινήτῃ ἡ κοπέλλα, ὁρῶντο ἀπὸ πῶς του, κοντὴ γεροδεμένη σκιά καὶ σὰν δαντελλοῦ στὰ κορμίσματα τῆς ρούχα. Ἐνὰ ἐπικίνδυνον γροῦξιμο ἔεφυγε τοῦ κολοσσοῦ. Ἡ Κατερίνα ἐνόησε νὰ τεντωθῇ οἱ μῆς ποὺ τὴν ἔφαιγγαν. Ὁ ἄντρας ποὺ τὴν κρατοῦσε ἐτοιμαζόταν νὰ χτυπήσῃ, ὁ ἄλλος ὅμως συνέχισε:

—Πῆγαινε Κυρίακο Φονιά, μὴν κάνεις τὸν ἀγριό!.. Ἐρεῖς καλὰ πῶς θὰ ἔχῃς φασαρίες μὲ τὸν Ζακὸ τῆς Θάλασσας ἂν κάνῃς καροῦμπάλα στὸν καλύτερον ποῦ φιλο. Ἄς μοιραστοῦμε τὴν κοπέλλα. Σοὺ δίνω ἐγγυλή, τῆς. Ἡ τερῆσιμα σκιά τοῦ ἐνὸς βάδισε βαρεῖα ἀπὸ τὴν μιὰ μεριά καὶ ὁ ἄλλος σερνόταν μ' ἓνα τραγικὸ ξεγνώστισμα στὸν ἀνιχνιστὸν δρόμον.

Τὸ σκακὶ κατῆγε, χωτόταν ἀνάμεσα σὲ διὰ σπῆτα, χαράσσοντας ἓνα διάδρομον ποὺ μακροῦσε ἀνάμεσα σὲ κῆτους κλεισμένους ἀπὸ ψηλοὺς τοῖχους. Στὴν ἀρχὴ αὐτοῦ τοῦ τραγιστοῦ, ἓνα παράδοξον κτίσμα ὁμορφὸ καθὼς τὸβλεπε κανεὶς γιὰ πρώτη φορὰ καὶ ἀποτελούμενον ἀπὸ διὰ σπῆτα μαλεμένα μεταξὺ τους, ὄφτανε μιὰ φανταστικὴ σιλουέττα. Πίσω ὅμως ἀπὸ ἓνα παντοῦρι ἔλαμπε ἓνα φῶς, παρὰ τὸ σῆησιμον τῶν φῶτων. Μιὰ γυναικεία φωνὴ

τὰ κορίτσια δὲν εἶναι γιὰ τὰ μούτρα σου!..

Ὁ σωρὸς τῶν κορμῶν, ὅμως, δὲν φαίνονταν ἔτοιμος ν' ἀφήσῃ νὰ τὸν πᾶνουν. Τὸ γέλιο τοῦ ὑπόκορου καὶ πλὴν στοιγνῶ, ἀπᾶσιον, θυμῆζον ἀκατανίκητα τὴν τρομαγμένη κοπέλλα τὴν σκουριασμένη ἀλυσίδα μιᾶς κρεμάλας.

—Ἐτοὶ λὲς εἰς!.. Εἶμαι λοβιάρης κ' ἔχω καμποῦρα, στὸ κρεβάτι, ὅμως, ἀξίζω ὅσο καὶ κάθε ἄλλος... Πῆγαινε τὸ κορίτσι κάτω ἀπὸ τὴν καλὰρα τοῦ σπιτιοῦ μὲ τὴν μυτερὴν στέγη, ἔκει ποὺ περνᾷ τὸ ποτάμι Σιζόν. Θὰ τὴν γδύσουμε. Ὁ Ζακὸ τῆς Θάλασσας λείει πῶς δὲν μπορεῖ νὰ κρίνῃ κανεὶς γιὰ μιὰ κοπέλλα ὅταν ἔχῃ ἀκρόα καὶ ἓνα κορμὶ ἐπάνω τῆς... Ἐλα, πᾶμε!

Ὁ ἐπιτακτικὸς τόνος ἦταν τόνος ἀφέντης καὶ χωρὶς ἀμφιβολία ἐκείνους ποὺ ὀνομαζόταν Κυρίακος ὁ Φονιάς θὰ πεῖθονταν. Διὰ φορὲς, ὅμως, ὁ Γιοχαννᾶς τῶν Σκούδων εἶχε προσφέρει τ' ὄνομα τοῦ βασιλῆ τῶν Τρουάνδων καὶ τ' ὄνομα αὐτὸ εἶχε σπᾶσει τὸν τρόμον τῆς Κατερίνας. Ἀποφάσισε γὰ τὰ καλῆς ὅλα γιὰ ὅλα. Ὁποδὴποτε τίποτε δὲν θὰ μποροῦσε νὰ εἶναι χειρότερον ἀπὸ ἐκεῖνον ποὺ τὴν περιεμε ἀπὸ τὰ χέρια αὐτῶν τῶν ληστῶν.

—Μιλάτε γιὰ τὸν Ζακὸ τῆς Θάλασσας, ἔπε μὲ μιὰ φωνὴ ποὺ προσπαθοῦσε νὰ τὴν κἀν σταθερὴ. Σ' αὐτὸν πῆγαινα καὶ μὲ καθυστορεῖτε... Μονομᾶς τὸ σφῆξιμον τοῦ χειροῦ τοῦ κολοσσοῦ χαλάωσε, ἐνὺ ὁ ἄλλος πλησίαζε. Μ' ἓνα παράδοξον ρωμᾶλὸ χεῖρ γιὰ ἓνα τόσο κακομοιρασμένο πλάσμα, τὴν ἀπέσπασε ὁ λῶτα ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ Κυρίακου.

—Τί πᾶς νὰ κάνῃς στὸν Ζακὸ; Δὲν εἶσαι καμμιά ἀπὸ τὰ κοριτσᾶκια του. Εἶναι δὲς στὴν δουλειὰ τέτοια ὥρα.

—Πρέπει νὰ τὸν δῶ, ξεφώνισε ἡ Κατερίνα ἔτοιμη νὰ κλάψῃ. Εἶναι πολὺ... πολὺ σημαντικὸ! Ἄν εἰσαίτε ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ ὁδηγήστε με ἐκεῖ, σὰς ἱκετεύω.

Ἐγινε μιὰ μικρὴ σιωπὴ, κ' ἔπειτα ὁ Γιοχαννᾶς τῶν Σκούδων, ἔβγαλε ἓνα ἀναστεναγμὸν, ὅπου διακρινόταν φανερὰ κάποια λύπη. —Αὐτὸ τ' ἀλλάζει ὅλα, εἶπε. Ἄν πᾶς στὸν Ζακὸ δὲν μποροῦμε νὰ σὲ σταματήσουμε. Εἶναι ὅμως πολὺ κρίμα. Ἄντε Κυρίακο, πᾶμε... πρῆτε νὰ συνοδεύσῃς αὐτὴ τὴν παρθένα... κατὰ εἶσαι παρθένα, ἔ, κοπέλλα μου; Τὸ νοιώθει κανεὶς, ἀλλῶς δὲν θὰ ἔβλεπε τόση φασαρία γιὰ νὰ δώσης λίγη χαρὰ σὲ διὰ ἀξίους Τρουάνδους...

Πολὺ συγκινημένη γιὰ νὰ μιλῇ ἡ Κατερίνα ἐνόησε νὰ περπατῇ ἀνάμεσα σὲ κῆτους ποὺ δὲν ἦταν γι' αὐτὴ παρὰ διὰ σκῆς χωρὶς προσώπων ἀκρίβῃ. Δὲν ὁρῶντο πιά. Καταλάβαινε θανάτῃ πῶς μὲχρι τὸ σπῆτι τοῦ ἀρχηγοῦ ἦταν ἀσφαλισμένη καὶ πῶς οἱ διὰ αὐτοῦ ληστὲς εἶχαν ἀποδοῦναι κατὰ κάποιον τρόπο φύλαξιν τῆς. Ἡ τερῆσιμα σκιά τοῦ ἐνὸς βάδισε βαρεῖα ἀπὸ τὴν μιὰ μεριά καὶ ὁ ἄλλος σερνόταν μ' ἓνα τραγικὸ ξεγνώστισμα στὸν ἀνιχνιστὸν δρόμον. Τὸ σκακὶ κατῆγε, χωτόταν ἀνάμεσα σὲ διὰ σπῆτα, χαράσσοντας ἓνα διάδρομον ποὺ μακροῦσε ἀνάμεσα σὲ κῆτους κλεισμένους ἀπὸ ψηλοὺς τοῖχους. Στὴν ἀρχὴ αὐτοῦ τοῦ τραγιστοῦ, ἓνα παράδοξον κτίσμα ὁμορφὸ καθὼς τὸβλεπε κανεὶς γιὰ πρώτη φορὰ καὶ ἀποτελούμενον ἀπὸ διὰ σπῆτα μαλεμένα μεταξὺ τους, ὄφτανε μιὰ φανταστικὴ σιλουέττα. Πίσω ὅμως ἀπὸ ἓνα παντοῦρι ἔλαμπε ἓνα φῶς, παρὰ τὸ σῆησιμον τῶν φῶτων. Μιὰ γυναικεία φωνὴ

τραγουδοῦσε ἡ μᾶλλον σιγο-ἔφελνε μιὰ παρόδοξον μελωδία σὲ μιὰν ἀγνωστὴ γλῶσσα.

Ὅσο πλησίαζαν πρὸς τὸ σπῆτι ἡ φωνὴ ἀκούονταν πρὸς καθαρά. Ὑπονοῦνταν μερικὲς φορὲς μὲχρι μιὰ δέξια νότα, ποὺ τὴν κρατοῦσε σὲ σημεῖον νὰ γίνεται ἀνυπόφορη. ἔπειτα ἔσπαγε καὶ ξαναρχίζε, στοιγνὴ καὶ ὑπόκορη. Δίπλα τῆς ἡ Κατερίνα ἀκούσε τὸ παράξενον στοιγνὸ γέλιο τοῦ Γιοχαννᾶ τῶν Σκούδων.

—Χὰ γὰ!.. Ἐχε γλῆντι στοῦ Ζακ... τόσο τὸ καλύτερο...

Ὅταν βρεθῆκαν μὲρὸς στὸ σπῆτι μιὰ σκιά ξεκόλλησε ἀπὸ τὴν πόρτα. Ἡ Κατερίνα εἶδε νὰ λάμπῃ ἓνα ταπεινὸ κορί.

—Τὸ παρασύνθημα, εἶπε μιὰ αἰθάδικη φωνή.

—Σταθερὸς στὸ στυλῆριον, ἀπάντησε ὁ Γιοχαννᾶς τῶν Σκούδων.

—Ἐντάξει, περάστε!..

Ἡ πόρτα ἀνοίξε, ἀποκαλύπτοντας τὸ ἐσωτερικὸν τῆς φημισμένης ταβέρνας τοῦ Ζακοῦ τῆς Θάλασσας, τόπου συγκέντρωσε τοὺς ὑποκόμους τοῦ Ντιζόν. Οἱ καλοὶ ἄστροι δὲν μιλῶσαν γι' αὐτὴ, παρὰ μὲ σκεπασμένα λόγια, κάνοντας σύγχρονα τὸν σταυρὸν τοῦς καὶ μ' ἓναν ἱερὸν τρόπο. Δὲν καταλάβαινε κανεὶς πῶς ὁ μείζων ὑποκόμος (ποὺ εἶχε τὴν ἐποπτεία τῶν ὅλων), ἄρχην νὰ ὑπόκοι αὐτὸ τὸ ἄντρο τῆς ἀμαρτίας.

Πολλὲς κυρίες τοῦ Ντιζόν θὰ λιποθυμοῦσαν ἀπὸ φρίκη, ἀν μποροῦσαν νὰ μαντέψουν πῶς μερικὲς φορὲς, ὅταν εἶχε πέσει ἡ νύχτα, ὁ ἀξιοεσθαστὸς σῆηνός τῆς γλιστροῦσε στὸ καταραμένο σπῆτι γιὰ νὰ ἀγοράσῃ τὰ εἰκόλια θέληγτρα μιᾶς δημοφῆς κοπέλλας. Ὁ Ζακὸ τῆς Θάλασσας, ὅμως, ἤξερε νὰ διαλέγῃ τὴς τοῖς ἱεροκρινέμενους του καὶ τὸ σπῆτι μωροῦσε νὰ συγκρατῇ πλεονεκτικὰ μὲ τὰ πῶς φημισμένα χαϊμάδια. Σὰν καλὸς ἑμπορος ἤθελε νὰ ἱκανοποιήσῃ τὴν πελατεία του...

Μὲ τὴν πρώτην μυτιὰ ἡ Κατερίνα δὲν εἶδε τίποτε ἄλλο, παρὰ ἓνα καλεῖσθαι ὄντονα χρώματα. Μιὰ φασαρία, φωνὲς καὶ μουσικὴ τὴν ἔφαινε, ἔτρεπε ὅμως ξαφνικὰ τόσο ἡ ἐμφάνισις αὐτῆς τῆς δημοφῆς κοπέλλας, χλωμῆς καὶ ἀναμειγνυμένης, ἀνάμεσα στοὺς ἀπαίστους συγκροφους τῆς, ἦταν παράξενη. Ἡ νέα κοπέλλα μωροῦσε νὰ διακρίνῃ τότε τὴν χαμικλὴ καὶ δοκωτὴ μεγάλῃ αἰδοῦσα, ὅπου κανεὶς κανεὶς μὲ μερικὰ πέτρινα σκαλοπάτια. Στὸ βάθος σ' ἓνα τεράστιον τῆμα πῆγαινε κατὰ τὴν σκάλα τοῖα ὄντονα καὶ σχεδὸν παγνὸν ὑπῆρχαν πᾶντοι καὶ λιγδισμένα ξύλινα τραπέζια, ὅλα κατελκυσμένα. Μιὰ ξύλινη σκάλα ἀνέβαινε στὸ βάθος τῆς αἰδοῦσας καὶ κανόταν στὴν ὁδοῦ. Οἱ πότες παρῶν σῆιζαν ἓνα παρῶλὸν θέαμα, ὑπῆρχαν μερικὰ μεθυσμένοι στρατιῶτες καὶ νεαρὰ παιδοῦντα μὲ τὰ μάτια ὁρῶντο, ἀσπιδόμορφα ἡ μαθητεύμενοι τεχνίτες, ποὺ εἶχαν ἔδοι γιὰ νὰ γλεντήσουν. Κοντὰ στὸ τῆμα διὰ γοιῆς εἶχαν καταπατήσῃ μὲ τὴν κοῦζινα, σχεδὸν παγνὸν, ὅμως, στοὺς πάγκους, στὰ γόνατα τῶν γλεντιέων ἡ καθισμένη ἐπάνω στὸν τραπέζιν, ἀνάμεσα στὰ χυμῆνα κρασιὰ καὶ τ

Οί μυϊγες του Ναυπλίου...

♦ Είκοσιέξι λεβέντες αγάλλονται κει πάνω, στην Ακροναυπλία...

♦ "Άλλοι είναι φυλακισμένοι (τί φρίκη!) για χρέη, και άλλοι (τί φτηνή ποιητή!) για φρονιά. Μά δλοι όμοι έ-παίρονται πώς είναι οί... φορείς του Χειμερινού Τουρισμού μας! Καταλα-βάουν ενάμιση πολύτιμο τετραγωνικό χιλόμετρο ύγιους τουριστικού χώ-ρον, τον όποιον θά έπρεπε να έχουν εκκενώσει από τον περασμένο Αύγου-στο...

♦ Την διαταγή την είδαμε (τότε) ύ-πογεγραμμένη.

♦ Την κοινοποίησή της την είδαμε (τό-τε) στο τραπέζι ενός άρμοδιου.

♦ Και την Ακροναυπλία έπίσης, την είδαμε φ έ τ ο ς, τοίτα τὰ Χοριστούγεν-να, να είναι άκόμα φυλακή!

♦ "Έγινε, λέει, κάποιο τηλεφώνημα. Αρρώστησε, λέει, στο μεταξύ ο παμ-πολίτης κ. Ζαγγαρόλας, χωρίς τον όποιον δεν θά είχαμε ο ύ τ ε τ ι ς φυ-λακές μας εκεί που πρέπει να είναι, ο ύ τ ε τον τουρισμό μας εκεί που έξα-πλοΰται. "Ο κ. Ζαγγαρόλας, γενικός διευθυντής φυλακών του κράτους, εί-ναι που κάνει τους τουρίστες να φθά-νουν για να δούν τὰ Κυκλώπεια τείχη της Τίρυνθος και να παρασώρονται και να ενδιαφέρονται και να καταρώ-νουν περισσότερο τις Άγροτικές Φυ-λακές μας!

♦ Οί φυλακές της Τίρυνθος είναι το πιο οργανωμένο, το πιο συσταρισμένο, το πιο άνδοστολισμένο επίκεντρο μιάς όριομένης μορφής του "έσωτερικού" τουρισμού μας, που διακινείται μέσω του Τμήματος Μεταγωγών. Άλλά του-λάχιστον είναι κάτι σωστό...

♦ Καί, μεταξύ μας, είναι το μόνο σω-στό που βρήκα σε όλη την Ναυπλία.

♦ Να εξηγήμεθα...

♦ Είναι άπέραντος ο σεβασμός μου προς το Ναύπλιο. Καί συντάσσομαι ά-πόλυτα, όχι μονάχα με τον Θεόδωρο Κολοκοιτώνη, που έλεγε ότι το «Ναύ-πλιο είναι το μόνο άστυλ οίς την Έλ-λάδα», και με τον ίδιο τον συγγραφέα της «Ναυπλίας», Μιχαήλ Λαμπρινίδη, που στα προλεγόμενά του καταλήγει ως έξης:

«Κάτιοι έπλ έξακόσια όλα έτη απέτέλεσαν έν τη κυρίως Έλλάδι το στρατιωτικό και ναυτικό κέν-τρον των ξένων δυναστών, Φοράγ-κων, Ένετών, Τούρκων, κατά δέ την Έπανόστασιν διέσωσε την άνε-ξαστησίαν του Έθνους, ήδη κρινε-ται άποδοχορς προς πάσαν ένδικήν κίνησιν, ακατάλληλος, άχρηστος, πε-ριτιτή, άξία να διαγραφή εκ του χάρτου της νεωτέρας Έλλάδος! Ανωχώς έν τω καθ' ήμας αΐωνι ή άγνωμοσύνη των Έθνών είναι, έ-σταιν διε, χείρων της άγνωμοσύνης των προσώπων».

♦ Σ' αυτό, όμως, έπίσης, το σημείο, είναι που διαφωνώ: τί φταίνει, το "Ε-

θνος και τὰ πρόσωπα, όταν οί ίδιοι οί Ναυπλιείς άνέχονται τὰ δσα άνέχονται και άδιαφορούν για τὰ δσα γίνονται γύρω τους;

♦ Καί άλλοτε, παλιότερα, έδρεα από τούτη τη στήλη αυτό το θέμα, άδελφοί Ναυπλιείς, και πάλι με την μορφή μιάς έπιστολής.

♦ Τί θά γίνη με το Ναύ-πλιο;

♦ "Η, για να είμαι σαφέστερος: σε ποι ού ς άνήκει το Ναύπλιο;

♦ Στο Έθνος;

♦ Στην Τουρισμό;

♦ Στους Δικηγόρους;

♦ Στους Μαγαζάτορες;

♦ Για την ώρα άνήκει στους Καρε-κλάτορες, — και άπ' αυτούς πάντα ξε-κινάει, σε κάθε σπινθήκη της έλληνικής γής, κάθε κακό και κάθε αίσχνη.

♦ Οί Καρεκλάτορες, και δη οί καρε-κλωτραπεζάτορες, είναι εκείνοι που θγαίνουν κερδοσμένοι από το καινούρ-γιο μεγάλο έγκλημα, που έγινε και πάλι εις βάρος της μοναδικής έλλη-νικής πόλης, που θά μπορούσαμε να διασώσουμε μέσα σ' όλόκληρη την Έλ-λαδίτικη φρενοβλαστή παραζάλη.

♦ Το Ναύπλιο, χωρίσθηκε σε Ναύπλιο και μη — Ναύπλιο!!!

♦ Καί όρόσημο όρίσθηκε το θανμά-σιο, έξωτερικά, Δικαστικό μέγαρο, δω-ρεά του μεγάλου εκείνου άφελούς έ-θνευεργέτου, του Άνδρέα Συγγρού.

♦ Στο σημαντικό αυτό όρόσημο, ο Κα-φειτζής απέκτησε το προνόμιο να παρα-τάξη 200 καρέκλες γύρω και πάνω στο μνημείο του Νικηταρά του Τουρ-κοφάγου, που άνήκει στην διατηρητέα ζώνη. Καί άλλες 200, μη έλεγχόμενες, από την πίσω μεριά, στην μη δι-α-τ η ρ η τ έ α ζ ώ ν η, όπου κάθε έδω-μάδα άνανεΰται ένας αίσχρος και ά-χρηστος κορβάν που λέγεται Παζάρι.

♦ "Υπάρχουν και μερικοί άλλοι μικροί, χαριτωμένοι, κομροί Κορβόνες που διανθίζουν το Ναυπλιακό μνημείο του Έθνους. "Ο ένας είναι πίσω από την Σιγατιωτική Δέσχη που θά έλεγε κα-νείς ότι δεν στερεΰται από έμυρνο και άμυρνο ύλικό μέσα για να τον καθα-ρίσει...

♦ "Ο άλλος πλαισιώνει την θανμάσια εκείνη διβλωφική του Προοδευτικού Συλλόγου «Παλαμής», με τον όποιον μάς χωρίζει μία και μόνη διαφορά: πώς αντί να έντοιχίζει μονάχα μαρμά-ρινες πλάκες στα καταρρέοντα οικήμα-τα έπρεπε ή να τὰ άναστηλώσει ή να σχηματίσει μία μικρή έννομοτία μαγ-κουροδόρων και να θαράη τις σφες κεφαλές των άλλων άρμοδιων για την διατήρησή τους...

♦ Δεν γτάνει που δείχνουμε (δπως δεν θά έπρεπε να δείχνουμε, και όπως σε καμιά άλλη χώρα δεν θά δείχνό-τανε) την φριχτή τούπα, όπου κατα-χωριόσθηκε στο Παλαμίδι ένας Θεό-δωρος Κολοκοιτώνης. Βάζουμε πλά-

κες μαρμάρινες για να ύπογραμμίσου-με και όλα εκείνα τὰ ένδικα οημάδια τὰ όποια καμιά έλπίς δεν ύπόσχει ούτε ν' άναστηλωθούν ούτε και να κα-τεδαφισθούν.

♦ Προΰριονται, κάποτε, να θορυβιλια-σιούνε, σαν τούς κουραμπιέδες...

♦ Μέσα από τὰ μακάθρια τενάγη της Πρώτης Βουλής των Έλλήνων, θγαί-νει μία σύγχρονη ψυροκόσταινα και ταΐζει, θορνώντας, τις γάτες της, στο τζαμί εκείνο που και τότε δεν θά έπρε-πε να είναι Βουλή, και τώρα δεν θά έπρεπε να είναι... Έλληνικό Όδεΐο, και που θά παραμείνη όμως σ' αυτήν την αίθουσα άδεδαιότητα, γιατί ο κ. Χαριτωνίδης, έφορος άρχαιοτήτων της Ναυπλίας, δεν μπορεί ταυτόχρονα να άπασχοληται με τις Μυκήνες και με τον κινηματογράφο «Τριανόν», — άλ-λο τζαμί...

♦ "Η λύση, —για να είμαστε και λίγο έποικοδομητικοί και όχι μονάχα γκρι-νιάηδες—, θά ήταν ή ίδρυση του Γε-νικού Φροντιστηρίου του Κράτους με έδρα το Ναύπλιο και τον «Παλαμή-δη». "Ο άποφασίζανε ποιά κτίρια είναι πράγματι διατηρητέα και θά τὰ διατη-ρούσαν, και μη μου πείτε, π. χ., ότι όλόκληρο το Περίγυρνο δεν είναι σε θέση να άναστηλώσει, σωστά, σε μνη-μείο, την Πρώτη Σχολή Έδελαΐδων.

♦ Καί μη μου πείτε ότι ή Έθνική Τράπεζα, που έτσι κι άλλως έχει κτι-σθή πάνω στην οίκία Παπαλεξοπού-λου, δεν μπορούσε να στήση όχι άπλως μία προτομή, —οί προτομές είναι ή πιο πρόχειρη λύση σ' αυτόν τον άγνώ-μονα τόπο, — αλλά τὰ δσα κανόνια και τὰ δσα άνάγλυφα φθείρονται σήμερα σόν θρωμοπερίβολο των Φυλακών Δε-ονάδων.

♦ Έδώ, στο Ναύπλιο, «Κ α θ έ δ ρ ω», παλιότερα, της σύγχρονης Έλληνοσύ-νης και «έδρα» τουλάχιστον σήμερα του Πελοποννησιακού Τουρισμού, εί-δα με τὰ μάτια μου την καταδίκη τού-τη της γής.

♦ Κάποτε πέρεσα από το Μεσολόγγι κι όρκίσθηκα να μην ξαναπεράσω.

♦ Από το Ναύπλιο περνάω όλα τοίτα τὰ χρόνια συχνά, μά όρκίσθηκα, τούτη την φορά, να μην ξαναγράφω. Το ά-ποχαιρέτησα τις προάλλες με συντρι-βή, γιατί έξρω πια την μελλοντική του μοίρα. Στο μη — Ναύπλιο θά γτίζονται τὰ θαρραλέτερα κτίσματα, και στο δια-τηρητέο Ναύπλιο θ' άναιρέσονται μνί-γες.

♦ Υπάρχουν άκόμα ναυπλιακές οί-κογένειες στο Ναύπλιο;

♦ Ποιές είναι;

♦ Γιατί δεν ξυπνούν;

♦ "Ας άρχίσουν πρώτα από τις μνίγες, άς άνεΰρουν τις εστίες τους, άς τις έντοπίσουν σόν θροαινό τους περιπα-το, και μετά τὰ ξαναλέμε.

♦ Έυεις θέλουμε το Ναύπλιο να ζήσει. Μά το θέλουν, τάχα, κ' οί Ναυ-πλιείς;

Τι ζητάτε από ένα πλυντήριο;

να πλένει καλά;

να είναι ή χρῆσι του άπλη;

να είναι αυτόματο για να μην χάνετε πολύτιμο χρόνο;

να πιάνη λίγο χώρο στο σπίτι;

να έχη την έγγύησι
μιάς γνωστής
και μεγάλης φήμας;

Όλα αυτά και άλλα
πολλά πλεονεκτήματα
τά έχετε εξασφαλίσει αγοράζοντας
πλυντήριο
PHILIPS!!

• ΑΥΤΟΜΑΤΑ • Μουσκεύουν, πλένουν, ξεβγάζουν, στεγνώνουν 4 κιλά ρούχα σε
ελάχιστον χρόνο. • Μικρές διαστάσεις • Είς 3 τύπους

ΟΙΚΙΑΚΑΙ ΣΥΣΚΕΥΑΙΑ PHILIPS
Το όνειρο κάθε νοικοκυράς!

Index

ΤΙ ΛΕΝΕ Τ' ΑΣΤΡΑ

ΚΡΙΟΣ ('Από 21)3 ε-
ως 20)4): 'Εξαιρετικά
ευχάριστα γεγονότα στην
ιδιωτική σας ζωή και
κρίσεις στον ατομικό
τομέα. 'Αποφύγετε τους
πρόσδοκους οικονομική
επιτυχία. Δεξήστε
μια φιλική πρόσκληση. Εθνική ημέρα:
Παρασκευή, αριθμός 1. Χρώμα: Κόκκινο.

ΤΑΥΡΟΣ ('Από 21)4 ε-
ως 20)5): Στεννώσεις
οικονομικές. Πολύ γρή-
γορα όμως όλα θα τα-
κτοποιηθούν. Τά σχέδια
που έχετε στο μυαλό σας μπαίνουν σε
καλό δρόμο. Εθνική ημέρα: Δευ-
τέρα, αριθμός 34. Χρώμα: Πράσινο βαθύ.

ΔΙΑΤΜΟΙ ('Από 21)5
εως 21)6): 'Η στάση
σας κεντρίζει την ζηλο-
τυγία του ανθρώπου που
αγαπάτε. Καλές ιδέες,
που θα σας βοηθήσουν να δελτιώσετε το
κλίμα στην εργασία σας. 'Η τύχη είναι
στο πλευρό σας. Δωρο. Εθνική ημέρα:
Πέμπτη, αριθμός 12. Χρώμα: Κίτρινο.

ΚΑΡΚΙΝΟΣ ('Από 22)
6 έως 22)7): Προσπα-
θήστε να τελειώσετε κά-
ποια υπόθεση που τραβά
σε μακρός. Θα επιτύχετε
σημαντικά οικονομικά όφελή. Στην οι-
κογένεια: 'Αδιαφορία αγαπητού σας προ-
σώπου. Γράμμα. Εθνική ημέρα: Σάβ-
βατο, αριθμός 73. Χρώμα: Πορτοκαλί.

ΛΕΩΝ ('Από 23)7 έως
22)8): Τά άστρα προ-
στατεύουν τα αισθηματι-
κά σας ζητήματα. Θα σας
δοθεί η ευκαιρία να σε-
ρεώσετε κάποιον έρωτά που έχει ξεθωριά-
σει. Με την υποστήριξη ισχυρού προσώ-
που θα επιτύχετε. Εθνική ημέρα: Τε-
τάρτη, αριθμός 51. Χρώμα: Τυρκουάζ.

ΠΑΡΘΕΝΟΣ ('Από 23)
8 έως 22)9): Μην άνα-
βάλετε τα σχέδια σας
για κανένα απολύτως λό-
γο. Οι δυσκολίες είναι
έντελως προσωρινές. Με την βοήθεια φι-
λικού σας προσώπου θα ξεπεράσετε τα
εμπόδια. Στην έρωτα: Ζήλεια. Εθνική ή-
μέρα: Τρίτη, αριθμός 3. Χρώμα: Λευκό.

ΖΥΓΟΣ ('Από 23)9 έως
22)10): Προσπαθήστε
για λύση των ανθρώπων
που σας αγαπούν, να μη
δείξετε τις πραγματικές
σας διαθέσεις. Είναι καλύτερο να άπομα-
κρωθείτε να λίγο από το περιβάλλον σας.
Κάνετε ένα ταξί. Εθνική ημέρα: Κυρια-
κή, αριθμός 103. Χρώμα: Κόκκινο βαθύ.

ΣΚΟΡΠΙΟΣ ('Από 23)
10 έως 22)11): 'Αφή-
στε τους άλλους να κα-
νανίσουν το πρόγραμμά
σας. Δείξτε άφραση
στοιχά ανθρώπων: σας και άρεθίτε στην
εγγονιά της εγγονίας. Στην οικογέ-
νεια: 'Απόλυτη άρμονία. Εθνική ημέρα:
Σάββατο, αριθμός 15. Χρώμα: Μαύ.

ΤΟΞΟΤΗΣ ('Από 23)11
εως 21)12): 'Η τύχη
σας χαίρει. Οι ήμε-
ρες της κακοτυχίας έχουν
πάρει. Στην αισθημα-
τικό τομέα δεν χρειάζονται άποχωρήσεις.
Στην οικογένεια: Πολλά μικροπρόβλη-
ματα σας χαλούν το κέφι. Εθνική ημέρα:
Πέμπτη, αριθμός 10. Χρώμα: Μαύ βαθύ.

ΑΙΓΩΚΕΡΟΣ ('Από 22)
12 έως 19)11): 'Ημέρες
εξαιρετικά ευχάριστες.
Στην οικογένεια: 'Ενα
άποροδόκτο γεγονός θα
οικονομικά σας. 'Ο 'Εο-
μής σας δίνει τύχη στο παιχνίδι. Στην
έρωτα: Μικρή παρεξήγηση. Εθνική ή-
μέρα: Δευτέρα, αριθμός 57. Χρώμα: Ρό.

ΤΑΥΡΟΧΟΟΣ ('Από 20)
1 εως 18)2): Μην ά-
ναβάλετε ούτε στιγμή τα
σχέδια που έχετε κάνει
για ένα ταξίδι. Θα πε-
ράσετε θαυμάσιες ώρες και θα κάνετε
σημαντικές νέες γνωριμιές. Αισθηματικό
συνάντηση σας δίνει χαρά. Εθνική ημέρα:
Τετάρτη, αριθμός 13. Χρώμα: Μαύρο.

ΙΧΘΕΥΣ: Ευχάριστη έ-
ξελίξη αισθηματικού σας
δεσμού. Αν μιλήσετε με
ελλειψία. 'Ενα γράμ-
μα σας δίνει χαρά. Δε-
χθείτε μια πρόσκληση σε φιλική συνάν-
τηση. 'Η τύχη είναι με το μέρος σας.
Τύχη στο παιχνίδι. Εθνική ημέρα: Κυ-
ριακή, αριθμός 94. Χρώμα: Γκρι σκοτεινό.

Σταυρόλεξο

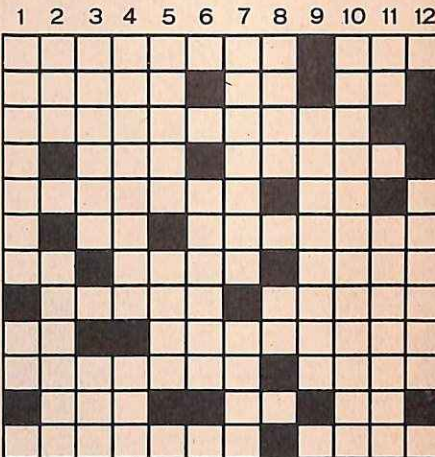

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ:

- Αυτές στάθηκαν για την Μάρλεν Ντήτριχ ένα από τα μεγαλύτερα κεφάλαια στην καλλιτεχνική σταδιοδρομία της (ένανθως) — Μια από τις μάλλον διαδεδομένες ουσίες του τσαγιού, ένανθως και... προφ-ρόμενα μαζί.
- Δημιουργούν άκρως — 'Ο ναός της 'Ηλιουπό-λεως ήτο το ανάκτορόν του Μόριον (και οι τρεις αυτές λέξεις μαζί δίδουν ήχητικώς — κά-τι που χαρακτηρίζει... τον 'Οδυσσέα).
- 'Η «Παθητική» ή έκτα συμφωνία είναι έργο του...
- Προστακτική από γνω-στή φράση του Πλάτου Πατρίς του ή 'Αρα-δία, ένανθως.
- Το όνομα του Σόλωνος άναφώρησε τρεις φορές, άποθνή-σκων (γεν.) — 'Αποφασίζει επι-φυλακτικά...
- 'Η γραφή του 240 — Θορυβώ-δεις άποδοκιμασίες (δημοτ.)
- Συντομογραφία ενός άνεμου — 'Εκμεταλλεύεται και λαματικές πηγές μας, ένανθως (άρχικα) — Ιστορική πόλις της Γερμα-νίας.
- Το ήην κατ' αυτήν είναι πόθος πολλών ανθρώπων — Και το ά-κολουθεί πιστός αυτήν είναι πό-θος πολλών... γυναικών (αίτ.).
- 'Αντιστροφή φθόγου μουσικού — Τς μαγικό όπως το λένε πολλοί ψαράδες, ένανθως.
- Είδος στάβλου για μικρά οικια-κά ζώα — Αιγυπτιακά θεά.
- Πρόθεσις — Δεσμεύει σε άγορα-πωλήσια, προφερ. μαζί — 'Αρι-θμός, όπτικώς.
- 'Ελληνικός χορός, ένανθως — Ναυαρχίς του άγγλικού στόλου κατά την ναυμαχία του Ναυαρί-νου.

ΚΑΘΕΤΩΣ:

- Αυτό το κέντρον κείται εις την πληκτραίαν σχισμήν του ήνιακού

- λοβού του έγκεφάλου — Πρόθε-σις.
- Μία τών Κυκλάδων — Τους σχη-ματίζουν και τα όκταπόδια... ό-ταν κτυπιούνται (αίτ.).
- Ρωμαίος γλύπτης και χαράκτης, διαπρέφας εις την χάραξιν δακτυ-λιολίων — Πρόθεσις.
- Με την άείμνητος συγγενής λέ-ξις — Με την λέξιν σχήμα μαζί δίδει τό... σούρουπο, τό λυκόφως.
- Χαϊδευτικό άνδρικού όνόματος... για κουραμπιέδες — Χρονικόν έ-πίρρημα.
- 'Η 2α όριζοντίως λέξις εις τόν ένικόν και ένανθως.
- Πρωτεύουσα όμάνμου περιοχής της 'Ανατ. Γερμανίας, εις την ό-ποιαν είχε συναντηθή ό Μ. Ναπο-λέων και με τόν Γκαίτε — Τό μι-κρό όνομα του γνωστού Φινλανδού συγγραφέως Βαλτάρι.
- Και άλλο ένα μικρό... του Γκι-τρώ — 'Ενέχει ένδοισμόν.
- 'Υπονοεί και τό άπαραίτητον δια-τά γυναικεία χείλη εξάρτημα.
- Αυτή πρύποθέτει κέφι και ξε-γνοιασιά, ένανθως.
- 'Ιδού! — Εις αυτούς τους θεούς άνήκε και ό Ποσειδών.
- Την λένε και πέταυρον και μαδέ-ρι, ένανθως.

Ποιές διαφορές

Τό δεύτερο σκίτσο διαφέρει από τό πρώτο σε 6 σημεία. Μπορείτε να τα βρήτε;

Οι λύσεις στην σελ. 80

ΖΙΓΚ ΖΑΓΚ

'Ο σκοπός του ένδιαφέροντος και διασκεδαστικού αυτού έτοιμικού, αλλά και όμαδικού παιχνιδιού, είναι να έ-πιτύχη κανείς όσο τό δυνατόν μεγαλύ-τερη βαθμολογία στο σχηματισμό λέ-ξεων.

Άρχιστε λοιπόν από όποιαδήπο-τε γραμμή θέλετε και προχωρήστε ά-πό τό τετράγωνο αυτό σε όποιοδήποτε γειτονικό πάντοτε τετράγωνο όριζον-τίως, καθέτως, ή διαγωνίως, προσπα-θώντας να διαβάσετε την μεγαλύτερη λέξι που μπορείτε να βρήτε.

Σημειώστε τώρα τη λέξι, που βρήκατε και σήσηστε στα τετράγωνα τά γράμματα που μεταχειρισθήκατε. Ψάξτε τώρα για μία ή άλλη λέξι και συνεχίστε έως ότου δεν μπορείται να βρήτε άλλες.

ΠΩΣ ΓΙΝΕΤΑΙ Η ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ
Για κάθε λέξι τών δύο γραμμάτων μετρήσετε 1 βαθμό.
Για κάθε λέξι τών 3 γραμμάτων μετρήσετε 3 βαθμούς.
Για κάθε λέξι τών 4 γραμμάτων μετρήσετε 5 βαθμούς.
Για κάθε λέξι τών 5 γραμμάτων μετρήσετε 7 βαθμούς.
Για κάθε λέξι τών 6 γραμμάτων μετρήσετε 9 βαθμούς.
Για κάθε λέξι τών 7 γραμμάτων μετρήσετε 11 βαθμούς.
Για κάθε λέξι τών 8 γραμμάτων μετρήσετε 13 βαθμούς.
Για κάθε λέξι τών 9 γραμμάτων μετρήσετε 15 βαθμούς.

Και ούτω καθ' έξης, προσθέτον-τας δύο πάντοτε βαθμούς για κάθε πρόσθετο γράμμα.
Προσθέστε τώρα τό σύνολο τών βαθμών που μπορείτε να πετύχετε. Βαθμοί από 1-29 βαθμολογούν-ται με «ΜΕΤΡΙΑ».
Βαθμοί από 30-35 βαθμολογούν-ται με «ΑΡΚΕΤΑ ΚΑΛΑ».
Βαθμοί από 36-40 βαθμολογούν-ται με «ΚΑΛΑ».
Βαθμοί από 41-45 βαθμολογούν-ται με «ΠΟΛΥ ΚΑΛΑ».
Βαθμοί από 46 και άνω βαθμολο-γούνται με «ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΑ».

καθαρίζει τα χαλιά
μέχρι του κόμβου!

26 έκατομμύρια νοικοκυρές ό' όλο τόν κόσμο...

...χρησιμοποιούν όκούπες

HOOVER

ΜΕΓΑΛΗΣ ΑΠΟΡΡΟΦΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΟΣ

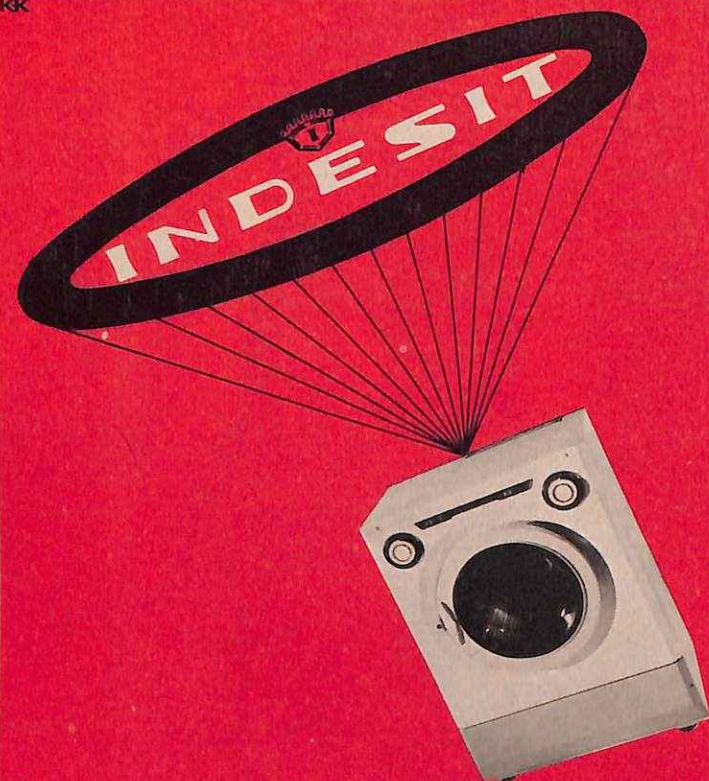
ΜΟΝΑΔΙΚΗ ΣΤΟ ΕΙΔΟΣ ΤΗΣ
ΚΤΥΠΑ ΕΝΩ ΣΚΟΥΠΤΙΖΕΙ ΚΑΙ
ΑΠΟΡΡΟΦΑ

ΓΕΝΙΚΟΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ

B. & K. ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΗΣ Α.Ε.

ΧΡ. ΛΑΔΑ 13, ΤΗΛ. 237.860, 226.747

Είναι το καταπληκτικότερο
υπεραυτόματο πλυντήριο
που αξίζει πολλά και κοστίζει
μόνο 11.300 δραχ.

ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΟΣ
5 ΚΙΛΩΝ ΡΟΥΧΙΣΜΟΥ

ΠΩΛΕΙΤΑΙ
ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΚΑΛΑ
ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ
ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ
ΟΙΚΙΑΚΩΝ ΣΥΣΚΕΥΩΝ

Ασφαλίσεις **ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ**
ολυμπιακή
ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ 4 - ΤΗΛ. 75.273 (5 ΓΡΑΜΜΑΙ)

ΛΥΣΕΙΣ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ: 1. ΟΙ «ΓΑΜΠΕΣ» — ΗΝΝ (ΗΤΑ - ΝΥ - ΝΥ: «Η ΤΑΝ-ΝΙΝΗ»). 2. ΠΟΝΟΙ — ΡΑ — ΔΑ (ΠΟΝΗΡΑΔΑ). 3. ΤΣΑΓΚΟΦ-ΣΚΙ. 4. ΙΔΕ — Ο «ΑΡΑΨ». 5. ΚΡΟΙΣΟΥ — ΑΣ. 6. ΣΜ' (240) — ΠΡΟΓΚΕΣ. 7. ΝΑ — Ο «Ε. ΟΤ». 8. ΨΥΣΙΝ — ΜΟ-ΔΑΝ. 9. ΡΕ — ΤΟ «ΜΑΝΑΛΙ». 10. ΚΟΥΜΑΣΙ — ΙΣΙΣ. 11. ΥΠΟ — ΚΡ (ΚΑΠΑΡΟ) ΙΟ (ΙΟ). 12. Η «ΣΟΥΣΤΑ» — ΑΣΙΑ.

ΚΑΘΕΤΩΣ:

1. ΟΠΤΙΚΟΝ — ΕΚ. 2. ΙΟΣ — ΑΦΡΟΥΣ. 3. ΓΝΑΙΟΣ — ΥΠΟ. 4. ΑΟΙΔΙΜΟΣ — ΜΟΥ (-ΧΡΩ-ΜΑ). 5. ΜΙΚΕΣ — ΕΙΤΑ. 6. Ο «ΠΟΝΟΣ». 7. ΕΡΦΟΥΡΤ — ΜΙΚΑ. 8. ΣΑΖΑ — ΜΑ. 9. ΚΡΑΓΙΟΝΙ. 10. Η «ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΙΣ». 11. ΝΑ — ΕΝΑΛΙΟΙ. 12. Η «ΣΑΝΙΣ».

Ο ειδικός συνεργάτης μας έ-
πέτυχε με τον συνδυασμό των λέ-

ξεων ΘΗΤΕΙΑΝ — ΑΠΟ — ΠΡΟ-
ΔΙΑΘΕΣΙΣ — ΣΩΜΑΤΕΜΠΟΡΙ-
ΟΝ, σύνολον 56 βαθμών.

Καλύτερους, ίσως, συνδυασμούς
να επιτύχουν αναγνώσται μας με δο-
κιμάς λέξεων σαν, π. χ.: ΠΡΙΣΜΑ-
ΤΩΝ — ΑΔΙΑΘΕΣΙΑ — ΑΠΟΠΕΙ-
ΡΑΝ — ΔΙΟΡΙΑΣ — ΠΕΤΑΜΑ
κλπ.

1) Του σκιέρ (πρώτο πλάνο) το
άριστερό χιονοπέδιλο είναι πιό μα-
κρύ.

2) Το δεξιό μπαστούνι του είναι
άνοσηκωμένο.

3) Ο αριθμός στο στήθος του
διαφέρει.

4) Του σκιέρ, στο βάθος άριστε-
ρά, τα πόδια είναι πιό κλειστά.

5) Του σκιέρ δεξιά, στο βάθος,
το πίσω μπαστούνι είναι πιό κοντό.

6) Το βουνό άνω άριστερά διαφέ-
ρει.

Πρός άπασας τὰς ἀρχὰς τοῦ υράτου...

Ποίος ἀπὸ τοὺς παλαιότερους δὲν θυ-
μᾶται τὴς περιφημίας ἐκείνης ἀναφορᾶς,
ἡμερῆσις διαταγῆς καὶ ἀνακοινώσεως
τῶν πρώτων χωροφυλάκων, ὑπενωμο-
ταρχῶν καὶ ἐνωμοταρχῶν, οἱ ὅποιοι, ὅ-
ταν, τότε, εἶχαν ἀναλάβει κάποια ἐ-
ξουσία (διοίκηση σταθμοῦ χωροφυλά-
κῆς κλπ.), εἶχαν σχηματίσει μαζί καὶ
τὴν ἐντύπωση ὅτι ὅλος ὁ κόσμος ἦταν
πλέον στὶς διαταγῆς των. Πολλὰ τέ-
τοια κείμενα διασώθηκαν καὶ διασώ-
ζονται ἀκόμη καὶ φυσικὰ ἀποτελοῦν σή-
μερα εὐθυσία κειμήλια τῆς παλαιᾶς ἐπο-
χῆς. Ἐνὰ ἀπὸ αὐτὰ εἶναι καὶ ἡ ἐκδο-
θεῖσα πρὸ 82 ἐτῶν (3 Δεκεμβρίου 1883)
ἡμερησία διαταγὴ τοῦ ἀστυνόμου τῆς
1ης περιφερείας (Δημητσάνας), ὑπενω-
μοτάρχου Ε. Λαγουδάκη, πὺ δισσώ-
ζεται στὴν Δημοτικὴ Βιβλιοθήκη Δη-
μητσάνας καὶ τὴν ὅποια παραθέτομε:

«Εὐχαριστοῦντες
Πρὸς Ἀπᾶσας τὰς Ἀρχὰς τοῦ Κράτους,
Νομάρχας καὶ Δημάρχους, τῆς ἡμῶν ἐμῆς
Ἀστυνομικῆς Περιφερείας τῆς πόλεως
Δημητσάνας.

ἈΡΘΡΟΝ 1ον: Παρακαλοῦνται πᾶν-
τες καὶ πάσαι δυνάμεις μεθαφύον Πέμπτην,
ἡν Δεκεμβρίου ἔ. ἔ., κατὰ τὴν πανηγε-
ρικὴν ἐορτὴν τοῦ Ἀγ. Νικολάου καὶ ἐπὶ
τῇ ἐσχάτῃ εὐκαιρίᾳ τῆς συγκλητικῆς
τῶν ξένων, οἱ καὶ οἱ τοῖς δικαιοδοσίας
μου ἐκτελέσῃ γενικὴν καθαριότητα
τῶν ὁδῶν τῆς ἐγγυρίου ταύτης κομπο-
λέως.

ἈΡΘΡΟΝ 2ον: Νὰ ἐνώσῃ διὰ στερεῶν
ἀλυσῶν τοὺς κίνας καὶ τοὺς σκύλους καὶ
ἀπαντὰ τὰ κακοποιὰ στοιχεῖα, τὰ τιζόν
δυνάμει νὰ προσβάλλῃ τὴν ἐγγυρίον αὐτῶν.

ἈΡΘΡΟΝ 3ον: Νὰ θέσῃσι φύμματα ἀνά
τὰ στόματα τῶν γυναικῶν καὶ ἀνδρῶν
ζῶν καὶ κτηνῶν, διαφόρων καταγωγῶν,
γένους καὶ φύσεως ἢ καὶ ἀνθρωπογενῶν,
ἀκατάλληλων συντεταγμένους εἰς ξένους
κατὰ τὴν ὑπερτελούμενην ἐνθάδε πανήγυ-
ριν.

ἈΡΘΡΟΝ 4ον: Νὰ ἐπιδοσθῶν διὰ τὸ
γυμνάσιον τῶν ὄντων καὶ μουσικῶν, τὸ
γυμνάσιον τῶν ἱσπικῶν καὶ τῶν γαλῶν,
δηλαδὴ τῶν κατσονιδῶν.

ἈΡΘΡΟΝ 5ον: Θὰ τοὺς πεθᾶν δι' ἄρ-
θρων. Τὶ νομίζον πὺς εἶναι οἱ ἀγρο-
ποῖαι, φαρμακοποῖαι, οἰνοποῖαι, σιδηρο-
ποῖαι, λαγνοποῖαι, ἐστιοτορες, ὁμορο-
ποῖαι, μὴ ἐξαιρουμένων καὶ γνωστῶν ἐν
κρίσει καθάρων, καλὴν ἔχουσιν, ἀρίστην
ποιότητα καὶ νὰ σκευάσῃ δικαιοστά-
σιον τῶν ἐγγυρίων των, τῶν σταθμῶν
καὶ μέτρων, πρὸς τὰ συμφέροντα τῆς ὑπὸ
ἐξουσίας. Οἱ παραβάται τῆς διατάξεως ταύ-
της θὰ τιμωροῦνται κατὰ τὸ ἄρθρον 272
τῆς Ἀστυνομικῆς ταύτης διατάξεως καὶ
τοῦ ἄρθρου 272 τοῦ Ποινικοῦ Νόμου πε-
ρὶ βλάβης ἥθων καὶ τιμῆς.

ἈΡΘΡΟΝ 6ον: Ἀπαγορεύεται τὸ πλύ-
σιμον ἐν τῇ θαλάσσῃ ἀνευ ἀδείας. (Σ.Σ.:
Ἡ Δημητσάνα ἀπέχει 100 χιλιόμετρα ἀ-
πὸ τῆς θαλάσσης). Ἐπίσης ἡ εἰσὸς δι-
αφόρων τῶν γενῶν καὶ ἀδελφῶν εἰς
θερμὸν λουτρὸν καθ' ὅλην τὴν διάρ-
κειαν τῆς ἐορτῆς. Ὡστόσο ἡ διανοικτε-
ρευσίς καὶ μετὰ τὴν ἐξουσίαν εἰς
τοὺς πρόποδας τῆς θαλάσσης καὶ παρὰ
τὰς θαλάσσης ἀμφοτέρων τῶν γενῶν πρὸς
ἀποφυγὴν ἐκουσίον ἀπαγωγῆς μεταξὺ των.

ἈΡΘΡΟΝ 7ον: Ὅσοι παρ' ἐμοῦ ὁρῶσιν
καὶ τῶν ὁργάνων μου ἐργολαβοῦντες ἀρ-
ρενες μετὰ θήλων, θέλουσι ραδισθῇ ἀ-
νελλιπῶς ἐν τῷ κρατητηρίῳ.

ἈΡΘΡΟΝ 8ον: Ἀπαγορεύεται ἡ διέλευ-
σις ἀνθρώπων ἐπὶ κτηνῶν, πρὸς ἀποφυγὴν
καταπάτησιν παίδων ὡς καὶ κτηνῶν ἐλα-
νοντις πόδας τῶν κτηνῶν, καὶ, ὡς λόγῳ
χάριν εἶδον ἄρρενα τινὰ σπεύδοντα ψίτ,
ψίτ, ψίτ, δισπῶν θήλων τινος οὐτινος
οἱ πόδες ἠσυχῶσαν καὶ καταπάτησαν τὴν
εἰσθῆτα τοῦ ποδὸς ταύτης καὶ, ἄς εἶναι,
ἄλλην ἡμέραν θὰ ἐξετάσω καὶ διὰ τὸ
σπουδαῖον τοῦτο ζήτημα. Καὶ διὰ τὰς ἐμ-
εῖς ἐν τάξει, οἱ παραβάται θὰ δικάζονται
δύσει τοῦ ἄρθρου 1072 ὡς ποινικοῦ Νό-
μου.

ἈΡΘΡΟΝ 9ον: Τὸ κλεισίμα τῶν κατα-
στημάτων κανονίζω, πλὴν ἱερῶν, τὴν
δύσει τοῦ ἡλίου, τῶν οἰκοδομιῶν τὴν 11ην
τῆς νυκτὸς τῶν δὲ θεμάτων τὴν 12ην
μεταμεσονυκτίου, πλὴν τοῦ δημοσίου θε-
ματισμοῦ τῆς παραγωγικῆς, τὴν πρῶταν
ἀυτῆς τῆς παραγωγικῆς, τὴν πρῶταν
περὶ τὸ λυκαυγές, τοῦτον ἡμῶν τὴν ἀδελ-
φάνειαν τοῦ ἡλίου εἰς τὴν γῆν τῶν ἀδελ-
φῶν κοινότητων. Καὶ αὐτὸ διότι θὰ πα-
ριστάται ὁ ὑποφαινόμενος ἐν μεγάλῃ στο-
λῇ καὶ παρασημοφορεῖ.

ἈΡΘΡΟΝ 10ον: Ἀπαγορεύονται αἱ σει-
σμικαὶ δονήσεις πρὸς ἀποφυγὴν κατα-
πλήξεως τοῦ λαοῦ καὶ χάριν τῆς τηρή-
σεως ἀναψυχῆς.

ἈΡΘΡΟΝ 11ον: Ἀπαγορεύεται ἐν ὅ-
πῳ ξένων ἢ κομποροφῶν, ὁ πρὸς δι-
καιοδοσίαν διὰ δημοτικῶν, τὸ ἀπόστομον θή-
ξιμον, ἢ ἐκκαθάρσις οὐρανῶν (ἐπιτροπο-
μένον τοῦτον ἐν ἀπομεινωμένῃ συνο-
κία καὶ περὶ λυχνῶν ἀφᾶς ὡς λέγανε
οἱ πατοῦδες μας).

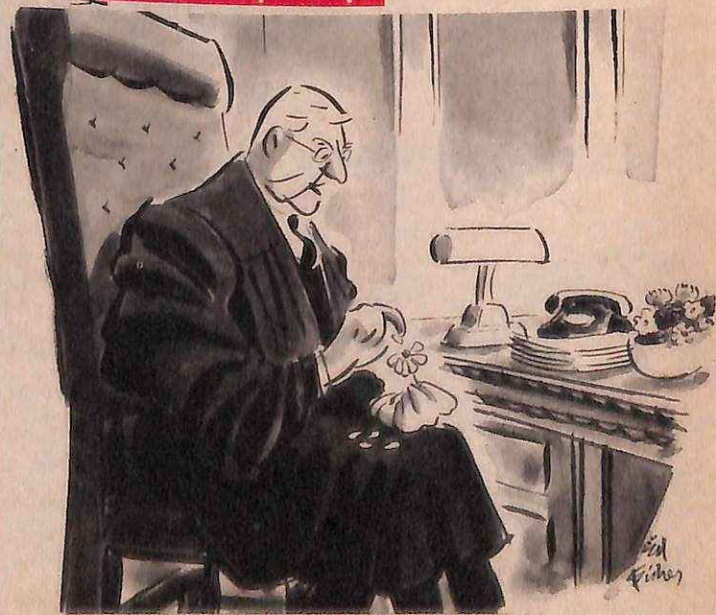
ἈΡΘΡΟΝ 12ον: Ἀπαγορεύεται τὸ συν-
ουλεῖν ἐντὸς τοῦ λουτροῦ με ἀτομα εἰς
ἄλλους λουτρούς, ὡς καὶ τὸ τάρχημα τοῦ
ἔδατος δι' ἄρθρων.

ἈΡΘΡΟΝ 13ον: Ἐπειὶ μετὰ τὴν
δοῖαν παλαιοῦ καὶ μεγάλης παρακλήσεως
πρὸς ἀπομεινωμένους πᾶσης ἀσθενείας ὡ-
ν, ἀνθρώπων, γυναικῶν, περονσοφῶν,
ποδάργος κλπ.

Ἡ ἐκτέλεσις τῆς παρούσης ἀνατίθεται
εἰς τὰς ἐμῆς δυνάμεις.

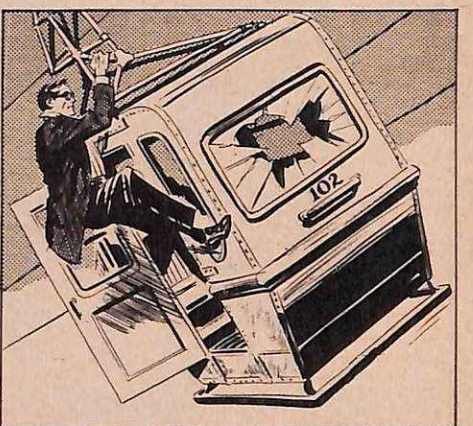
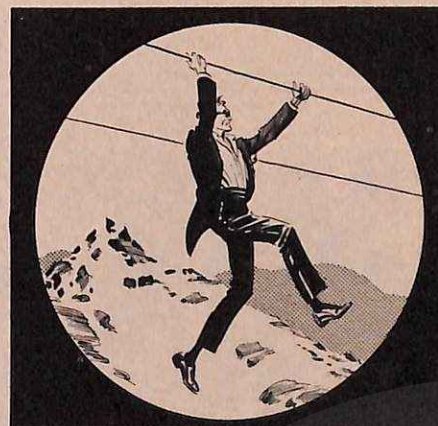
Ἐν Δημητσάνῃ τῇ 3ῃ Δεκεμβρίου 1883
Ο' Ἀστυνομικὸς Διοικητὴς
ΕΜΜ. ΛΑΓΟΥΔΑΚΗΣ
Ἐντυπωματογράφος

Χιονόμω

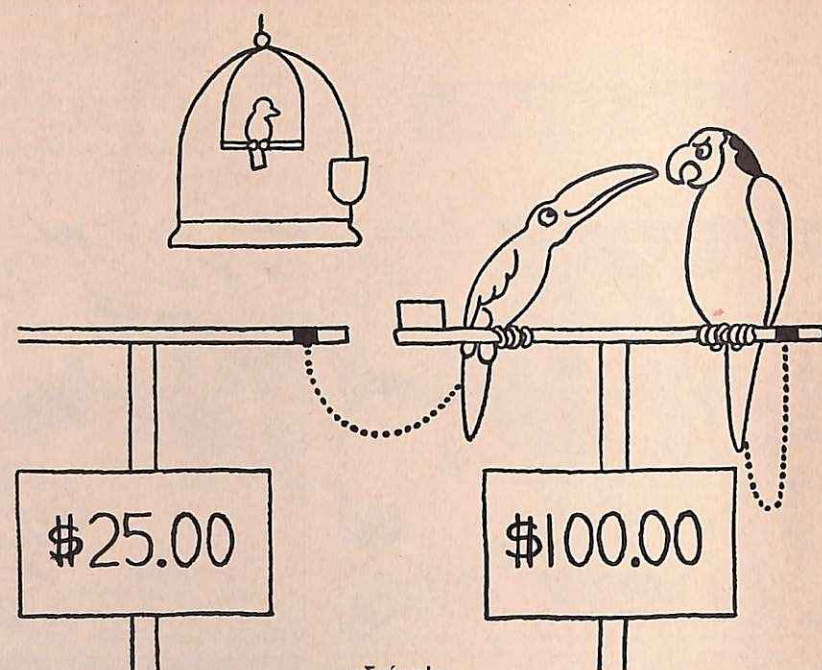

—Συνταγματικό... ἀντισυνταγματικό... συνταγματικό... ἀντισυντα-
γματικό... συνταγματικό...

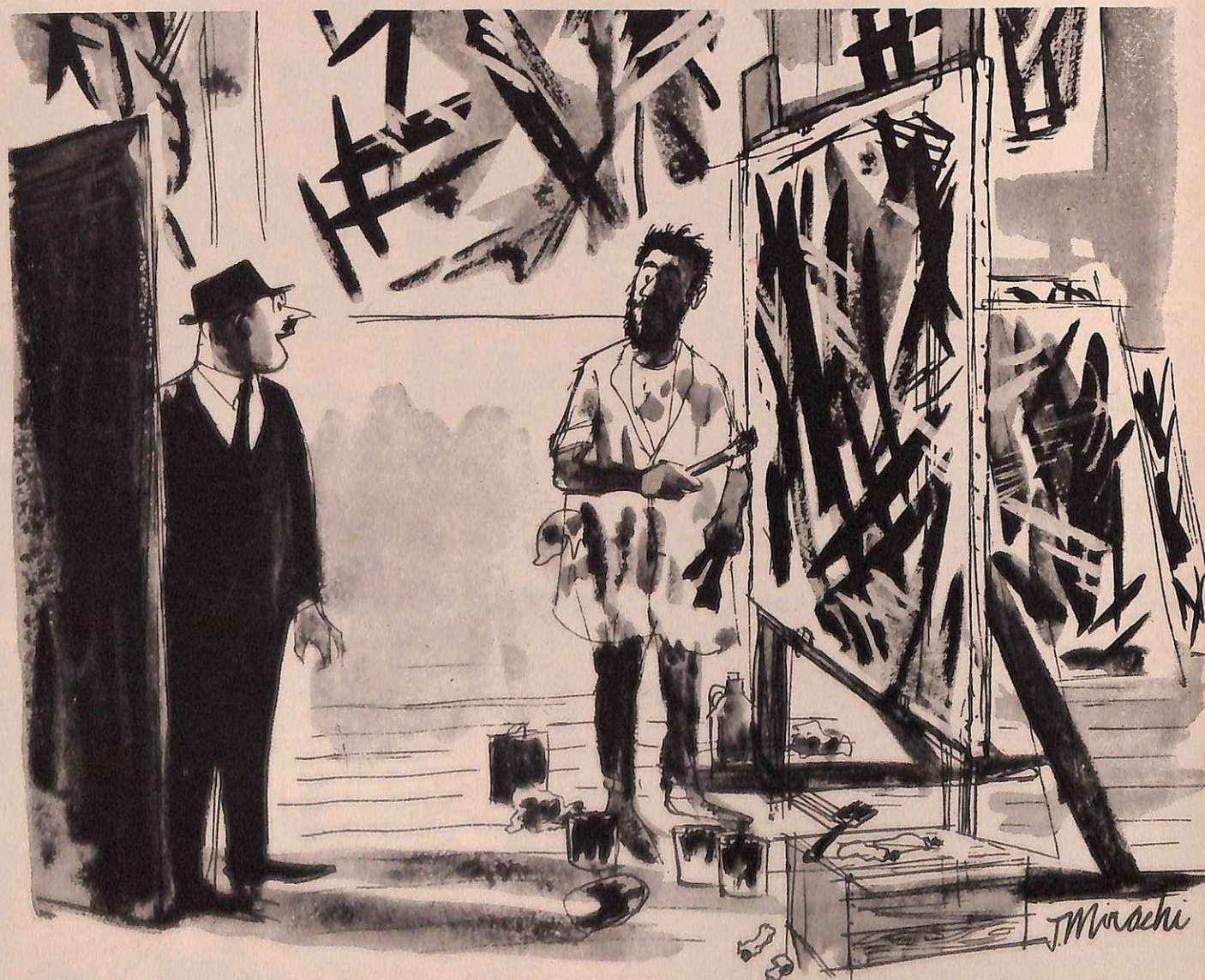
ΡΙΠ ΚΙΡΜΠΥ

Χιούμορ

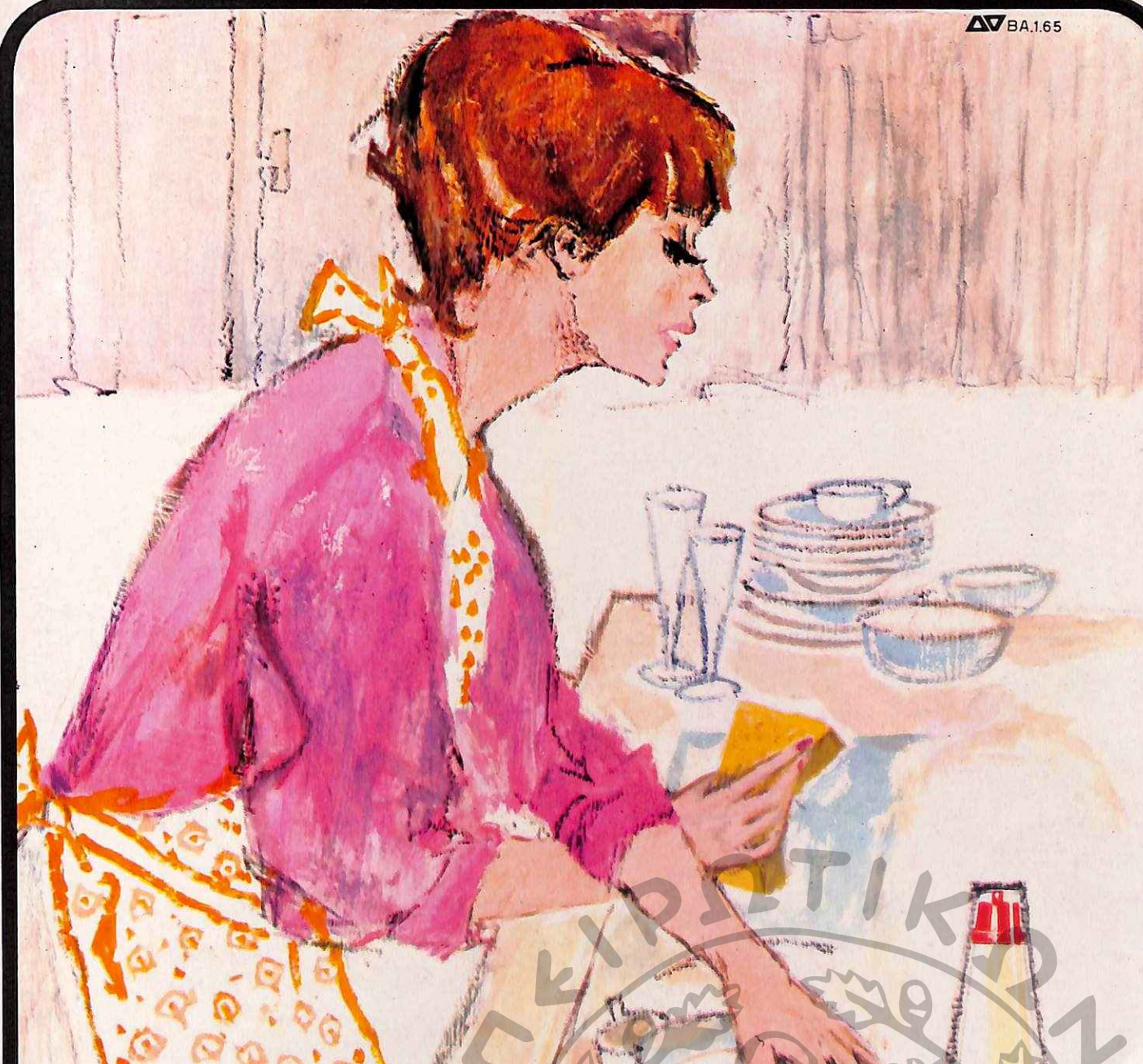

«Σνόμπ!»

«Συγχαρητήρια! 'Ανανεώθηκες!»

BA.165

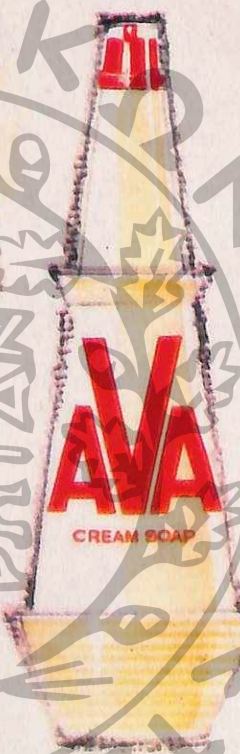

Για να μείνουν τα χέρια σας πάντοτε όμορφα δημιουργήσαμε για σας ένα καλλυντικό που πλένει πιάτα. Τώρα, κάθε φορά που πλένετε τα πιάτα, θα είναι σαν να περιποιήσθε τα χέρια σας με ένα ειδικό γαλάκτωμα.

AVA γαλάκτωμα περλέ για τα χέρια

AVA κρέμα σαπουνιού για τα πιατικά.

ένα καλλυντικό στην κουζίνα σας

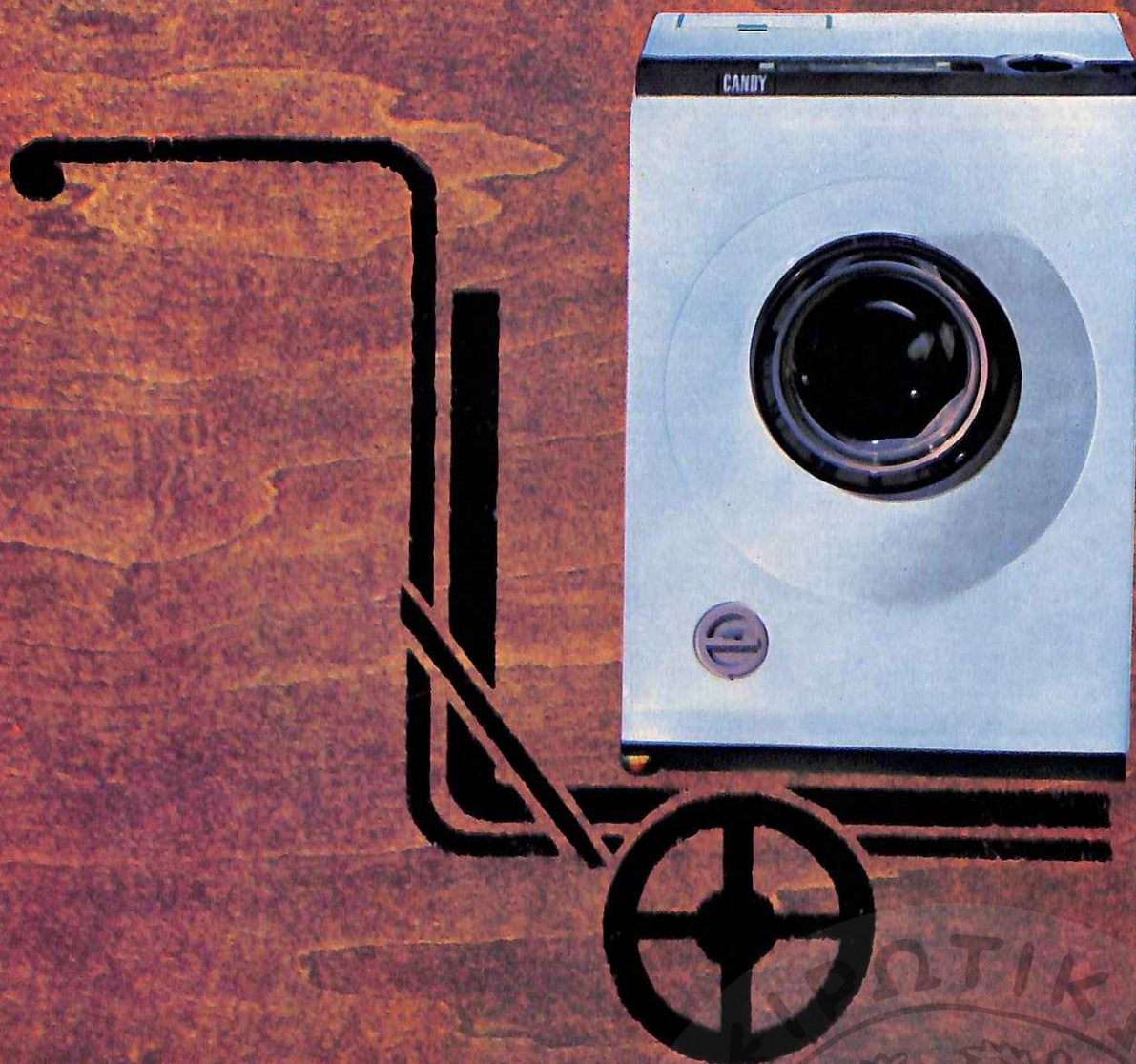

ΕΝΑ ΑΚΟΜΗ ΠΡΟΪΟΝ ΤΗΣ ΒΙΑΝΙΑ Α.Ε. (ROL)

"Γνώμη"

PA/01/03

από τό
τελωνείο
στό
σπίτι σας

CANDY

Μιά άπίστευτη προτίμηση. Χιλιάδες παραγγελίες καθημερινώς απ' όλο τον κόσμο που επιβεβαιώνουν την τελειότητα του υπεραυτόματου πλυντηρίου ΡΟΜΠΟΤ-CANDY.

ΠΡΩΤΟ ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΡΑΔΙΟ ΑΘΗΝΑΙ

ΑΘΗΝΑΙ: Α', ΣΤΑΔΙΟΥ - ΔΡΑΓΑΤΣΑΝΙΟΥ - Β', ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ - ΣΑΝΤΑΡΟΖΑ - Γ', ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ 11
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ: ΤΣΙΜΙΣΚΗ 35 ΚΑΙ ΣΕ 50 ΠΟΛΕΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ